

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

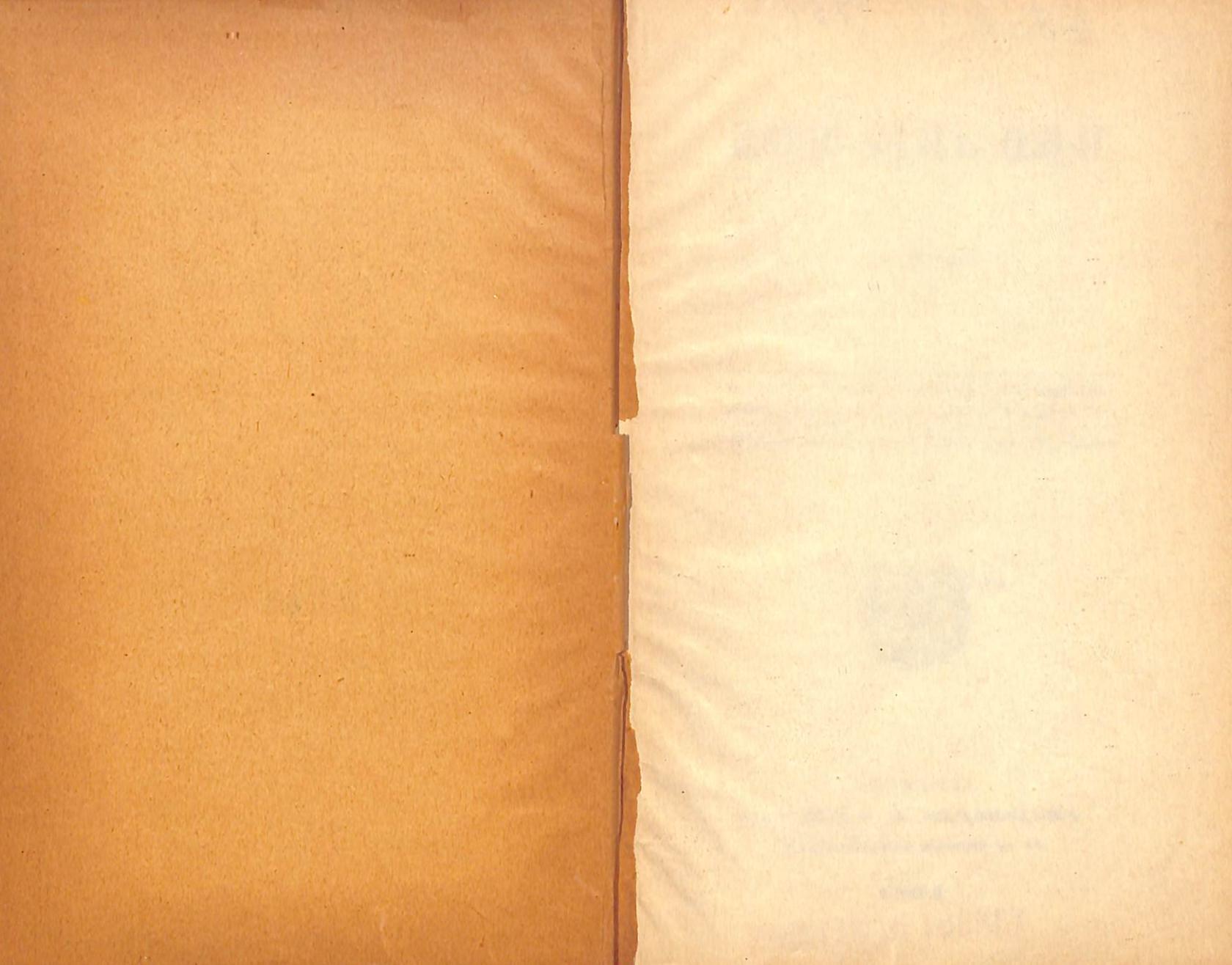
You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԱՏԷՄ ՕԼԱՆ ԱՏԷՄ

2004

ՄԷՎԱՍՏԵՍԸ ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ալլահա մազպոււլ օլան քն 'ալա 'էօմր նէ° տիր 1

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

Իման 15

ԻԻՉԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Կէնճիլքտէ Ալլահա թազտիս Ի նէֆս 29

ՏԷՕՐՏԻԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Սէպաթ 52

ՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Սատազաթ 84

ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

Ճէսարէթ Ի ախլազէյէ 108

ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

Սայ' ու զայրէթ վէ Միւտազէմէթ 130

1275-69

PRINTED IN ARMY

ԱԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

Գուճվէթ վէ Հիւժ ու Լէթաֆէթ 143

ՏՕԳՈՒԶԸՆՃԸ ՊԱՊ

Զապթ ք նէֆս վէ Պասիրէթ 160

ՕՆՈՒՆՃԸ ՊԱՊ

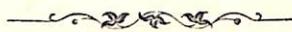
Տիւնոսյը սէվմէք վէ սէվմէմէք 197

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Խայրլը ֆուրսաթ վէ Նի՛մէթլէրի սու՛ր իսթի՛-
մալ էթմէնին Միւճազաթը 220

ՕՆ ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

Քրիստոսսա թապի՛ օլմագ 257

ԱՏԷՄ ՕԼԱՆ ԱՏԷՄ

ՊԱՊ Ը ԷՎՎԷԼ

ՄՈՒԳՍՏՏԷՄԷ

ԱԼԼԱՅԱ ՄԱԳՊՈՒԼ ՕԼԱՆ ԷՆ 'ԱԼԱ 'ԷՕՍՐ ՆԷ՞ ՏԻՐ

« Կէօլկէ կիպի կէչիրտիյի ֆանի 'էօմրիւնին միւտ-
տէթինատ հայաթտա ատէմ իչիւն խայրլը նէ իտի-
յինի քի՞մ պիլիր » (Վա՛իզ 6. 12.) Պու սիւ՛ալ ճիւմ-
լէ տիւչիւնէն ֆիքրլէրի իչղալ էտէր պիր սիւ՛ալ
տըր : Քէնտիլիյիմիզտէն եէթիչէ պիլէճէյիմիզ հէր
հանկը պիր 'էօմրտէն տահա 'ալա վէ տահա կիւզէլ
պիր 'էօմր հագրնտաքի խայալ վէ թէսալվուրա-
թըմըզ վէ օլ 'էօմրէ եէթիչմէք իչիւն էթտիյիմիզ
ճէհա ու իզտամաթ՝ պիզիմ իչիւն տահա 'ալա պիր
'էօմր վար իտիլինի կէօսթէրիր :

Պէլիզ պիր մուհարրիր տէր քի , « Ինսան Ալլա-
հըն Զաթընա ասընտա մէրպութ պիր մախլուզ
տըր . Գըպլէ-հիւմա ազրէպիւնին Գութպը Շիմալի-
յէ ճէզպ օլունտըլը կիպի , ատէմ հիսս էտէրէք ես
էթմէյէրէք , մուհապպէթ ի Իլահիյէյէ հասրէթ չէ-

քիպ, Ալլահա ճէղպ օլունուր: Հալա քէնտիսինտէ մուհապպէթ վէ հագիգաթ իսթի'տատարը վար իսէ տէ, եսթարըը վիրանէ ալթընտա կէօմիւլմիւշ վէ պօղուլմուշ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր: Հալա անտէ իլահի մուհապպէթ վէ հիւան ի ճէմալ իլէ ճէղպ ու թահրիք օլմագ իսթի'տատը վար տըր: Ստէմին տիւշմիւշ օլտըըը տէրին թէտննի հալը պիլէ, անըն տիւշտիւշիւ եիւճէ շէրէֆի կէօսթէրիր, վէ կիւնահընըն 'ալամէթի թապի'աթընըն ապի 'ալալըըընը իղհար, վէ վարիս օլտըըը 'ալա դապիլի-յէթլէրի պէյան էտէր:

Վէ լաքին պու ճէլիլ գապիլիլյէթ թարիգէրինէ եէթիշէ պիլմէք շարէսինի անճագ իլհամ իլէ պէյան օլունմուշ օլան հագիգաթ իղհար էտէր: Քիթապը Մուգատտէս, պէնի պէշէրէ ալա վէրիլմէմիշ օլան հայաթըն էն եիւճէ ֆիքր ու թէսավլուրընը պէյան էտէր իսէ տէ, օլ ֆիքր ու թէսավլուրըն հէման եանը պաշընտա պէնի ատէմին դայէթ տիւշկիւն հալընը տաիի իղհար էտէր: 'Էօմը ը ինսանի հագըընտաքի թէսավլուրաթըն հիշ պիրիսի, Քիթապը Մուգատտէստէ վէրիլէնտէն մա'տա, ինսանըն պիրի պիրինէ մուխալիֆ օլան անվալը հագըընտա հագիգաթը պէյանէ ճէսարէթ էտէմէմիշ տիր: Ստէմ եա թապ'էն էյի վէ ֆագիլ օլուպ քէմալէ էրիշմէք իշիւն սատէ թա'լիմ ու իսլահա միւհթաճ կիպի կէօսթէրիլմիշ տիր, եախօտ Ալլահա վէ ինսանա պա'իս ի հագարէթ օլան քէլպիուշ ֆէլսէֆէսի մուճիպինճէ ատէմին անճագ էտնա թապի'աթընտան պահա, վէ տահա 'ալա պիր շէյին միւմքին օլուպ օլմատըըը խուսուսընտան սարֆը հագար է-

տէրէք, էն եիւճէ իլհամ տէյիւ «Եէյէլիմ վէ իշէլիմ, շիւնքի եարըն էօյիւրիւզ» (1 Գօր. 15. 32) թա'լիմաթընը էօյրէթմիշ տիր: Անճագ ինճիլ ի Շէրիֆ մու'ամմայը հալլ էտիպ վիւճուա ը ինսանինին եէքտիկէրինէ մուղայիր խուսուսարընը միւթապագաթա կէթիրիր, վէ տէր քի «Սիլ մէվէլի ի ալընըզտան տիւշիւպ թապի'աթընըըն կիւնահ սէպէպինտէն ֆէսատ վէ խապատաթա օղրատըըը իշիւն շիմտիքի պուլունտըընըզ հալէ կէլտինիզ. լաքին ինճիլ ի Շէրիֆ օլ դալպ էթմիշ օլտըընըզ ճէլիլ վէ միւշէրրէֆ հայաթա թէքքար հա'իլ օլմագ վտաթա վէ շարէսինի պէյան էյլէտիլինտէն 'այնի վա'տ էթտիյի հալը քէսպ էտէպիլիր սինիզ»:

Քրիստոսըն ինճիլի մէզքիւր 'աղիմ հայաթ ֆիքրինի պէյան էթմէքտէ՞ մի տիր. թա'պիր ի պիէրլէ, ինճիլ ի Շէրիֆին հուզուրըմըզա թագաթիմ էթտիյի հայաթ տիւնտարա աղա պէյան էտիլմէմիշ օլան էն 'ալի հայաթ նուսուհէսի՞ մի տիր: Իզահ իշիւն սիւ'ալը մէզքիւրէ վէրիլէճէք ճէվապըն իմա էթտիյի պաշըճա խուսուսարը թա'տատ էտէլիմ:

1. Էվվէլա. — Խրիսթիյանըզ էն 'ալի հէտէֆ վէ մէրամը մագամընտա հուզուրըմըզա 'ամէլի սալահ ու իսթիպամէթ 'էօմրիւշիւ թագաթիմ էտէր:

Պա'զըլարը էօյլէ գանն վէ թէխայիւլ էթմիշ տիրլէք քի, թէքմիլ սիւքիւնէթ վէ բահաթտէ օլուպ, հէր պիր 'ագապ ու ինֆի'ալտան 'արի, հէմ տախի հէր նէվ՝ իշ վէ 'ամէլտէն պէրի օլան պիր 'էօմը, ֆագիլէթ ի ինսանիլէնին քէմալ նօզթասը իթիպար օլունմալը տըր: Անպէրին թէսավլուր էթտիքլէրի Ալլահ, էօյլէ պիր հալտէ եաշար, վէ օլ

հալէ հէթիշէպիլէնլէր , 'էօմրիւն էն 'ալա Նեշահէտհ
 Նօթիւսաւն հէթիշմիշ օլուրլար : Մէհնիյաթտան 'ի-
 պարէթ սայըլան շու քէմալիյէթ Ֆիքրի պա'զը
 խոսսուսլարճա զէմանը գատիմ ֆէլսէֆէլէրինին պիր
 չօղընտա պուլունմագտա իտի , խրիսթիյանլըգ սու-
 րէթինտէ , շարգ պէրրիյէլէրինտէ տօլաշան միւն-
 զէվի (ճգնաւոր) վէ բահիպլէր արասընտա ճարի ի-
 տի , վէ էլ ան ի'թիգատաթ ը պաթըլէնին էն էանա
 վէ էն մէնֆուր սուրէթլէրի իլէ տէ գարըշմըշ օլա-
 րադ , շարգտա միլեօնլարճա քիմսէլէրին տին վէ
 ի'թիգատաթը թէշքիլ էթմէքտէ տիր , լաքին 'էօմ-
 րիւն պէօյլէ պիր նիշանկեան վէ մէրամը 'ալէնիինէ
 մուհիմմ վէ մուհլիք պիր ի'թիրազ մէյասնէ կէլիւր :
 Սայքի վիէք ազլարը անա վասըլ օլա պիլիլլէր :
 Վիւճուտ ը ինսանինին նասիպը 'ալասընա 'ա'իտ
 խոսսուսլարտա իտէ , նիշանկեան իթթ իխազ էտի-
 լէն մէրամա պէն ի պէշէրին ճիւզ'ի պիր գըս-
 մընըն հէթիշէպիլմէսի մուհիմմ վէ մուհլիք պիր
 նօգասն տըր :

Ինճիլ ի Շէրիֆտէ կէօսթէրիլէն մէրամ ու մագ-
 սէտ իտէ , մէհնիյաթտան 'իպարէթ օլան սատէ պիր
 սալան տէյիլ տիր : Ինճիլին պա'զը ինտա էլլէտիյի
 նիւմուհնէ ի հայաթ , շէրրին դայպուպէթ ինտէն մա'-
 տա , շէրրին զըտտը օլան սալանըն մէվճուտ օլմա-
 սընը վէ անը տախի պիւթիւն գուվլէթլէ սէվ-
 մէյի թա'լիմ վէ թալէպ էտէր : Գօնշուճուզա գար-
 շը ինթիգամ արգուսը իլէ տօլու , նանազգ վէ հա-
 սէտքէշ էֆքեար ու միւթալա'աթը գապթ էթմէյի
 թալէպ էթտիքտէն մա'տա , շէրիաթըն իթմամը օ-
 լան մուհապպէթի թէ'իտ էտէր , օլ մուհապպէթ

քի պաշալարընա դարար վերմէքտէն սատէ իճթի-
 նապ էթմէքտէ տէյիլ , ֆէտա ի նէֆս իլէ տօլու 'ա-
 մէլի լութֆ ու քէրէմտէ զահր օլուր :

Ինճիլ ի Շէրիֆ հուզուրուճա քեամիլ պիր մէ-
 րամ , 'ալի վէ 'ազիմ պիր ֆիքր վէ նիշանկեան դօ-
 մագտա տըր , « Սէմալաթտա օլան Փէտէրինիզին
 քեամիլ օլտըղը կիպի սիզ տախի քեամիլ օլունըզ »
 (Մատթ. 5. 48) : Սլլանըն քէմալը նէտէն 'իպարէթ
 պիր աէյիւ սիւ'ալ էտէ պիլիլիլ : Զիքր էտիլէն
 քէլամլարըն իրթիպաթը պու սիւ'ալա ճէվապ վէր-
 մէմիզէ սուհուլէթ վէրիլ : « Զէմանը գատիմտէ ,
 գօնշուճը սէվէսին վէ տիւշմէնինէ պուղգ էտէսին »
 տէնիլիլ իտի (Թէս. 23. 6) : Բապպըմըզ իտէ տահա
 'ալա պիր թարիգ թա'լիմ էտիպ « Սէմալաթտա օ-
 լան Փէտէրինիզ . . . քէնտի կիւնէշինի ֆէնալար իլէ
 էյիլէր իւզէրինէ տօղսուրուր . հէմ սալին վէ ֆա-
 սըզ քիմսէլէր իւզէրինէ եազմուր եաղարըր »
 (Մատթ. 5. 45) տէր : Իշթէ շէրի'աթըմըզ պու տըր :
 Պու մինալ իւզրէ հարէքէթ էթտիյիմիզտէ Փէտէ-
 րիմիզին էվլասը օլարազ բուհ վէ 'ամէլտէ , Անա
 միւշապիհ օլմուշ օլուրըզ : Էվսաֆը իրահիյէնին էն
 'ալի ճիհէթի ճիւմլէյէ նի'մէթ ու պէրէքէթլէր ինսան
 էտիճի օլմասը տըր : Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստո-
 սըն « Վէրմէք ալմագտան զիյատէ միւպարէք տիր »
 (Ամալ. 20. 35) տէյիւ պուշուրտըղը քէլամ , պու-
 նա միւթապըզ տըր , օլ քէլամըն քի էն կիւզէլ , էն
 թէքմիլ իզան վէ թա'պիրի էֆէնտիմիզին քէնտիսի-
 նի ֆիտիյէ վէրմէսինտէ պէյան օլունուր :

Իշթէ վիւճուտ ը իլանինին հէման հիքմէթ վէ
 ճէլալը պուհաա տըր : Սէմալաթը րէվնաք ու պէ-

շաշէթ, զէմինի հիւան ու լէթաֆէթ իլէ սօլտու-
րուր: Պինլէրճէ հայաթ սուրէթլէրի, եիւզ պինլէր-
ճէ հիւան ու գէրաֆէթ հիյէթլէրի Անըն պէր տէ-
վամ իշլէմէտինի իլան էտէրլէր: Սահիպ ի 'ազլ մախ-
լուգաթը հազգընտա խէ, Անըն սահա 'այի պիր
մէրամը վար սոր: Անլէրի լութֆ ու քէրէմինէ մազ-
հար գըլմագ մէրամընտան մա'տա, քէնտի սա'ա-
տէթ ի հալընա, — ալմագ տէլիլ՝ վէրմէք սա'ատէ-
թինէ հիստտար էթմէք իսթէր: Անտէն նի'մէթ ու
պէրէքէթլէր գապուլ էտէրիզ քի ճէհա ու սէնասը-
նը իլան էտէլիմ, Պունը խէ, Անըն հարէքէթ էթ-
տիյի կիպի հարէքէթ էթտիյիմիդտէ էն 'ալա սու-
րէթատ իճրա էթմիշ օլուրըզ: Ալլահ ը միւթէ'ալըն
ճէլալընըն քէմալը քէնտի մուհապպէթլէ սօլու սը-
ֆաթընըն 'ալէմի միւպարէքլէմէտինտէ իզհար օ-
լունուր: Պիզլիմ էն 'ալա հայաթըմըզ շու վէճիզ
Անա միւշապիճ օլմագտան 'իպարէթ օլմալը սոր:

Ինճիլ ի Շէրիֆ 'էօմրիւն մէքքիւր ճէլիլ մէրամ
ու նիշանկեանընը հուզուրըմըզա գօմաղլէ, Գոսթի-
յէթ է շի'սիյէնէն լուզումընա չօզ էնէմիլյէթ վէրիւր:
« Մուգատտէս օլունըզ, զիրա պէն Գուստուս իմ »
(Լավ. 19. 2) քէլամը ճէնապ ը Հազգ թարաֆըն-
տան միւնթէլասպ գավմընա թէքրար պէ թէքրար
վէրիլէն պիր էմր տիր: Պու օլմագսըզըն ֆէտա ի
նէֆս իլէ սօլու մուհապպէթ 'էօմրիւ մուհալ գա-
պիլինտէն օլուր: Էկէր մախֆիճէ քէնտիմիդի Ալլա-
հա թէպլիմլէ վագֆ ը նէֆս իշի իքմալ էտիլմէմիշ
խէ, հիշ պիր զահիրի ֆագիլէթ վէ խըտմէթ խրիս-
թիյան 'էօմրիւնիւն ֆիքր ու մէրամընը իճրա է-
տէմէզ: Պիր թարաֆտան պիր ատէմ անճագ վէ

անճագ քէնտի սէլամէթ վէ լուհանի սա'ատէթ ի
հալը իշլուն տիզգաթ էթմէքլէ, խրիսթիյան 'էօմ-
րիւնիւն ալ մէրամընը իճրա էթմէմիշ օլա պիլտի-
յի կիպի, հէման պէօլլէճէ տիկէր թարաֆտան տա-
խի, խրիսթիյան 'էօմրիւնիւն ա'մալ ը հատէնէ վէ
քէրիմանէ խուսուլարընա փէք չօզ վագֆ օլուն-
մաղլէ գուստիյէթ ի շախիյէնի 'ազիմ մագսէտինի
իճրա էտէմէմիշ օլա պիլիւր: 'Ամէլ ու հարէքէթտէ
օլան հայաթ՝ թէֆէքքիւր վէ միւլահազա իլէ կէշի-
րիլէն հայաթ իլէ պիր այարտա կիթմէլի տիր:

Էնի ի հիքմէթ « Գալպինի թէքմիլ տիզգաթլէ հըֆզ
էյլէ, զիրա հայաթըն փունարլարը անտէն տիր »
(Էմս. 4. 23) տիր:

2. Սանիյէն, հուզուրընտա պէօլլէ պիր քէմալիլ
նիշանկեանը օլան պիր 'էօմր, հայաթըմըզըն անվալ ը
հազըրէսինէ մուվաֆըզ տոր:

Տիւնեսայը օլտըլը կիպի ալըպ անտէն խօշնուտ
վէ ըազի օլարագ, անըն կիտիլինէ ույմագ իսթէյէն
պիր ատէմ, քի իշ ատէմի թէսիլյէ էտիլմէքտէն
խօշլանը՝ խրիսթիյան 'էօմրիւնիւն էն 'ալա նիւ-
մունէլէրինի զէվզ վէ իսթիհազ էտիպ տէր քի,
պէօլլէ հաշամագ շիմտիքի 'ալէմտէ ինսանլար իշիւն
միւմքին տէյիլ տիր, տիւնեստա օլան պիր ատէմ
թէսավլուրաթըն փէրտէսինի էնկինտէն թութմալը
վէ տահա եիւճէ պիր 'էօմրիւն 'ալի իւլ 'ալա նէ-
վինտէն նազարիյաթը իլէ տէյիլ, էյի պիր 'ամէլի
մէզնէպ թէսիլյէ էթմէք իսթէտիլ թարգ ը հայաթ
իլէ իքթիֆա էթմէլի տիր: Վէ լաքին Ալլահըն քէլամը
« Տինտարըզ հէր շէյէ ֆա'խտէլի տիր » (Ղ Տիմ. 4.
8) տէտիլի հալտէ, լուզէթլէրին այան աշիքետար մա-

նաորնը տէրչաիրմէյէ հիչ հազգըմըզ եօզ տըր : Հազիգաթ շու տըր քի , թէսավլուրաթ վէ նիչանկեանըմըզ գաստէն թէնդիլ էթմէմէլի իզ : Պիգիմ նօգսան խորաքըմըզ իլէ հէր հանկը պիր նէմնէ հազգընտա տախի պէօյլէ էտէմէյէճէյիմիզէ էյի էմին իզ , Գրիստոսըն էօրնէյինէ հէման շու նօգթատան կանի , խրիսթիյան 'էօմրիւ ինսան ճինսինին միւթէնէվլի' հալլէրինէ միւնասիպ վէ մուվաֆըզ կէլէ պլիպ , օլ հալլէրին ճիւմլէսինի թէրֆի' վէ թագտիս էթմէք գուվլէթինի հա' իզ խալիյնի կէօսթէրէն էօրնէյինէ նազար գըլալըմ :

Բապալըմըզ ինսանիյէթ ի քեամիլէնին նիւմուսէսի վէ հայաթըն հէր պիր հալ ու թարզընտա պիր քեամիլ էօրնէք օլտըզընտան ինսանի թէճրիպէլէրին ճիւմլէսինի քէնտի 'էօմրիւնտէ ճէմ' էթմիչ իտի : Պէօյլէճէ անը էվլատ , պիրատէր , տօսթ սըֆաթըյլէ 'ումումի միւնասիպէթլէրէ կիրմիչ վէ հէր շէյտէ խալզըն իւլֆէթ ու իւնսիյէթինէ տա' իր ֆա' իտէ վէ նիզամլարընա թապի' օլմագտա կէօրտիւչիւմիւզ կիպի , էֆէնտի , մու'ալլիմ , հաքիմ սըֆաթը իլէ տէ միւնասէպաթը խուսուսիյէյէ կիրմիչ պիր հալտէ պուլուրըզ : Էմվաթը իհեա էտիպ , ֆուրթունայը թէսքին էթմէք Գատիրը Մութլագ' իչի տիր , լաքին Ղազարոսըն տիրիլմէսի մուհապպէթ վէ գասավէթի ինսանիյէյէ տօղրու իշթիրաքը հիսսին տահա կիւզէլ պիր տէլիլի տիր , վէ ֆուրթունայը թէսքին էթմէնին էն միւ'էսսիր վէ էն 'աճիպ սուրէթի իսէ Պեսարուս վէ անըն շակիրտատալարը իլէ օլան մու'ամէլէսինտէ իզհար օլմուչ տըր : Վէ պէօյլէճէ Գրիստոս էֆէնտիմիզին պու տիւն-

եատա կէչիրտիյի 'էօմրիւ թէֆթիչ էտէրսէք , կէօրիւրիւզ քի հէր սընըֆ էհալի քէնտիլէրի իչիւն անտէ նիզամ վէ գա'իտէ պուլա պլիլի : Անըն 'էօմրիւնտէ հայաթը ինսանիյէնին պիւթիւն գիւմրէսի-նի թէրսիմ էտէն պիր խուսուսու հայաթը ինսանիյէմիզին նէ վէճհլէ էվսաֆը իլահիյէյէ մագհար օլուպ , անլէրի իպրազ էտէ պլիլի խալիյնի կէօսթէրէն պիր խուսուս կէօրիւլմէքտէ տիր : Անըն 'էօմրիւնտէ հէր քէսին մալիք օլա պիլէճէյի մուհապպէթ , հազիգաթ վէ սալան բուհու պուլուսուր , պու հայաթ տախի 'էօմրիւն աճիլալը խարիճիյէսինէ կէօրէ մուլթէլիֆ սուրէթ վէ միւթէնէվլի' թարզլարտա նէչվ ու նէմա պուլուր :

3. Սալիսէն , հայաթըն պու նիւմուսէի իլահիսի , հայաթըմըզըն ճիւմլէ աճիլալը խարիճիյէսինէ սատէ միւթէալիզ օլմայըպ , թապի'աթըմըզըն հէր պիր խասիյէթինէ տախի թէ'ալլուզ էտէր :

Օլ էօրնէք թապի'աթըմըզա թէհարէթ , թագվլիյէթ վէ հիւսն ու քէմալ վէրմէյէ միւզթէտիր տիր : Գիթապը Մուգատտէսին պէյան էթտիյի տիյանէթ 'ումուսա բաճի' տիր : Օ ճան իչիւն օլտըզ կիպի թէն իչիւն տախի տիր : Գուվլէ ի զիհնիյէ հէմ տախի գուվլէ ի ախլապիլէ իչիւն տիր , իւլֆէթ ու իւնսիյէթ , ումուր ու մէչղուլլիյէթ իչիւն տիր , մէրտանէ չալըչմազըզ հէմ տախի թա'թիլ վէ միւթալա'աթ կիւնլէրի իչիւն տիր : Անըն Միւ'էսսիսի օլան Սլլահ 'ինտիստէ հիչ պիր շէյ պէօյիւք եա քիւչիւք օլմատըզը կիպի , ճին ի Մէսիհիտէ տախի էօյլէ տիր : Հատտէն զիյատէ ուֆագ պիր շէյ եօզ տըր , էն զէքի 'ազըզ գապթ ու իտարէ վէ գապզ ու իհտա , եախօտ էն հազիր

վէ զէլիլ պիր Փիքրի թէրֆի՛ վէ թէվսի՛ էթմէյէ մուգթէտիր տիր : Թէնէֆֆիւս էթտիյիմիզ հավա կիպի տիր քի եաշայան հէր նէմնէնին հայաթընը սաղլար , վէ զիյա կիպի տիր քի հէր շէյ իւզէրինէ րէվնաք ու լէթաֆէթ նէշը էտէր :

Օ 'ազըը իգնա՛ էտէր , զիրա 'ազլ ի ինսանի պէշէրիյէթին անվալը էպէտիյէսինէ 'ա՛րա , վէ Ալլահա վէ անըն Րապպ Քրիստոստա օլան 'ազլիմ մուհապպէթ մէրամընա տա՛իր հազիգաթլարը թէֆթիշ ու թէհարրի էթմէքտէն տահա 'ալի վէ եա տահա միւքէմմէլ նէ իշ իլէ մէշղուլ օլա պիլիր :

Տին ի Մէսիհինին գուտսիյէթ ի քեամիլէ , մուգատտէս իրատէթ Ուլլահա թամմ իմթիաալ թալէպ էթմէսի պիլէ , էն 'ալի էսաս վէ մէպտէ՛լէր իտարէսինտէ օլարազ , քեամիլ մէրամլարտան թահրիք օլունան վէ տա՛րմա տօղրու մագսէտլէրէ կէօրէ հարէքէթ էտէն պիր 'էօմր թալէպ էթմէսի իլէ , գուվէ ի ախլագիյէյի քեամիլէն իշղալ էտէր :

Օ , հիսսիյաթը գալպիյէ գուվիլէթլէրինի իշղալ էտէր , զիրա հուզուրըմզգա պիր գա՛րաէ ի հայաթ գօր քի սալահ հազընտա էն փաք Ֆէլսէֆէ թա՛լիմաթընըն թէսամվուրաթ նօզթասընտան չօգ երւքսէյէ չըզար : Պիւթիւն շէրիաթըն թէքմիլ իթմամը անտէ մէվճուս տըր , « Ալլահըն օլան Րապպը պիւթիւն դալպինտէն , պիւթիւն ճանընտան վէ պիւթիւն Փիքրիտէն սէվէսին : Գօնշուը տախի քէնտին կիպի սէվէսին » (Մատթ. 22. 37—39) :

4. Րապպիէն . — Ինճիլ ի Շէրիֆ , մէքքիւր նուճուէն է հայաթը քեամիլէյի պիզէ պէյան էթմէսիյէ մահգա պիր թէրթիպ վէ թա՛լիմ ի ախլագ օլմա-

յըպ իլա հայաթը բուհանիյէ գուվիլէթի տիր :

Հազիգաթէն Ինճիլին պէօյիւք Փազիլէթի 'ալէմին պաշգա սուրէթլէ ասլա կէօրիւպ պիլմէտիյի տահա 'ալա վէ տահա փաք պիր ուսուլը ախլագ վէրմէսինտէ օլմայըպ , հայաթ պաիշ էթմէսինտէ տիր : Ուսուլը ախլագ ճիհէթինճէ էն երւճէսի տիր , զիրա հէր նուրըն մէնպա՛ը 'ազիմինտէն ինսանըն զամիրի իւզէրինէ լէմ՛ան էտէն տազընըզ վէ փէրէքէնտէ հազիգաթը ախլագիյէ փէրթէվէրինի պիր մէրքէզէ ճէմ՛ էտիպ , 'էօմր ի ինսանիյի իհաթէ էտէն մուզլիմ վէ տէրին գուլմէթ իւզէրինէ փարլագ վէ թամմ սուրէթտէ իշրագ էթտիրիր , հէմ տախի գուվիլէ ի 'ազիյէնին քէշֆ էտէմէյէճէյի 'ինսյէթ իլհամլարընը 'իլալէ էտէր : վէ լաքին Անըն ծէլալը 'ազիմի « Հայաթ վէ էօլմէմէղլիյի գուհուրա » կէթիւմէսինտէ տիր (2 Տիւ. 1. 10) : Կիւնահ վէ խաթալարտա էօլմիւշ օլան տիւնեայա հայաթ միւթտէսի տիր , « Հայաթ անտէ խաի , հայաթ տախի ատէմլէրին նուրը իաի » (Յուվ. 1. 4) : Պիզգաթ հայաթ օլան Չաթը ծէլիլ ատէմին էօլմիւշ թապիաթընա քէնտի հայաթպախշ գուվիլէթինի իհսան էտէր . « Հայաթ բուհընըն գանուըն պէնի կիւնահ վէ էօլիւմ գանուընտան ազաս էյլէտի » տէյիւ րէսուլ պույուրուր (Րօմ. 8. 2) : Անըն իլէ եաշարըզ Անտէ եաշարըզ , « Սրիսթիյանըզ պիր թասամվուրը նազարիյաթ վէ եա իսայալի թալիմաթ օլմայըպ , հայաթ տըր , հայաթ հիքմէթի տէյիլ իլա պիզգաթ հայաթ վէ տիրի պիր թարիզ տիր » , Ինճիլ ի Շէրիֆ գապուլ էտէնլէրին ճիւմէսինէ օլ « Թարիզ վէ հազիգաթ վէ հայաթ » օլան Չաթը (Յուվ. 14. 6) գա-

պոււլ էտէնլէրին ճիւմլէսինէ պու հայաթը իհասն էտէր : Օլ Ձաթ պէօլլէլէրին ճիւմլէսինէ Գուտրէթ Ուլլահ վէ Հիքմէթ Ուլլահ օլուր , հէման օլ Ձաթ քէնտիտի « էպէտի հայաթ օլուր , (օլ հայաթ քի շիւտիտէն պաշլաղը պ ապա մահվ ու թէլէֆ օլմագ) եա'նի « էպէտի հայաթ սէն եալընըզ Հագգ Ալլահը վէ իրսալ էլլէտիլին Յիսուս Գրիստոսը պիւմէք տիր » (Յովհ. 17. 3) տէյիւ պուլուրուր :

Խրիսթիյանլըզըն 'աճա' իպ վէ մախսուսի 'ուլուվ-վիլէթի իշթէ պուլնտա տըր : Փութփէրէսթիլին գոյու գարանլըզը արասընտա ֆէլսէֆէ պիր նէվ' եալտըզ պէօճէյի կիպի քէնտիտի իչիւն նուր , հէր թաւրաֆը գափլայան գուլմէթ իչիւն զիյնէթ ու արաւիչ վէ էյվահ եալընըզ զիյնէթ ու արայիչ օլարագ գուհուր էթմիչ իտի :

Ինճիլ ի Շէրիֆ իսէ հայթ պախշ տըր . եալընըզ ինսանըն ճէհալէթի իչիւն տէյիլ , անըն կիւնահը իչիւն տախի պիր եօլ թէտարիք էտէր : Բուհանի էօլիւմիւն գաֆլէթ ույգուսընտա թէլէֆ օլուպ կիթմէքտէ օլան քիմսէլէրէ Ինճիլ եախօս սահա սօղբուսը Ինճիլին մէրքէզ վէ մէճմու'սը պիղիմ տախի միւժտէ վէ հայաթընըզ օլան օլ Ձաթ ը ձէլիլ թէնէզզիւլ էտիպ կէլիւր , վէ անլէրէ հայաթ պախշ բուհուըն իհասն էտէր : Ինճիլին 'ամէլի ֆաղիլէթի իլէ 'աղիմ ձէլալը իշթէ պուլնտա տըր , քէնտի ձէլիլ մէրամ ու հէտէֆիլին գապիլ ի վիւսուլ պիր հալէ կէթիլիտ' ֆէլսէֆէ հագիգաթընըն տա' իրէ ի վապի'ա'նըն պիլ քիւլիլիյէ մա'ֆէվզիլնտէ օլան օլ Ջերս' վէ հէրէֆ է ճէլիլի , Գրիստոսը գապուլ էտէն հէր շախսը պու իւմիտէ միւշթէրէք գըլար : Անա եհնի պիր

հայաթ վէ եհնի պիր գուվվէթ իհասն էտէր : Տա'վէթ ի ճէլիլէմիգին թէմքիլի հիսսիյաթը թահթընտա « Սէլասարմըզը գօրգու վէ թիթրէմէ իլէ իթմամ էյլէրիզ , զիրա պիգտէ կէրէք իսթէմէքիլի վէ կէրէք իլէմէքիլիլի ըրգասընա կէօրէ իլէյէն Ալլահ տըր » (Փիլիպ. 2. 12, 13) :

Շիմտի խրիսթիյանլըզըն գույուտաթընըն սահին օլմասընա գարշը էտիլէն ի'թիլրալարըն ճէրհինէ գալընմայաճաղըզ : Անճագ մատտէյի օլտըզը կիպի պալըմ' : Մէյտանտա ինսան իչիւն միւմքիլին օլան էն 'ալա 'էօմրիւ թագտիմ էտիպ օլ 'էօմրիւն իֆա վէ իթմամը իչիւն անը գապուլ էտէնլէրէ բուհանի գուվվէթ վա'տ էտէն պիր տին վար : Միւմքին տէմիլ տիր քի թա'լիմաթ ը իլնամիլէ 'ալէյիլնէ էտիլէն հէր հանլը պիր ի'թիլրալ' պու 'էօմրիւն միւմքիլին օլան էն 'ալա 'էօմր օլտըզը հագիգաթընը վէ պիլնա'էն 'ալէյի օլ 'էօմրիւ իմրար էթմէք ֆէրիլէ ի զիմիլէթիմիլ իտիլի հագիգաթընը ճէրհ վէ իպթալ էտէ պիլսին : Ինճիլ ի Շէրիֆ , ուսուլ ը մէզնէպ վէ գա'իտէ ի հայաթ օլմասը ճիհէթիլնճէ , պուլնա շիւպհէտէ օլանլարըն թէճրիպէսինէ վէք կիւզէլ սուրէթտէ մէյտան օգուր , Բապալըմըզ Նէնուտիլէրէ « Էլիլեր պիր քիմսէ անըն իրատէթիլին իճրա էթմէք իսթէրսէ , պու թա'լիմ Ալլահտան մը օլտըզընը . . . պիլէճէք տիր » (Յովհ. 7. 17) տէմէսիլնտէ' մատտէմի կիւզէլճէ հէր պիր թարաֆըլէ կէօսթէրիլ : Մատտէ անճագ կիւզէլճէ վէ տաղիգ սուրէթտէ թէֆթիլ վէ թէճրիպէ էտիլսին , մէզնէպ ի մէզքիւրըն թալէպ էթտիլ իսուսուլար իման վէ թէվաղու' բուհւլէ թէֆթիլ օլուսուլն , օլ վաղթ շու իքի իսու-

սուս թատիղ օլունսճագ: Էվլէլա, խրիսթիյան
 էօմրիւ, ինսան իչիւն միււքին օլան էն եիւճէ
 էօմր տիր: Սանիյէն, էնճամ թէքմիլ մուվաֆիա-
 գիլէթ թէ' էմինաթըլէ' էօմրը մէգըիւրէ ճէհո ու
 իգտամ իչիւն, խրիսթիյանըգ իլահի պիր գուվլէթ
 պախշ էտէր:

Պու քիթապ խուսուսա կէնճլէրէ խիթապ էտիւ-
 մէքտէ տիր: Մէրամը 'էօմրը մէգըիւրը' պա'զը էն
 մուճիմ վէ վասի' խուսուսարընճա պէյան վէ թէր-
 սիմ էթմէք տիր, խիթապ վէ բէճասը տա պու 'ալա
 'էօմրիւ քէնտիսիլէ մալ էտէճէ'ք մի սինիլատէն 'ի-
 պարէթ տիր:

Տին ի Մէսիհի հագընտա էքիտէն վէ թէ' մինէն
 տէրիլ քի, էկէր 'էօմր խրիսթիյանըլըն էսաս վէ
 մէպտէ'լէրինէ կէօրէ, խրիսթիյան իմանը իլէ հըֆզ,
 վէ վա'ա էթտիլի գուվլէթէ իթիմատ էտիլէրէք իմ-
 րար վէ իթմամ էտիլիրտէ, մինթարաֆ Ուլլահ պախշ
 օլունմըլ պիր 'էօմր օլարըլ թէհագուգ էտէճէք
 տիր: Էօյլէ պիր 'էօմր քի քէնտի Զաթը իլէ միւ-
 թապագաթտա օլարըլ իչիւն, պիզգաթ Րապպ Սլ-
 լահ անա թահսին իլէ նագար գըլս պիլիր: Պու
 մատտէ հագընտա կիւզէլճէ տիւշիւնմէնիլի թալէպ
 վէ բէճա էտէրիլ, վէ պուճու եափմագտա էկէր
 պու քիթապ պիր եօլ իլէ եարտըմ էտէրտէ, պա-
 խուսուս, էկէր օլ հայաթը գապուլ էտիլ' անա
 կէօրէ եաշամագ խուսուսընտա սիզէ մու'ալէնէթ
 էտէ պիլիրտէ, պու քիթապըն էն 'ալա մէրամը
 գուվլէտէն ֆի'իլէ կէթիրիմիշ օլուր:

ՊԱՊ Ը ՍԱՆԻ

Ի Մ Ա Ն

Նրիսթիյան 'էօմրիւնտէ իման մուճիմ վէ էսա-
 սի պիր եէր թութմագտա տըր: Պիր ատէմտէ 'ալի
 էվաֆ Ը շա'էնէնէն թէշքիլ օլունմասընտա, իմանըն
 հա'իլ օլարըլ էնէմիլյէթ' ազըլն վէ իլհամըն թէս-
 լիմ էթտիլի պիր հագիգաթ տըր. «Իման իւմիտ օ-
 լունան շէյլերին թէքմիլ իթիմատը, վէ կէօրիւն-
 մէյէն նէննէլէրին իսպաթը տըր» տէյիւ բէսուլ պու-
 յուրըր ('Իպր. 11. 1): Իմանըն պու թա'րիֆի խաս-
 սէլէրին վէրտիլի շէհատէթին մա'ֆէվլինտէ պու-
 լունան հէր շէյ հագընտա միւթապըգ կէլիր: Նուրը
 իլհամա ալա հա'իլ օլմամըլ ղէվաթըն իճրա էթ-
 միշ օլարըլ ձէլիլ համիլէթ ու ֆէտաքեարի իլէրի
 կէօթէրիլէր քի' ինսանըն բուճը կէօրիւմէյէն
 հագիգաթլարը ֆէհմ ու գապը էտիլ' լէմսի եա
 մատտի պիր վիւճուտը օլմայան նէննէլէրտէ 'ամէլ
 ու հարէքէթ իչիւն մուճիպլէր պուլմագ խասսէսի
 վէ իսթի'տատընա մալիք տիր: Սուկրատ հագիգաթը
 ինքեար էտէմէտիլնտէն ղէհիր գատէհինի իշտի:

'Իպրանիլէրէ օլան բիսալէնին մուհարբիբինին իս-
 պաթը տախի 'աջիի էսաս վէ մէպտէ' իւզէրինէ տիր:
 Մէտն ու սէնա իլէ զիքը էթտիլի քիմսէլէրին ճիւմ-
 լէսի, լուզէթին թամմ մա'նասը իլէ տիյանէթ վէ

Թագվա խուսուսընտա փէք նամտար անյիլ իտիլեր :
 Մէսէլա Սամիտան վէ Յեփթայէ իմանլարը խուսուսը
 իսթխանա թութուլորգտա , փաք վէ 'ալի պիր
 թարզը հայաթըն նիւմունէլէրի մագամընտա թու-
 թուլամազլար , լաքին գուվվէթ ու մուվաֆֆազըյէթ
 իչիւն քէնաի գուվվէթլէրինին մաֆէվգինտէ պիր
 գուտրէթէ ի'թիմատ էթմէլէրի անլէրի վաթան-
 տաչարընտան զիյատէ թէրֆի' էտիպ , ոլ խուսուս-
 տա տէնրլէրճէ իման հագգընտա պիրէր էօրնէք էթ-
 միշ տիր , « իման վաարթասըյէ . . . սալահ իչլէ-
 տիլեր , վա'տլարա նա''իլ օլտըլար , արսլանլարըն ա-
 զըզլարընը գափատըլար , աթէչին յիտտէթինի սէօ-
 յիւնտիւրտիւլէր . . . » (Պար. 11. 33, 34) : Վէ պի-
 լա թէրէտտիւտ տէնիլէ պիլիր քի իման օլմատըզ-
 ճա , եա'նի մատտի , զահիրի , վէ լէմն էտիլիր շէյ-
 լէրտէն տահա 'ալա պիր շէյէ իման , էպէտի վէ
 կէօրիւլմէյէն նէսնէլէրէ գավի պիր ի'թիգատ օլ-
 մատըգճա , հիչ պիր 'ալի վէ նէճիպ թապի'աթ վէ
 էվսաֆը գաթիյէ օլամազ :

Պէլքի պիւթիւն 'Անտը 'Աթիպ թարիխինտէ
 Աբրահամըն «Խաֆ ու էվսաֆընոսն տահա նէճիպ պիր
 գաթ կէօրէմէյիզ , Աբրահամ իսէ խուսուսիլյէ իման
 գահրէմանը տըր , փութփէրէսթ կիպի պէօյիւմիւշ ,
 փութփէրէսթ թէ''սիրլէրի ալթընտա պուլունմըլ օլ-
 տըզը հալտէ , տա'վէթ ի իլահիյէյի իշխաիպ , կիւնէչէ
 վէ սա''իւր էճսամը սէմավիլիյէ 'իպատէթ էթմէքտէն'
 հայյ վէ հագիգի Ալլահա 'իպատէթ էթմէյէ տէճտիւ :
 Օլ տա'վէթ քէնաիսէ նէ թարզտա վէ նէ կիպի հալ-
 լէրտէ կէլտիլինէ տա''իւր Քիթապը Մուգատտէստէ
 պիլէ պիր մա'լիւմաթ վէրիւմէյօր : Օլա պիլիր քի

1275-69

Աբրահամըն մու'աարըլարը արասընտա տախի փաք
 վէ մուգատտէս իմանըն պագիյէլէրի տէվամ էթ-
 մէքտէ իտի , ինթիմալ քի Աբրահամըն կէնճիլք կիւն-
 լէրի փութփէրէսթիլյին արթմագտա օլան թէ''սիր-
 լէրի արասընտա միւրիւր էթմիշ իտի , վէ քէնաիսի
 իլէ իանէ իալզընը թէ''էսիրաթը մէզքիւրէտէն
 թախիլալէ , եալընըզ հագիգի վէ Հազգ Ալլահա սա-
 տագաթ վէ 'ուպուտիյէթինի թէ''եիտ վէ հիմայէ ի-
 չիւն , փէտէրի Թարա օլլու Աբրահամը , վէ թօրու
 օլան Հարանըն օլլու Դուտու , վէ օլլու Աբրահա-
 մըն զէվճէսի օլան կէլինի Սարայը ալըպ' Քէն'ան
 տիյարընա կիթմէք իչիւն պոււլար իլէ Քիլտանի-
 լէրին Ուր շէնրինտէն չըգար : Վէ լաքին Աբրահա-
 մըն քէնաիսէ տահա մու'այյէն պիր տա'վէթ , ագ-
 բապա , վաթան վէ փէտէր էվինի թէրք էտիպ , նա-
 մա'լիւմ , հաթթա տահա իսի պիլէ քէնաիսէ իա-
 պեր վէրիլմէմիշ օլան պիր տիյարա կիթմէսի իչիւն
 պիր տա'վէթ վագը' օլմուշ իտի : Պու վէճնլէ 'էօմ-
 բիւնիւն տահա իլք ատըմընտա էպէտի օլան Ալլահ
 իլէ 'ալագայա կէլմիշ օլտու : Պուստան պէօյլէ
 պիլմէլի տիր քի , 'էօմբիւնիւն հէր պիր հալ վէ հէր
 պիր սուրէթինտէ վէ հէր պիր թէգատտիւմիւնտէ ,
 հիտայէթ ի իլահիյէ թահթընտա օլաճագ տըր : Պու
 'ալէմտէ « Պագի գալըր շէնրի » օլմայաճագ իտի (Պար.
 13, 14) : Վա'տ էտիլէն տիյարտա պիլէ էճնէպի պիր
 տիյարտա սաքին օլուր կիպի սաքին օլաճագ իտի :
 Վէ լաքին հիճրէթ ի մէզքիւրէ իչիւն իսարիճի պիր
 մէճպուրիլէթ մուգաիգասը եօգ իտի : « Չըգարըը
 եէրի զիլըր էթսէ իտի , կէրի տէճտէլէ վագթը օ-
 լուր իտի » (Պար. 11. 15) : Ե Ասան իսէ զէմինի մալ

վէ միւլք իւզէրինէ պաղլանամազ տանա 'այի մէ-
րամ վէ ֆիքրէրի վար իտի , « Զիրա թէմէլլի շէն-
րէ միւնթազըր իտի քի պուշըն մի'մար վէ պանիսի
Սլլահ տըր » (Իպր. 11. 10) :

Պու մէպէք ի հայաթ իսէ էվլէլա կէօրիւնէմէ-
տիյինտէն զիյատէ , Աբրահամտան 'աղիմ պիր ֆէ-
տաքիարլըգ թալէպ էտէր իտի : Օ տախի պիզիմ
կիպի ինսանլըգ զա'իֆլիքլէրինէ միւպթէլա օլուպ ,
թէճրիպէլէրինի հիսս էտէր իտի : Աբրահամ վա-
թանընը վէ փէտէրինին խանէսինի թապի'ի պիր
զամմ ու քէտէր իլթիրապը հիսս էթմէքսիլ թէրք
էտէմէլ իտի : Պիր խանէ վար իտի քի պիւթիւն
չօճուզլարըն մուհապպէթ վէ արզուլարը անըն էթ-
րաֆընա ճէմ' օլմուշ վէ հապիպէ ի ճէմլիլէսի օլան
կէլինինի օրայա կէթիրմիշ իտի : Օրատա օլտուգճա
մալ փէյտա էտիպ զէնկին օլմուշ , վէ զապիլէսի ա-
րասընտա պէյ կիպի կէչինմէքտէ իտի : Սլլահա օ-
լան իմանը ուզուրընա պուշլարըն ճիւմլէսինի տէ
թէրք էթմէսի թալէպ էտիլիյօր . իշթէ օլ վազթ-
տան սօնկրա թարիխ ի 'ալէմտէ պիր շախս ք մէշ-
հուր օլմուշ տըր : Իմանը վասթասը իլէ թարիխ-
տէ պէօյլք զաթլարտան պիրի օլուպ , էլ ան նամ
ու շանը էվլէլքի կիպի շէրէֆլէ տէվամ էթմէքտէ
տիր : Եալընը օլ միւմթազ իմանը իչիւն 'ազիմ օլ-
մալըպ , իման ք մէզքիւրըն անա մուճիպ օլտըրը ախ-
լազ ու էվսաֆ իչիւն պիր էօրնէք իտի . քէմալ ք
սիւր'աթլէ էն էսնա փութիէրէսթլիլի թէտէննի է-
տիպ տիւշմէքտէ օլան պիր 'ասրտա Հազգ Սլլահըն
չիհտի , հէր քէս անդ թէրք էթմէքտէ օլտըրը սը-
րատա Սլլահըն տօսթու , խանէ խալըր իլէ էթ-

պա'ասը արասընտա զուտսիլէթ վէ սատագաթ 'էօմ-
րիւնէ միսալ վէրիպ , 'ատալէթ վէ հազգըն իճրասը
իլէ Րապպըն թարիգինի հըֆլ էթմէլի էմր էտէրէք'
Սլլահ ք միւթէ'ալըն գուլու օլտուգու իչիւն 'այի վէ
'աղիմ պիր զաթ իտի , Պու վէճնլէ զիւրիլէթի մի-
յանընտա հագիլի իման վէ 'իպատէթին պագի վէ
սապիթ գըլընմասընա վասթա օլտու , թա քի քէն-
տինէ վէրիլէն վա'տ Շէրի'աթ ք Մուսէվլիլէսին թէ'-
սիսինտէ չիչէք աչար վէ Աբրահամըն ուզադտան
կէօրիւպ շազ օլտըրը օլ Զաթ ք ճէլլիլին գուհուրըն-
տա , մէյվէ վէրիպ քէմալէ էրիշտի , Պէօլլէճէ հէփ
տէհրէրճէ վազթըն էնճամընա տէկին , պու թէք
պիր զաթըն թէ' սիր ի 'աղի'ի ճէրեսն էտիպ , նիւ-
մայան օլմագտա տըր , օլ զաթ քի քիւլլիլէն Եալը-
նը օլտըրը հալաէ « Սլլահա իման էթաի » վէ ան-
տէ Եէրին ճիւմլէ գապիլէլէրի միւպարէք օլա-
ճազլար տըր (Թէք. 12. 3. 28. 14) :

Աբրահամըն նէպլինտէն օլան Մովսէսին 'էօմրիւ
'աղամէթ վէ նէճապէթ ի թապի'աթ խուսուսընտա
հէման օլ գատար մէշհուր տըր : Անըն թէրճէմէ ի
հալը տահա զիյատէ թաֆսիլաթլա պէյան էտիլմիշ
օլտըրընտան , իմանըն նէթիճէսի օլան մէրտանէ 'ա-
զամէթի տահա էյի կէօրէ պիլիլիլ : 'Իպրանիլէրէ
Եազըլմըշ օլան ըիսալէսին միւ'էլլիֆի « կէօրիւն-
մէյէն Զաթը կէօրիւր կիպի սէպաթ էթտի » քէլամ-
լարը իլէ անըն ախլազ ու էվսաֆընըն թամմ փէր-
տէ ի մազամընը պէյան էթմէքտէ տիր : Պիր կէօնա
էհէմմիլէթ վէ զըյլէթի օլան հէր 'էօմր գա'իտէ ի
մէզքիւրէննի թահթ ք հիտայէթինտէ պուլունուր :
Մովսէս հազգընտա հալ շայան ք տիգաթ սուրէթ-

տէ պէօյլէ իտի : Անրն իմանը կէօրիւմէյէն խուսուսաթըն հագիգաթընը անկլայըպ , էօլիւմ տէրէ՛ճէօինէտէք պիլէ թէհլիքէ վէ թէճրիպէ միյանընտա անտէ սապիթ գալմասընա անը միւզթէտիր գըլտը :

Մովսէսին միւստէթ ի սէֆէրինին նիհայէթինէ գատար տէվամ էտէճէք օլան թարիգ ի 'ամէլ , պու վագթտան պէտ էյլէտի , էօյլէ պիր սէֆէր քի իման վասըթասըյլէ հըֆիգ ու թէ'նիտ , վէ թանդիմ ու իտարէ օլուսուր իտի , օլ սէֆէրտէ քի 'ամէլ ու հարէքէթի Գուարէթ ի Իլահիյէ իլէ հըֆիգ վէ իպգա էտիլմէյէն պիր քիմսէնին բուհուսը սիւչար ք մէ'յուսիյէթ էտէճէք օլան հիտտէթ ու զաղապ վէ սապը ու ճէսարէթ թէճրիպէլէրինտէ իման քէսպ ի զալէպէ էտէր իտի : Օլ իման տախի հիքմէթ ի 'ամէլիյէ վէ հարէքէթ ի զայուրանէ իլէ իպրապ օլուսմըլ տըր :

Պէնի Իսրայէլին Մըսըրտան խուրուճընըն փլանընը թէրթիպ էթմիչ , տէնիգտէն գարատան կէչէր կիպի եիւրիւչիւչ էտիպ կէչմիչ , գավմըն թէչէքքի էտիպ Մըսրա 'ավտէթ էթմէք իսթէտիյի սըրատա գավի պիր մէրամ վէ սապիթ պիր հարէքէթտէ պէր գարար գալմըլ , վէ ձէնապ ք Հագգ թարաֆընտան բահիւմալարը թա'կին օլուստըղը օլ էսարէթտէն ազատ օլմուչ գավմըն հայաթ ք միլլիյէսինի թէրթիպ վէ թէվսի' իչիւն , գըրգ սէնէ քէմալ ք սէպաթ վէ իղթիրապ իլէ տէվամ էթմիչ օլան գաթ , էհ ի թէ'ասսիւպ կիւրուհինտէն 'ասի սլիր սօֆու տէլի իտի :

Պէօյլէ պիր իչ իչիւն , 'ալիճէնապ վէ նէճիպ թապի'աթըն ճիւմլէ նագիք իգտամաթ վէ ա'մալը մաթլուպ վէ լագըմ իտի : Սապը , պասիրէթ , միւլայիմէթ , գապթ ք նէֆս ճէվհէրի , պիր շէֆգաթ ու մու-

հապպէթ վէ ֆիրասէթ , պիթմէգ վէ օսանմազ իգտամ ու միւտավէմէթ , խուրուճ քիթապը թարիխինտէ , պու մէչուր զաթ հագգընտա պէր տէվամ պէյան էտիլէն էվասֆ ք 'ալիյէ տիրլէր , Հէր վէճիւլէ , Մովսէս պիւթիւն Թարիխ ի Մուգատտէս տա'իւրէսի տախիլինտէ պիղէ վէրիլէն էն 'ալի վէ էն 'ազիմ հէմ տախի էն քեաօլլ սուրէթլէրտէն պիրինի թէչքիլ էթմէքտէ տիր : Անրն 'ուլուվլիյէթ վէ 'ազամէթինին սըրըլ Վէօրիւսմէյէն Չաթը կէօրիւր կիպի սէպաթ էթտի » ('իպ . 11 . 27) քէլամընտա վէրիլմիչ տիր : Անրն էն եիւճէ շան ու շէրէֆի Ալլահըն գուլու օլմասընտա իտի : Նէ քէնտի իչիւն խուսուսի պիր մէվգի' վէ շան ու շէօրէթ արատը , նէ տէ ագրապա վէ խանէ խալգը իչիւն խուսուսի պիր եուրտ վէ արագի իմթիյաղարը թէ'մին վէ թէհիյէ էյլէտի , նէ տէ խարիճի մէանէտ ու ի'թիպար իլթիգամ էյլէտի , Չանմէթլէ չալըլըպ , սէպաթ ու միւտավէմէթլէ էլէմ ու էղիյէթէ թէհամիւլ էթմէյէ վէ էնճամ էօլմէյէ հաղըր վէ բագի իտի :

Գավմըն թէքրար պէ թէքրար էթտիքլէրի թէչէքքիլէրէ թէհամիւլ էտիպ , անլէրին միհնէթ ու մէչագգաթլարընա հիստտար օլմասընըն թարգը' օլ գավմ սէպէպլինտէն պիր տէֆ'ա կիւնան իչլէմէք թէճրիպէսինէ տիւչտիլիւ իչիւն' գավմը գըլաղուգլատըղը տիյարտա քէնտի հիստէ վէ միրասընը զայպ էթմիչ իքէն , եինէ տէվամ էտիպ կիթմէյէ բագի , վէ իսթէսէ իտի պիւպիւթիւն քէնտի խանէ խալգընըն մալը էտէ պիլէճէյի օլ կիւղէլ տիյարըն հուսուտընտա օլսուն էօլմէյէ գա'իլ օլմասը , 'էօմր ք Ֆէտաքեարանէսինին սըրըրընը խօտպիլիք սէպէպ ու

մերամբնատան պաշգոս պիր խոռոսուստա արամամբըզը տերէճէ ի քիֆայէտէ կէօսթէրիր: Քիթապը Մուգատտէս Մովսէսի իման միշանընա տարիլ էթմէքլէ՝ մէս՝ էլէնին եէկուանէ ճէվապընը վէրմէքտէ տիր: Օլ իման Մովսէսին անէնկի 'էօմրիւնիւն հէր նօզթաւսընտա պիր 'ազլիմ թէրանէ մագամբնտա 'աքս ու սէյրան էյէր, օլ 'էօմր քի անճագ ճէնապը Հագգ պերապէրինճէ օլտըզը հալտէ Նէպօ տաղընտաքի վէֆաթ կիպի պիր էօլիւմ իլէ վէ Հագգ Թէ'ալանըն վազ' էթմիշ օլտըզը օլ նամա'լիւմ մէզարտա տէֆն օլուսմագ կիպի պիր ճէնագէ ալայը իլէ լայըզը վէճն իւզլէ խիթամա կէլմիշ տիր:

Հալը հազըրտա տէհրլիք վէ մատախյուսըզըն գապարան տաղասընը անճագ իման՝ Ալլահա վէ անըն պիզի տա'վէթ էյէտիյի հայաթա, շու տիւնէ եատան օլմայան Զաթը ճէլլին հայաթընա օլան իման՝ թէսքին վէ մէս՝ էտէ պիլիր:

Քօլըրըզ « Քէլամուլլահա հիշ պիր իմանը քեամիլ կէօրիւմէմիշ տիր քի գալպի թաթհիր էթտիյի հալտէ, գուվվէի զիհնիյէի տէ թէվսի՝ էյէմէմիշ օլտուն, վէ հէվա ու հէվէսին մէրամ ու մէվատաընը թասֆիյէ վէ թահիր էյէտիյի հալտէ՝ գուվվէի մուտրիքէնին մագսէս ու հէտէֆինի տէ թէզիտ էթմէմիշ օլտուն » տէմիշ տիր: Տէրէճէ ի 'իւլիս նէվ'ինտէն հէր 'էօմրիւն էսաար, իշթէ պէօյէ պիր իման տըր: Իմանտըզը անճագ ինքեար էտէ պիլիր, իւմիտ վէ իթիգատարըմըզտան պիզի մահրում էտիպ սալահ վէ գուվվէթիմիզի էքսիտիր, Իման իսէ, կէօրիւնամէյէն նէանէլէրի Փէհմ, վէ անլէրին հազիգաթ օլտըզընը հիս էտիպ, իւմիտէ թահ-

րիք օլուսարագ թէֆթիշ ու թէհարրի էթմէյի էօյրէտիր, հէր նէվ՝ 'ալի վէ նէհիպ իլէրէ թահրիք վէ թէշլիգ էտէր:

Պաշգալարըն ինանտըզարը շէյլէրի եախօտ բուհանի մէ՝ մուրարըն պիզէ տէտիքլէրինի թէֆթիշ էթմէքսիզ գապուլ էթ տէմէյօրըզ, Տիւսթիւր իւլ 'ամէլ օլան էն եիւճէ հիւքմ ու գուտրէթ ինսանլարըն սէօզ եա իթիգատարընտա օլմայըպ՝ հայ Ալլահըն քէլամընտա տըր: էն նիհայէ անա միւրաճա'աթ էթմէլիյիզ վէ անը տա միւզթէտիր օլտըզըմըզ գատար թէքմիլ խալիս բուհ իլէ թէֆթիշ էթտիյի մուհապպէթ, գուտսիյէթ վէ ֆազիլէթէ իման կէթիր վէ պագ, կէօր, պուսլարը նամըլ իճրա էտէճէյիմիզին թարիզինի տէ պէյան էտիյօր մը: Պուստան սօնկրա ախրէթտէ տահա 'ալա պիր 'էօմրիւն միւմքին խիյինէ ինան վէ պագ Քիթապը Մուգատտէս հիշ պիր թա'լիմաթը ինսանիյէնին քէնտիլլինտէն ալա կէօսթէրմէմիշ եա կէօսթէրմէմիշ օլտըզը պիր թարգտա հայաթ վէ էօլիւմ պիւզլիւյիւ գուհուրա կէթիւրմէյօր մը: Թա'լիմ գապուլ էտէր պիր բուհ իլէ տահա 'ալա նէանէլէրէ, տահա 'ալա 'էօմրէ իման էտէրէք Քէլամը միւլնէմէ կէլ, օլ վազթ անտէ հայաթ վէ հազիգաթ պուլաճագսըն:

Պու թարզլէ փերվէրտէ էտիլէն իմանտան, քէմալը թէհարէթ, լէթաֆէթ վէ գուվվէթլէ հայաթ մէյտանէ կէլէճէք տիր: Իման պէշէրիյէթի Ալլահա բապթ էտէր: Ատէմի Ալլահ իլէ մա'նէն վէ էնճամ հազիգաթէն իթթիհատա կէթիլիր: Պիզտէ հասըլ էթտիյի ֆիքը ու միւթալա'ա թարիզի, թահրիք

էթտիյի իւմիտէր, պէտ՝ ու թա՛լիւմ էթտիյի թէր-
պիյէ վէ բիյաղէթ ի նէֆս ուսուլը, վասըթա ի
թա՛լիւմիյէ մագամընտա 'էօմրիւմիւղէ պախշ էթտի-
յի նուր վէ էնճամ հուզուրըմըգա գօտըղը իլանի
էօրնէյին թէ՛ սիրի վասըթասըլլէ իման պիղի Ալլահ
իլէ միւթթէհիտ զըլար: Պու վէճնլէ պիւթիւն 'էօմր
Ալլահա վագֆ ու թախսիս օլունուր: Պիգի տիւն-
եէվի 'էօմրիւն սաթհընտան թէրֆի՛ էտէն իման,
պու տիւնեանըն կիւնլէրինին դատր ու զըլմէթինի
պիլիպ նասըլ հիւրմէթ կէօթէրմէք կէրէք իտիյի-
միգի թա՛լիւմ էտէր: (1 Եուհ. 5. 4) իման տէրին միւ-
լանազա զէմանընտա պիղի Գուտտուս օլան Բապպ իւլ
ձիւնուտըն մէպէն ի մուգատտէսինէ կէթիբիր:

'էօմրիւ թէհիպ էտիպ, տահա սատէ վէ տա-
հա մու՛ազղամ զըլար: ձիւմլէսինի 'էօմրիւն մագ-
սէտ ի 'ազիմինէ տէրճ էյլէտիյինտէն, 'էօմրիւն էն
ճիւզ՝ ի իշ վէ մէշղուլիյէթլէրինէ պիլէ տիգղաթ վէ
էհէմմիյէթ վէրիր: Քրիստոս իլէ օլան իթթիհատ
սայէսինտէ 'էօմրիւ, բուհ վէ մէրամընտա Քրիստո-
սա միւշապիհ էտէր: Քէֆարէթ գուրպանըմը վէ
կիւնահ իլէ էօլիւմտէն Գուրթարըմըգ տէյիւ ի-
մանըմըգ Անա սօղրուլտըրըգ, 'էօմրիւմիւղիւն էօր-
նէք վէ միսալը տէյիւ անա պագարըգ, վէ Անըն
իլէ էլ էլէ վէրէրէք, խրիսթիյանըղըն պէր տէվամ
թէրֆի՛ օլունան իւմիտ վէ գուտսիյէթ թէփէլէրի
արասընտան, 'էօմրիւն սալզալը վէ միւշքիլ թա-
րիզլէրինէ միւրուր էտէրիգ, էնճամ Անըն կիպի
զըլը մէվթ տէրէսինէ էնէրէք, Անտ վէ Անըն իլէ,
«Անըն փէտէրի վէ պիղիւմ փէտէրիմիգէ, Անըն Ալ-
լանը վէ պիղիւմ Ալլանըմըգա չըգարըգ (Եուհ. 20. 10):

Յակոբոս ըէսուլըն պէյան էթտիյի իւզրէ իման
'ամիլ վէ միւ՛էսսիր օլմագսա հիշ տիր: Հէմ տահա
հագիգաթէն կէրէք թարիխ ի մուգատտէստէ, թա-
րիխ ի Քիլիսէ ի Մէսիհիտէ, վէ կէրէք թարիխ ի 'ա-
լէմտէ ճիւմլէ մէշնուր գէվաթըն իման միսալլէրին-
տէ, Ալլահա իման, քէմալը խուլուս վէ միւտա-
վէմէթ իւզրէ էտիլէն սայ՝ ու իգտամ իլէ պիլիք-
տէ պուլունմագտա տըր:

Հինտիսթանա կիտէն իւք Միսիօնէրէրտէն պիրի
Ուլիւրմ Քէյրի օլուպ, իման իլէ, խալիսանէ չալըշ-
մաղը զայէթ միւ՛էսսիր թարգտա պիրիքտէ իպրազ
էթմիշ վէ եաշատըղը վագթա պագտըղըմըգտա փէք
'աճա՛իպ սուրէթտէ փարլայան անըն ճէլիլ իմանը տըր:

Պու մէշնուր զաթ 1761 Օգոստոստա Իսկիլթէր-
րանըն Նօրթամիթօն շէհրինտէ Փագիր պիր Փամիլ-
եատան թէվէլիւտ էտիպ, չօճուզըղընտա չալըշ-
գան շայրտ իտի իսէ տէ, թէ՛այյիւշիւնիւ չըգար-
մագ իշիւն պիր սէնա՛տթ էօյրէմմէյէ մէճպուր օլ-
տըղընտան, գունտուրաճը օլտու: Սօնրալարը Հին-
տիսթան վալիսի իլէ պիրիքտէ թա՛ամ էթմէքտէ
իքէն, պիրիսի, վագթըլլէ Քէյրիինին գունտուրաճը
օլմասը խուսուսընը իսթիհա թարգըլլէ զիքը էթ-
տիյինտէ «Խայր, էֆէնտիւմ, 'ատի պիր էպիճի»
տէյիւ ՚իլավէ էթմիշ իտի: Կէնճլիյինտէ վա՛իգ տէ
օլտու վէ 1786 իլէ 1790 արասընտա վա՛գ էթտիյի
էսնատէ, Յիսուս Քրիստոսըն տիւնեանըն Ուէլա-
քեարը օլտըղընա տա՛իր, հալա տիւնեանըն օ գա-
տար մահալլէրինտէ, նիչէ քիմսէլէրին խապէրի օլ-
մամապը քէնտինէ զիյատէսիյլէ թէ՛սիր էթմիշ ի-
տի: Խուսուսը մէքքիւր իւզլէրինէ տիւշիւնիւպ,

օգուցուպ տու՛ա էթտիքճէ , վագիֆէ ի շախտիյէ հիս-
սիյաթը քէնտինէ 'ազիմ թէ' սիր էտէր իտի : Պիւս-
պիւթիւն եայլընդ օլարապ պաշգալարըն արզու վէ
մուհապպէթինի տէ թանրիք վէ ճէլպէ պաշլատը :
Վէ լաքին օլ վագթլարտա Հինտիսթանտա , Չինտէ
եա Ա.Փրիգատա միսիօնէր իշի պաշլամագ Փիքրի , էյի
վէ միւսթագիմ քիմսէլէրտէն պիլէ , բուշա եախօտ
էն ի թէ'ասսիւսպըն Փիքր ու խայալը կիպի թութու-
լուր իտի : Քէյրի փութփէրէսթլէր արասընտա մի-
սիօնէր իշի պաշլամագ մատտէսինին թանթը միւ-
զաքէրէյէ ալընմասընը թէքիֆէ էթտիյինտէ , հազըր
պուլունան էն միւնթէրէմ վէ միւ'թէպէր վա'իդ-
լէրտէն պիրի «էյ կէնճ , եւրինէ օթուր , էյեր Ալ-
լան փութփէրէսթլէրի իալան էտիպ խրիսթիյան
եափմագ իսթէրսէ , սանա , պանա միւնթաճ օլմագ-
սըզըն եափար » , տէտի : Օլ վագթ Քէյրի , քէնտի
Փիքր ու մէրամընը պիր բիսալէ իլէ նէշր էթտի :
Էվլէլա , քիմսէ անըն սէօգիւնէ տիգագթ էթմէզ վէ
բիսալէսինի օգուամագ իտի , հաթթա , հէր նէ գա-
տար էրթէսի սէնէ Քէյրինին Փիքրինէ կէլտի իսէ
տէ , էվլէլա , Ֆուլլէր պիլէ , իշի թէ'խրի էթմէսի-
նի նասիհաթ էթմիլ իտի . Քէյրինին իմանը սապիթ ,
տիրի վէ միւթէ'էսսիր իտի , 1792 մայիս 30 տա
բիսալէսինին նէշրինտէն ազ սօնկրա Նօթթինկհամտա
ինիգատ էտէն վա'իզլէր մէճլիսինտէ , Ես . 55 . 2 , 3
այէթլէրի իւզէրինէ վա'իզ էթտի : Օլ վա'իզ քի , հէր
խուսուստա թանթը միւղաքէրէյէ ալընտըգտա 'աս-
ըմըգտա միսիօնէր իշլէրինէ տա'իր իրատ օլունան
վա'ղարըն պէլքի էն միւ'էսսիրի վէ էն մէշուրը
տըր : Վա'ղընտա պահա էթտիյի իքի խուսուսլար շուն-

լար տըր . « Ալլանտան պէօյիւք շէյլէր պէքլէ » , « Ալ-
լան իշիւն պէօյիւք շէյլէրէ թէշէպպիւս էյլէ » : Օլ
քէլամլար անտէն պէրու միսիօնէր իշինին տօսթ-
լարը արասընտա զարպը մէսէլ մագամընտ կէշ-
միլ տիր :

Վա'ղըն նէթիճէսի դայէթ 'ազիմ օլտու : Ճէ-
մա'աթ փէք գիյատէ թէշլիիգ օլունտը : Տէր 'ագապ
վաֆթիլ Միսիօնէր շիրքէթի թէշքիլ օլունտը : Պիր
սէնէ սօնկրա , Քէյրի օթուր իքի եաշընտա օլտըղը
հալտէ , Հինտիսթանտ կիթմէք իւզրէ հօլա չըգտը ,
լաքին էվլէլա թէսապիլուր էտիլէ պիլէն հէման
հէր նէվ միւշքիլաթա թէսասիւֆ էթտի : Հինտիս-
թանը Շարգի մէճլիս ի իտարէսի Հինտիսթանտա
միսիօնէր սըֆաթըլէ գալմասընտ միւսա'ատէ էթ-
մէտի : Քէնտինի կէօնտէրէնլէրտէն ալաճաղը իմ-
տատ կէլմէտի , թէ'այլիւշիւնիւ չըգարմագ իշիւն
իշլէմէյէ մէճպուր օլտու : Օլ վագթ Իսկիլթէրրա-
տաքի տօսթլարը , Քէյրինին Միսիօնէր դայրէթի
էքսիլիյօր զանն էթտիլէր իսէ տէ , անըն իմանը էք-
սիլմէտի : Պէր տէվամ չալըշտը , պիր տէյիլ պիր
գաշ լիտան էօյրէնիպ , Քիթապը Մուգատտէսի ան-
լէրէ թէրճէմէյէ պաշլատը : Սէրամփօրտա՝ Տանի-
մարգա հիմայէսի թանթընտա եաշամագա մէճպուր
օլտու իսէ տէ , օլ մանալ Կալկաթայա եազըն օլտը-
ղընտան , իշի Հինտիսթանտ էնալիսի իշիւն իտի .
սայքի զանրի պիր սէմէրէ օլմատըղը հալտէ սէնէ-
լէրճէ չալըշտը տու'ա էթտի : Անը սէպաթ իւզրէ
պազլայան նէ' իտի : Իման , Ալլանտա օլան իման ,
Ալլանըն վա'տընըն քէլամը , նիչէ քի Աբրահամ տախի
պիւթիւն ուզուն 'էօմրիւնտէ հրֆի օլունմըլ իտի

Քէյրի Հինտիսթանտա գալտրղը գըրգ սէնէ գար-
ֆընտա Սէրամփօր մաթպա'ասընտան գըրգ միւթէ-
նէվլի' լիսանլարտա Քիթապ ը Մուգատտէսին 213,
000 նուսխէսինին թապ' օլունտըընը կէօրալ:

Լաքին Քէյրինին իմանը իլէ Հինտիսթանտաքի
ուգուն միւտտէթ ֆէտաքեարանէ 'էօմրիւնիւն թէ'-
սիրի, վա'գը իլէ խօշ վէ կիւզէլ խրիսթիյան էօր-
նէյինին թէ'սիրի, Խնկիլթէրա վէ Ամէրիգատա
Հինտիսթանտա օլտըընտան չօգ պէօյիւք իտի:
Քէյրի տահա 'էօմրիւնիւն վէ իշինին խլթամընա
կէմէգտէն չօգ էվլէլ, պէօյիւք Պրիթանիատա, էվ-
րօփա գըթ'ասընըն միւթէնէվլի' մահալլէրինտէ, վէ
Ամէրիգատա փրօթէսթանթ քիլիսէլէրինին հէր շիւ-
պէսինտէ Խնճիլի տիւնեանըն հէր թարաֆընա կէօ-
թիւրիւպ վա'գ վէ թա'լիմ էթմէք մագսէտիլլէ պիր
չօգ միսիօնէր շիրքէթլէրի թէշքիլ օլունտը:

Քէյրինին սապիթ վէ միւնքէմ իմանը, սասէ,
լաքին գալպտէն օլան իմանը, անըն խրիսթիյան
'էօմրիւնիւն ասըլ էօզ վէ ճանը օլան իման իլէ,
իշթէ օլ իման վասըթասըլլէ, Քէյրինին 'էօմրիւ երևզ
սէնէտէն պէրու լէմ'ան էթմէքտէ օլան խրիսթիյան
էօրնէյի օլուպ, պէշարէթի, վագթըն խիթամընա-
տէք, զէմինին միւնթէհալարընա գատար ճիւմլէ ա-
տէմլէրէ թէպշիր էթմէք իշի իշիւն պինլէրճէ վէ
միլեօնլարճա քիմսէլէրին զայրէթ վէ համիլէթինի
թահրիք էյլէմիշ սիր:

ՊԱՊ Ը ՍԱԼԻՍ

ԿԵՆՃԼԻՔՏԷ ԱԼԼԱՅԱ ՔԱԳՏԻՍ Ի ՆԷՅԱ

Էվսաֆ ը գաթիլէ, կերէք էյի կերէք քէօթիւ
օլտուն, թէտրիճէն հուսուլէ կէլիլ: Ատէմ քէսպ
էթմիշ օլտըըն ախլագը թէք պիր վագը'ա վասըթա-
սըլլէ տէյիլ, անճագ հայաթընըն իպթիտասընտան
պաշլայարագ, ճիւմլէ վագը'ա վէ անվալըն պիրլիք-
տէ եավաշ եավաշ թէ'սիր էտիպ իշլէմէսի իլէ քէսպ
էտէր:

Մալիք օլտըընմըզ օլ էվսաֆ ը գաթիլէ, քի ա-
նընլէ պիլինիլ վէ պաշգալարտան թէֆրիզ օլունը-
րըզ, մա'լիւմաթ, մարիֆէթ վէ ֆիրասէթիմիզէ
թէտրիճէն 'իլավէլէր, քէնտիմրգտէ ֆարգընա վա-
րըլմազ թէպէտտիւլաթ, 'իլմ իւլ 'արզըն պահա ու
պէյան էթտիլի թէպէտտիւլաթ կիպի տիր: Պու
թէպէտտիւլաթ միւթէմատիէն տէվամ էթմէքտէ
խս տէ, անճագ միւրուրը զէմանլէ թա'յին ու թահ-
տիտ օլունա պիլտիլի կիպի, — պէօյլէ պին պիր
չէշիտ ճիւզ'ի վագը'ալար վասըթասըլլէ Կիսս օ-
լունմազ սուրէթտէ էվսաֆ ը գաթիլէմիզ թէ-
շէքքիւլ էտէր: Ֆիտանըն պէօյիւմէսինին 'ատի վէ
լաքին փէք կիւզէլ քէյֆիլէթ ի հալը տախի 'այնի
տէրսի թա'լիմ էտէր: Թօխում թօփրաղա էքիլիլ,
հէրալէթ վէ բիւթիւպէթի թէ'սիրլլէ թօխում պէօ-
միւլիւպ չիչէք աշար, վէ եափրագլարը տա աշըլըր:
անտէն սօնկրա էսքի հէմ տէ եէնի թէ'սիրլէր թահ-

Թընտա զիյա իլէ հալա հէմ տախի հէրարէթ իլէ
 րիւթիւպէթ վասըթասըլէ պէօյիւմէյէ պաշար :
 Քիւրէ ի հալատաքի թէպէտաիւլաթ , եաղմուր , զի-
 յա , գալանըգ վէ թօիրագտան ախգ էթտիյի զըտա
 տախի պէօյիւմէսինի թէսհիլ վէ հայաթընըն նիզա-
 մընա թէվիթիգէն անը թէշքիլ էտէրլէր : Պուսլարըն
 ճիւմլէսինտէն ֆիտան քէմալէ էրմէսինէ եարտըմ
 էտէն պիր շէյ ճէմ՝ էտիպ ալըր քի , անսըգ քէսպ
 էթտիյի հալէ կէլէմէյէճէք իտի :

Վէ մէգքիւր հայաթ ք նէպաթիյէյէ , իրատէթ վէ
 գոււվէ ի մէտրէքէյի վէ ատէմին քէնտիսինի թահթ ք
 թէ՛ սիրինէ վաղ՝ էտէճէյի աճքեամ ու անվալը ի՛լա-
 վէ էտէրսէք , նէթիճէ ի հասըլէսի ատէմին պու-
 լունտըղը հալը քէսպ էթմէսինին թարզընը տաղիգ
 սուրէթատէ իպրազ էտէր : Ատէմ « Պիգ զարուրէ խա-
 պիս , պիլ մէճպուրիյէ անմագ » օլմագ , նէ տախի
 թահթ ք թէ՛ սիրինատէ պուլունտըղը անվալ վէ մէվ-
 գըին թէգատտաիւմ ք սալանա միւստիտ օլտըղը ի-
 չիւն , էրպապ ք սալան վէ էհլ ի հիքմէթ ու ֆագի-
 լէթ օլուր : Էվսաֆ ք գաթիյէ , իրատէթ հէմ տախի
 անվալ ք խարիճիյէսին , էվվէթ անվալ ք խարիճիյէ-
 յի , մագսատ ք սալխսինին իճրատը իչիւն իսթի՛մալ
 վէ էքսէրիյա գապթ ու իտարէ էտէն պիր իրատէ-
 թին սէմէրէսի տիր :

Պինա՛էն՝ ալէյ՝ խրիսթիյան՝ ալիճէնապըղընըն
 թահսիլինտէ իրատէթ ի մէգքիւրէնին վագթը իլէ
 ճիհէթի լաղըմէյէ գըլագուլլանմասը էլպէթատէ փէք
 զիյատէ էլգէմ վէ մուհիմմ տիր : Հայաթտա մէվ-
 գը՝ ի հագիգիմիգի , հուզուրըմըզա վաղ՝ էտիլէն մէ-
 րամը՝ ազիմ իլէ օլ մէրամա եէթիշմէնին շէրա՛ի-

թինի անկլալըպ թանըմաղա նէ գատար էվվէլ պաշ-
 արարագ՝ անըն թահսիլինտէ մուվաֆֆագ օլանա-
 զըմըգ տախի օլ գատար ինթիմալ տըր : Կէնճլիյին-
 տէ՝ էօմրիւնիւ էն էիւճէ այարա կէօրէ թանզիմ ու
 թաթպիլգ էթմէք՝ ստէթինտէ պուլունուպ , պիւ-
 թիւն միւստէթ ի սէֆէրի վագըթըլըճա Ալլահա վագֆ
 ու թէպիմիյէթլէ թէրթիպ ու թէշքիլ էտիլմիլ օլան
 քիմսէ , չօգ ինթիմալ տըր քի թէճրիպէ տալղալարը-
 նա թէհամմիւլ վէ մուգալվէմէթլէ , շէֆղաթ ու
 մուհապպէթլէ սօլու օլան խրիսթիյան քէմալիյէ-
 թինտէ թէգատտաիւմ էտէճէք օլան քիմսէ տիր :

Կէնճլիքտէ Ալլահա թագաիս ի նէֆս էտիլէն
 էօմրէ տա՛իր՝ Քիթապ ք Մուգատտէստէ վէրիլէն
 միսալլէր , Քիքըր մէգքիւրը թատտիգ էտէրլէր : Ան-
 լէրին միյանընտա Նաւեան Յեսու մէշհուր տըր :
 Մուվէսին Միտեան թօիրաղընա ֆիրար էթտիյի
 վագթա սօղրու թէվէլիւտ էթմիլ օլտըղը հալտէ ,
 Պէնի իսրայէլին Մըսըրտան խուրուճընտան ազ
 սօնկրա իսրայէլ գալմընըն ամիրի օլարագ հուզու-
 րըմըզա չըգար : Վագա՛աի մէգքիւրէ հատտը գա-
 թընտա պիր տէլիլ ի քեաֆի տիր քի , Յեսու գալ-
 մըն հաքիմի սըֆաթը իլէ Մուվէսին խալէֆի օլմա-
 զա քէնտինի միւսթաիտ վէ միւնասիպ գըլան էհ-
 լիյէթ վէ իսթի՛տատ ք իտարէյէ մալիք իտի : Կէնճ-
 լիք՝ էօմրիւ սօնկրաքի խըտմէթ ու մէ՛՛մուրիյէթ
 իչիւն հազըրըգ իտի : Յեսու կէնճլիյինտէ Ալլահա
 վէ Անըն խըտմէթինէ թագաիս ի նէֆս էթմիլ օլ-
 մապընըն նէթիճէսի օլարագ , հէր ըիյա վէ զուրուր-
 տան պէրի . էհլ ի վագար ու սէպաթ , սալի՛ , քէ-
 րիմ պիր գաթ տըր :

Յեսուսն ինչպէս որ աստիճանաբար
 թէ քերթուած ընդ կիրմէք լազը մտէյի տիր : Պիւ-
 թիւն ի սրայեյլին հուզուրընտա պէօյիւթտիւ , վէ
 Մովսէստէն գորգտուզարը կիպի ծնուն ՚էօմրիւնիւն
 ճիւմէ կիւնլէրինտէ անտէն գորգարլար իտի » (Յես.
 4. 14) : Անտէ հիչ էվսաֆը ախլագ , խօտպինլիք վէ
 հաթթա մէպտէ՝ ճիհէթինճէ գուսուր լէքէսի եօգ
 տըր : Օ , խըտմէթքեար վէ ամիր , խանէ խալզընա
 քէնտիսինէ իթթիպա՛էն Րապպա խըտմէթ էթմէլէրի
 իչիւն Արրահամ կիպի նազարէթ էտէն վէ քէնտի պէյ-
 թինտէ քեանին հալինտէ , յալիճէնապ , էհլ ի թագվա ,
 գուսուրտուզ վէ փէրվասը քեամիլ ասըզատէ նիւ-
 մունէսի մագամընտա հուզուրըմըզտա տուրուր : Ի-
 թա՛աթ էթմէք եօլըլէ էմր ու իտարէ էթմէնին թար-
 զընը էօլրէնմիչ , նէֆսի իչիւն տէյիլ , Ալլահ իչիւն
 հիւքմ ու իտարէ էտէն վէ դավմը ինտա էթմէք իս-
 թէտիյի հայաթըն նիւմունէսի մագամընտա քէնտի
 թէրճէմէ ի հալինի թագտիմ էտէ պիլէն պիր զաթ ը
 միւսթագիմ տիր : Պէնի իսրայեյլին թարիխինին իպ-
 թիտալարընտա կէօրիւլէն զաթ ը մէգքիւրը սատէ
 վէ յալիճէնապ էվսաֆընա , Քիթապ ը Մուգատտէս
 թարիխինտէ զիքր օլունան զաթլարտան փէք ազ-
 արը միւսապի կէլէ պիլիպ՝ հիչ պիրիսի Ֆա՛իդ օլա-
 մագ : Անլէրին ՚էօմրլէրի Ֆէհմ ու իտրաք էթտիք-
 լէրի հադիգաթա էն յալ շէհատէթ տիր : Օլ հա-
 գիգաթ քի Քիթապ ը միւսէմիլն էսասը տըր , եա՛նի
 միւնասէպէթ վէ յալագատա պուլունտըզարը Ալ-
 լահ քէրիմ վէ րահիմ , զազապտա պաթի , սալահ
 ու հադիգաթտա զանի , վէ լաքին հիչ պիր միւսըրիմ
 վէ կիւնահքեարը ճէզասըզ պրագմայան Րապպ Ալ-

լահ տըր : Ատալէթ , սալահ , հադիգաթ , պէնի
 պէշէրի իսլահ վէ թէրֆի՛ շտէն Ֆազիլէթլէր իչթէ
 պունլար տըր : Վէ Յեսուսն սինն ի քեամիլի՛ կէնճ
 Յեսուսն էվսաֆը մէմտուհէսինի իքմալ վէ իզհար
 էյլէտի : Չիրա սօնիրատան իֆա էտէճէյի խըտմէթ
 վէ նա՛իլ օլաճաղը իզգէթ իչիւն Ալլահ թագտիս ի
 նէֆսլէ քէնտիսինի միւհէյա գըլմըլ տըր :

Կէնճլիքտէ տիյանէթ թարիզինէ թագտիս օ-
 լունմանըն միտալը իչիւն , եէհուտի փէյլամպէր-
 լէրինին ուզուն վէ շէրէֆլի գայտ ճէպվէլինտէ
 պիրինճի օլան զաթ , պիլա շիւպհէ զաթէն Ֆիքրի-
 միզէ կէլմիչ օլմալը : Պու վէճիլէ հուզուրըմըզա
 թագտիմ էտիլէն մէնզարէ դայէթլէ կիւզէլ պիր մէն-
 զարէ տիր : Պէնի իսրայեյլին էն յալիմ թէտէննի վագ-
 թընտա , Րապպ Ալլահ Սամուէլ փէյլամպէր եէտիլլէ
 եէնի պիր վա՛տ ինսան էյլէտի : Սամուէլ տու՛ա էվլա-
 տը օլուպ , չօճուզըզընտա օլ Չաթը ճէլիլէ թագ-
 տիս օլունմասընըն յալմէթ վէ շէհատէթինին իամինի
 իւզէրինտէ թաշըմագտա իտի : (Սամուէլին մա՛նասը
 Ալլահտան «թալէպ էտիլմիչ» տէմէք տիր) : Հատը
 զաթինտէ թագվա իլէ իպատէթէ սալիք՝ սամիմի պիր
 բուհ յալմէթի օլան մախֆի տու՛ասընտա , վալիտէսի
 անը Րապպտան տիլէմիչ իտի , վէ ինսան էտիլէն նի-
 մէթ վէ յաթիլէտէն տօլայը յարգ էթտիլի թէշէքքիւր
 նազմէսինտէ , Ալլահ ը միւթէ՛ալըն մուգատտէպէ-
 ընինին խէլասը իլէ մէսն էտիլէն մէլիքլէրինին զա-
 Ֆէր ու զալէպէսինտէն պահա էթտիլի սըրատա ,
 շէյր վէ հաթթա նիւպուվլէթին , էն եիւճէ փէրտէ
 վէ տէրէճէլէրինէ չըգար (1 Միւլ. 2. 10) :

Չօճուզ Սամուէլ պու հալլէր հազընտա քէսպի

մա'լիւմաթլէ, պէօյլէ պիր վալիտէսինն թա'լիմ ու թէրպլիյսսի թահթընտա օլարագ, Բապպըն խըտմէթինէ թագաիս ու թախսիս էտիլմէք իւզրէ, Բապպըն չատըրընա կէօթիւրիւէպիլէճէք պիւր սիննէ կէլինճէյէ գատար փէտէրիննին խանէսինտէ գալտը: Անտէն սօնկրա մուգատտէս էսվապը լապիս օլտըզը հալտէ, անը իհոան էթմիշ օլան Չաթա միւթէչէքքիր պիր գալպլէ ի'ատէ, վէ մագաիտէ անճագ պիր տէֆ'ա թագաիմ 'ամէլի իլէ օլմայըպ վալիտէսիննին եէվմի տու'ալարը իլէ Անըն խըտմէթինէ թագաիս օլոււարագ Բապպըն հուզուրընտա խըտմէթ էտէր իտի:

Փէք էրքէն անըն հայաթընըն պիչիմինի վէրէն թէ'սիրլէրի իշթէ պու ճիհէթտէ արամալըզը: Մուգատտէս նէսնէլէր վէ մուգատտէս խըտմէթլէրլէ խարիճի 'ալագատա օլմագ Անըն ախլագ ու էվսաֆընը թէչքիլ էտէմէզ իտի: Վալիտէսիննին միւհթէրէմ խաթրը վէ անըն տու'ալարընա ճէվապէն փէյղամպէր չօճուգ իւզէրինէ նիւզուլ էտէն 'Ինայէթ Ուլլա' չօճուզը էլինին օղուլարընըն տիւշիւ կիւնահլարտան հըֆզ էյլէտի:

Սամուէլ մագաիտին մուխասսաս պիր խըտմէթճիսի հալինտէ պուլոււնտըզը մէվզըին Փուրսաթլարընտան իսթիֆա էտէր իտի: Ալլահըն խապէրճիլէրի, քէնտիլէրէ վէրիլէն քէլամլարը փափաղան գուշու կիպի թէքէրիւր էտէն, 'ատի մաքինա 'ալէթլէրի օլմայըպ, Ալլահըն իրասլ էթտիյի խապէրի իչիւն Ֆիքրլէրի հազըրլանմը վէ օլ խապէրլէրէ մուհապպէթ վէ արզուլարը օլան զէվաթ տըրլար: Փարզ էտէմէյիզ քի Սամուէլ հէր նէ գատար տահա չօ-

ճուգ իտի իսէ տէ, պու գա'իտէտէն միւսթէսնա իտի: Տահա կէհն չօճուգ հալինտէ, Եղիանըն օղուլարընըն Փըսզ ու Ֆիւճուրլարը իլէ գալպի տէրուսինտէ թահրիք օլոււմը իտի: 1 Միւլ. 2. պապ 2 այլթ 27 տէն 36 յա գատար զիքր օլոււան փէյղամպէրին խապէրի անըն գալպինտէ պիր 'աքսը թէ'էսիր ույանտըրմը իտի քի ունութմամը իտի: Իշթէ օլ անտէ կէճէսին սիւքիւնէթլի սա'աթլարընտա հիւքմ խապէրի քէնտինէ տախի թէքուրլանմը իտի: Էն կիւզէլ տագիգ հիսապա կէօրէ Սամուէլ պու վագթտա հէման օն իքի եաշընտա իտի, քի օլ սինտէ պիզգաթ էֆէնտիմիզ տախի սօնրա հէլքէլտէ պուլընմը, վէ օլ վագթտան սօնրա տիւնեայա իֆա իչիւն կէլտիյի խըտմէթ հագզընտա քէնտիսինտէ տահա 'ալիմ պիր Ֆիքր ու հիսսիյաթ փէյտա օլմուշ իտի: Տա'վէթ ի Իլահիյէսին էմր ի հագիգաթ օլտըզընը իսթիյար Եղիա թամամըյէ անլամը իտի: Վէ անտէն սօնկրա Սամուէլին փէյղամպէր սըֆաթը իլէ նամ ու չէօհրէթի սինտէ պէօյլմէսի իլէ պիրլիքտէ թէգայլու էթմէքտէ իտի: Չօճուգ Սամուէլին գալպի վէ Ֆիքրի իրատէթի Իլահիյէսին խապէրլէրինի գապուլ իլէ ճէմա'աթա թէպիլիզ իչիւն միւսա'իտ գըլընմը իտի: « Բապպ անըն իլէ օլուպ ճիւմլէ սէօզլէրինտէն պիրլինի եէրէ տիւշիւրմէտի: Վէ Տանտան Բերսաքէչէտէք պիւթիւն Իսրայէլ պիլտի քի Սամուէլ Բապպըն փէյղամպէրի օլմագ իչիւն սապիթ գըլընմը իտի, վէ Բապպ Սիլօտա եինէ կէօրիւնտիւ, զիրա քէնտի քէլա'ը իլէ Բապպ Սամուէլէ Սիլօտա զահիր օլուր իտի» (1 Միւլ. 3. 19—21):

Սամուէլին , Իսրայէլին հաքիմի օլտղղընտա , կէօսթէրտիյի 'ոււվիյէթ վէ բիֆ'աթ ը ախապիյէ իւլէ Ալլահա օլան 'ուպուտիյէթ ու սատագաթը քէնտի խրտմէթինէ վազֆ ու թէսլիմիյէթ 'ատէթլէրինտէ իզտիյատտ պուլուպ կիթտիքճէ տահա զիյատտէ գուվլէթ քէսպ կէթմէքտէ իտի : « Չօճուգ ատէմին փէտէրի » տիր : Սիլօտա վէբիլէն իլ'ամ Սամուէլին պիւթիւն 'էօմրիւնիւն բէնք ու փէրտէսինի թա'յին էտիպ , թարզ ու ճիհէթինի կէօսթէրտի : Փէյլամպէրան զիւմրէսինին պիրինճիտի , վէ հաքիմլէր կիւրուհընըն էն սօնու օլարագ Եէհուտի թարիխինն իքի էն մուհիմմ միւտտէթլէրինի պոչլայըպ խիթամա կէթիբիբ , վէ իքիտինէ նիսպէթէն տէ Ալլահըն խըզմէթինէ կէնճիլքտէ թագտիս օլուհմանըն զլլմէթինի հէր թարիխտէ սահիպ ի 'ազլ քիմսէլէրէ թավսիյէ էթմէք իչիւն զայէթլէ միւնասիպ օլարագ հուգուրըմըպ պէօյիւք վէ երւճէ պիր թապի'աթ թագտիմ էտէր :

Ալլահա կէնճիլքտէ թագտիս օլուհմանըն թէճրիպէյէ , պիսուսուս էհլի թագվա օլմայան տիւնեկվի քիմսէլէր իլէ իւնսիյէթ վէ 'ալագալարըմըգտաքի թէճրիպէլէրէ միւպթլէլա օլան 'էօմր խուսուսընտա մուհիմմ միւնասիպէթ վար սըր , հէր նէ գատար օլ թէճրիպէլէրէ տիւչմէքտէն մէրհամէթլէ քէնտիլէրի հրֆզ օլուհտալար պիլէ անլէրին թէ'էսիր վէ գուվլէթինի , էրտէն եա կէճտէն պիլմէյէն ազ քիմսէլէր օլուպ , անլէրի թութուլուպ տիւչմէքլէ չօզլարընա իսպպէթ էտէն զարար վասըթասըյլէ պու թէճրիպէլէրին շիտտէթ ու թէ'էսիրինի անլամըչ օլուրլար իսէ վիէք չօզ տըրլար : Պիր կէնճ , Փարագա թէ-

գատտիւմ էթմէյէ վէ պէօյիւլուպ տահա 'ալա պիր տէրէճէյէ չըգմաղա արգուքէչ օլարագ տիւնեայա կիրէր : Պէօյլէ հարէքէթինտէ էսաս ու մէպտէ'ի սու ի իսթի'մալլէ թէճալուգ էթմէգտէ , քիմսէ անը թա'յիպ էյլէմէզ , լաքին իչին թապի'ի կիտիչի իլէ միւթէնէվլի' մէզնէպի Ֆիքըլէրտէ օլան վէ պէլքի տէ հիչ տինի մէզնէպի օլմայան ատէմլէր իլէ բէգապէթ վէ ինթիմալէն 'ալագալա կէլէճէք : Բէֆիզլէրինի ինթիխասպ էթմէք պիր տէրէճէյէ գատար քէնտի էլլնտէ իտէ տէ , պա'զը հալլէրտէ հիչ մէզնէպ վէ 'ալի պիր մէպտէ' վէ էստը օլմայան վէ իսթիգամէթտէն խալի քիմսէլէր իլէ մու'ամէլէ էթմէյէ մէճպուր օլաճագ տըր : Մէսէլա սահիպ ի տիյանէթ կիպի հարէքէթ էթմէյէն թիւճճար մաղաղասընտա իթիմատ ու էմնիյէթ թալէպ էտիլէն պիր իչ եա մէ' մուրիյէթտէ պուլընա պիլիր : Յարզ էտէլլիմ մէզքիւր հալլէրտէ տէ խրիսթիյան օլան քիմսէ էկէր Ալլահըն տա'վէթ վէ խրտմէթ ի 'ալիյէսինի Ֆիքըրտէն չըգարմաղաս , խոյր իչիւն գուվլէթ վէ վասըթա , քէօթիւլիւք իչիւն իտէ մանի' վէ էնկէլ օլա պիլիր : Պէօյլէ պիր իչ վէ մէ' մուրիյէթի քէնտիսինէ գալսա իտի , ինթիխասպ էթմէզ իտի , վէ էկէր պիր խուսուստա եանլըչ պիր իչէ հիստէտար օլմաղա տա'վէթ օլուհտա , թէրճիհէն նամուսը պիր Փագըրըզը ինթիխասպ էտէր իտի : Լաքին մէ' մուրիյէթինի իսթիգամէթլէ վէ հիլէսիզ պիր թարգտա իճըա էտէ պիլտիքճէ , անտէ տէվամ էթմէյի վազիֆէսինտէն 'ատտ էտէ պիլիր : Վէ պէօյլէ սըրալարտա իթիգատ վէ էսաս ը մէզնէպիյէյի հրֆզ էթմէքտէ , կէնճիլքտէ թագտիս ի նէֆս էթմէյին վէ տիւչիւնիւպ

'ամէլ էթմէտէ, թագվա վէ տիյանէթ իտտի'աւըն-տա պուլուճանանըն գատր ու զըյմէթինի հիսա էտէ-ճէք տիր : Մատթէոս Հէնրի, տէր քի, «Կէնճլիք-տէքի տինտարլըգ էն եիւճէ տիյանէթ օլաճագ տըր տէյիւ մէ'մուլ էտիլմէլի տիր, էրքէն էյի օլանլար, ինթիմալէն փէք էյի օլաճագլար : Կէնճլիյինտէ Ալ-լանտան գօրգան, Անա էն զիյատէ իթա'աթ էտէն օլուր» (3 Միւլ, 18. 3 իւզէյրինէ օլան թէֆտիրին-տէ) :

Օպէտեա, քի հազզընտա Մատթէոս Հէնրի պահո էթմէքտէ տիր, կէնճլիք չաղընտա պաշլայըպ մու-խալիֆ թէ'էսիրլէր միյանընտա քէմալը սէպաթ ու իսթիգամէթ, հաթթա շէօնրէթ ու իճլալ իւզրէ հըֆիզ էտիլմիշ թագվա վէ տիյանէթ իչիւն շայանը տիգ-գաթ պիր միսալ տըր : Աքաաբըն 'իւտինտէ Օպէտ-եանըն գատր ու տէյէրի չօգ օլմասա իտի, է՛լ ի թագվա օլմասը քէնտինին մահվ ու թէլէֆինի քեաֆի օլուր իտի : Վէ լաքին Օպէտեա զըյլմազ տէրէճէտէ զըյմէթի պիր խըտմէթճի իտի, խանէ տա'իրէսինին միւտիր վէ վէքիլսարճը եախօա Ա-քաաբըն տա'իրէ մէ'մուրը օլարագ զայէթ ճէլիլ վէ ի'թիմատա լայըգ պիր մէվզը' թուժմազոս իտի, խուսուսը մէզքիւր, Միւլիւք քիթապընտա, անըն հազզընտա մուհարրէր զըսա գայտտան տախի աչի-քեար օլուր : Սամարիայա հիւքմ էտէն դահթ ու զալանըն իւչիւճիւ սէնէսինտէ Աքաաբ վէ Օպէտեա մէլիք վէ պաշ վէգիրի, սու արամագ իւզրէ տիյա-րը իքիյէ թագսիմ էթտիլէր : Տիյարըն տիւչար օլ-տըղը պէօյէ պիր թէնլիքէ զէմանընտա պու իշ օլ գատար էնէմմիյէթի հա'իլ պիր խըտմէթ իտի քի,

մէ'իլէքէթտէ պուլուճանն անճագ իքի էն պէօյիւք զաթլարա ինալէ վէ ի'թիմատ օլուճա պիլիւր իտի : Պու շէյ Օպէտեանըն սատագաթ վէ քէմալը իլէ, Ա-քաաբըն անա կէօսթէրտիյի ի'թիմատ ու էմնիլէթէ չօգ կիւզէլ պիր իսպաթ տըր : Պու հալ պու կիպի զէ-վաթըն գօնազլարընտա պիլէ, սալան ու իսթիգամէթ վէ խըտմէթճի հալինտէ հա'իլ օլարզլարը գատր ու զըյմէթ սայէսինտէ էն 'ազիմ' թէնլիքէլէրտէն քէ-մալը սէլամէթլէ պէրի գալմըշ օլան էրպապը սա-լան զաթլարըն միսալէրինտէն պիրիսի տիր քի, թարիխի 'ալէմտէ արա սըրա թէսատիւֆ էտի-լիւր, վէ խրիսթիյան քիլիսէսինին իւք էյամընտա տախի վուզու' պուլմուշ տըր : Ներոն կեսար իքէն, սէրայը խալզը արասընտա մուգատտէսլէր վար իտի, վէ Օպէտեա Բապպըն փէյլամպէրլէրի Յե-զարէլ թարաֆընտան շէտիտ թէ'ատտի կէօրտիւք-լէրի զէմանտէ գատր ու լիյագաթը սայէսինտէ Նէհօ-վայա քէմալը թագվա իւզրէ 'իպատէթ էտէրէք, մէ'մուրիյէթինտէ պագի գալմազա վէ հաթթա օլ փէյլամպէրլէրտէն պա'զլարընը էօլիւմաէն հըֆիզ էյլէմէյէ տէ միւզթէտիր օլտու : Սէպէպի սիւ'ալ էտիլիւրսէ, ճէվապը շու սաֆի զիքր ու գայտտէ մէվճուտ տըր «Վէ Օպէտեա Բապպտան զիյատէ-սիյէ գօրգար իտի» Օլ 'իպարէ քի Օպէտեանըն քէն-տի քէլամըյէ իզան էտիլմիշ տիր : «Գուլըն իսէ չօ-ճուզըղըմտան պէրու Բապպտան գօրգարըմ» (3 Միւլ, 18. 3, 12) : «էյ կէնճլէր սիզէ եազարմ, չիւնքի գուվէթլիսինիլ» (1 Նուհ. 2. 14) տէյիւրէ-սուլ Նուհաննա պույուրուր : Խըտմէթ էթմէք, սապր էթմէք, մէշագգաթտա թէհամիւլ էթմէք,

Րապպտա գուժվէթլի օլմագ, հագրգաթ իչին հեր շէյի թէրք էտէպիւմէք, մէզնէպ սայէսինտէ տիկէր քիմսէլէրտէն զիյատէ էյի, էչ ի հիքմէթ 'ալիճէնասպ վէ գուժվէթլի օլմագ, — իշթէ Քիթասպ ը Մուգատտէստէ պէյան էտիլէն հայաթ ը մէզնէպիլէնին սուրէթ ու նիւմունէսի պու տըր: Էվսաֆ ու թապի'աթըն միսալը մէզքիւրը ճիւմիէ 'ալիճէնասպ վէ զէքի զաթլար թարաֆընտան գապուլ վէ թէլագգը օլունուպ թահսին ու սիթայիշէ մազհար օլաճագ տըր:

Մէլիք Եօշիա հիւքմտարըլընըն սէքիզինճի սէնէսինտէ օն ալթը եաշընտա իքէն, Ալլահը աբամագա պաշլատը: Տէօրթ սէնէ սօնրա, եիրմի եաշընտա օլարագ մուժագգաթէն տիյարը փութփէրէսթլիքտէն փաքլէյիպ Րապպ նէհօվանըն 'իպատէթ վէ անքեսամընը ի'ատէ էտէն շօլ զայյուրանէ վէ շէճի'անէ իսրահաթ իշլէրինէ պէտ" էյլէտի:

Պիզգաթ իշէ նազարէթ էտէրէք, հեր թարաֆտա եիւքսէք եէրլէրտէ պուլունան փութլար վէ Աշէրէլէր վէ օյմա վէ տէօքմէ փութլար իլէ Բասաղըն մէզպահլարընը երզըպ խարասպ էյլէտի: Րապպ նէհօվանըն զէվալ ու ինգըրագտա պրագըմըշ հէյքէլի տախի թէճախտ էտիլտի, վէ մէլլին իշէ վէրտիլի էհէմօլլիէթ իլէ խիթամա էրիշմէսի իչին կէօսթէրտիլի գարար ու իգտամա 'ալամէթ օլմագ իւզրէ, շայան ը տիզգաթ պիր հալ տըր քի իշի ինալէ էթտիլի քիմսէլէր տախի վազիֆէլէրինի քէմալ ը սատագաթլէ իֆա էթտիլէր: Մէլիք ճիտտի օլարագ չալըշըպ, միւնսիֆանէ վէ հարիսանէ իճրա էտիլմէյն հիշ պիր թէտպիր վէ իշէ եիւզ վէրմէմէք-

տէ խտի: Եօշիանըն պիւթիւն միւտտէթ ի հայաթընտա իպրագ էթմիշ օարըը քէմալ ը զայրէթ վէ նուֆուզ ու թէ"էսիրի խտի քի, պու սայէտէ պիւթիւն մէմալիքինտէ փութփէրէսթլիք մանվ ու զա"իլ վէ Հագգ Ալլահըն 'իպատէթի թէճախտ ու թագվիլէն օլունմուշ օլտու: միւտտէթ ի մէտիտէտէն պէրուզա"իպտէ պուլունմըշ օլան շէրի'աթ քիթասպընըն թէքրար մէյտանա չըգարըլմասը մէզքիւր Մէլլին խալիս տինտարըլընա վէ քէմալ ը թագվասընա տէլալէթ էտէր անվալտէն տիր: Շէրի'աթըն քէլամլարընը իշիթտիյինտէ, էլպիսէսինի երթըպ փութփէրէսթլիք վէ անըն մէյտանա կէթիրտիլի կիւնահլարա գարըշ օլ շէրի'աթըն թէհախտ էթտիլի պէլալարտան տօլայը Րապպտան սիւ"ալ էտիլմէսինի էմր էթտի: Պու թէհախտ վէ ճէզալար՝ կիւնահլարընտան անճագ խարիճէն փաքլէնմիշ օլան գալմ 'ալէյինտէ էքիտէն պէյան էտիլմիշ խտի: Լաքին Մէլիք հագընտա պիր 'ինայէթ միւժտէսի կէլտի: Մէզարընա սուլս վէ սէլամէթ իւզրէ էնտիրիլէճէք վէ փութփէրէսթլիլէ տիւշմէքտէն տօլայը տիյար իւզէրինէ կէլէճէք օլան պէլատան սալիմ գալաճագ խտի: Հիւքմտարըլընըն օն սէքիզինճի սէնէսինտէ գավմընը ճէմ' էտիպ հուզուրլարընտա շէրի'աթըն քէլամլարընը օգուտը: Վէ անտէն սօնլրա «Մանալ ը մախսուսընտա տուրարագ պու քիթասպտա մունարընը 'ահտըն սէօլլէրինի իճրա իչին Րապպըն թարիքինտէ սիւլիւք էթմէք, վէ անըն էմրլէրինի վէ շէհատէթլէրինի վէ գանունլարընը պիւթիւն գալպինտէն վէ պիւթիւն ճանընտան հըֆզ էյլէմէք իւզրէ Րապպըն հուզուրընտա 'ահա էյլէտի, վէ Երու-

սաղէմ իլէ Բենիամինստէ պուլունանլարըն ճիւմլէ-
 արնէ պո- 'անալ թաստիզ էթտիրտի, վէ Երուսա-
 դէմ սէքէնէսի էճոատլարընըն Ալլահը օլան Ալլա-
 հըն 'Ահտընսա կէօրէ հարէքէթ էյլէտիլէր . . . վէ ա-
 նըն հէփ կիւնլէրինստէ էճոատլարընըն իլահը օլան
 Բապպըն թարիդինտէն սափմատըլար» (2 Թէվ. 34.
 31—33) :

'Այնի սէնէտէ, Սամուէլին վագթընտան պերու
 միսլի կէօրիւմէմիշ պիր Փըահ պայրամը իճրա օ-
 լունտու, վէ գավմըն Ալլահըն շէրի'աթընսա թապի'
 օլմասը իչիւն մէլիք թարաֆընտան իճրա էտիլէ
 պիլէճէք հէր շէյ հափըլտը. շէօյլէ քի միւլէրիիլին
 շէհատէթինի պիլա թէրէտտիւտ գապուլ էտէ պի-
 լիրիզ, հա'նի «Մոփսէսին շէրի'աթընըն քեաֆֆէսի-
 նէ կէօրէ անըն կիպի պիւթիւն գալպինտէն վէ պիւ-
 թիւն ճանընտան վէ պիւթիւն գուլվէթինտէն Բապ-
 պա րիւճու' էտէն պիր մէլիք անտէն էվլէլ օլմա-
 տը, վէ անտէն սօնկրա տախի անըն միսլի գուհուր
 էթմէտի» (4 Միւլ. 23. 25) :

Էնճամ անըն իլէ պէրապէր Եէհուտի հիւքիւմէթի
 իլէ Եէհուտի գավմընըն իճլալ ու 'ազամէթի տա-
 խի խիթամա կէլտի :

Կէնճիլքտէ էնլի թագվա օլմագ իչիւն շայանը
 տիգգաթ օլան տիկէր պիր միսալ տէ Տիմոթէոս տըր :
 Անա իլք տէֆ'ա Լիսթրատա վագը' շօլ տիլանէթ-
 փէրվէր խանէտէ թէսատիւֆի էտէրիզ, քի օրատա,
 'Անտը 'Աթիգտէ զիքը էտիլէն վագա'ա վէ շախալա-
 րա տա'իր քէսպի մա'լիւմաթ էտէրէք հագիգաթը
 մէզհէպիլյէնին իլք թօխումլարընը վալիտէսինտէն
 ախզ ու գապուլ էթմիշ տիր :

Փութփէրէսթ պիր ճէմա'աթ արասընտա, փութ-
 փէրէսթ հախօտ զահիրէն Եէհուտիլիլյէ տէօնմիւշ
 պիր փէտէր իլէ պէրապէր օլտըզը հալտէ, գատիմ-
 տէ մէվճուտ օլմուշ օլան մուգատտէսլէրին նապի-
 յէթլէրիլլէ իմանտա փէրվէրտէ օլունմը իտի : Օլ
 մուգատտէսլէրին 'ամէլ վէ քէլամլարը' չօճուզըն
 նապիք վէ գօլայճա թա'լիմ գապուլ էտէր օլան Ֆիք-
 րինտէ էյի թօխում կիպի հէր թութմագտա իտի-
 լէր : Օ տահա չօճուզ իքէն, Պօղոս իլէ Բառնաբաս
 Լիգաօնիայը զիլարէթ էթմիշ իտիլէր, Տիմոթէոս տա
 անլէրի կէօրիւպ սէօզլէրինի տինլէմիշ իտի : Չօգ
 ինթիմալ ալըր քի Տիմոթէոս' ճէմա'աթըն իլահլար
 զանն էթտիքլէրի պու ատէմլէրէ գուրպանլար թագ-
 տիմ էթմէյէ սայ' էթտիքլէրինի բէյ իւլ 'այն կէօր-
 միւշ իտի. պէլքի Պօղոսը թաշլայըպ վէ էօլիւ տիր
 զանն էտէրէք անը պրազըպ կիտէն գալապալըզ ա-
 րասընտա տուրույօր ըտը. վէ անա գարըը էտիլէն
 վահշիանէ գուլմ վէ էզիլյէթլէրտէն սօնկրա անը գալ-
 տըրըպ կէօթիւրմէյէ հարտըմ էտէնլէրտէն պիրիսի
 օլմուշ օլապիլիր : Պունա միւմասիլ մէնգարէլէր,
 հա'նի, բէսուլըն քէնտի էլէմլէրինէ քէմալը շէ-
 ճա'աթ վէ սապր իլէ թէհամմիւլ էթմէսի, վէ Բրիս-
 տոսըն խըրամէթինտէ անըն քէմալը զայրէթ վէ կէր-
 միլյէթ կէօսթէրմէսի կիպի հալլէրին, պու կէնճին
 Ֆիքրինէ նէ կիպի 'ազիմ թէ'էսիր հասըլ էթտիլինի
 թասամվուր էտէ պիլիրիզ, վէ հէմ տէ պունտան իս-
 թիտալ էտէ պիլիրիզ քի էճատընսա վա'տ էտիլէն
 Մէսիհին Յիսուս օլտըզընը Պօղոսըն թա'լիմի իլէ պու
 վագթտա կէօրիւպ անլամըլ տըր : Տիմոթէոս «Ի-
 յասըզ իման : իլէ խէլաս իւմիտինի գապուլ էյլէ-

տի , վէ պա'տէնու Քրիթապ ը Մուգատտէսին միւն-
 տէրիճաթընա վուգուՖ ը թամմ հասըլ էթմիշ տիր :
 Կէնճլիքտէքի թա'լիմ վասըթասըլէ իտի քի ծնտան
 սօնկրա Լիսթրա վէ Գօնեատա պուլունան պիրա-
 տէրլէր թարաֆընտան խասսէթէն թալիլյէ էտիլ-
 միշ վէ պիզգաթ պէօյիւք ըհսուլ թարաֆընտան
 մէ' մուրիյէթ ի 'ալիյէ իչիւն լայըզ կէօրիւմիւշ տիր :
 Իմտի քէնտի գալպինէ իլգա էտիլմիշ օլան քէլա-
 մըն մու'ալլիմի հալինտէ խըտմէթ վէ սէֆէրինէ
 պաշատը : (2 Տիմ. 1. 5 : 3. 11 : 1 Տիմ. 1. 18 :
 Ա'մալ. 16. 2 , 3) : Անըն սօնկրաքի թէրճէմէ ի հա-
 լինտէն չօզ մա'լիւմաթըմըզ եօզ , լաքին էլպէթթէ
 մէշագգաթ չէքէճէք իտի , վէ հէմ տէ պիր տէֆ'ա
 պէշարէթ իչիւն մահպուս օլտու : ('Իպր. 13. 23)
 ըհսուլըն անա հէվալէ էթտիլի վագիֆէ վէ խըտ-
 մէթլէր հազընտա իրատ էթտիլի քէլամլար կէօս-
 թէրիլէր քի , խրիաթիլան քիլիտէսինտէ զայէթլէ
 միւնթէրէմ վէ էքսէրիյա չօզ միւշքիլ պիր մէվը'
 թուլմըշ տըր . էվվէթ , էօյլէ պիր խըտմէթ քի չօզ
 պասիրէթ վէ գալլի վէ միւնքէմ թէմէլ իւզէրինէ
 միւէստէս պիր նուֆուզ ու միքնէթ թալէպ է-
 տէր : 1 Տիմ 3. 1—6 : 4. 6 , 7 , 12—16 : 5. 20—
 22 : 6. 5 , 11 , 12 , 20 : 2 Տիմ. 1. 6—8 : 2. 1 ,
 3 : 4. 1—15)

Տիմոթէոսըն կէնճ չազընտա թա'լիմաթ ը մէսի-
 հիյէտէ փէրվէրտէ օլմասը՝ քէնտինին հայաթ միւթ-
 տէսինի գապուլ էթմէսինէ սէպէպ օլարըզ կիպի ,
 պու չաղտա բուհանի խըտմէթէ թա'լին ու թախսիս
 օլունմասը տախի իլէրուտէ տէր'էօնտէ էտէճէյի 'ա-
 զիմ խըտմէթին իֆասընա քէնտինի միւնէյեսա գըլտը :

Իմտի Ֆիքըրէրիմիզ կէնճլիքտէ Ալլահա թագ-
 տիս ի նէֆա օլունմանըն էն եիւճէ պիր տիկէր մի-
 սալընա քէմալ ը ինթիրամ ու թէքրիլէ ճէլպ օլու-
 նըր : Յիսուսըն սէպալէթի հազընտա տիւշիւնտիւ-
 յիւմիւզտէ , Անըն սօնկրաքի 'էօմրիւնիւն վա'տը
 իլէ օլ կիւնլէր իչիւն օլան հազըրլըզընը զէման ը
 սապալէթինտէ կէօրմէմէք գապիլ տէյիլ տիր :

Անըն 'էօմրիւ թամմ 'էօմր ը ինսանի իտի : Աէ-
 պալէթ , չօճուզըզ վէ կէնճլիլին Ֆարզը տէրէճէ վէ
 հալլէրինտէն կէչիպ , ճիւմլէսինտէ տէ , հէր նէ գա-
 տար կիւնահարզ պիր հալտէ իտի իտէ տէ , պիզիմ կի-
 պի օ տախի թէճրիպէ օլունմըշ իտի : Օլ չօճուզըզ
 'էօմրիւ հազընտա անճագ պիր նէպզէ պահս էտիլ-
 միշ իտէ տէ , անը պիւթիւնիւնիւ իմա էտէն պիր
 նիւմունէ մագամընտա թուլթա պիլիլիլի :

Հէյքէլտէ պուլունտըզը վագթտա էլպէթթէ Անըն
 'ազլ ու Ֆիքրի միւնհասէրէն 'էօմրիւնիւն 'ազիմ իշի
 հազընտա իտի . օլ անտէ Փէտէրինիլն իչինտէ պու-
 լունմագտա իտի . միւֆէստիլլէր իլէ պիրիլքտէ օ-
 թուրարագ տինլէյիպ սիւ'ալլէր էթտիլի սըրատա օլ
 իշ իչիւն հազըրլըզ կէօրմէքտէ իտի : Նաղարէթտէ
 փէտէրի էվլինտէ բահաթճա թա'լիմ ու թէրալիյէ օ-
 լունարագ Յիսուսըն սէպալէթ վէ շէպալէթինի քէն-
 տի իշի իչիւն միւնասիպ պիր հազըրլըզ իտի քի ,
 կէնճլիքտէ Ալլահա թագտիս ը նէֆա իտէ , սօնկ-
 րաքի խըտմէթ վէ մէշագգաթ 'էօմրիւ իլէ օլան միւ-
 նասէպէթտէքի զըյմէթ ու էնէմիլյէթինի կիւզէլճէ
 պէյան էտէր :

Շու հազիգաթ տախի Ֆիքրտէ թուլթուլմալը քի
 Յիսուս էն 'ազիմ խըտմէթինի կէնճլիլինտէ իճրա

էթմիշ տիր : Օթուզ իլէ օթուզ իւչ եաչ արասըն-
տա օլ քեամիլ 'էօմրիւնիւ իմրար էտիպ , պու քե-
մալիյէթ էօրնէյի վէ քեամիլ իթա'ամթը կէօսթէրմիշ
տիր քի , տիւնեանըն նիհայէթինէ գատար ինսանի-
յէթ ի քեամիլէնին պիր նիւմունէսի տիր : Էնճամ ,
'ալէմէ պիր քէֆարէթ գուրպանընը թագտիմ իչիւն
խաչ իւզէրինտէ օլ կէնճ չաղընտա սալպ օլունտը ,
խըտմէթինին պիտայէթինտէ , « Պէնիմ թա'ամըմ ,
պէնի կէօնտէրէնին իրատէթինի իճրա վէ Անըն ի-
չինի իթմամ էթմէք տիր » տէյէ պիլիբ իտի (Յուհ. 4. 34) , վէ օլ իչէ պաչլայըպ տէվամ էթտիյի սը-
րատա տախի շօլ քէլամլարը իրատ պույուրտը քի ,
օլ անտէն սօնկրա հէր տէհրտէ պինդերճէ համիյէթ
սըմաթ զէվաթ պու քէլամլարը քէնսալիյէրինէ տիւս-
թուր իւլ 'ամէլ իթթիխազ էտիպ օնա կէօրէ իմ-
րար ը 'էօմր էթմիչլէր տիր : « Վիւնտիւզ օլտըզճա պէ-
նի կէօնտէրէնին իչլէրինի իչլէմէքլիյիմ լաղըմ տըր .
կէճէ կէլիբ քի օլ զէման պիր քիմսէ իչլէյէմէզ »
(Յուհ. 4. 4) : Պու խուսուստա էֆէնտիմիզին զէ-
մինի 'էօմրիւ 'Անտ ը 'Աթիզին մուգատտէս վէ փէյ-
զամպէրլէրինին 'էօմրլէրինտէն քիւլիյէն ֆարզը ի-
տի : Մուհիմ իսթիմնալար վար իսէ տէ , պալատէ
մէզքիւր գաթլարըն 'ազիմ իչլի' ումուսէն ուզուն
թէճրիպէ իլէ գազանըլան ճիւմլէ ֆուրսաթ վէ
տէրպէրէ մալիք օլարազ վէ չօզ տէֆ'ա տա կէնճ-
լիքտէքի թա'լիմ ու իտմանըն նէթիճէսի օլարազ
սինն ի պիւլուզտէ իճրա էտիլմիշ տիր : Քրիստոսըն
իչի իսէ , կէնճլիքտէ իթմամ էտիլմիշ իտի : 'Ալէմ-
տէ չիմտիյէ գատար իճրա էտիլէն էն 'ազիմ իչլ' էն
զըսա վաղթտա իճրա էտիլմիշ տիր . պու խուսուս

պէլքի պիզէ շունու կէօսթէրմէք իչիւն վուզու'
պուլմըշ տըր քի , Քրիստոսըն էօլիւմիւ իլէ պաչ-
լայան Մէլէքիւթ ը Րուհանիյէտէ Ալլահըն խըտմէ-
թինէ կէնճլիքտէ թագտիս վէ թախսիս օլունմազ
քէյֆիյէթի' ատէմլէրին էֆքեարընտա էվլէտէն զի-
յատէ մուհիմ պիր մէվզ ը' թութաճագ , վէ պէլքի
'էօմրիւն սէնէլէրլէ տէյիլ , 'ամէլլէր իլէ էօլչիւլտիւ-
յինիւ , վէ « Էն չօք լէֆէ+++բ էպիլ էն էեճէ շէյլէ-
րէ հիսս վէ էն 'ալ շէյլէրէ էօրա էպէն +իմէ էն չօք
եաչլայան +իմէ էպէյիլէ » պէյան էտէճէք տիր :

Ալլահա կէնճլիքտէ թագտիս ի նէֆս էթմէնին
էչէտտ ի լիւզոււմընա պիր սէպէպ տէ շու տըր քի ,
կէնճլիք իլէ օրթա եաչըն իլք սէնէլէրինտէ , էնէմ-
միյէթ ի 'ազիմէյի հա'իզ մէս' էլէլէր , իսթիյարլըզ-
տա օլտըղընտան տահա փարլազ վէ տահա միւ'էս-
սիր վէ հայաթալէր սուրէթտէ ֆիքրէ վիւրուտ է-
տէր : Հայաթ վէ նասիպիմիզէ վէ մէվճուտիյէթի-
միզտէն հալլի նագապիլ օլան էսրարընտա տա'իր գա-
տիմ մէս' էլէլէրտէն չօղընա պէնի պէչլէրին ուզուն
թէճրիպէսիլլէ մէվճուտիյէթիմիզին անվալ ը հա-
զըրէսի թա'նթընտա ճէվապ վէրիլէմէզ օլտըղը գա-
րարընա կէլաիլէր իսէ տէ , ատէմլէր եինէ պուն-
լարըն հալլինէ չալընպ չապալամագտա տըրար : Օլ
մէս' էլէլէր ֆիքրի 'ամէլ ու հարէքէթէ կէթիլմէք-
լէ , անը տահա քէչֆ էտիլմէմիշ էօյլէ մէյտանլարա
իսալ էտէրլէր քի , անլէրտէքի զարա'իպ վէ 'ա-
ճա'իպաթ' ֆիքր իչիւն , 'ալէմին թուֆուլիյէթ հա-
լլնտէքի ատէմլէրէ օլտըղը գատար եէնի տիրլէր :
Իսթիյարլըզ սիննինտէ անլայամատըղըմըզ պա'զը
շէյլէր պուլունմասը խուսուսընա ըսալի օլմաղը էօյ-

բէնիր, վէ օլ հագիրգաթա փէք գօլայճա գա''իլ օլարագ, շօլ վասի' թէհարրկյաթ մէյտանլարընը 'իւլէմա իլէ հիւքէմանըն եէտ ի թասարրուֆ վէ ինհիտարընա թէքէք էթմէյէ փէք մէյյալ պուլուճըրըզ: Կէնճիքտէ իսէ, հալ պէօյլէ տէյիլ տիր. օլ անտէ ումուրը բուճանիյէճէ իտրաքը միւմքին օլան մատաէլէրին հուտուտընը տահա էօյրէնմէմիշ օլտըզըմըզտան, հէր քէսին թահսին էտէճէքլէրի շիտտէթ ի կէրմիյէթ վէ Ֆէրթ ի դայրէթլէ վէ զիյատէսիյէ իւմիտուլար օլարագ քէշֆ ու թահգիք քիւլֆէթինի իխթիյար էտէրիզ: Մէսա''իլ ի մէզքիւրէյէ տա''իր հագիրգաթը մութլագա թէհարրիսինտէ Ֆիլվագը' 'ատէմ ի մուվաֆֆագիյէթլէ պիհուզուր օլուրսագ տա, պու հալ հիշ տիւշիւնմէմէքտէն էվլա տըր. սաթհի պիր թարզտա միւշահէտէ վէ նա թէմամ պիր սուրէթտէ իտրաք էտիլէն բուճանի հագիրգաթլարա սարֆը էֆքեար էթմէք, բուճըմըզըն Ֆէվզ էլ 'ատէ 'ամէլ ու հարէքէթէ թահրիք օլուճաըզընը հիշ հիսս էթմէմէքտէն էվլա տըր:

Վէ լաքին պուճարտան մուհիմ տիկէր միսալէր վար տըր քի օլ անտէ պիզի տէրէճէսիզ իշղալ էտէրլէր: Շախսի աթվար ու ախլագըմըզա, միւթէալլիք մէս''էլէլէր քի կէնճիք շաղըտա խուսուսի վէճհլէ պիզէ թէ''էսիր էտէրլէր: Օլ վագթ թէֆթիշ էտիպ, ախշիւնմէք վէ գարար վէրմէք վագթը տըր: Նէ օլաճաղըզ, քիմէ իրտմէթ էտէճէյիզ: Ալլահա մը եօխսա մամօնայա մը, Ալլահա մը եօխսա շէյթանա մը գուլլըզ էտէճէյիզ:

Մէլէքիւթ Ուլլահա, Քրիստոսըն խէլասընա, պէշարէթ իւմիտլէրինէ սօղրու 'ալագա վէ միւնասի-

պէթլէրիմիզ նէ տիր: Պու սիւ'ալլարա ճէվապ վէրմէմիզին պէօյիւք էհէմմիյէթի վար տըր: Անլէր պիզէ հէր նէ շէքլտէ թագտիմ էտիլսէլէր, ճանըմըզըն խաթըր իշիւն, անլէրէ տիգգաթ էթմէյէ մէճպուրըզ: Լաքին կիւնլէր կէլէճէք քի պու կիպի սիւ'ալլէր Ֆիքրէ հիշ թէ''սիր էթմէյէճէք, կէնճիքտէ թահրիք էտիպ հուսուլէ կէթիրտիքլէրի մուհապպէթ վէ մուհասէնաթը օլ վագըթ հուսուլէ կէթիրէմէյէճէքլէր: Ֆիքր տիւնեէվի դա''իլէլէր իլէ զապթ վէ իշղալ էտիլիր իսէ, գամիր չօզ տէֆ'ա քէօրլէնիր, վէ օ սիւ'ալլարա հիշ ճէվապ վէրմէք:

Գատիմ իլահը եա նէպիլէրտէն օլան Սիվիլանըն թէ''էլիֆքէրտէսի 'ատտ էտիլէն քիթապըն եափրագլարը Բօմա մէլլի թարգլինիօսա թագտիմ էտիլտիքտէ, հէր գապուլ էթմէմէսինտէ պիր եափրագզայ' էտիլիր, վէ պագի գալանլարըն Ֆիյաթը թէզայեիւտ էտէր իմիշ: 'Ումուրը բուճանիյէյէ մախսուս մէս''էլէլէրտէ հալ պէօյլէ տիր. հիքմէթ քէսպ էթմէք իշիւն Ֆիյաթ էլիմիզտէ տիր (էմալ. 17. 6): Լաքին էկէր ճնա հիշ արգու վէ կէօնլիւմիւզ օլմագաս, ֆուրսաթ գաչար, Ֆիյաթ արթար, էնճամընտա մատտէսին էհէմմիյէթ ի 'ազիմէսինի կիւճպէլա իշիտիպ անլայա պիլէն աղըրուշմըզ գուլագլարա թէքլիֆ էտիլիր: Պու նօզթա ի նաղարտան էֆէնտիմիզին վէ փէյդամպէրին քէլամլարընա պիր գաթտահա մախուֆ մա'նա վէրէն քէլամլարը տէհէլէթի տիր: «Օնլարըն կէօզլէրինի քէօրլէտիպ, գալպլէրինի գաթըլաթտը, օլմայա քի կէօզլէրիյէ կէօրիւպ, գալպլէրի իլէ անլայարագ տէօնէլէր, պէն տախի անլէրէ

չիֆա վէրէյիմ» (Եռւհ. 12. 40) : 'Ագրպէթ կելտի-
յինտէ , 'անէպա պէօյլէլէր նէ կիպի պիր հալտէ ու-
յանաճագլար :

Ճագաթ ի'թիրազ էտիլէ պիլիբ քի պէօյլէ կէնճ-
լիքտէ Ալլանա թագախիս ի նէֆա էտէն , 'էօմրիւն
մէշագգաթ վէ թէճրիպէլէրինէ թէհամմիւլ էտիպ
տայանմազ : Խրիսթիյան 'էօմրիւնէ էյի իւմիտլի օ-
լարագ պաշլամըլ օլանլարըն պա'ղըսը էօթէ պէրի
սալլանըպ սէրսէրի տօլաշմագտա վէ եսխօտ պիւս-
պիւլթիւն օլ թարիգի թէրք էթմէքտէ տիրլէր : Վէ
լտքին պա'ղըլարըն տիւշմէսի կէնճլիքտէ Ալլանա
թագախիս ը նէֆա էթմէք 'ալէյհինտէ տէլիլ մագա-
մընտա գուլլանըլամազ : Հէր քէս իրթիտատ էտիպ
Մէլէքիւթ Ուլլան իչիւն զայր ի միւնասիպ չըգ-
մազ ես :

Չօղար թարիգլէրինտէ տէվամ էտիպ կէնճլիք-
տէ թագախիս նէֆա էթմէմէլէրինէ տա'իր օլան
վա'տլարընը սէպաթ ու միւտավէմէթ իւզրէ իքմալ
վէ իթմամ էտէրլէր , հէր տէհրտէքի պէօյիւք վէ
էհլ ի սալան զաթլարըն — Գիլիսէնին իւք 'ասրլա-
րընտա Որոզինէս վէ Ոսկեքերան կիպի , սօնկրալարը
Պէրնարտոս վէ Լուտեր կիպի , վէ Ինկիլթէրրալը
Պէքսթըր իլէ Հէնրի վէ Տօթրիճ կիպի զէվաթըն —
թէրճէմէ ի հալլէրի իսպաթ էտէրլէր քի , կէնճլիք-
տէ օլան թագախիս ը նէֆա՝ չօգ տէֆ'ա կիթաիքճէ
փարլայարագ թէքմիլ կիւնտիւզ օլան պիր մէսլէ-
քին պիտայէթի տիր : Հագիգաթէն կէնճլիքտէ Ալ-
լանըն խըտմէթինէ թագախիս ու թախսիս օլունմագ՝
Ալլան իչիւն զիյատէսիլլէ 'ազիմ վէ մուհիմմ պիր
իշ կէօրմէնին սայքի գա'իտէ վէ նիզամը օլմուշ կի-

պի կէօրիւնիւյօր : Ստէմ 'էօմրտէ նէ կիպի թարիգ
թութաճաղընը օլ գատար չափուզ գարարաշարը-
մազա մէճպուր տըր քի , չօգ տէֆ'ա կէնճլիքտէ
իթթիխազ էթմիշ օլտըղը սուրէթ ը թավր ու հա-
րէքէթի իրիթիյարլըղընտա թէպախլ էթմէյէ չօգ
կիւճլիւք հիսս էտիյօր . պինա'էն 'ալէյ՝ վագթ ու
զէմանըլա էն 'ալա թարիգի ինթիխապ էթմէք՝
զայէթլէ մուհիմմ տիր :

Պէնի ի պէշէրէ խըտմէթ ի մուհիմմէ վէ միւֆի-
տէտէ պուլոււնմուշ օլան զաթլարըն թարիխ ի հա-
յաթլարընա աշինա օլտըգճա , անլէրին խըտմէթլէ-
րինէ չօճուզլըզ հալինտէ վալիտէյիլէրի թարաֆըն-
տան թագախիս ու թախսիս օլոււնմալարըլա պաշլա-
մըլ օլտըղալարընը կէօրիւր իզ , Ամէրիգան Պօրտ
չիւքէթինին թէ'սիս ու պիտայէթի իչիւն իւք տէֆ'ա
թէքլիֆ վէ թէշվիգտէ պուլոււնմըլ օլան Սամուէլ
Միւլ՝ վէլատէթի վագթընտա օլ իշ իչիւն վալիտէսի
թարաֆընտան վագֆ վէ թագախիս էտիլմիշ իտի :
Գիլիսէ ի Մէսիսիյէնին թարիխինտէ փէք չօգ Աննա-
լար , Մօնիգալար , Անթուսալար վէ Ալէթթալար
պուլոււնմըլար տըր : Էկէր պիր վէճնլէ Ալլան խըտ-
մէթ ի հայաթիյէմիղլի թալէպ էտէրսէ , անըն պիւ-
թիւնիւնիւ թալէպ էտէր :

ՊԱՊ Ը ԲԱՊ Ի՛

Ս Է Պ Ա Յ

Յովհաննէս Փօսթրը, բխալէ ի մէջնուրէսինստէ տէր քի, «Գարարսըզ ատէմ, ասլա քէնտինին սահիպ վէ ամիրի տիր տէնիլէմէզ: Քէնտինի հէր նէ քի զապթ էտէ պիլիր իսէ, անըն էսիրի օլուր: Ըրմադ գըլըսընա տօզրու եիւզէն ուֆադ չալը վէ եօն-զալարըն հէր ուֆադ օթլարա իլիշիպ էն քիւշիւք ագընթըտա չալգալանտըզարը կիպի, օ սախի տէվամ էտիպ իլէրլէմէյէ չալըշաղը սըրատա, հէր հանկը պիր շէյ անը զապթ էտիպ էսիր էթմէյէ գալգըշըր»:

Մուգատտէմքի պապտա պահո ու պէյան էտիլէն թաղտիս ը նէֆս Ալլահ իշիւն իմրար ը 'էօմր էթմէք իւզրէ հազըզի պիր գարար ը գաթ'իյէ կէլմէք քէյֆիլէթի տիր. «Քիմ քի նիհայէթէ գատար թէհամիլը էտէրսէ, օ խէլաս պուլանադ սըր:» (Մասթ. 10. 22) Խրիսթիյան 'էօմրիւ մուվազգաթ հիսսիյաթ, միւթէրէտտիտ մագսէտ ու նիյէթ վէ միւթէմատի թէպէտտիւլ էտէր օլան գարար ու ի'թիգատտան 'իպարէթ օլմայըպ, սէպաթ վէ թէգատտիւմ՝ անըն իքի 'ազիմ էվսաֆ ու 'ալամէթի տիր: «Իման իլէ տուրուրըզ» (2 Գօր. 1. 23): «Պուպիր շէյի էտէրիմ, — Նիշանկեանա տօզրու սէյիրտիրիմ» (Ֆիլիփ. 3. 13, 14):

Իմտի գարար վէրմէքլիք մատտէսի պիր խրիս-

թիյանըն 'էօմրիւնտէ մուհիմ պիր խուսուս տըր: 'Ազամէթ վէ մուհապպէթլէ տօլու օլան՝ հուզուր ը իլահիտէ նէ տէրէճէ թէվազու՝ վէ թէզարու՝ հիսսիյաթը իլէ տօլու օլսա, գարար ը գալի վէ գաթի՛ իլէ, «Պէն Ալլահըն ըմ» տէյէմէյէն վէ զամիրինին եա գանըշընըն 'այէնինտէ օլան պիր շէյէ սէպաթ ու մէթանէթլէ «Եօգ» տէյէմէյէն քիմսէ՝ լուզէթին էն եիւճէ մա՛նասընճա խրիսթիյան պիր ատէմ սաջըլամազ: «Պէն Բապպա 'իպատէթ էտէճէլիմ» տէյիւ գալի սապիթ վէ խալիս պիր նիլէթ ու գարար օլմալը (Յես. 24. 15):

Շէրըլէ հիշ օյուն օյնամամալը վէ հաթթա անը տուրուպ տինիլէմէմէլի պիլէ: Էկէր պիր շէյ «տօզրու» իսէ, իճրա էլլէ. էկէր «եանըլ» տէյիլ իսէ, սանա խօշ կէօրիւնտիւլիւնէ կէօրէ մուամէլէ էլլէ. էկէր եանըլը հախօտ շիւպհէլի պիլէ օլուրսա, տէր 'ազապ «եօգ» տէ:

Վէ լաքին մէզքիւր խասսիյէթ՝ խրիսթիյան 'էօմրիւնիւն պիւթիւն միւտտէթինէ հիսպէթէն փէք օ գատար խուսուսի 'ամէլլէրէ 'ա՛խ տէյիլ տիր: 'էօմրիւն պիտայէթինտէ սատէ պիր թէշվիպ օլմատըզը կիպի, խրիսթիյան թարիքինին խուսուսի նօզթսլարընտա իճրասը լազըմ կէլէն պիր Ֆազիլէթտէ տէյիլ տիր: Օլ խասսէ՝ պիւթիւն 'էօմրիւն անէնկ ու տիւզէնինի վէրիպ թարիպ վէ թապի՛աթընը թա՛յին էտէր: Հազիգաթէն սապիթ խրիսթիյան պիլազընա մալիք պիր քիմսէ՝ հէր վէճնէ ի'թիմատ էտիլիր պիր գաթ սըր: Անըն նէրէլէրտէ պուլունանաճազընը պիլիրսին: Անա ի'թիմատ էտէ պիլիրպին: Մէպտէ վէ իսթիգամէթ լազըմ կէլէն մէս՝է-

լէլէրտէ անըն նէ թարափտա պուլուենաճաղընա է-
մին օլա պիլիբսին: Պա'ղը հայվանաթ կիպի, բէն-
կինի մէվզը'ինտէն վէ տիւզէնինի բիւֆէզասընտան
ախզ էթմէզ: հէր շէյտէ շօլ երևճէ էստա վէ մէպ-
տէ'լէրէ բի'այէթ էտէր քի, անլէր պիւթիւն 'էօմ-
բիւնիւ իտարէ էտիպ վիւճուտընըն թամմ մէնսու-
ճաթը իլէ մէզճ ու նէսճ օլոււմըլ տըրլար: Իմանըն
միւնքէմ էսասընտան ապա սարսըլմայըլ, խրիսթի-
յան թէգատտաիւմիւ թարիգինտէն տէ սալա շաչմազ:
Ախլազ ու էվսաֆ վէ թավր ու հարէքէթ խուսու-
սընտա պէօյլէ սապիթ վէ պէր գարար պիր հալին
շարթլարը' թէվազու' վէ թէվէքքիւլ — քէմալը
խուլուս վէ իթիմատ իւզրէ ձէնապը Հազգա թէ-
վէքքիւլ վէ իթա'աթ իլէ պիլըլէշմիշ օլան թէվազու'
վէ թէզարբու' վէ հաթթա նէֆսիմիզէ 'ատէմի ի-
թիմատ տըր: Մէզքիւր թէվազու' վէ իթա'աթ
խտէ 'էօմբիւն թէճրիպէլէրի իլէ իսլաճ վէ իմար է-
տիլիպ քէսպի գուվլէթ էտէճէք տիր, վէ պու
թարզլէ շէրբէ մուզապէմէթ էտիպ, խայրա սարըլ-
մազ իչիւն գուվլէթ գազանըլտճազ տըր: Էնճամ,
ախլազ ու էվսաֆ խուսուսընտաքի գարար 'աթէթ
վէ Խոջ հիւքմինէ կիրէր, ատէմին ճիւմլէ մէյլ ու
արզուսու օլ ճիհէթէ տէօնէր: Վէ պէօյլէ պիր քիմ-
սէ իչիւն Ալլահըն էմին գուլու օլմագտան մա'տա
պիր շէյ օլմասը իմքեանսըզ օլուր, մէկէր քի էֆ-
քեար ու հարէքեաթընըն թարզ ու սուրէթի պիւս-
պիւթիւն իպթալ էտիլիպ տէյիշիւմիշ օլա:

Ճիքրին պէօյլէ պիր հալտէ օլմասընըն ֆա'ի-
տէլէրի հէր քէսէ մա'լիւմ օլմալը: Ատէմտէ սէ-
պաթքեարըզ պուլուստըզը մա'լիւմ օլուրսա, միւշ-

քիլաթ միւնտէֆի' օլուպ ատէմին էթրաֆընտա
պիր մէյտան աչըլըր: Ճօսթըր «Պիր կէնճ սէպաթ
վէ մէթանէթ սահիպի տիր տէյիւ թանըլտըզընտա,
փէք չօզ սրգընթը վէ թէճրիպէլէրտէն ազատ օ-
լուր» տէմիշ տիր: Ատէմլէր կիթտիքճէ անը թան-
րիք էթմէյէ չալըշմազ ֆա'իտէսիզ օլտըզընը անլա-
մաղա պաշլարլար, եախօտ օ խուսուստա չալըշ-
մաղտա իքէն, էօյլէ պիր հարէքէթ ի սէպաթ կէ-
րիւրլէր քի, անըն «եօզ» տէմէսինի ճէվապ էէրինէ
թութարլար. 'այնի ճէվապ իսէ, պիր տիկէրի թա-
րաֆընտան սէօյլէնտէ խտի, բէճա վէ թէքլիֆլէրի-
նի թէքրարլամաղա ճէսարէթ պուլուրլար խտի:

Թէրէտաիւտ էտիպ սէպաթսըզ օլմանըն գարար-
լարը տա մա'լիւմ տիր: Տիւնեատա աղ չօզ թէճ-
րիպէլէրի օլմալար փէք չօզ միսալլէր կէթիրէ պի-
լիլէրէր քի, քէսպի մուվաֆֆազըլէթ իչիւն լայըզը
վէճճ իւզրէ սապիթ գարար վէ նիլէթլէրի օլմասը-
զընտան, եախօտ միւտապիմ սէպաթ ու մէթանէթ-
լէ նա'իլ օլմաղա փէք սէպաթսըզ, եա փէք 'աճիզ
պուլուստըզլարը շօլ մուվաֆֆազըլէթ իւմիտի իլէ
պիր մէշղուլլիլէթտէն տիկէր մէշղուլլիլէթ էէշմէք
թէճրիպէսինէ տիւշտիւքլէրի իչիւն, նիչէ գապիլի-
յէթ սահիպի վէ էյի ֆուրսաթլարա մալիք քիմսէ-
լէր միւտտէթ ի հայաթլարընտա մուվաֆֆազ օլա-
մամըլ վէ մահրոււմ գալմըլ տըրլար:

Վէ լաքին գարարսըզ վէ սէպաթսըզ օլմանըն էն
աղըր վէ մուհիմմ ճիհէթի պու տէյիլ տիր: Մէ-
պաթսըզըզ հայաթա էնկին պիր փէրտէ ի ախլազ
վէրիպ անտէ տէվամա սէպէպ օլուր: Մէթանէթը
թապի'աթ վէ սէպաթը նիլէթ մաթլուպ օլտըզը

սըրալարտա պոռնյարըն պոռնունամասը՝ նիչէլէրին խալիս զամիր վէ հագըզի իմանտան մահրում օլմալարընա սէպէպ օլմուշ տըր: Գայտսըզ իտարէ վէ տիւմէնճիլիքտէն տօլայը սէֆինէ ըւզկեար ալթը թարաֆընա տօղրու սէվզ էտիլտիյինտէ, գաթի՛ վէ 'անէլէ թէտպիրլէրտէն մա՛տա, պիր շէյ անըն խէլասընա չարէ պոռլամազ: Վէ լաքին թէրէտտիւտ վէ սէպաթսըզըզ՝ տիգգաթսըզըզըն պաշլամըշ օլտըզը խարապիյէթի իթմամ էտէր: Շաշըրմըշ գափտան հանկը եօլու թուրթաճաղընա տա՛իր չիւպհէ էտիպ տուրմագտա իքէն, ասըլ միւնասիպ ֆուրսաթ էլտէն գաշար, վէ պիր տագիգէ սօնկրա, կէմի գայալարա չարիւրպ փարա փարչա օլուր: Խարասիլիթի թէմամ օլմատըզը եէրլէրտէ իսէ, մէզքիւր գարար ու սէպաթըն նօգսանընտան տօլայը 'էօմրիւն միւքեաֆաթընտան ինսան էքսէրիյա մահրում գալըր:

Պու նօգթայը իսպաթ վէ իզահ իչիւն պիր չօգ միսալլէրտէն անճագ պիրիսի քեաֆի օլուր: Տին ու մէզհէպ խուսուսընտա թա՛լիւմ էտիլմիշ, խրիսթիյան մէպտէ՛՛ վէ ուսուլընըն նէշվ ու նէմասընա միւտա՛իտ թէ՛՛ էսիրլէր արասընտա պէօյիւմիւշ, վէ մէ՛՛ մուլ օլուռտըզընա կէօրէ քէնտիսի տաիսի խրիսթիյան օլան պիր կէնճ, պէօյիւք շէհրլէրիմիգտէն պիրինտէ իշէ պաշլամագ իւզընէ վաթանընը թէրք էթտի: Օրատա 'ատէթա օլտըզը կիպի խայըլը խայըրսըզ, 'ագըլը վէ 'ագըլսըզ, տինտար վէ տինսիգ հէր սընըֆ արգատաշլար արասընա տիւշիւպ վաթանլարընտան ուզագ գալան կէնճլէրի՛ալէսսէվիյէ իհաթա էտէն թէճրիպլէրէ թէսատիւֆ էթտի:

Բէֆիզլէրի արասընտա անը իրչատ էտիպ, թէ՛՛ էսիրաթը 'ալիյէ թահթընտա հըֆզա միւզթէտիր օլա պիլէնլէր վար իտի իսէ տէ, է՛յ վահ քի, անլէրտէն չօղարը քէնտինտէն պէօյիւք օլուպ պու միւսաֆիր կէնճէ չօգ սահապէթ էտէմէտիլէր: Ախլազը համիտէ սահիպի օլուպ անընլէ սիննտաշ օլանլար տա իպրազը մուհապլէթ պապընտա պիր ազ սօղուգճա վէ ատապ ու ուսուլճա միւթէասսըպ իտիլէր: Քէնտիսի կիպի սըհէթ վէ գուվլէթտէ պէր քէմալ օլանլար տա շէվզ ու գուվլէթլէրինի գուլլանաճագ ֆուրսաթ վէ ֆիքըին թահրիքի մահղուզիլէթ պապընտաքի հէվէս վէ ինհիւմաքընը իգնա՛ էտէճէք պիր շէյ արարլար իտի: հէր նէ գատար պիլ ֆիլի էնլի խապասաթ տէյիլ իտի իտէլէր տէ, էքսէրիյէ ֆըսգ ու ֆիւճուրըն հուտուտընա փէք եագըն վարըպ, սէվզ ու սէֆալարը արասընտա իսէ, պիլա չիւպհէ անըն հիւքմ ու թէ՛՛ էսիրինէ տիւշէրլէր իտի: Մէզքիւր կէնճ տախի ճան ու կէօնիւլտէն պու կիւրուհա տախիլ օլտու, իզթիրապը զամիրտէն պէրի, անլէր գատար իլէրլէմէյէ ըազի, վէ 'ար ու հիճապ տէնիլէն շէյտէն խալի օլտըզընտան օլմայըպ, մէպտէ՛՛ վէ թապի՛աթ խուսուսընտաքի սէպաթ ու գարարտա լայըզը վէճիլէ գապի վէ մէթին օլմատըզընտան, Ագամըն իլք կիւնահը գատար էսքի օլան « խայր ու շէրրի պիլմէք » իզվասընա մէյտան վէրտի: Պէօյէ պիր ախլազ վէ թապի՛աթ սահիպի օլտըզընտան, հէլաք թարիգինտէ պոռնուռույօր իտի, վէ է՛յվահ քի, խարապիլիլէթ վէ հէլաքընը իթմամ էտէրճէսինէ, րէֆիզլէրինտէն պիրինին թահթը թէ՛՛ էսիրինէ տիւշտիւ քի, քէնտինտէն պիր գաշ եաշ

պէօյիւք, ֆէնա 'ատէթլէր խուսուսընտա մահիր վէ
 օլ եօլլարտա թէճըրիպէքեհար պիրի խտի: Յիքըրի
 քէսքին, հիչ պիր շէյտէն չէքինմէդ, սաֆսաթատա
 զայնթ մահիր օլարագ, էն եանլըչ մանթըզը էն
 տօղրու վէ էն 'ալա կիպի կէօթէրէ պիրի խտի,
 վէ պէլքի տէ գալպինտէ պիր 'նէվ' հիսսիյաթը 'ա-
 լիյէ փէրթէվի պուլուճա պիլտիյինի մէ'մուլ էտէ
 պիլիլիզ քի, մէրամընա մուվաֆըզ կէլտիլի սըբա-
 լարտա մէվատաը 'ալիյէյէ տէ կիրիչէրէք տին ու
 մէզհէպտէն կիւզէլճէ վէ հաթթա պէլիզանէ սու-
 րէթտէ պահա էտէ պիլիլի խտի: Չօզ օղումըչ, սէ-
 նա'աթըն էրպասը վէ աղզընտա, կէօղէրինտէ օ-
 լան Փըսզ ու ֆէսատ հիշանէսի միւսթէնտա օլա-
 րագ, թաւր ու հարէքէթինտէ նագիք պիր էֆէնտի
 գըլըբը պիրիսի խտի: Շիմտի պուրատա մէրգում
 կէնճին գալպինի ճէլպ էթմէք իչի հի'չիւն օլ առէ-
 մէ պրագըլմըչ խտի սիւ'ալը վարիտը խաթըր օլա
 պիլիլի: Ն'չիւն հէման անըն գատար զէքի վէ հագի-
 գաթէն տինտար օլան տիկէր քիմտէլէր օլ կէնճէ
 պագմատըլար: Պու սիւ'ալըն ճէվապընը անլէր
 քինտիլէր վէրմէլի տիրէր: էօյլէ ետիա պիլիլի ի-
 տիքլէրինէ հիչ չիւպիճէ եօզ տըր, վէ էօյլէ ետիմա-
 տըզլարը տա միւճիպ ի էսէֆ տիր:

Պուստան սօնկրա զէվալը կէնճին հասիպի խի-
 թամա էրիչտի կէօրիւնիւյօր խտի: Թէտրիճէն սէ-
 ֆահաթ վէ խարապիյէթին էն էանա տէրէճէսինէ
 սէվզ օլուսագտա խտի: Եէնի պուլարըր տօթը
 իլէ քէնտինին տէրէճէսիլ խարաֆ վէ մասրաֆընը
 պէր տէվամ էօտէմէյէ քիսէսի միւսա'խ տէյիլ խտի:
 Սիւր'աթլէ խարապիյէթէ կէօթիւրիւմէքտէ խտի:

Համա օլսուն քի տահա գուտրէթլի վէ տահա հիք-
 մէթլի պիր տօթ ծնա տէսթ ի մու'ալէնէթի ու-
 զաթմագտա խտի: Շէյթան անը էլտէ էթմէյէ ար-
 զուքէչ խտի խտէ տէ, Գրիստոս տա անըն իչիւն
 տու'ա էթմէքտէ խտի: Պա'զը հալլէր (քի քէնտի
 սու ի հարէքէթի նէթիճէսի օլարագ հասըլ օլմուչ
 խտի), շօլ սու'ի 'ալագալար փէյտա էթմիչ օլտըրը
 մահալլէրտէն անըն չէքիմէսինէ սէպէպ օլտու, վէ
 էսաս ու խաթիգամէթտէն պիպէհիլէ օլան ըէֆիլի
 տէ տիյարը էճնէպիյէտէ պիր մէ'մուրիյէթէ թա'յին
 օլուճարը քի, անըն սու ի թէ'էսիրինտէն տէ քեհամի-
 լէն գուրթուլմըչ օլտու: Պու հալ Ալլահ Թէ'ալանըն
 օլ կէնճ հագընտաքի թագտիր ի քէրիմանէսինին իլք
 թէտպիրի խտի: Կէրի տէճիւպ հիւնն ի գարարա
 կէլմէսի իչիւն միւսասիպ ֆուրսաթ պուլուճարը,
 վէ հէմ տախի պէօյլէճէ կէրի տէճիւպ թէվպէ էթ-
 տի խտէ տէ, թէրք էթմիչ օլտըրը 'էօմրէ էվիլէլա
 պիր շօզ տէֆ'ա նագար գըլար, վէ հաթթա թա-
 րիլի ֆագլիլէթտէ պա'զը տէհէթէնկիլ տիւչ-
 մէնլէրտէն ազատ օլարագ 'ալտէթ էտէմէտի:
 Սիւրուրը զէմանլէ կիթտիքճէ քէսպ ի գուվ-
 վէթ էտիպ, մէթմանէթ պուլտու, վէ Ալլահըն
 գուտրէթի անըն գա'իֆիլիյինտէ քէմալ պուլուպ, օ
 տախի սապիթ վէ հէրարէթլի պիր խրիսթիյան օլ-
 տու:

Վէ լաքին օլ էիմէ Դեյլէ-ր Փըսզ ու ֆէսատը 'ալա
 կէնլէրինն ըէ'էսիրինն տալ էստիլէն զա'իպ էի'Դեյլի,
 վէ հատաը զաթիլտէ շայանը տիրգաթ խուսուսի
 պիր շէյ կէօթէրմէյէն պէօյլէ պիր միսալը զիքը էթ-
 մէմիլին սէպէպի տախի պու հալ տըր: Օլ թէ'էսիր

սէնէլէրճէ ֆիքրինտէն սիլինմէյիպ , անը թաղելիզ էտէր իտի : Անը էօյլէ էֆքեար ու թէսաւլվուրաթա միւպթէլա էյլէտի քի , պու էֆքեար 'ազիմ էլէմ վէ քէտէր սէպէպի օլմագտա իտիլէր : Շէրրէ տօղ-րու անտէ պիր մէյլ ու մուհապպէթ էսէրի պրազ-տը քի , ծնա պա'զէն կիւճպէլա մուգաւլէմէթ էտէ պիլիը իտի : Էսքի կիւհաճարը թէքրարէն եէնի շէքլէրտէ փէյտա օլույօր կիպի կէլիը իտի : Քէն-տիսի ֆարգընա վարմագսըզ էսքի սու"ի 'ատէթլէրի' էֆքեար ու հիսսիպթընըն թարզընա թէ" էսիր էթ-մէքտէ իտի : Թէպտիլ ու իմհասը ասլա միւմքին օլ-մայան շօլ մաղինին խաթըրէլէրի միւրուրը զէ-մանլէ ուղազլաշտըգճա , տա"իմա իզտիյատ պուլան 'ազիմ վէ տէրէճէսիզ շէտիտ հիւզն ու էլէմէ պա'իս օլուր իտիլէր :

Յոք , « Ալէյհիմտէ անը շէյլէր եազարըն , վէ կէնճլիյիմին գապահաթլարընը պանա միրաս էթ-տիրիբսին » տէր (Յոք. 13. 26) : Բէսուլ տախի , ճիւմլէմիզին գա'իտէ ի հայաթընը պէյան էթտիյի սըրատա պուհասան ազ միւտհիշ օլմայան տիկէր պիր թարզտա 'այնի տէրսի թա'լիմ' էտէր , « Ատէմ հէր նէ էքէրտէ հէման անը պիշէճէք տիր , չիւնքի քէն-տի թէնի իչիւն էքէն թէնտէն ֆէսատ պիշէճէք , վէ բուհ իչիւն էքէն , բուհտան էպէտի հայաթ պի-շէճէք տիր » (Ղալ. 6. 7 , 8) : Պիր կէնճ շէյթան վէ եա իզվայա « եօզ » տէմէտիյի իչիւն անըն գալպին-տէ պէօյլէ նէ գատար ֆէսատ թօխուու էքիլմէք-տէ տիր : (սէֆիւլէր սէօյլէրինին մախուֆ մա'նասը-նը պիլմէյէրէք , պուհա կէնճլէք հիւքմիւհիւ իճրա էթմէք թա'պիր էտիպ կիւլէրէք իսթիհզա էտէր-

լէր) : « եօզ » քէլիմէսի , լազըմ օլտըղը գատար սըզ-ճա իսթի'մալ էտիլտէ , լիսանտա էն քէսքին վէ գուվլէթլի քէլամ տըր , տէնիլմիշ տիր : վէ լաքին լուղէթին թամմ հիւքմ վէ մա'նասը իլէ « եօզ » տէ-մէք' թէղայլիւրտէն միւհէզգէն վէ էպէտի վէ էզէլի օլան Ալլահը միւթէ'ալա բապթը գալպ էթմիշ օ-լան էհլ ի սէպաթ ու սալապէթ օլանլարա մախսուս տըր « Գալլէ Բաղլա Կէ-վէն-Կէ-սալի' Գի » (Մէզ. 113. 7) :

Հայաթըն մէրամը 'ալիսինէ պիզի ինտա էտիպ իւմիտ էտիլէն շէյլէրին ասլը օլան իման' ախլազ ու էվսաֆ խուսուսընտաքի հէր գարարը հագիգի-նին 'ազիմ վէ էսասլը շարթը տըր : Պիր նէվ' սէ-պաթը թապի' ի , եախօտ էքսէրիյա սէպաթ զանն էտիլէն 'ինատ պուլուհա պիլիբտէ տէ , իման իւզէ-րինէ միւ"էստէս օլմագսըզըն 'ալիճէնապ վէ քէրիմ , թահսիլը մա'լիւմաթա հազըր , լաքին հագգ վէ տօղ-րու օլան շէյէ կէլինտիքտէ , գայա կիպի սապիթ վէ մէթին , սապլը վէ թէհամմիւլ էտէր պիր խույ ու թապի'սթ խուսուսընտա հագիգի սէպաթ ու գա-րար օլամագ :

Մուսէսին թէրճէմէ ի հալը , մէրամ վէ ախ-լազ , հէմ տախի իման խուսուսընտաքի սէպաթ ու գարար իչիւն կիւղէլ պիր միսալ տըր : Մուսէսի թէրֆի' էտիպ պէօյլուտէն իման նէ' իտի : Չիւնքի իման անտէ գարարը հագիգի հուսուլէ կէթիլիպ պի վէրվա միւտաւլէմէթ վէ սափմազ սէպաթ ու մէթանէթլէ սօնընա գատար շալըշըպ թէհամմիւլ էթմէյէ անը միւզթէտիր զըլտը :

Պիլա շիւպհէ , Մուսէստէ թապի'ի' էվսաֆը 'ա-

իյն գու՛վէթի վար իտի : Թէս. 34. 7 տէ անըն հազգընտա իսթի'մալ էտիլէն քէլամլար' խուսուս ը մէզքըւը իզհար էտէրլէր : Մովսէսին կէնճիքտէքի գարարը՝ ախլազը վէ թապի'աթը խուսուսընտաքի մէզքըւը սէպաթ ու գարարը իմա էտիպ պիւթիւն սօնկրաքի թարիխինն միսալը տըր :

« Փարաւոնըն գըզընըն օղլու թէսմիյէ օլուճմագտան իմթինա՛ էյլէտի » : Անտէն սօնկրա կէլէն ա՛յէթ՝ սէպէպինի պէյան էտէր . « Չիւնքի կիւնահըն ֆանի սէֆասընը սիւրմէքտէն իսէ , Ալլահըն գավմը իլէ պէրապէր էզիյէթ չէքմէյի թէրճի՛ն էյլէտի » : Անտէն սօնրա կէլէն այէթ տախի անըն սէպաթընըն սէպէպ ու էտասընը պէյան էտէր . « Վէ Քրիստոսըն սիթէմինի Մըսըն խազինէլէրինտէն տահա պէօյիւք զանիլէք՝ աոտ էյլէտի , զիրա միւքեաֆաթա միւնթազըր իտի » (Պպր. 11. 24—26) : Տա՛իմ իւլ էվգաթ պու էսասա իթթիպա՛էն հարէքէթ էյլէտի : Անըն մուգավէմէթ էթտիյի թէճրիպէլէր նէ գատար իզֆալ էտիճի իտիքլէրինի միւլահազա էտիպ անլամագ՝ պիզիմ իչիւն սայքի միւմքին տէյիլ տիր : Մըսըր օլ՝ աարտա՝ իւլիւմ ու մէ՛արիֆճէ մէշհուր , սէրվէթ ու սամանճա չօգ իլէրտէ իտի : Պէօյլէ պիր գու՛վէթէ , պէօյլէ պիր սէրվէթէ Մովսէս վա՛րիս օլա պիլիպ , զաթէն միւշթէ՛իլի ի՛ ազիմ օլան՝ իլմ ու իրֆանը իսէ , օլ գու՛վէթինի թէզեիտէ մէտարը՝ ազիմ իտի :

Ֆարզ էտէլիմ քի պէօյլէ պիր մէվգը՛յէ վարիս օլաճագ պիր քիմսէ՛ խարիզ իւլ՝ աոտէ էվսաֆ ու գապիլիյէթլէ օլ մէվգը՛ն շայէսթէ իքէն , էտիլէն տա՛վէթ ու թէչվիգաթա բազմէն , հիւսն ի իրատէ՛

թիլէ պէօյլէ իւմիալէրտէն ֆարիզ կէլսին , վէ ահ՛վալըն իճապ էթտիրտիյի իչիւն օլմայըպ , մահա իթթիխազ էթտիյի մէպաէ՛՝ իզթիզասընճա տահա զլյատէ ֆէտաքեարլըզ թալէպ էթմէքլէ պէրապէր տահա՝ ալի վէ տահա նէճիպ վազիֆէլէր քէնտիսինի իզթիրապ վէ սիթէմ չէքմէյէ տա՛վէթ էտիյօր տէյիւ գանսըն , շիւպնէ հօգ տըր քի պու գարարա կէլմէք իչիւն անըն ֆէվգէլ՝աոտէ սէպաթ ու մէթանէթ սահիպի օլմասը լազըմ կէլիլ :

Մովսէս պու սէպաթ ու մէթանէթի իպրազ էթտի : Հէր նէ սէպէպէ մէպին օլուրսա օլուսն , պէօյլէ պիր մէվգի՛ի թէրք էթմէք ֆիքրինի պա՛զըլար թահգիրլէ իսթիճա , վէ պաշգալար տախի տա՛վէթ ի՛ ալիյէյի գապուլ էտիպ տէ գէմանէ ույտըզլար հալտէ , Մովսէս էն ի սէպաթ վէ խահիշքեսար իտի :

Պուրատա շայան ը տիգգաթ տըր քի , պու միսիլու գարար ը գաթի՛՛նէր պիրիմիզէ էր հա կէճ վարիտ օլաճագ տըր . շէօյլէքի « Իճօմրիւնիւ նէ հափահագսըն » սիւ՛ալընա հէր քէս ճէվապ վէրմէյէ մէճպուր օլաճագ տըր : Մովսէս էկէր պու սիւ՛ալա ճէվապ ի՛թասընտա թէրէտտիւտ էթսէ իտի , հայաթ սնըն իչիւն պիր սըրը , պիր մու՛ամմա օլաճագ իտի : Մըսըր , ճիւմլէ՛ իլմ ու իրֆան խազինէլէրի , հաշմէթ ու՝ ազամէթ անը իզնա՛ էթմէյէճէք վէ էտէմէզ իտի : Պու հալ՝ էյի պիր շէյ գայ՝ էտիլիպ հէրինէ էսնա պիր շէյ ինթիխապ էտիլտիյի ճի՛նէթլէ տա՛իմի պիր բահաթսըզըզ հիսս օլուսն՝ մագ տէմէք օլաճագ իտի : Օնտան սօնկրա իսէ անըն նասիպի թա՛յին օլուսմըլ իտի : Ալլահըն գավմը իլէ

մէշագգաթ չէքէճէք իտի, նասիպլէրինտէ անլէր իլէ
 հիասէտար օլաճաղը կիպի, հէր հալ ու քեարտէ ան-
 լէրին իգպալ ու իտպարլարընա միւշթէրէք օլաճագ
 իտի: Օլ թարիգի թուժմագ իչիւն վագը՝ օլաճագ
 ճիւմլէ թէճրիպլէրէ գարչը պիր ճէվապը վար ի-
 տի. «Բապպա աղզըմը աշտըմ վէ սէօզիւմիւ կէրի
 ալամամ» (Հաք. 11. 35): Լուտէրին 'ազիմ թէն-
 վիքէսի գէմանընտա տէտիլի կիպի, «Պուրատա տու-
 բուրըմ. հիչ պաչգա պիր թարգտա մու'ամէլէ էտէ-
 մէմ: Ալլահ պանա իմտատ էյլէյէ»: Իտպար գէմա-
 նընտա Ալլահա խըտմէթ էթմէյէ գարար վէրէն քիմ-
 սէնին շու Ֆա"իտէսի օլուր քի, անտէն սոնկրա հէր
 քէս աշըն նէ օլբուշը պէլէր: Պէօյլէ պիր քիմսէ՝
 Քրիստոս վէ Անըն իչի իչիւն վար գուվվէթի իլէ
 վէ ճան ու կէօնիւլտէն սա՛յ ու իգտամ էթմէյէ
 'անտ ու գարար էթմիլ օլարագ տէվամ էթմէլի տիր:
 Նէ՞րէյէ կիտիյօրսըն տէյիւ սիւ"ալ էթմէյէ հաճէթ
 եօգ աըր. խաչընը ալմըշ Քրիստոսա թապի՝ օլաճագ
 աըր:

Աղբը թէնլիքէ վէ թէճրիպէ սըբալարընտա
 պէօյլէ սապիթ գարարա տա"իր Քիթասպը Մուգատ-
 տէատէ դիքըր էտիլէն միսալլէր միյանընտա, Պա-
 պլտէքի իւշ Նէհուտի կէնճլէր շայան ը տիգգաթ
 սըրլար: Լա աղալլի անլէրտէն իքիսի փէյլամպէր
 օյմայըպ սաֆի տինտար Նէհուտի իտիլէր քի, գըս-
 մէն բիւթպէ վէ թա'լիմլէրինտէն վէ լաքին մութ-
 լագա սատագաթ, մէհարէթ վէ հիքմէթ ու 'իրֆան-
 լարընտան տօլայը իթիմատ ու էմնիյէթ մաթլուպ
 օլան մէ"մուրիյէթլէրէ թա՛յին օլունմըշ իտիլէր: Վէ
 լաքին հէր հալտէ վէ հէր շէյտէն իւսթիւն օլարագ

Ալլահ ը Միւթէա'ալըն գուլարը իտիքլէրինի հիսս
 վէ տէրք էթմէքտէ իտիլէր: Անլէրին Ֆազիլէթ ի 'ա-
 զիմէլէրի իշթէ պու օլուպ, պիւթիւն հայաթլարը-
 նըն անէնք ու փէրտէսինի թա՛յին էտէն շէյ տէ պու
 խուսուս իտի: Ճիւմլէ թաշ, աղաճ, տէմիր եա ալ-
 թուն իլահարա գարչը Ալլահ ը Միւթէա'ալա 'ու-
 պուտիյէթլէրինի իպգա իչիւն հէր հանկը պիր միւշ-
 քիլաթ ու միւմանա'աթա օղբարլար իսէ, երինէ սէ-
 պաթ իւզըրէ Զաթ ը ճէլիլէ գուլըպ էտէրլէր իտի:
 Մէպտէ" վէ իսթիգամէթ խուսուսընտա էն շէտիտ
 թէճրիպլէրտէն կէչիպ, օլ Զաթ ը 'Ազիմ իւշչանա
 մախսուս օլմագ հագգ վէ իմթիյազլարընը իտտի"ա
 էթաիլէր: Վէ էնճամընտա իճրասընա ճէպը ու թազ-
 երգ էտիլտիքլէրի խուսուս տախի նէ՞ իտի տէյիւ
 սիւ"ալ էտիլլի իսէ, անճագ փութլարա սէճտէ էթ-
 մէք իտի: Վէ լաքին անլէր պու նէվ՝ սէճտէ գըլ-
 մագ մէպտէ"լէրինի պօղմագ տէմէք իտիյինի պիլ-
 տիքլէրինտէն, փութլարա սէճտէ էթմէյէ ըազի օլ-
 մատըլար: Թութաղլարը մէպլէք՝ թամմ սատէլիյի
 իլէ պէրապէր փէք տէ մէրտանէ իտի: Անլէր իսէ
 ճէվապ վէրիպ, «Իշթէ պիղիմ 'իպատէթ էթտիլի-
 միգ Ալլահ՝ պիղի շիտտէթլի եանան աթէշ Փուրու-
 նընտան խէլաս էթմէյէ գատիր տիր, սէնին էլին-
 տէն տախի, է՛յ մէլիք, խէլաս էտէճէք տիր. էթ-
 մէզտէ պիլէ, է՛յ մէլիք, սոնա մա'լիւմ օլտուն քի,
 սէնին իլահարընա պիղ 'իպատէթ էթմէյիղ, վէ
 նասպ էթտիլին ալթուն սուրէթէ սէճտէ գըլմայըպ»
 (Դան. 3. 17—18) տէտիլէր: Պիր թարաֆտա 'էօմը,
 շան ու շէրէֆ վէ մէ"մուրիյէթ, տիկէր թարաֆտա
 հէման հազըր էօլիւմ: Անլէրի թութուպ կէօթիւր-

տիւքլէրի սըրատա , գալապալըգ արասընտա տէն-
 շէթլի պիր սիւքիւնէթ վար իտի . 'աճէպա գօրգուպ
 չէքլ'մէյէճէքլէր մի , հիչ գօրգու վէ կէվչէմէ 'ա-
 լամէթի կէօսթէ'րմէյէճէքլէր մի , տէրլէր իտի . Թէն-
 լիքէտէն տօլայը էնտիշէ էտիպ վէ միւզթարիպ օլ-
 մայըպ Ալլահա ի'թիմատարը օլտըըը իչիւն ասուտէ
 պիր հալտէ , « Պաղը օլարապ չիտտէթլէ եանան ա-
 թէշ ֆուրունը իչինէ տիւշտիւլէր » (Դան . 3 . 23) :

Ալլապ ու էվսաֆ խուսուսընտաքի սէպաթ ու
 գարարըն ատէմլէրի մէ'մուլ էտիւմէյէն թէճրիպէ-
 լէրէ նասըլ հազըրլատըղընա տա'իր պալատէքի
 հալ կիւզէլ պիր միսալ տըր : Ալթուն սուրէթին
 տիքիւմէսի' եէնի վէ պէլքի տէ մէ'մուլըն զայրի
 պիր շէյ իտի : Մէզնէպ վէ ային ու 'ատէթլէրին
 իճրասը իչիւն Եէհուտիլէրէ միւսա'ատէ էտիւմիշ օլ-
 տըղընտան , սախթէ իլահարա 'իպատէթ էթմէյէ
 իճար էտէճէքլէրի պիւսպիւթիւն իմքեան խարի-
 ճինտէ պիր շէյ կիպի կէօրիւնիւր իտի : Վէ լաքին
 օլ խարիճ իւլ իմքեան կէօրիւնէն հալ՝ վազը' օլ-
 տու իսէ տէ , անլէր տէ չօգտան գալպլէրինտէ փէր-
 վէրտէ էթտիքլէրի ախապ ու էվսաֆ իլէ օլ էմր ի'
 միւքիլէ մուզապլէ էյէտիլէր : Մուզատտէմա կիւ-
 նան վէ նափաքըրգտան գաչապլիւմէլէրի իչիւն զէվգ
 ու սէֆա ճաղիպլէրի իլէ նազ ու նի'մէթ իղֆա-
 լաթընա մուզապլէմէթ էթմիշ օլան քիմսէլէր (Դան .
 1)՝ չիմտի տէ եանար աթէշ ֆուրընընըն տանա չէ-
 տիտ միհնէթ վէ թէճրիպէսինէ գարը կէօյիւս վէր-
 մէյէ միւզթէտիր իտիլէր : Մէզքիւր թէճրիպէ ան-
 լէրի սէպաթ ու գարարա կէթիւրթմէյիպ , անճապ
 սէպաթ ու գարարլարընըն գահիր օլմասընա վէսի'

լէ օլտու : Ալթուն սուրէթ տիքիւմէյէտէն էվվէլ ան-
 լէր Բապպ Եէհօվայա 'իպատէթ վէ 'ուպուտիլէթ-
 լէրի իլէ փութփէրէսթլիլիլէ տօղրու պուղը ու նէֆ-
 րէթլէրինտէ հէման 'այնի սուրէթտէ գալլի վէ սա-
 պիթ իտիլէր . պինա'էն 'ալէյն , Ալլահա պաղի վէ
 տա'իմի պիր թէսլիմիլէթ նէթիճիսի օլան օլ սէ-
 պաթ ու մէթանէթ' էօյլէ պիր միւտիշ թէճրիպէ
 իլէ պիլէ սարսըլամազ իտի , Վէ էկէր 'էօմիրն զու-
 հուրաթ վէ հատիսաթը իլէ մէպտէ' վէ իսթիգա-
 մէթ խուսուսընտա պիղէ վազը' օլա պիլէճէք մէ'-
 մուլին զայրի վէ պէլքի տէ փէք շէտիտ թէճրիպէ-
 լէր իչիւն հազըրլանմազ իսթէրսէք , հիսսիյաթըն
 վազթ ու հալ նէթիճէսի սա'իգասընա տէյիլ , ան-
 ճապ գատիմտէն իթթիխապ օլուան սէպաթա իս-
 թինտաէն օլմալը տըր : 'Ալէսսէվիլէ տիգգաթտըր վէ
 գարարսըր եաշայըշտա մէ'մուլին զայրի թէճրիպէ-
 լէրէ հազըր օլմաղը իւմիտ էտէմէյիլ : « Քիմին քի
 վար իսէ անա վէրիլէճէք տիր » գանուըն պուրտա
 տա տօղրու տըր : Վէ ըէսուլ տա , « իմտի պէն պէօյ-
 լէ սէյրտիրիմ' . եանի , շիւպնէ էտէր կիպի տէյիլ ,
 թարիգիմի պիլէն վէ էվվէլտէն կէօրիւմէյէն թէճ-
 րիպլէր օլ թարիգտէն սափմազ օլան կիպի գօշա-
 րըմ , տէյօր :

Ալլապ ու էվսաֆ խուսուսընտաքի խրիսթիյան
 դարարը պիր զըլմէթի հա'իլ օլմազ իչիւն , 'ատէթ
 հիւքմիւնէ կիրմիշ պիր գարար օլմալը տըր : Էքսէ-
 րիյա , սիւքիւնէթ վէ մանճուպիլէթի էլտէն պը-
 րագմայըպ , պի հիսապ ըուհանի տիւշմէյիլէր իլէ
 մուհաթ օլարապ , հեր կիւնքի 'էօմիրն ժուսապա-
 գաթ մէյտանընտա իղթիտար վէ հիքմէթ ու 'իր-

Ֆան, ինթրիպահ վէ Էմնիլէթ ու սատագաթ գագահ-
 նան ատէմին լահնդագթի' տէվամ էտէն մէսլէյի' սե-
 պաթ, թարիգի' իսթիգամէթտէն սափմազ պիր թա-
 րիգ, 'իզզէթ ու շէրէֆի 'այըպ վէ լէքէտէն խալի
 պիր 'իզզէթ ու շէրէֆ օլմայը տըր: Իշթէ օլ վազթ
 ալթուն սուրէթ տիքիլիպ, ճիւմլէ գուարէթ ու
 ճիւքիւմէթ 'իպրէթ ի 'ալէմ' վէ մէնաֆի'ի տիւննէ-
 վիյէ օլ սուրէթէ սէճատ էտիպ 'իպատէթ էթմէմի-
 զէ պլիէ էմր էթտիլինտէ, ոսպիթ գալարագ, «Ա-
 նը եափամայըզ, նէ օլաճագ իսէ օլսուն, օլ շէյէ
 ճէսարէթ էթմէյիզ վէ էթմէյէճէյիզ» տէյիւ ասու-
 տէ պիր հալտէ ճէվապ վէրմէյէ միւզթէտիր օլու-
 րըզ:

Պու սուրէթլէ հուզուրմըզա իքի նէվ' հայաթ
 աջըլըր, — Ալլահ իչիւն եախօտ տիւնեա իչիւն եա-
 շամագ — էկէր տիւնեա իչիւն եաշայաճագ իսէք,
 մէշղուլիյէթ ի տիւննէվիյէ եախօտ տիւննէվի զէվի
 ու սէֆա տա' իրէսինտէն խարիճ պիր շէյ տիւշիւն-
 մէյիպ եա տա արգու էթմէյիպ, պիւթիւն 'էօմրիւ-
 միւզիւ ումուրը տիւննէվիյէյէ հասր էթմէլի իլ'
 եօզ, էկէր Ալլահ իչիւն եաշայաճագ իսէք, տիւշիւ-
 նիւպ գարարա կէլէրէք անա կէօրէ հարէքէթ էթ-
 մէմիզ լազըմ տըր: Մուվաֆիֆազիյէթ իլահը նամը
 իլէ տիյարըմըզն նիճէ շէր վէ գասապալարընտա
 էլան տիքիլի տուրան սուրէթէ սէճատ զըլըպ 'իպա-
 տէթ էթմէքտէ իզ, հէր միլիէթէ մէնսուպ քիմսէ-
 լէր էօյլէ էթմէքտէ տիրլէր: 'Ալիմլէր իլէ զարիֆ-
 լէր, 'իպատէթ էտէն 'ալամմը նաս կիւրուհընա գա-
 րըշմըշ, վէ տիւննանըն իլահընա նիյազ վէ թէզար-
 րու' իլէ 'աթֆը նազար էթմէքտէ տիրլէր: Վէ լա-

քին օլ մէֆթուն գալապալըզն էօթէսինտէ, մէզ-
 քիւր սուրէթէ սէճատ զըլմայըպ, անըն մուճիպ ի
 րէզալէթ իըրմէթիլլէ ճանլարընը լէքէտար էթմէ-
 յէն պիր թագըմ քիմսէլէր վար տըր: Պու տիւնեա-
 նըն ճիւմլէ մէմալիքի իլէ շան ու շէրէֆի կէօլլէրի
 էօնիւնէ վա'զ էտիլմիշ օլուպ, իզվաքեար շէյթա-
 նըն, «էկէր տիւշիւպ պանա սէճատ զըլարսան,
 պունլարըն ճիւմլէսինի սանա վէրիրիմ» (Մատթ.
 4. 9) տէմէսինի իշիթմէքտէ իսէլէրտէ, թէմքինլի
 պիր էիւզ իլէ, «Ալլահըն օլան Բապպա սէճատ զը-
 լասըն վէ եալընըզ Անա 'իպատէթ էտէսին» (Մատթ.
 4. 10) տէյիւ ճէվապ վէրիրլէր: Անգէր Ալլահըն
 պագի գալան ֆէյզ ու պէրէքէթիլլէ պէրիսօրտար
 օլուպ, սօլմազ ճէլալ թաճընը թէվէրրիւտէ հագգ-
 լարը վար տըր:

Էօնիւմտէ «պիր շէյ վար» թա'պիրի (Ֆիլիփ. 3.
 13) Բրիստոսըն իըրմէթճիսի օլան Պօղոս րէսուլըն
 տիւսթուր իւլ 'ամէլի իտի: Օ Բրիստոս իչիւն «հէմ
 էմէք շէքտի, հէմ տէ թահգիր» օլունտու (1 Տիմ.
 4. 10): Վէ Բրիստոսը վէ Անըն զըյամընըն գուվլէթ
 ու թէ' սիրինի պիլմէք, Անըն էլէմլէրինէ հիստէ-
 տար օլուպ' էօլիւնճէյէ գատար Անա թապի' օլմագ'
 Պօղոսըն 'էօմրիւնիւն մագսէտ ի 'ազիմի իտի: Գա-
 րարը մէզքիւրըն խաստէ ի ճէլիլէսի Պօղոստա զայէթ
 միւքէմմէլ սուրէթտէ նէշվ ու նէմա պուլմըշ իտի:
 Անըն կէնճլիլի վէ թա'լիմ ու թէրպիլլէսի էօյլէ պիր
 սուրէթտէ իտի քի, նէսլ վէ տին ճիւնէթիլլէ օլտըլը
 կիպի, պու թա'լիմ ու թէրպիլլէ րուհտա տախի անը
 «Եհհուտի օղու Եհհուտի» եափմազա միւսա'իտ
 իտի: Ինթիմալէն էն զէնկին պիր Ֆամիլեայա մէն-

սուպ պուլուճնմը, Եէհուտի շէրի'աթընտա քէմալ Ը
 ինթիմամէէ թա'լիմ' օլուճնմը, Եէհուտիսթանըն էն
 մուճթագամ պիր մէքթէպլինին էն մէշուր մու'ալ-
 լիմինին թահթ Ը խտարէսինտէ իքմալ Ը թահսիլ էթ-
 միշ, կէնճիլինտէ միլլէթ մէճլիտի ա'գասը սըֆա-
 թըյէ շան ու շէօրէթ քէսպ էթմիշ, վէ մէճլիս
 թարաֆընտան 'էօճտէսինէ հագիրգաթ Ը հալտա Որիս-
 թիյանլըղըն մահվ ու իզալէսինտէն 'իպարէթ օլան
 պիր խըտմէթ Ը մուճիմմէ իհալէ օլուճնմը օլտըղըն-
 տան, գալպի վէ ճիւմլէ թասալվուրաթ Ը Տին ի
 Մէսիճիյէ գարշը օլաճագ իտի: Սու ի թա'լիմ' տա-
 խի, քի 'ալ էլ 'ուճուճ տէլլի վէ պիւրհանտան գուվ-
 վէթլի տիր, Գրիստոսըն Մէսիճ օլտըղընա տա'իր
 խտտի'ասընը թէֆթիշ ու թէհարրիտէն Պօղոսը մէն'
 էտեր իտի — օլ թէհարրի քի, Պօղոսըն գուվվէ ի
 գիհնիյէսինէ մալիք տիկէր պիր քիմսէյի թարիգ ի
 աէլամէթէ ինտա էտիպ, Գրիստոսը գապուլ էթմէ-
 սինէ վասըթա օլա պլիլի իտի: Շէօյէ քի, Պօղոս'
 Գրիստոսըն մաթլուպաթընը թահթ Ը միւթալա'այա
 ալմաղա ֆուրսաթեհապ օլմագ իշիւն, քէնտիսինէ
 Շամ եօլընտաքի հալ Ը վէճա վագը' օլտու: վէ
 լաքին պու վագը'ա 'ուճուճէն զանն օլուճնտըղը կի-
 պի, Պօղոսըն ֆիքրինտէն հագիրգաթը գապուլ խու-
 սուսընտաքի ճիւմլէ միւշքիլաթ իլէ շէք ու շիւպ-
 հէյի քեա'իլէն մահվ'էտէմէտի: Նուր Ը պասարտան
 մահրուճ օլտըղը վէ եէմէտէն իշմէտէն պիւսպիւ-
 թիւն քէսիլտիյի օլ իւշ կիւնլէր, պիլա շիւպհէ,
 'աղիմ իղթիրապ Ը տերուճի միւտտէթի իտի: Թա-
 սալվուր էտէ պիլիրիգ քի օլ զէման կէօրիւպ կէ-
 շիրմիշ օլտըղը կիւնլէրին, կիգնոս ըրմաղը գըջըւ-

ընտա հէմշիրէսի իլէ սուլաշտըղընըն, շէրի'աթըն
 էմրի իւզրէ սինն ի սապալէթինտէ էճոտաընըն թա-
 ռիխինի էօյրէնտիյինին, ային ու 'ատաթ վէ ի'թի-
 գատաթըն մէրքէզի օլուպ մէվգի ի կիւզէլ, պիւ-
 թիւն զէմինին մէտար Ը ֆախր ու սիւրուրը օլան
 շօլ մուգատտէս Երուսաղէմ' շէհրինի զիյարէթի,
 պէլի շէքէլին մութանթան պուրճլարը իլէ շաշա'ա
 էնտազ գուպպէսինին նիշէ էնէմմիյէթ ի 'աղիմէյի
 հա'իզ վագը'ալարընըն, Եսայի վէ սա'իր փէյղամ-
 պէրէրին սէսինի իշիթմիշ օլան շէհրին, Դաւիթին
 իճրա ի սալթանաթ վէ Սողոմոնըն իզհար Ը հաշմէթ
 ու 'ազամէթինին Երուսաղէմէ կիթմէք իւզրէ Թար-
 սուստաքի խանէ ի փէտէրանէսինի թէրք էտէճէյի
 սըրալարտաքի վագթլարըն խայալարը քէմալ Ը թէմ-
 քին ու վագար իւզրէ կէօզիւ էօնիւնտէն կէշմէքտէ
 իտի:

Ալլան Ը Միւթա'ալըն մագտիսինին մէսքէն ի մու-
 գատտէսի օլան շէհրին գափուսընտան, անճագ պիր
 Եէհուտիսինին Փէհմ էտիպ հիսս էտէպիլէճէյի էֆքեար
 ու հիսսիյաթլէ իլք տէֆ'ա օլարագ կիրտիյի սըրատա
 նէ կիպի հալլէր միւշահէտէ էթտիյի վէ նէ կիպի
 էֆքեար ու հիսսիյաթտա պուլուճնտըղը պիր տէֆ'ա
 տահա խաթր ու խայալընա կէմէքտէ իտի: Պու
 շէյլէրի խաթրատըղը սըրատա կէօզիւ էօնիւնէ եէնի
 մէնզարէլէր աշըլմագտա իտի:

Պօղոս, «Շէրի'աթըն ճէմալը» թէսմիյէ օլու-
 ճուպ, հագըրնտա «Բասպի Գամաղիլէլ վէֆաթ է-
 տէլիտէն պէրու շէրի'աթըն ճէլալը խիթամա կէլտի»
 տէնիլմիշ օլան շօլ նամտար վէ միւճիթէմ Գամա-
 ղիլէլին էօնիւնտէ օթուրարագ թահսիլ ի մէ'արիֆ

էտէն խանիչքեար շայրտան սիւքինէ գայտ օլունտու, վէ արալարընտա անտէն զայրէթլիսի եօզ իտի: Օլ մու'ալլիմտէն էնտառընըն ըիվայաթը հագգընտա տահա զիյատէ մա'լիւմաթ վէ Եէնուտի դաւմը իլէ շէրի'աթընա տա'լի խուսուսաթ հագգընտա տահա զիյատէ մա'լիւմաթ քէսպ էլլէտի — օլ մա'լիւմաթ քի սօնկրա Բրիստոսըն գուլու օլտըզը սըբատա Պօղոսըն էլինտէ փէք գուլվէթլի պիր տէլլի օլաճագ իտի, վէ սօնկրա պիրատէրլէրի իլէ թէն ճիհէթլիլէ ադրիպասընըն խեյլասը պապընտաքի ճիտտի վէ հէյարէթլի իգտամ վէ շէվզ ու զայրէթլիլէ զահիր օլմուշ տըր: (Բօմ. 9. 3. 10. 1):

Պէլքի շիտտէթլի վէ էլէմպախշ թասավուրաթը պա'իս օլան պաչգա մէնզարէլէր Պօղոսըն կէօզիւ էօնիւնէ կէլմէքտէ իտիլէր: Ինթիմալ քի Եէնուտիլէրին պէօլիւք պայրամլարընըն պիրի զարֆընտա, եախօտ Յիսուսը տինկլէմէլէ կէլէն ճէմա'աթըն մէրքէզի օլան հէյքէլին հավլուլարընտա Բապպըմըզը կէօրմիւշ օլսուն. էկէր օրատա կէօրտիւ իսէ, պու կէօրիւշ պիր ազ էվվէլ Շամ հօլընտա կէօզիւնիւ գամաշարբան օլ շաշա'ալը նուր իշինտէ կէօրիւշիւնտէն նէ գատար Փարզը օլաճագ իտի:

Իլք կէօրիւնիւշտէ ատէմլէրտէն թէրք վէ թահգիր օլունտը օլան շօլ հագիր Նազարէթլի իտի. շիմտի իսէ, սէմավաթտան հիւքմ ու գուտրէթլէ իսիթասպ ը քէլամ էտէն Չաթ տըր: 'Աճէպա Պօղոս տա օլ Չաթը իթթիհամ էտէնլէրտէն պիրի մի իտի. բու'էսա իլէ պիրլիքտէ արալարընտա կէնճլէր իշինտէ էն իլէրի կէլէնլէրտէն պիրի օլտըզը հալտէ Անըն էօլիւմիւնիւ թալէպ էթմէքտէ 'աճէպա իթթիֆաթ

մը էթմիշ իտի. Մուլէս իլէ անըն շէրի'աթընա գարշը սէօյլէմիշ տիր տէլիւ օլ պի կիւնահ Չաթըն էօլիւմիւ իշին հիշ օլմազսա շազ օլմամը մը իտի: Էյ վահ, նէ գատար 'այըպ վէ կիւնահ. վէ լաքին քէնտիսի 'աճէպա հիշ մէրհամէթ վէ 'խնայէթէ նա'իլ օլմայաճագ մը տըր: Պու կիւնահը ճէհալէթլէ վէ իմանսըզըզլէ եմփմամը մը իտի:

Շիմտի մէնզարէ թէքբար տէլիշլօր. միլլէթ մէճլիսինտէ օթուրմը օլարագ, վագթըլա քէնտիսի կիպի շէրի'աթ թարաֆտարը իքէն սօնկրա հագիր Նազարէթլիլէ թապի' օլմուշ օլան պիրինին (Ստեփաննոսը) միւտաֆա'ասընը իլիթմէքտէ տիր: Շէհիտ կէօզլէրինի սէմայա գալտըրըպ, «Սէվամաթը ալըմը վէ Իպն իւլ Խոսանը Ալլահըն սաղընտա տուրուր կէօրիւշօրըմ» տէմէսի իւզէրինէ, խալզ արթըզ Ստեփաննոսը տինլէմէքլիքտէ սապը էտէմէյէրէք երւքսէք սէս իլէ պաղըրըպ ճիւմլէսի պիրլիքտէ անըն իւզէրինէ հիւճում էտէրլէր: Ուալ թաշ աթմաղա Ֆէվգէլ'ատէ արզուքէշ օլտըզարը ճիհէթլէ, էավապարընը Պօղոսըն այաղարը եանընա գօրլար: Շէհիտ իսէ, տիզ չէօքէրէք երւքսէք սէսլէ, «Ես Բապպ պու կիւնահը անլէրէ սայմա» տէլիւ Ֆէրեատ էթտիքտէն սօնկրա էպէտի ուլգուշա վարըր: (Ամալ. 7. 55—59):

Պօղոս Ստեփաննոսըն քէնտի գարշըսընտա տուրուպ նասըլ Ֆէրեատ էթմէքտէ իտիլինի տէր խաթըր էթտիքճէ, սէօյլէտիլի քէլամլար գուլազընա թէքբար 'աքս էթմէքտէ իտիլէր: 'Աճէպա քէնտիսի իշին լութֆ ու 'խնայէթ պուլունա պիրի' մի:

Վագա'ա ի մէզքիւրէտէն Պօղոսըն զազապը

թէսքին օլունմայարագ պիլ 'աքս տահա գիյատէ
 թահրիք օլունտու, վէ պինա"էն 'ալէյ՝ քէմալը
 զայրէթ վէ համիյէթլէ քիլիսէյի նասըլ թէ'ատտի
 վէ խարապ էթմէք խուսուսընտա տիւշիւնմէյէ պաշ-
 ւատը: Էրքէք վէ գարըլար մահպէսէ իլգա էտիլիպ,
 քէնտի գանլարը իլէ շէհատէթլէրինի թէմ'իլը էթ-
 մէքտէ, վէ սա"իրլէր զուրպէթտէ միւհթաճ վէ
 մէթրուք գալարագ, չէքտիքլէրի պունճա թէ'ատ-
 տիյաթ հէփ Պօղոսըն տէրէճէսիզ ճիննէթ ու շիտ-
 տէթիւնին նէթիճէսի օլտըղընը լիսանը հալլէրիյլէ
 պէյան էթմէքտէ խիլէր: Անլէրին գանը Պօղոս
 'ալէյինտէ նիտա էթտի, օլ գանըն ֆէրեատ ու նի-
 տասը տախի, Պօղոսըն գուլագլարընա, Շամ եօ-
 լընտա եէրէ չարփըլտըղընտա իշիթտիյ շօլ, « Պէն
 սէնին թէ'ատտի էթտիյին Յիսուս ըմ » սէօղլէրինէ
 թէհավիլիւ էյլէտի (Ս'մալ. 9. 5):

Վէ շիմտի օլ իսմէ տու'ա էտէնլէրին ճիւմլէսինի
 պաղլայըպ էլէ վէրմէք իշիւն, պաշ քեահինլէր թա-
 րաֆընտան իհալէ էտիլէն հիւքմ ու մէ"մուրիյէթ
 իլէ կէլմիշ օլտըղը 'այնի շէհիրտէ քէնտիսի տախի
 պիր պիշարէ քէօր հալինտէ օլ իսմին գուտրէթի էօ-
 նիւնտէ թիթրէմէքտէ տիր, մագի, հուզուրընտա
 աշըգ տուրմագտա խտի. ֆագաթ նէ' հալտէ Միւտ-
 հիշ պիր խաթա, մախուֆ պիր կիւնահ հալինտէ:
 Միւսթագպէլ իսէ, — գայ'աթ, մէշագգաթ վէ պէլ-
 քի տէ Ստեփաննոս վէ շէհիտտաշարընըն էօլիւմիւ-
 իլէ խիթամ պուլաճագ պիր 'էօմր: Պօղոսա շիմ-
 տիյէ գատար պա'իս ի մէնֆա'աթ օլան շէյլէրին
 ճիւմլէսինի — ի'թիպար, մէ"մուրիյէթ, տօսթլարըն
 րի'այէթ վէ 'իզգէթի, շէրի'աթըն մուհաֆըզըղը,

Եհնուտիլիյին զէվալ ու ինգըրագտա օլան շան ու
 ճէլալընըն ի'ատէսի, ֆիքրինտէ ճէմ' էթմիշ օլտըղը
 իւմիտ վէ խայալար, մախֆիճէ գալպինտէ սազա-
 տըղը հըրսը շան, հաթթա ի'թիմատ էթմէքտէ օլ-
 տըղը սատագաթը — թէրք էթմէք կէրէք տիր:
 Արթըգ քիմէ մէնտուպ օլուպ քիմէ խըտմէթ էտէճէ-
 յինի գարարաշտըրմանըն վագթը կէլմիշ տիր, Պիւ-
 թիւն միւսթագպէլ 'էօմրիւ գարարը մէզքիւրտէն
 ասըլը խտի Պիր թարաֆտա րէզալէթ, հագարէթ,
 մէշագգաթ վէ պէլքի տէ էօլիւմ, տիկէր թարաֆ-
 տա 'իզգէթ ու ի'թիպար, շան ու շէրէֆ վէ հայաթ,
 հանկըսընը ինթիխապ էտէճէք տիր: Քէնտի սէօզ-
 լէրի պու սիւ'ալըն ճէվապընը վէրիլէր, « Տէր 'ա-
 գապ թէհնէ վէ գանա տանըշմատըմ » (Ղալ. 1. 16):
 « Յիլվազը' պէն Յիսուս Քրիստոս Ռապպըմը պիլ-
 մէնին ֆագլիլէթի իշիւն, հէր շէյի տախի գարար
 եէրինէ 'ատտ էտէրիմ » Յիլիփ. 3. 8): « Լաքին հա-
 շա քի պէն Ռապպըմը Յիսուս Քրիստոսըն խաշըն-
 տան զայրի պիր շէյ իլէ իֆթիխար էտէյիմ, անըն
 վասըթասըլլէ տիւնեա պանա, պէն տախի տիւն-
 եայա սալպ օլունտըմ: (Ղալ. 6. 14):

Գարարը մէզքիւր գաթի' վէ կէրի ալընմագ պիր
 գարար օլուպ, հէմ տախի Պօղոսըն պիւթիւն 'էօմ-
 րիւնիւն նիւմունէսի տիր: Քրիստոսա քեամիլէն
 թէսլիմիյէթի վագթընտան սօնկրա, անըն 'էօմրիւ
 պիւսպիւթիւն Քրիստոսըն խըտմէթինէ վագֆ ու
 թագախ, զէվալ պուլմագ ճէսարէթ վէ թէրէտտիւտ
 էթմէզ սէպաթ ու գարար 'էօմրիւ օլմուշ տըր: Ա-
 տէմլէր արասընտա սալպ օլունան Քրիստոստան
 պաշգա պիր շէյ պիլմէմէյէ գարար վէրիպ, Քրիս-

տոսըն Ինճիլինտէն տօլայը հիճապ էթմէզ իտի :

Գարարընը էօյլէ պիր զահմէթ վէ էմէքլէր իլէ իճրա էթտի քի պու կէօնա զահմէթ վէ էմէքլէրէ թէրճէմէ ի անվալ քիթապլարընտա նատիրէն թէսատիւֆ օլունա պիլիր , վէ Ֆէվգէլ'ատէ Ֆէտա ի նէֆս վէ էլէմ ու իզթիրապ իլէ 'էօմրիւնիւ կէչիրատի . շէօյլէ քի , թէ'նլիքէլէրտէն ապա չէքինմէյիպ , աարը մէրամընտան զէրրէ գատար սափմատը : Էլլէրինին էմէյի իլէ թէ'այիւշիւնիւ չըգարըպ , օլ սայտէ վազթըլա 'այէյինտէ պուլունարըը տիյանէթի վա'գ էթմէք իւզրէ մահալտէն մահալէ կիթմէք իչիւն լազըմ կէլէն մէսարիֆին պէօյիւք զըսմընը տախի թէ'տիյէյէ մէճպուր իտի : Օլ էմէքլէրի տէ նէ' գատար չօգ իտի , վէ անյէրին սէպէպիստէն նէ' գատար տա թէ'նլիքէլէրէ տիւ չար օլտու : Օլ վազթտա մա'լիւմ օլան տիւնեանըն խարիթասընը ալըպ տա Ա'մալ ի Բուսուլ հիքեայէլէրիլէ թաթպիզ էտէրսէն , սէրպլէթ , թիճարէթ , 'իւլում ու մէ'արիֆին մէրքէզ ի 'ազիմի հիւքմիւնտէ օլան հէր պէլտէ վէ շէհրտէ Պօղոսըն էմէք չէքտիյի մահալլէրին իսմլէրինէ բասթ կէլէճէք սին :

Վէ լաքին Պօղոսըն 'էօմրիւնիւն 'աճա'լպ հիքեայէսինին թէֆէրրու'աթընա կիրիշմէյէ վէ անըն էսասը գարարընըն օլ 'էօմրիւն հէր նօգթասընտա նէ վէճնլէ նիւմայան օլտըղընը իսպաթա գալըընմազա հաճէթ եօգ տըր : Պիւթիւն 'էօմրիւ , պիւթիւն սայ' ու իգտամը , պիւթիւն էֆքեար ու թէսավլուրաթը , մահգա Քիրիստոսըն 'իւմինի նէշը էթմէյէ հասը օլումընը իտի : Ինճիլ ի Շէրիֆի Նէհուատի ային ու 'ատէթլէրինին պաղլարը իլէ պաղլա-

յըպ , անըն թէրազըընը մէն' էթմէք իսթէյէն քիմսէլէր վար իտի : Պու խուսուստա հէր նէ գատար Պետրոս թէրէտաիւտէ մէյալ կէօրիւնիւյօր իտի իսէ տէ , Պօղոս անլէրէ էիւզ վէրմէք իսթէմէտի : Պաշգալարը տա , Գօրընթօսլըլար կիպի , Ինճիլի քէնտի Փըրգալարը իլէ շախսի մէրամլարընա վասըթա մագամընտա գուլլանմագ իսթէրլէր իտի : Պօղոս իսէ « Քրիստոս թագսի'մ մի օլունար : Պօղոս քիմ , Ապօղոս քի'մ տիր : Անճագ իման էթմէնիզէ վասըթա օլան խրամէթճիլէր տիր » (1 Գօր . 3 . 5) տէյիւ անլէրի թագպի'ն վէ մուաիսէզէ էտէր իտի : Անըն 'էօմրիւ զայէթ շիրին պիր մուսիգի անհնկինէ պէնգէր քի , ճիւմլէ 'ավազ վէ միւթապագաթընտա միւքէմմէլ , ճիւմլէ գըսմլարընտա թամմ , Փագաթարա սըրա մահղունիյէթ փէրտէլէրի վար իսէ տէ , պիւթիւնիւնէ նագարէն գուսուրսըզ , վէ էքսէրիյա բուհիէրվէր տիր . շէօյլէ քի մուհապպէթի քէնտինի զապթ էթմիշ վէ ուզրուստա հէր շէյի թէրք էթմէյէ բազի օլմուշ վէ տահա տա թէրք էթմէյէ հագըր պուլունմըշ օլտըզը օլ Զաթը ճէլլիլին 'իզգէթ ու շէրէֆինին թէրազըընա սարֆը իգտամ' էթմէքտէ պուլունմըշ տըր :

Պէօյլէճէ մահպուս օլարազ քէնտինի հէր էլէմ վէ իւքէնճէտէն թախիս էտէճէք տարպէ ի մէվթէ պէքլէմէքտէ իքէն , 'էօմրիւնիւ մէսէրրէթլէ վէ սուստէ պիր հալտէ նագարը թէֆիթիտէն կէչիրիպ օլ 'էօմրիւն զաֆէր իլէ նիհայէթ պուլաճաղընը տա թէսավվուր էտէ պիլիր իտի : Քրիստոս վէ Անըն իշինէ շէտիտ պուզը ու 'ատալէթլէ միւրուր էտէն 'էօմրիւնիւ կէօղիւ էօնիւնտէն կէչիրտիյինի իպթի-

տառէ ֆարզ էթտիյիմիզ կիպի, չիմտի տախի, Գրիստոս ուղրուհնա չէքտիյի չէյլէրին ճիւղէսինի խաթրընա կէթիրիպ միւլահազա վէ թէ՛ էմմիւլ էյլէտիյինի թասավվուր էտէ պիլիրիզ :

Պօղոս ճէսէտինտէ «Րապպ Յիսուսըն պէրէլէրինի» թաշըմըջ օլուպ, չէքտիյի իզթիրապ վէ սըգընթըլարա պազարագ, «էյի ճէնկի պիթիրտիմ» տէյէ պիլիր իտի (Ղալ. 6. 17, վէ Տիմ. 4. 7) :

Պուրատա մէնդարէ եինէ տէյիչիբ. չիմտի պիր եարըջ մէյտսնը իլէ պուրատա թէ՛ճէմմիւլ՝ էթմիչ ճէմա՛աթը վէ պու ճէմա՛աթա բիյասէթ էտէն ըէ՛իսի թէ՛սավվուր էտէլիմ : Պօղոս կիւղէլճէ թա՛լիմլի եարըջըլարըն գօշմաղա հաղըրլանմագտա իտիքլէրինի կէօզիւ իլէ կէօրիւյօր . հէր ազալէ կէրկին, հէր կէօզ փարլամագտա . նէֆէսլէրի քէսիլիրճէսինէ խահիլէ նիշանկեահա տօղրու գօշմագտա սըրլար : Ղալիպ կէլէն եարըջըլը թէպրիք իչիւն ՛ոււմոււմ ճէմա՛աթըն ալզըջ վէ նիտալարընը իչիտիյօր : «Պէն տախի սէֆէրիմի իթմամ էթտիմ» (2 Տիմ. 4. 7) տէյօր :

Բէնտիսինէ պիր էմանէթ, եահի ՛իկայէթ Ուլլա՛ըն խըտմէթճիլլիյի իհալէ օլուհմըջ իտի : Բէնտիսինտէ հիչ պիր ինսանի հըրսը շան իշպուլ էմանէթին շան ու ճէլալընը լէքէտար էթմէմիչ իտի : Օլ էմանէթի Րապպ Յիսուստան թէպլիմ ալտըղը կիպի քիլիսէլէրէ թէպլիմ էթմիչ, վէ չիմտի օլ էմանէթի իտտէ էտէճէյի սըրատա, հիչ թէֆախիսիւր էթմէյէրէք սատէ վէ սաֆի հագիգաթը պէյան էտիպ, «Իմանը հըֆզ էյլէտիմ» տէյօր (2 Տիմ. 4. 7) :

Ախրէթտէ շան ու ճէլալ թաճը քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ իտի : Պօղոս մագիւնին պէօյլէ պիր խաթը-

րէսի իլէ, վէ պէօյլէ պիր ճէլլի իւմիտ իլէ, էօլիւմիւ հիչ եէրինէ գօյըյօր : Պօղոս պիրտէն պիրէ մազիտէն միւլաթագպէլէ ինթիգալ էտիյօր : Օլ անտէ Ներոնըն մահքէմէսինին եախօտ ճէլլատըն գըրըճընըն նէ՞ հիւքմիւ օլա պիլիր իտի : Պօղոսըն Ֆիքրիսի պիր իւմիտ իչղալ էթմէքտէ իտի : Օլանճա իւմիտի պիւթիւն գալպիստէն, պիւթիւն ճանընտան վէ պիւթիւն գոււվլէթիստէն սէվտիյի վէ կիւնահլարընը ՛աֆվ էթմիչ օլուպ քէնտինէ միւքեաֆաթ թաճընը ինսան էտէճէք օլան Րապպ իւղէրինտէ իտի : Էօմրտէ օլտըղը կիպի էօլիւմտէ տախի անըն հէր շէյտէն իւսթիւն, հէր շէյտէն միւշէրրէֆ եէիեանէ Ֆիքր ու արգուսը՝ Գրիստոսը գազանմագ վէ Անըն իլէ պէրապէր օլմագ իտի :

Էլան «էհլ ի խայր» լագապը իլէ մա՛րուֆ օլան Հավարտըն էվսաֆ վէ սուրէթ ի հարէքէթի՛ սէպաթըն ֆագիլէթ ու մէզիյէթի ճէլլիլէսինի փէք կիւղէլ պէյան էտէր : վէ պա խուսուս անտէքի սէպաթ ու գարար՝ անըն ՛աճա՛իպ հիլմ ու սիւքիւնէթ ի միգաճ վէ ֆէվզէլ՛ատէ մահճուպիյէթիլլէ իմթիգաճ էթմիչ իտի : Անըն շախսը վէ եա իլլէրի իւղէրինէ ՛ատի պիր կէօզ իլէ նաղար էտէնլէրէ անտէ, «Նէ՛՛աճա՛իպ մէթանէթ ի թապլի՛աթ» տէտիրտէճէք պիր շէյ եօզ իտի իսէ տէ, եինէ տէ քէնտիսինտէ, պասարը պասիրէթլէ քէնտիսինէ պիր խասսէ մէվճուտ իտի : Ճօն Ֆօսթըր տէյօր քի, «Հավարտըն սէպաթ ու գարարընըն գոււվլէթ ու թէ՛՛սրի օլ գատար խաբիզ իւլ ՛ատէ ՛ազիմ իտի քի, էյէր պէր միւթաա տա՛իսի օլաճագ եէրտէ վագթ վագթ իպրազ էտիլմիչ օլսա իտի, հիտտէթ ի շէտիտէ կիպի կէօ-

րիւնիւր խոր . լաքին տա՛խմ իւլ վուգու՛ օլտըղըն-
 տան , թարզ ու ուսուլճա էօյլէ պիր իթթիհնատ ու
 միւսաւլաթ վար խոր քի , հէման ասուտէ պիր գա-
 րար ը տա՛խմի հալընը թէճաւուզ էթմէյօր կիպի
 կէօրիւնիււպ , հէյէճան ու խալէճան էսէրլէրինտէն
 քիւլլիյէն Փարզը խոր : Գոււլլէ ի Փի՛րլիլէ շիտտէ-
 թինին պիր հալ ը սիւքիւնէթի խոր քի , 'աղը պէ-
 շէրիյէթ իգթիզասընճա թէզաեիւտտէն վէ Ֆէրտի
 վահիտին էվասֆ ը իգթիզասընճա թէհաղիւտտէն
 մէն՝ օլունարազ գարար ու գրվամ հալինտէ պագը
 գալմագատ խոր : Ճէսիմ պիր նէ՛ր 'ալ էլ 'ատէ ճէ-
 րէյան էթտիյի հալի՛ քիւլլիւք եախօտ էփէյիճէ պէօ-
 յիւք պիր ըրմաղըն պահար մէվսիմինտէքի սէյլ վէ
 թուղիանլարընա միւսաւլի օլտըղը միսիլլիւ , Հա-
 վարտըն 'ատէթա օլան ինֆի՛րալաթը զիհնիյէսի տա-
 խի 'ատի Փիքըլէրին պիրտէն պիրէ Փագաթ մու-
 վագգաթէն հիտտէթ ու շիտտէթ քէսպ էթմէսինէ
 թէշպիհ օլունա պիլլիր խոր : »

Պալատէ մէգքիւր զէվաթ իլէ սէպաթսըզ , տու-
 րագսըզ վէ մէշքիւք թապիթաթը քիմսէլէրի — պիր
 կիւն էլլէրինի սափանա գօյուպ էրթէսի կիւն կէ-
 րիյէ պագան , տա՛խմա թասմիմ վէ թասաւլուր . է-
 տիպ ասլա իճրա էթմէյէն , տա՛խմա պաշայըպ աս-
 լա խիթամա կէթիւրմէյէն , թահրիք ու թէշվիգ սը-
 րալարընտա հէր կիւճլիւյէ զալէպէ չալըպ հագրիգաթ ը
 հալտէ միւշքիլաթ իպրազ ը վիւճուտ էթտիյինտէ
 զայրէթ ու կէրմիյէթլէրի զա՛խլ օլուպ բէզալէթլէ
 կէրի շէքիլէնլէր — Պետրոս կիպի Գրիստոս իլէ
 մահպուս վէ էօլիւմէ գատար կիթմէյէ հաղըր օլուպ
 իլք տէֆա իսթիհզա օլունտըզարը վէ թէշիքէնին

իլք թէհաիտինի հիսս էթտիքլէրի հալտէ տիւշիւպ
 մաղուպ օլան վէ շան ու շէրէֆին խայալ ը մու-
 վագգաթը իլէ ճէլպ օլունուպ , « օլ 'այէմէ » էէ-
 թիշմէյէ արգուքէշ պուլունան , լաքին օլ խայալըն
 « մահվ ու նապէտիտ օլտըղըն » պիլա թէ՛նէսիւֆ
 սէյր էտէն սէպաթսըզ քիմսէլէրի թաթպիգ վէ մու-
 գապէլէ էյլէ : Սէպաթսըղըզ հագրիգաթէն 'ալիճէ-
 նապ խրիսթիյան թապիթաթընըն հուսուլինէ փէք
 միւնլիք վէ գարարը սըր : Սէպաթ ու գարար օլ-
 մագսըզ նէ 'ազամէթ , նէ տէ խայր վէ նէ տէ սա-
 լահ օլա պիլլիր : Պու կիւն հօլա շըզըպ հարըն կէրի
 տէճնէն , հախօտ հօլճու օլան քիմսէնին , տիլանէ
 պիլէ օլսա սափմայաճաղը թարիգ ի հագրգաթտան
 'ալէտաէվամ սափա հօլարա տէճնէն պիր ատէմ ,
 սէյահաթընտա իլէրի կիտէմէզ :

Ուսուսս ը մէգքիւրտէքի մուվաֆֆաղըլէթսիգ-
 լիք իչիւն Եէհուտա մէլիյի Եօաս կիւզէլ պիր մի-
 սալ սըր . էօյլէ սրտալարտաքի հայաթըմըզըն ահ-
 վալը հազըրէսինաէ տախի էմալը չօգ պուլունմագ-
 տա սըր : Քիահին ի ա՛գամ Եէհօյատտա՛ըն ճիւմէ
 կիւնլէրինտէ Եօաս՝ « Բապղըն 'ինտիլնտէ սօղրու
 օլանը իչլէտի » : 'Իօմրիւնիւն իլք զըսմընտա փէք
 իւմիտլի կէօրիւնիւյօր . հաթթա պիր զէմանտէ ,
 Պէյթ իւր Բապղ իչիւն զայրէթի խուսուսընտա
 Եէհօյատտա՛ա պիլէ Փա՛խգ կէլմիշ կիպի տիր : Հէր
 քէս անը կէօրսէ , անըն 'Եօմրիւ՝ կէնճլիյինտէքի
 թա՛լլամ ու թէրպիլիյէսինին էյի օլմասընա խպաթ
 սըր տէր խոր : Լաքին պիր ազ վագըթ իլէրի կիթ :
 Քէրիւմ Եէհօյատտա վէֆաթ էտէր , վէ Եօասըն գալ-
 պինտէ մէվճուտ օլուպ , օլ անէ գատար կիլլի գա-

լան զա՛աֆ վէ հաթթա սու ի ախլազ մէյտանա չը-
 գար : Թէքրար փութփէրէսթլիյէ տիւչիւպ Եէհօյաւ-
 տա՛ւն լութֆ ու քէրէմինէ գարչըլըզ օլարազ անըն
 օղլընը պիլէ գաթլ էտէր : Մնրն 'էօմրիւնտէ ու-
 մուր ը խայրիյէտէ սէպաթլէ տէվամ էթմէմէնին մա-
 դարրաթը միւթէպէյին օլույօր :

Պէլքի պիւթիւն թարիխ ի քիլիսէ ի Մէսիհիյէտէ ,
 սէպաթ ու գարարըն թէ՛ էսիրինի վէ պիւթիւն տիւն-
 եա ատէմէ գարչը տուրտուղը սըրատա , թէնլիքէ
 վազթընտա տօղրու պիր գարարա կէլիպ , անտէ
 սապիթ տուրմագ նէ գատար միւչքիլ խտիյինի պէ-
 յան էտէն Լուտէրին Վօրմա մէճլիսի հուզուրընտա
 պուլունտըղը վազթտաքի հալինտէն տահա էյի վէ
 տահա հիսսիյաթէնկիզ պիր մէնզարէ եօզ տըր : Լու-
 տէր քիլիսէտէ լիւզումը տէրքիար օլան խաւհաթ
 իճրասը խուսուսընտա տէօրթ սէնէ քէմալը կէր-
 միյէթլէ իզտամ էթմիչ իտի : Իթթիխազ էթտիլի
 մէպէքլէր իչիւն էսաս վէ սէպէպլէր իրա՛է էթմիչ
 իտի : Փափանըն մուրախիսապարը հուզուրընտա
 թէպրիյէ ի զիմմէթ էյլէմիչ իտի : Փէք չօզ վէֆա-
 տար տօսթլարը վար իտի իսէ տէ , բունպան կիւ-
 բուհընըն պուզզ ու 'ատապլէթի քէնաի 'այէյինտէ
 թահրիք օլունմըչ վէ հիւքիւմէթին գուվլէթի տախի
 քիլիսէ թարաֆընը իլթիզամ էթմիչ իտի : Լուտէրին
 զայէթ տէրին իթիգատաթ սահիպի վէ փէք տիրի
 զամիր իլէ ապա ֆիւթուր կէթիւմէզ իրատէթէ մալիք
 պիր զաթ օլտըղը աչիքեար օլմուչ իտի : Տիւչմէնլէրի
 անըն զաթլընա գասա էթտիլէր : Հիւքմ վէ իտամ
 օլունմագ իւզրէ Վօրմաս կէօթիւրիւտիւ : Մէճլիս
 հուզուրընա չըգմագտան էվլէլ էթտիլի 'աճա՛իպ

տու՛ա , մէվզը՛րինի փէք 'ալա սուրէթտէ թանրմագ-
 տա խտիյինի պէյան էտէր : Իմիէրաթօր Կարողսըն
 թահթ ը բիյասէթինտէ ինի՛գատ էտէն մէճլիս ի քէ-
 պիր հուզուրընա ճէլպ օլունտը : Էվրագընը կէրի
 ալմասը էմր օլունտըգտա , քէմալը սիւքիւնէթ վէ
 հիւրմէթ , հէմ տախի սէպաթ ու մէթանէթլէ , «Էվ-
 բագը մէզքիւրէնին միւճիտի օլտըղը իզրար է-
 տէրիմ , վէ անլէրտէն պիրինի կէրի ալամամ» տէ-
 յիւ ճէմապ վէրտի : Էօյլէ պիր վաղըթտա , էօյլէ
 պիր հուզուրտա իւզգերինէ ազըր պատմագտա օլան
 թէնլիքէյի քեամիլէն պիլտիլի հալտէ , պէօյլէ պիր
 սէպաթ ու գարար իլէ էօյլէ պիր իզրար , մուհար-
 րէր օլան խրիպթիւն սէպաթ վէ ալիճէնապլըղը-
 նըն էն ճէլիլ մրտալէրինտէն տէլի՞ մի տիր :

ՊԵՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ս Ս Ս Մ Գ Ս Ս

'Ապտիէլ Մէլէյին Շէյթան թարաֆընտան 'իս-
եանա թէչվիզ օլունարընտա կէօսթէրմէյի սատա-
գաթըն նիւմունէսինի Միլտօն օ գատար վարըագ
սուրէթտէ թասվիր էթմիշ տիր քի, պունտան տա-
հա միւքէմմէլ թասվիր օլունամագ, 'Ապտիէլ Մէ-
լէք հէր նէ գատար տիւշմէնլէրլէ մուհաթ օլուպ
եալընըզ գալմը իաի իսէ տէ, Շէյթանըն թէչվիզի-
նէ մուգապիլ թէմքինսմիզ սէօզլէր իլէ գարար ք
գաթ'իսինի պէյան էտէյօր, Միլտօն Մէլէյին սատա-
գաթընտան պահսլէ աէյօր քէ, « Պի վէֆալար միյա-
նընտա սնճագ օ սատար վէ վէֆատար պուլունտու :
Պի հիսապ քեաղիպլէր արասընտա պուլունտաղը
հալտէ, սատագաթ, մուհապպէթ, զայրէթ վէ հա-
միլէթիմտէն, գըլ փայը սաիմայըպ, գարարընտա
սատիթ գատէմ գալտը, Հէր նէ գատար հալընըզ
իտի իսէ տէ, նէ խալըն չօզլուըլ նէ տաիի սա'իր-
լէրին էօննէյի հաղիգաթը թէրք էթմէք իչիւն քէն-
տիսինի աալա իլգամ էտէմէտի. պիւթիւն սապըզ
րէֆիլլէրի թարաֆընտան իսթիհզա իլէ թահգիր
օլունտըլը հալտէ, սնլէրին արասընտա աալա ֆիւ-

թուր ու փէրվա էսէրի կէօսթէրմէյիպ, սնլէրին
հիտտէթ ու շիտտէթինտէն հիչ գօրգմատը, վէ
Շէյթանըն խարապիլէթէ մահքիւմ օլան օլ միւքէլ-
լէֆ գուլլէլէրինի թահգիր իլէ ֆիրար էտիպ նէճաթ
պուլտու : »

Շա'իր Միլտօնըն մէգքիւր մահատար քէլամ-
լարը' նիճէ մահէվի վէ' բուհանի միւհատէլլէրլէ
չէճա'աթ ք քեաիլիլէ իլէ մուգապլէլէ վէ սատագաթ
ու իսթիգամէթ խուսուսընտաքի նիճէ թէճրիպլէլէ-
րէ 'այնի մէթանէթ վէ 'ազմ ք գաթ'ի իլէ մուգա-
վէմէթ էտիլմէսինի թա'րիֆ ու պէյան էտէր : 'էօմր-
տէքի 'ազիմ վագա'ալար, էվտաֆ ու սիլաղը տա-
հա աչըգ սուրէթտէ գահիրէ չըգարըրլար : Պու վա-
զը'ալար' պաղէն էտնա պիր թասվիրաթըն մէյտանա
չըգմասընա, պա'ղէն տէ ճէլիլ վէ նէճիպ պիր սիյ-
րէթին քէմալէ էրմէսինէ պատի օլուրլար : Լաքին
Սլահա վէ հաղիգաթա տօղրու սատագաթ' հէր քէ-
սին ազ չօգ միւպլթէլա օլտրլը հէվի թէճրիպլէլէր
միլանընտա, վէ 'էօմրիւն' տի մէչղուլիլէթիւրին-
տէ ճիւմլէմիզի իհաթա էտէն իլվալարտա, գահիր
վէ նիւմայան օլուր : Ինիլիզ մէչհուր ճէնէրալա-
րընտան Հալլէլօք' պիր վագա'ա ի 'ազիմէ գուհուրի
հէնկեամընտա 'ստի պիր մէ' մուրիլլէթտէն հէքտէն
զայէթլէ մուհիմմ վէ 'ալի պիր մէ' մուրիլլէթէ թէրֆի'
օլունարագ, պու մէ' մուրիլլէթտէ կէօսթէրմէյի շէ-
ճա'աթ ք ֆէվգէլ'ատէ էվլլէլճէ սայքի նա մէչհուր
վէ նամա'լիւմ սուրէթտէ կէչմիշ օլան պիւթիւն
միւտտէթ ի էյամընտա կէօրիւլէն սատաթը սահա
զիյատէ արթըրտը : Պու սատագաթ քէնտի վաթան-
տաչլարընճա պա'իս ի իֆթիսար ք 'ազիմ տիր :

Անըն վէճաթ էտէր իւքէն , « Եօմբիւմիւ օթուզ սէնէ գատար էօյլէ պիր սուրէթտէ իտարէ էյլէտիմ քի էօյլիւմէ հէր սա՛աթ պիլա խավֆ հազըր օլմաղա ալըշտըմ , » տէյիւ սէօյլէտիյի .քէլամ , անըն շէճա՛աթ վէ սատագաթընը իզա՛ն էտէր :

Սատագաթ , սէպաթ միսիլլիւ Եօմբիւմիւղիւն խուսուսի պիր հալ ու վագբ՛ասընտա իպրազ օլուճմայըպ , անճագ Եօմբիւն հէփ հալ ու վագ՛ըալարընտա իպրազ օլուճմագ կէրէք տիր :

Սատագաթ , էն պէօյի .ք շէյլէրտէ օլտուղը կիպի , էն քիւչիւյիւնտէ տախի , ա՛նվալը ֆէվզ էլ Կատէտէ օլտուղը կիպի ա՛նվալը Կատիէտէ տախի կէօպթէրիմէլի տիր : Հագիգաթը հալտէ սատագաթ իպրազը խուսուսընտա սա՛լրէր իլէ միւնասէպաթը Կատիյէմիզտէ եէվմի իտման իլէ թա՛լիմ էտիլմէտիքճէ , պէօյի .ք շէյլէրտէ վէ ֆէվզէլ՛ատէ հալլէրտէ սատագաթըմըզ կէօրիւլմէյէճէք տիր : Սատագաթ Եօմբիւմիւպիւն հէր խուսուստա վէ հէր միւնասէպէթտէ քէմալիյէթէ վասըլ օլմասը իչիւն պիր վասըթա տըր : Քիթապը Մուգատտէսին թա՛լիմաթը պիզի քէմալա իսալ էտէր : Ախլագ ու էվասֆըմըզտան պիր թագըմընը իսարիգ իւլ Կատէ սուրէթտէ իշլէթմէյէ տէյիլ , անճագ պիւթիւն վիւճուտի տա՛լիմա հագիզի վէ միւնասիպ թարզտա նէշվ ու նէմա պուլտուրուր . նիթէքիմ սաղլամ պիր աղածըն գուվլէ ի հայաթիյէսի էն թէփէտէքի ետիրաղա հայըլտըղը հալտէ , ետիրաղըն գուվլէ ի հայաթիյէսի տախի աղածըն սաղլամ վէ մէյվէտար օլմասընը մուճիպ օլուր :

Մէսէլա , խարիճէն միւսթագիմ իւլ աթվար

խրիսթիյանլար օլմամըզ լաղըմ՝ օլտուղը կիպի , էֆքեար ու միւլահագաթըմըզտա տախի Ալլահ սատորզ պուլուճմամըզ Ինտ Ալլահ լազըմէտէն տիր : Մէլէքիւթ Ուլլահըն թէ՛էսիւս վէ թէգատուլի վէ եա Անըն քիլիսէսինէ միւթէ՛ալըզ մուճիմ վագիֆէլէրտէ էմին պուլուճմամըզ էհէմմ օլտուղը կիպի , էվլատ եա վալիտէյն , էֆէնտի եա խըտմէթքեար սըֆաթը իլէ միւքէլլէֆ օլտուղումուզ վագիֆէլէրտէ տախի էմին պուլուճմամըզ Կանի սուրէթտէ էհէմմ տիր : Բուհանի խըտմէթլէր վէ մէզհէպի վագիֆէլէր խուսուսընտա օլտուղը կիպի , տիւքքեան եա մէ՛՛մուրիյէթտէքի եէվմի մէշղուլիյէթիմիզտէ տէ զայրէթլի վէ էմին պուլուճմամըզ Ֆարզ տըր : Եագըլսանէսինին պաշընտա պուլուճմամըզ վագթտա Քիթապը Մուգատտէսինի օգույան , քէնտի էֆէնտիսինէ շալըշմաղա պօրճու օլտուղը վագթը տու՛ատա սարֆ էտէն , վագիֆէ ի տէնիյէսինին իֆասը պէհանէսիլլէ էֆէնտիսինին մաղազասընտա պուլուճմայան կէնճ՝ Ալլահըն զայրը սատորզ գուլու օլուպ , անըն տինտարըղը տախի փէք զա՛լիֆ վէ նագըս տըր :

Սալիֆ իւզ զիւր սատագաթը քեամիլէյէ սահիպ օլմագ՝ միւչքիլ իսէտէ , անըն էհէմմիյէթի տախի միւչքիլաթը գատար Կալիմ տիր . էօյլէ պիր սատագաթ՝ անճագ էն զիյատէ պիղէ Ֆարզ օլան վագիֆէլի « Բապպա էտէր կիպի » իճրա էթմէլէ իքմալ էտիլէ պիլիր : Քրիստոս Կաղընա շէհիտ օլմագ իչիւն , պիր տիւչմէնի սէվմէք , պիր բագիպին մուվաֆֆագըյէթինէ հատէտսիզ կէօզ իլէ պագմագ եախօտ Եօմբիւն մու՛ամէլաթը Կատիյէսինտէ իսթիգա-

մէթ ու քէմալ իլէ տավրանմագ իչիւն օլտուղը գատար թագաւ լաղըմ տէյիւ տիր : 'էօմրիւն 'ատի մէշ-ղու-իյէթլէրի , մէսէլա , տիւքքեանտա , օճագ վէ սուֆրա պաշնտա վուգու՝ պուլան մէշղու-իլէթլէր՝ պիր ատէմին տինտարըղընը թէճրիպէ էթմէք իչիւն սա՛իբ տանա մուհիմմ հալ ու քէյֆիյէթլէրտէն զլյատէ մէհէք թաշը օլա պիլիլլէր : Հըրսը շան , շիտտէթ ի թահրիք , վէ պին պիր չէշիտ սէպէպլէրտէն թէշլիլ օլուհարտագ պա՛ղէն 'աղիմ իչլէրէ թէշէպպիւս էտէ պիլիբ իտէք տէ , պու շէլլէր՝ միւտապլէմէթ վէ թէվազու՝ վէ զայրէթ ի տինտարանէ իլէ իֆա ի վագիֆէ էթմէմիլլէ , եսխօտ կէօղէ չարիմայան հալ ու հարէքէթլէրիմիլլէն սէմալիբ բուհ իլէ թէգեին էթմէյի էօյրէնմէմիլլէ պատի օլամաղլար : Պու ֆազլլէթը սէմալիյէ հաղիգաթէն անճագ նէֆուլէրիմիլլէ զալէպէ էտիպ , վագիֆէլէրիմիլլէ թէմքին ու վագարլէ իճրայա հաղըր օլամագտան իլէրի կէլիբ : Լաքին պու թէմքին ու վագարը տախի մահգուհիյէթ վէ մէ՛յուսիյէթ իլէ միւսթէլիթ օլամամալը տըր , զիբրա գալպլէրի թէֆթիշ էտիպ ճիւմլէ էֆքեար ու ս՛մալըմըղը պիլէն Չաթը ը ձէլլի , սերթ պիր հաքիմ օլմայըպ , քէրիմ վէ շէֆիլ պիր Փէտէր տիր :

Քիթապը Մուգատտէսին էվա՛իլ ի թարիխինտէ իֆա ի վագիֆէտէ իպրազը սատագաթ խուսուսընտա էն կիւղէլ միսալլէրտէն պիրի Յովսէփին հիքեայէսինտէ կէօրիւլլըր , — էօյլէ պիր սատագաթքի , անըն ձէնապը Հագգա վէ պէնի պէշէրէ տօղբու օլան ճիւմլէ միւնասէպաթընա շամիլ վէ ճիւմլէ անվալընտա գանիր վէ նիւմայան օլարագ , պիւթիւն 'էօմրիւնիւ թէգեին վէ թէրֆի՛ զըլմըշ տըր :

Յովսէփին սէպապլէթ 'էօմրիւնիւն հիքեայէսինտէ , անըն ախլագ ու սիյրէթիխին պէօյիւքլիլլէլու վէ խութիգամէթ սահիպի օլտուղը տիգգաթըմըղը օ գատար ճէլպ էթմէյօր : Պուհտան մա՛տա , անըն ախլագընըն անճագ պիր ճիհէթի կէնճլէրէ նիւմուհէ մագամընտա կէօթէրիլմիշ տիր քի , պու տախի՛ Ֆիլվազը՝ զայէթ մուհիմմ պիր խուսուս իսէ տէ , անըն պիւթիւն 'էօմրիւնտէ նիւմայան օլան ախլագ վէ էվսաֆը 'այիյէսին , եա՛նի Ալլահա վէ վիճտանա սատագաթը միւքէմմէլէսինին անճագ թէք պիր միսալը տըր :

Նաղլիլէթ ի մուգատտէսէտէ Յովսէփի իլք տէֆա օլարագ օն եէտի եաշընտա օլտուղը հալտէ զիքր օլուհմըշ տըր : Վէ հէման օլ իլք վագթլարտա իտիքի , ախլագճա պիրատէրլէրինտէն Փա՛իլ օլմասընըն 'ալամէթլէրի կէօրիւլլէքտէ տիր : Անըն հիսա ի քէմալ վէ ֆագիլլէթի կէօրաիլլէր բույալարընտա փարլամագտա տըր : Օլ բույալար , պիլա չիւպի՛ , Յովսէփին օլ վագթտա խաթր ու խոյալընտան կէշմէյէն 'իլլէթ ի իգպալըն խապէրճիլլէրի իտի իսէլէր տէ , պիր տէ ինսանի նօղթա ի նաղարտան պազըլտըգտա , Յովսէփին գալպինտէ ճէվէլան էտէն միւլահաղաթըն այինէ ի ինի՛քեսար մագամընտա թութըլա պիլիբ իտի : Անըն պիրատէրլէրի պէօյլէ տիւշիւնտիլլէր : Յովսէփին պէօյլէ շէլլէր տիւշիւնտիլլէր իչիւն փէտէրի տախի քէնտիսինի թա՛ղիր էթտի : Մամաֆին «պիրատէրլէրի անա հատէա էթտիքլէրի հալտէ , փէտէրի օլ սէօղիւ խաթրընտա սագլար իտի» տէյիւ տախի եագըլմըշ տըր : Պիլատէրլէրի իսէ , անըն իլէրիտէ պէօյիւք պիր գաթ

օլաճաղընը զանն էթմէյիպ , հագարէթ վէ իսթիհա-
 իլէ անա « րույաճը » թէսմիյէ էթտիլէր , նիթէքիմ
 բէֆիգլէրինին պիր չօղընտան զիյատէ գուարէթ ու-
 թէգատտուլմ 'ալամէթլէրի կէօսթէրէն նիչէլէր տա-
 խի օլ անտէն պէրու 'անիս վէճնլէ թէսմիյէ օլունմը
 տրըլար : Քէնտի քիւչիւքիւքլէրինի հիսս էտէրէք
 անըն հուզուրընա թէհամիւլ էտէմէտիքլէրինտէն ,
 « Անը էօլտիւրմէյէ գատտ էթտիլէր » (Թէք. 37. 18) :
 Յովսէփ պու թէհլիքէտէն գուրթուլտու իսէ տէ ,
 ուզուն միւստտէթ տէվամ էտէճէք օլան շիտտէթլի
 պիր թէ"տիպէ տիւչար օլմագ իչիւն գուրթուլմը
 օլտու :

Թէ"էտիպ ի մէգքիւրըն պաշլանղըճը՝ էճնէպի-
 տիյարտա Յովսէփին էսիր կիթմէսի օլտու : Պիր
 գաչ կիւն էվվէլ փէտէրինին սէվկիւլիւսիւ՝ վէ պի-
 րատէրլէրինին պա'իս ի հասէտի իքէն , շիմտի իսէ
 էճնէպլիլէր էլինէ էսիր տիւչտիւ : Չօճուգ թէհնհա-
 ճա քէօչէյէ շէքիլիպ պիր չօգ աղլամըճ օլմալը : Օլ
 'ագիմ րույալարը շիմտի անըն կէօղիւնտէ նէ՝ գատար
 պաթըլ վէ տիվանէճէ շէյլէր կէօրիւնիւր իտի : Վէ
 լաքին թէ"տիպ ի մէգքիւրըն թէ"էսիրի արթըգ իւ-
 ղէրինէ իշլէմէյէ պաշլամագտա իտի : Պու թէ"էտի-
 պին միւճիպ ի պէրէքէթ օլան թէ"էսիրի տախի
 շունտա նիւմայան օլտու քի , նասիպլինտէն տօլայը
 շիքիսայէթ էտէճէք հէրտէ , միւմքին մէրթէպէ ան-
 տէն իսթիֆատէ էթտի : Նասիպլինէ բաղի օլմագլէ
 իղթիրապաթը տէրունիյէսինէ զալիպ կէլտի :

Քիպր ու զուրուրընը զապթ վէ նէճաթը իլահի-
 յէյէ ինթիզար էտէրէք , քէնտիինի սաթըն ալան է-
 ֆէնտիսինէ սատրգանէ խըտմէթ էտէր իտի : Ալլահ

Յովսէփ իլէ պէրապէր օլտուղընտան Յովսէփ մու-
 վաֆֆագ օլուպ , էֆէնտիսինին 'ինտիստէ լութֆ ու-
 թէվէճճիւնէ մագհար օլտու :

« Հէր իշտէ Փա"լտէ վար : » Յովսէփին սատա-
 գաթընտան նաշի , էֆէնտիսի թարաֆընտան մագ-
 հարը լութֆ օլմասը շէօյլէ տուրսուն , պու սատա-
 գաթ պիլ ախէրէ 'էօնտէսինէ հէվալէ օլունան օլ
 վէզա"իֆ ի 'աղլմէ իչիւն հազըրլանմասընա տա սէ-
 պէպ օլտու :

էֆէնտիսինին 'ումուրը պէյթիյէսինէ նագըր օլ-
 տուղընտան , իտարէ ի մասլանաթ խուսուսընտա
 քէսպ ի մէհարէթ էյլէտի , Գաաիմ Մըսըրն բէսմ վէ
 թասվիլիլէրի Յովսէփին հէվմի իշ վէ մէշղուլլիլէթ-
 լէրինի սուրէթ ի միւ"էսսիրէտէ հուզուրըլըգա
 վաղ՝ էտէրլէր , Պու բէսմլէրտէ կէօրիւլաիւլիւնէ
 կէօրէ , քիւպէրանըն էմվալը , զըրա'աթ , պաղչէ-
 պանլըգ , հայվան պէսլէմէք , վէ պալըգճըլըգ կի-
 պի իշլէրէ միւթէ'ալըգ ճիւմլէ շէյլէր քիւթիպլէր
 մա'րիֆէթիլլէ փէք մունթագամ սուրէթտէ իտարէ
 օլունուր իտի . հէր մահսուլ տիգգաթլըճա տէֆթէ-
 րէ գայտ օլունուր իտի : Ինթիսմալէն 'ումուրը զը-
 րա'աթ հիչ պիր տիյարտա տալա պու գատար մուն-
 թագամ սուրէթտէ իտարէ օլունմագ իտի : Յովսէփ
 չօպանլըգ վէ պէլքի տէ չիֆթճիլիք իշլէրինէ էվ-
 վէլճէ աշինա վէ սատագաթլը օլտուղընտան , քէթ-
 խիւտա մէ"մուրիյէթիինէ փէք միւնասիպ իտի : Պու
 վէճնլէ տիկէր քէթխիւտալարտան զիյատէ չալըլպ ,
 անլէրտէն տահա զիյատէ է'իլլիլէթ , տիրայէթ վէ
 ֆէթմանէթ իպրագ էտէրէք , պիւթիւն Մըսըր տի-
 յարընա հիւքմտար օլմագա հազըրլանմագտա իտի :

Վէզաիֆի ի մէ՛ մուրէսի խուսուսընտաքի սատա-
 գաթը իշթէ պու վէճնլէ զահիր օլտու : Շիմաի տէ
 Ալլահա օլան սատագաթը խուսուսընտա շէտիտ
 պիր թէճրիպէյէ տիւչար օլտու : Փէք չօղլարըն զա՛-
 յիֆ օլուպ , վէ նիչէլէրին տէ 'ար վէ հիճապա պա՛րս
 օլաճագ սուրէթտէ կիւնահա տիւչտիւքլէրի պիր
 խուսուստա թէճրիպէ օլուհաու : Պու թէճրիպէ կիւն
 պէ կիւն քէնաիւնի տահա զիյատէ թագիւր էթմէք-
 տէ իտի : Լաքին նամուսը վէ Ալլահա վէ էֆէնտի-
 սինէ օլան սատագաթը զալիպ կէլտի : Պա՛ղը թէճ-
 րիպէլէր վար արը քի հիչ պիր սահիպի նամուս ան-
 լէրէ տիւչիւպ մաղլուպ օլամաղ . պու տա անլէր-
 տէն պիրի իտի : Յովսէփէ էտիլէն սու ի թէքլի-
 ֆի գապուլէ ճէսաբէլէ էրֆէսէ անըն շան ու ի՛թի-
 պարընը տահա զիյատէ արթըրար : Հտթթա , «Աէն
 էֆէնտիմին զէվճէսի սին » տէյերէք օլ իղվաքեար
 գատընըն նամուս ու 'իֆֆէթ տուլուսընը ույան-
 տըրմաղա չալըշտը : Սատէ նամուս հիսսիյաթը իլէ
 տէյիլ , իլլա « Իմաի պէն նասըլ պու պէօյիւք քէօ-
 թիւլիւյիւ իշլէմէքլէ Ալլահա գարըլ կիւնահ էտէ-
 յիմ » (Թէք. 39. 9) տէյիւ տիւչիւնէրէք տահա եիւ-
 ճէ միւլահազաթ իլէ տախի քէսպ ի մէթանէթ էյ-
 լէտի :

Պու շէյին նէթիճէսինի ճիւմլէմիղ պիլիբ իղ :
 Ալլահ քէնաի գուլուհը անիտէ թախիլա ու հիմայէ
 էթմէտի . Յովսէփի հիւքմ էտիլիպ մահպուս էտիլ-
 տի : « Զիրա Բապպ սէվտիյինի թէ՛ էտիպ էտէր , վէ
 գապուլ էթտիյի հէր օղլու տարպ էտէր » (Նպր. 12. 6) ,
 էն աղտան իքի սէնէ վէ ինթիմալէն տահա
 զիյատէ , հագգընտա միւճրիմ կիպի մու՛ամէլէ էտի-

լէրէք , մահպուս գալտը : Վէ լաքին իշթէ հէման
 պուրատա անըն էն 'ալի սըֆէթի , եա՛նի սատագա-
 թը մէյտանա չըգար : Քէնաիւնի օլ տէրէճէ ի՛թիմա-
 տա շայսն կէօսթէրտի քի , պու սայէտէ էմինյէթ ի
 քեամիլէյէ մագհար օլտու . հէր նէ գատար քէնաիւ-
 սի տէ մահպուս իտի իսէ աէ , մահպէստէքի հէր
 շէյ անըն եէտը իտարէսինէ հէվալէ օլուհաու . «Վէ
 օրատա իճրա օլուհան իշին հէփսինի կէօրէն օ ի-
 տի » (Թէք. 39. 22) :

էնճամ անըն միւնթաղըր օլտուզը իսէլաա կէլտի .
 օլ կէնճ 'իպրանի , օլ դարիպ էսիր մահպուս օլմուշ
 իքէն , պիրաւն տիյարըն էն եիւճէ մէ՛ մուրիյէթինէ
 թէրֆի՛ գըլընտը : Օլ սնէ գատար քիւչիւք մէ՛ մու-
 րիյէթլէրտէ անը նամտար գըլան էվսաֆը շիմաի
 մէզքիւր էն եիւճէ մէ՛ մուրիյէթին մաթլուպաթընա
 տա միւսա՛իա իտի : Ազտա էմին օլմուշ օլան չօգտա
 տախի էմին՛ օլտու : Նա՛ իլ ի իլնամ պիր փէյղամպէրին
 Փաղիլէթինէ վէ թէճրիպէքեար պիր սիյատէթ շինասըն
 Փէթանէթինէ մալիբ իտի : Միւսթապէլ վագա՛ ալարը
 հագգընտա ճէնապը Հագգըն ինսան էթմիշ օլտու-
 ղը մա՛լիւմաթը ֆիրատէթ ի ինսանիյէ իլէ իաթի՛ մա-
 լա միւլթէտիր պիր հիքմէթ ի 'ալիյէ սահիպի պիր
 զաթ իտի : Օլ սնէ գատար 'էօմրիւն միւթէնէվլի՛
 հալլէրինտէ օղուլ , պիրատէր , խըրամէթճի վէ մահ-
 պուս սըֆաթըլլէ էմինյէթ ի քեամիլէ իպրազ էթմիշ
 օլտուզընտան , շիմաի տախի օլ եէտի սէնէ սիւրէն
 գահթ ու դալա դարֆընտա էհալիյէ նաֆագա տա-
 ղըթմագ խուսուսընտաքի 'աղիմ մէ՛ սուլիյէթինտէ
 մէլիյէ զայէթլէ էմին պուլուհար : Վէ նասպ էտիլ-
 տիյի օլ մէ՛ մուրիյէթ ի 'ալիյէտէ , Ալլահա վէ ին-

սանա օլան սատագաթընը թէրք էթմէտիքտէն մա' տա , օլ սատագաթը տանա զիյատէ սուրէթ ի միւ քէմմէլէտէ իպրազ էյլէտի :

Յովսէփին էյամը միւ թէ' անխիրէսինին թէ ֆէր- բու'աթընա կիրիշմէք լազըմ' տէյիլ տիր : Անըն պիւ- թիւն 'էօմրիւ' Ալլահա վէ իսթիգամէթէ տօղրու օ- լան պիր սատագաթը քեամիլէ իպրազ էթմէքտէ իտի : Մէ' մուրիյէթ ի 'ալիյէսինտէ մաղրուրլըզ կէօս- թէրմէք կիպի թէճրիպէլէր իլէ գալպինի իֆսաս էթմէտի : Հէր նէրէտէ պուլունար վէ հէր նէ մէ' մուրիյէթէ նասպ էտիլտի իտէ , Վաղէֆէ'նէ սատա- գաթլէ էֆա էյլէտի : Էօյլէ պիր 'ազամէթ ի հագի- գիյէյէ մալիք իտի քի , խըտմէթ.քնալըզ իշլէրիլէ պու 'ազամէթինէ իսալէլ կէթիբմէլիւ , 'ալի խըտ- մէթլէրտէ տախի միւսթա'իտ իտի : Էպէտէն թէ' է- սիրի զա' իլ օլմայաճագ պիր նամ ու շէօնրէթ պրազ- մըլ իտի : Անըն 'էօմրիւ հիքմէթ ի 'ալիյէսին պիր միսալը իտի քի , հէր սընըֆ էհալի քէմալ ր տիգ- գաթլէ պու միսալա իմթիտալ էտիպ իսթիֆատէ էտէ պիլիւր : Քիթապը Մուգատտէս Յովսէփին օլ էվսաֆը 'ալիյէյէ մազհար օլմասընը Ալլահըն անըն պէրապէրինճէ օլմասը խուսուսընա համլ էթմէքտէ տիր : Վէ հէման 'այնի քիթապ անըն Ալլահա տօղ- րու սատագաթընըն թէ' էսիրինի տախի զիքը ու պէ- յան էթմէքտէ տիր : Էկէր թարիզ ի սատագաթտան սախմըլ օլսա իտի , անըն հիքիայէսի նէ' գատար ֆարըլը օլաճագ իտի : Ալլահա օլան սատագաթը' հէր եէրտէ վէ հէր խուսուստա սատըզ օլմասընըն էսասը իտի . սատագաթը տա 'ազամէթինին շարթը մութլազը իտի :

Մէզքիւր սատագաթ իսասէ ի ճէլիլէտի , Մով- սէսին սիրէթ ու անլազընտա տախի պէօյիւք պիր մէվզը' թութմուշ տըր : Գալմընըն ըհնպէրի օլմազ իւզըն ճէնասպը Հագգ թարաֆընտան քէնտինէ պիր տա'վէթ ի 'ալիլէ վուգու' պուլունճա , հիչ պիր շախսի հըրսը շան թէճրիպէսի վէ եա մէնաֆի' ի շախսիյէ ֆիքը ի պաթըլէսիլլէ ասլա վագիֆէ թարիզինտէն սախմատը : Ալլահըն քէթիլիւտասը իտի , վէ էյի պիր քէթիլիւտա կիպի վագիֆէսինտէ սատըզ պուլուն- տը : « Ալլահ իչիւն վէ գալմ իչիւն » թա'պիրի ա- նըն տիւսթուր իւլ 'ամէլի իտի տէնիլէ պիլիւր : Բազպ Եէհօվա « Գուլըմ Մովսէս պիւթիւն պէյթիմտէ սա- աըզ տըր » (Ա'ատա . 12. 7) տէյիւ պուլուրմըլ տըր : Բէսուլըն քէլամլարը տախի շէնատէթ ի մէզքիւրէյի թաստիզ էթմէքտէ տիր : Բէսուլ Քրիստոսըն սա- տագաթընը Մովսէսին սատագաթը իլէ իզա' էթմիշ տիր : « Իզարըմըզըն ըհուլու վէ քեանին ի ա'զամը Քրիստոս Յիսուսա նագար էտինիզ — օլ քի քէնտի- նի նասպ էտէնէ , Մովսէս Անըն պիւթիւն իսանէ- սինտէ սատըզ պուլունտըլը կիպի , սատըզ տըր » ('Իպր . 3. 1 , 2) : Մովսէս պուլունտան պաշգա հիչ կիւ- ճէ շէրէֆ ու 'իզգէթ արամատը . սատագաթ' անըն մէպաէ ու էսասը իտի :

Քիթապը Մուգատտէտէ զիքը օլունտըզնա կէօրէ , Գանիէլին թէրճէմէ ի հալը տախի մէզքիւր սատագաթ իսասէ ի ճէլիլէսինին կիւզէլ պիր մի- սալը տըր . պախուսուս իպրազը սատագաթա սու- ըլէթ ի մախսուսէտէ մանի' օլան հալլէրտէ սատըզ պուլունմասը շայանը տիգգաթ տըր : Պապէլտէ քէնտինի ինաթա էտէն օլ թէ' էսիրաթը միւթէնէ վ-

վի՛նջի թանթը և միւլահազայա արմալըրդ: Ճիւմլէ միւմանա՛ւթա բաղմէն, նաւըլ օլտու տա օլ գատար եիւճէ մէվզը՛յէ նա՛՛իլ օլա պիլտի տէյիւ էլպէթաէ վարիա ր խաթըր՞ օլուր: Պիր քիմսէ տիւնուատա պէօյիւք պիր մանարպ վէ մէվզը՛է թէրֆի՛ օլունտըրընտա Ալլահա ՛անտը ՛ուպուտիյէթաէ գուսուր էթմէքաէ մա՛գուր իմիշ կիպլի, Դանիէլ տախի ի՛թիպատաթ ր մէզնէպիյէ խուսուսընտա պիր կէօնա միւսամէհա կէօսթէրսէ իտի, կախօտ ուսուլ ր ՛իպատէթինի մախֆի սագլամըշ օլտա իտի, հագիգաթ իլէ կալանըն ֆարգընը գալտըրոտ իտի, օլ վագթ նէ՞ վէճնլէ եիւճէ մէվզը՛է նա՛՛իլվէթի գապիլ օլաճագ իտի: Դանիէլ քէնտիսի պիր դարիպ օլտուղը հալտէ մէլիյին թէվճի՛նաթընը թէվզի՛է մէ՛՛մուր օլարագ անլէրի հուզուրընտա ՛արղ ր ՛ուպուտիյէթէ մէճպուր գըլմըշ օլա պիլիբ իտի: Լաքին Դանիէլին ախլագ ու թապի՛աթը պուսըն քիւլիլէն մուղայիբի իտի: օ սաֆի, միւսթագիմ, սահիպ ի վիճտան իտի, վէ հաթթա պիր վէճնլէ միւլէվվէս օլմարն տէյիւ շէրէն եէմէսի ճա՛՛իզ օլան պա՛ղը թա՛ամլարտան պիլէ իճթի՛նապ էտէր իտի: վէհասըլ Ալլահա տօղրու ՛ուպուտիյէթի խուսուսընտա քիւլիյաթտան ճիւզ՛՛իյաթա վարընճայա գատար էնլ ի սէպաթ իտի:

Փէյլամպէրլիք մէվիպէսի իլէ բույալարը թա՛պիր էտէրէք մէմալիքտէ էն եիւճէ մէ՛՛մուրիյէթէ թէրֆի՛ օլունմասընը պուրատա նաղլ էթմէյէ հաճէթ հօգ աըր: Անճագ իքի շէյ զիքրէ շայան աըր: Պիրիսի Դանիէլին ճէնապ ր Հագգա տօղրու սատագաթ վէ ախանէթի սայէսինաէ մէլիյին հուզուրըն-

տա Ալլահըն շահիտի օլմաղա հազըրլանմըշ օլմաը աըր: Տիկէրի տէ մէզքիւր բույա թա՛պիրլէրինաէքի մէհարէթի հիշ քէնտի շախսընա ՛աթֆ ու իմնատ էթմէյիւպ, պու մէհարէթին շէրէֆ ու ՛իզզէթի քեամիլէն Ալլահա մախսուս օլմաղ իւզըն իգրար ու ի՛թիպար էտէր իտի: Մէլիյին հուզուրընտա էսարը քէնֆ էտէն քէնտիսի օլմալպ Ալլահ իտիլինի պէյան էյլէր իտի: Պու վէճնլէ մագհար օլտուղը մէվզը՛ը Բապպ Եէհօվանըն « իանլար Ալլահը » օլտուղընը տօղրուտան տօղրույա շէհատէթ էթմէք իչիւն իսթի՛մալ էթտի: ճէնապ ր Հագգ տախի Դանիէլին սատագաթ վէ շէհատէթինի անըն մէսնէտ ու մէ՛՛մուրիյէթէ չըգմասընա վէսիլէ գըլտը: Դանիէլին վէ քէնտի սատըգ րէֆիպէրինին հիւան ի ՛իպրէթլէրի Պապէլաէ էսիբ պուլունան միլլէթտաշարընըն սատըգ գալմալարընա նէ տէրէճէ մուճիպ ի թէշլիպ օլտուղընը քիմ թա՛յին էտէ պիլիբ: Շուրասը մուհագգա աըր քի, Եէհուտի գալմը Պապէլին էսարէթի գարֆընտա վէ անտէն սօսկրա օլտուղը գատար պաշղա վալթտա վութիկէսթիքտէն նէֆրէթ էթմէմիշ, վէ « Ալլահըն օլան Բապպ Բապպ ր վանիտ տիր » հաղիգաթընա օլ գատար իալիսանէ շէհատէթ էթմէմիշ տիր: Շէօյէ քի մուտիսարէն հէր նէ մանալլէրտէ տօլաշտըլար եա նէրէլէրէ սէվզ օլունտըլար իտէ, տա՛՛խմա Բապպ Եէհօվանըն ՛իպատէթինաէ սապիթ գալտըլար, վէ սախթէ իլանլարա ՛իպատէթ էթմէտէն իտէ, շէճա՛թլա միւճահէտէ էտիպ իշքէնճէ չէքմէյիթէրճի էթտիլէր: վէ պէօյլէճէ մուտիսարէն սուլ ու սէլա-մէթ միւճտէսի րէսուլլէր մա՛րիֆէթիլէ թա՛՛իֆէլէր

միյանընտա նէչը օլունտըը վագթ , բէսուլէր Բագպ
Եէհօվանըն հայ վէ սահի՛ն Ալլահ օլմասը ֆիքրինին
միւնթէչիր օլմասը իլէ պիր տէրէճէ հազըըըզ կէօ-
րիւմիւն իտիյինի միւշահէտէ էթտիլէր :

Սէպավէթիմիգտէն պէրու աշինա օլտուղըմըզ
Դանիէլին 'էօմրիւնտէքի շօլ մէշուր վագա'ալար
անըն սատագաթընը ֆէվգէլ'ատէ սուրէթտէ իրա''է
էտէր : Նաբուգոդոնոսորըն էյամը սալթանաթընտա
Դանիէլ օլ եիւճէ մէ''մուրիյէթտէ պագի գալտը իսէ
տէ , օլ մէլիյին խալէֆինին 'ասընտա , կէօրիւնիւր
քի , խըտէմաթ ը միւֆիտէսինին էճը ու միւքեա-
ֆաթը օլմագ իւզրէ հագզընտա նանքէօրանէ մու'ա-
մէլէ էտիլմիլ իտի :

Մամաֆին , Դարեհ , մէմալիքին ումուրը եէտը
խտարէլէրինէ մուհավիլէ շօլ իւշ բէ''խոլէրտէն պիրին-
ճիսի օլմագ իւզրէ Դանիէլի նասպ էլլէտի , «վէ անտէ
'ալա բուհ պուլունտըընտան , մէլիյին անը պիւթիւն
մէմալիք իւզէրինէ նասպ էթմէյէ նիյէթի վար իտի »
(Դան. 6. 3) , վէ լաքին մու'ամէլէ ի մէզքիւրէ նէ-
թիճէսի օլարագ տիկէր բէ''իս վէ հիւքիւմտարանըն
հասէտի թահրիք օլունտուղընտան , Դանիէլէ գարը
ուսուլ ը իտարէ խուսուսընտա պէհանէլէր արարլար
խտի իսէ տէ , պուլամազլար իտի :

Պունըն նէթիճէսինին նէ օլտուղընը պիլիբիզ . օլ
եարամագ քիմսէլէրին Դանիէլ իչիւն վէրտիքլէրի
չէհատէթ գատար 'ալա վէ ճէլիլ պիր շէհատէթ օլա-
մագ : «Պիզ պու Դանիէլ 'ալէյինտէ հիշ պիր պէհանէ
պուլամայըզ , մէկէր քի անըն 'ալէյինտէ Ալլահըն
չէրի'աթը խուսուսընտա պուլալըմ'' տէտիլէր (Դան.
6. 5) : Անկէր Դանիէլի իթթի'նամ էթմէք իչիւն չաըը-

տըլար իսէ տէ , անըն մէսլէք ու թէտպիրինտէ պիր
կէօնէ գուսուրտա պուլունտըընը , ուսուլ ը իտարէ-
սինտէ պիր հագզըըզլըզ էթտիյինի , հիւքմ ու գա-
րարլարընտա թարաֆիլիւրիք իլթիզամ էլլէտիյինի ,
էմվալը 'ումումիյէչի սու''ի իսթի'մալ իլէ մէհաֆի'ի
չախտիյէսինի կէօղէթտիյինի պիր տիւրիւ իսպաթ
էտէմէտիլէր :

Դանիէլին մահքիւմիյէթինէ տա''իր օլ ֆէվզ
էլ 'ատէ ֆէրմանը Դարեհէ իմզալաթմագ իչիւն նէ
վատթալար իսթի'մալ էտիլտիլի հագզընտա մու-
հագզագ մա'լիւմաթըմըզ եօզ տըր : Եէհուտի միւ-
վէրրիս ը մէշուր Յուլսէփոսըն գավլինէ կէօրէ ,
Դանիէլին տիւշմէնիլէրի' մէս''էլլէյի Դարեհէ ճէմա'ա-
թա պա'իս ի իսթի'րանաթ օլան պիր շէյ մագամըն-
տա 'արզ էթմիլլէր : ինթիմալէն մէզնէպլէրինին շօզ
սըզը մաթլուպաթընտան պիր նէվ գուրթուլուշ օ-
լուր զանն էթմիլլէր տիր , նիթէքիմ ֆիլիսէ էվլէլ-
ճէ Բարեկինդան գէվզ ու սէֆա վէ էլլէնճէլէրինէ
միւսա'ատէ էթմէքլէ , զէլալէթտէքի թէվապիրինի
Պէօլիւք ֆէրհիզին ըլյագէթ վէ չիլէսինէ հազըր է-
տէր : Էկէր հալ պէօլլէ իսէ , հիշ 'աճա''իպ տէլիլ
տիր քի , Դարեհ , փութփէրէսթիլիք նօզթա ի նա-
զարընտան պագարագ վէ Ալլահըն 'իպատէթիինին
հուրրիլէթ ի քեոմիլէսինի պիլմէյէրէք , օլ բէ''իս-
վէր թարաֆընտան իզֆալ էտիլտի : Լաքին իլթէ
Դանիէլին սէպաթ ու սատագաթըն' Բագպ Եէհօ-
վա իչիւն եէնի պիր շահիտ օլմուշ օլտու : Օլ ան-
տէ էն գուլվիլէթիլի հիւքմտարլարտան տիկէր պիր
փութփէրէսթ մէլիք Դանիէլին Ալլահը հայ Ալլահ
օլուպ , անըն մէլէքիլթիւ էպէտի վէ մահվ օլուն-

մազ պիր մէլէքըլթ տէյիւ ի'լան էտէրէք, պիւթիւն մէմալիքինտէ նէշր էտիւմէք իւզըէ տիկէր պիր Ֆէրման չըգարտը :

Դանիէլին սահրպի գուտրէթ օլան իւշ մէլիքլէրին պաշ վէքիլի վէ նի'մէթտիտէլէրի հալինտէ կէչիրտիյի ուզուն վէ մուհիւմ մէ'մուրիյէթի գարֆընտա Ալլահա սատագաթընըն պալատէ մէգըլէր շէհատէթինին թէ'էսիր վէ նէթիճէսինի քեամիլէն թա'յին ու պէյան էթմէք՝ պիզիւմ իչիւն միւմքին տէյիւ տիր : Դանիէլ թարիի ի 'ալէմ իւզէրինէ էօյլէ պիր թէ'սիր պրագմըշ տըր քի, օլ թարիիսին ճիւմէ 'ասըլարընտա փէք ազ քիմսէլէր օլ վէճնլէ իճրա ի թէ'սիրէ նա'իլ վէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըրլար :

Ճէնապ ը Հազագ օլան սատագաթըն տիկէր պիր էն փաք վէ էն 'ալի նէվ'տէն կիւզէլ միտալը տա Նէեմիանըն թէրճէմէ ի հալինտէ կէօրիւլիւր : Տօք Սմիթին Քիթապ ը Մուգատտէսէ մախսուս օլան Ֆիհրիսթ ի քէլիմաթընտա մէշնուր պիր մուհարրիբ շէօյլէ տէմիշ տիր, « Նէեմիանըն էվսաֆ ու ախլազընը կէօզտէն կէչիրտիյիմիզտէ, միւթէ'ատտիտ վէ ազիմ ֆազիլէթլէրինէ մուգապիլ հիշ պիր գուսուր պուլամայըղ կիպի տիր :

« Մէմէքէթինի սէվմէք խուսուսընտա անըն ֆէտաքեարըզը նատիր իւլ էմօալ տըր : Երուսաղէմին խարապիյէթ ու սէֆալէթի, Երուսաղէմէ 'ալտէթ էտէնլէրի ինաթա էտէն թէ'չիքէլէրին խապէրի իլէ թահրիք օլունարագ, անլէրին մէշտոգաթլարընտա իշթիրտք էտիպ անլէրի թախֆիֆ էտէ պիլմէք իչիւն, օլ անտէ տիւննանըն էն պիրինճի հիւքմտար նէգաթինտէքի օլ 'ալի մէանէտ ու մանսըպընը, վէ

սայէսինտէ օ գատար սէրվէթ, գուտրէթ ու թէ'էսիրէ մալիք օլտուղը օլ մէվզը՝ վէ մէ'մուրիյէթինի թէրք էթմիշ օլան գաթ Երուսաղէմի հագիգաթէն Ֆէվզ էլ 'ատէ սէվմիշ օլմալը տըր :

« Իֆա ի վէգա'իֆ ը մէ'մուրիյէթ էթտիյի միւտտէթ գարֆընտա հէր պիր 'ամէլի' էվսաֆընտա հիշ խօսպիլիլիք էսէրի պուլունմայան պիր գաթ օլտուղընա տէլալէթ էտէր : հէր նէ եպիտը իսէ, լէթաֆէթ, քէրէմ ու նէճապէթ, վէ ճէսարէթ ու իսթիգամէթ բուհըյա եպիտը խտի : Լաքին իսթիգամէթ ի թամմէ իլէ պէրապէր տէ 'ազիմ հիւմ ու թէվազու՝ վէ լէթաֆէթ վէ միւլիւքեանէ միւսաֆիրփէրվէրլիյէ մալիք խտի : Հիքմէթ ու ֆիրասէթ վէ թէտպիր ու պասիրէթլէ պէրապէր, 'ամէլ ու հարէքէթինտէ սիւր'աթ վէ սէպաթա մալիք պիր գաթ խտի : Երուսաղէմին տիւլմէնլէրի իլէ օլան մու'ամէլէսինտէ զէքի, վէ ճէսուր իտի : Մէմէքէթինին 'ու'ուրը տախիլիյէսինին թանղիմ ու խտարէսինտէ, հէր քէսին թէ'էմին ը սա'ատէթի հալինէ մէտար օլան քեաֆֆէ ի էսպապ ու վէսաթիթի գապուլ վէ իթթիխազ էտէր խտի : Տօսթ օլմայանտան ասլա գօրգմաղ, վէ տօսթ օլան իլէ մու'ամէլիսինտէ տախիլիլաթը կէօնիլէ ասլա ըր'այէթ էթմէզ խտի : անճագ 'ատալէթ ու հագգանիյէթ իւզըէ հարէքէթ էտէր իտի : վէ լաքին հէր շէյտէն զիյատէ Հագգ թէ'ալանըն հուզուրընտա տիյանէթ վէ խուլուսը նիյէթի շայանը տիպգաթ տըր : Հէր շէյտէ Ալլահ ի'թիմատ էտէրէք, Անըն հիտոյէթ վէ պէրէքէթինի թալէպ էտէրէք իշէ պաշլար, վէ միւքեաֆաթընը եալընը Ալլահտան պէքլէր իտի » :

Նէկմիանըն էվսաֆ ու Բալագընտա պիր շէյ պիլ
 Խասսա շայան ը տիգգաթ սոր , Կա'նի անըն 'էօմ-
 րիւնտէ խասսէթէն ճալիպ ը տիգգաթ օլան 'ամալ ը
 հասէնէնին մէնպա' ը Ալլահա օլան սատագաթը վէ
 տէրունի վէ հագրի տիյանէթ ի շախսիյէսի տիր :
 Քէնտի պէյանընա կէօրէ , անըն 'էօմրիւնտէքի պիր
 վագը'ա' խուսուս ը մէգըիւրը փէք կիւզէլ իսպաթ
 էտէր : Մէլլիյն գաստէնքիսը օլաուզընտան , մէ'
 մուրիյէթի դայէթ մուհիմ օլուպ , քէնտինէ հէր
 ճիհէթիէ էմիյէթի քեամիլէ կէօսթէրիլմէքտէ իտի :
 Պիզգաթ մէլլիյն մա'յէթիյնտէ պուլունուպ , մէլլէք
 իլէ մահրէմանէ կէօրիւշմէք շէրէֆինէ հա'իլ օլուր
 իտի : Պիր կիւն Երուսաղէմ'ին էսէֆէնիկ հալը հագ-
 գընտա խապէրլէր ալմասը իւզէրինէ զիյատէսիլէ
 մահզուն օլտու , վէ մահզունիլէթի մէլլիյն հուզու-
 րընտա մա'լիւմ օլտու : Նէկմիա մէլլիյն սիւ'ա-
 լընա ճէվապէն , Երուսաղէմ շէհրի հալ ը խարապի-
 յէթտէ գալտըրը հալտէ , քէնտիսինին մահզուն օլ-
 մամասը գապիլ օլմատըղընը իֆատէ էլլէտի : « Էօյլէ
 իսէ պու խուսուստա րէճան հէ' տիր » տէյիւ մէլլէք
 սիւ'ալ էտինճէ , Նէկմիա ճէվապ վէրմէգտէն էվվէլ ,
 « Իլահ ը սէմավաթա տու'ա էթտիմ » տէտի (Նէկմ.
 2. 4) : Սնճագ պիւթիւն ֆիքը ու գալպինի 'իսլատէ-
 թէ վագֆ էթմիշ վէ պիւթիւն մէսլէք ի հայաթըն-
 տա տա'իմա Ալլահա իլթիճա էթմէքտէ պուլունմը
 օլան պիր ատէմ պու վէճիլէ հարէքէթ էտէր : Հաթթա
 մէլլիյն ճէվապ վէրտիքտէն սօնկրա պիլէ , ճէնապ ը
 Հագգա 'արը ը շիւքրանիլէթի Անտէն տէլալէթ ը
 մախսուսէ նիյազ ու թէմէննի էտէրէք , գալպինտէ
 սիւքիւթիլէ տու'ա էթմէքտէ իտի :

'Ահա ը 'Աթիգտէ զիքը օլունան զէվաթըն էվսաֆ ը
 ճէլլիլէսինտէ կէօրիւլէն ասար ը սատագաթա 'Ահա ը
 ճէտիտտէ թէրճէմէ ի հալլէրի մուհարրէր պուլու-
 նան զէվաթըն էվսաֆընտա պէլքի տահա զիյատէ
 քէրէմ ու լէթաֆէթլէ միւլիթէիլիֆ օլարագ թէսա-
 տիւֆ էտիլիր : Խուսուսիլլէ պիւթիւն զէմինի 'էօմ-
 րիւ սատագաթ ը ճէլլիլէնին թիմասլ ը միւճէստէմի
 օլան օլ Ջաթ ը ճէլլիլին հուզուրընտա քէմալ ը թէ-
 վագու' վէ ինթիրամլէ սէճտէ էտէր իզ : Անըն թա'ա-
 մը' անը իրսալ էտէնին իրատէթինի իճրա էտիպ ի-
 շինի թէմամ էթմէքտէն 'իպարէթ իտի : Պու իշի
 Քէնտի իւզէրինտէ պիր պար ը կիրան կիպի թաշը-
 մագտա իտի : Իշինի իքմալ էտինճէյէտէք մուզթա-
 րիպ իտի : Էօլիւմ սա'աթընա թէգարրիւպ էթտիյի
 օրըրատա , Քէնտի 'էօմրիւ վէ պու 'էօմրիւն թախ-
 սիս օլունտըղը մագսէտի հագգընտա հիշ պիր քիմ-
 սէնին ասլա տէյէմէտիլի պիր թարգտա , « Պէն սէնի
 Կէր իւզէրինտէ թա'զիլ էլլէտիմ . իճրա էթմէք ի-
 շիւն պանա վէրտիլին իշի թէմամ էլլէտիմ » (Եուհ.
 17. 4) տէյէ պիլիր իտիմ :

Սատագաթըն հէ օլուուզընը , վէ սահիպինի հա-
 սըլ գապթ էթտիլինի , հայաթըն հէր գըսմ վէ հօգ-
 թասընը հասըլ թահթ ը թէ'էսիրինէ ալտըղընը , վէ
 ինսանըն 'էօմրիւնիւ էն 'ալա խըտմէթլէրէ հէ վէճիլէ
 թախսիս էլլէտիլինի , վէ էն 'ատի շէլլէրի պիլէ հա-
 զար ը տիգգաթտան տուր թութմատըղընը Անըն
 սիյրէթիյնտէ կէօրիւյօր ըզ :

Պէօյլէ պիր սատագաթը քէնտինէ 'ատէթ իթ-
 թիխազ էթմիշ օլան ատէմին էն 'ատի իշլէրինին
 պիլէ զըյմէթ ու էնէմիլլէթինի արթըրըր : Պու սա-

յէտէ ատէմ, միւլահազաթ վէ մագաստ ու նիյէ-
թինտէ Ալլահա սատրգ օլուր : Վէ խրիսթիյանլըդ
չէհիտլէրինին թարիխի պէյան էթմէքտէ տիր քի,
պու վէճնլէ սատրգ օլանլար էօլումէ գատար պիլէ
սատրգ գալա պիլիլրէր : Իխթիյար Պօլքարպոս ,
«Սէքսէն ալթը սէնէ տիր Անա խըտմէթ էթտիմ,
վէ տա'իմա պանա էյիլք էթտի . օլ Րապպ վէ է-
ֆէնտիմի նա'սըլ ինքեար էտէ պիլիլր իմ» տէտի :
Վէ պէօյլէճէ օլ ուզուն խըտմէթինին սօնընտա
Քրիստոսըն գատէհինտէն իշիպ շէհիտլէրինին սա-
յըսընա տախիլ օլմազա քէնտինի լայըդ սայտըլը
իչիւն Ալլահա 'արզը շիւքրան էտէրէք վէֆաթ էյ-
լէտի :

Օլ Չաթը ճէլիլ, էկէր քէնտիսիյլէ պիր կէօ-
նէ հագըզի 'ալագամըզ վար իսէ, գալպէրիմիպին
Ամիր վէ Սահիպի տիր, Արգու վէ մուհապլէթիմի-
զին մէրքէզ ի հուսուլի Անտէ տիր : Մուհապլէթ
վէ 'ուպուտիյէթիմիզի քեամիլէն ճէլպ ու ճէլպ է-
տէն Օ տըր : Անը իսթէտիյիմիզ կիպի սէվէ պիլմէք
իչիւն գալպ վէ Ֆիքրիմիզ տահա զիյստէ նէշվ ու
նէմա պուլմալը տըր : Հալ պու քի էն երւճէ վէ էն
միւքէմմէլ խըտմէթիմիզ պիլէ Անա լայըդ օլմատը-
ղընը պիլիլր վէ հիսս էտէրիզ, վէ Քրիստոսըն խըտ-
մէթինտէ սատրգ օլմանըն էն երւճէ միսալլէրինտէն
պիրինի իպրազ էթմըլ օլան Պօղոս ըհսուլըն տէտի-
յի կիպի, «Տէյիլ քի արթըզ նա'իլ օլտըմ, հախօտ
հալա քեամիլ օլտըմ, Փագաթ Ալլահըն Քրիստոս
Յիսուստա օլան 'ալի տա'լէթինին միւստպագաթ
նիշանը իչիւն մէնդիլէ սօղլու սէյիրտիրիմ» (Փի-
լիպ. 3. 12, 14) տէրիզ :

Պու վէճնլէ սատրգ օլմանըն եօլու տախի'
պէօյլուք շէհիտլիքլէր խայալաթընտա պուլուն-
մագ օլմալըպ, քիւչիւք վագիֆէլէր իճրա էտիպ
քիւչիւք թէճրիպլէլէրէ մուգավէմէթ էթմէք տիր :
Սատագաթըն միսալը քեամիլի օլան Քրիստոսըն
աթիտէքի քէլամլարը՝ օլ սատագաթա էն քեամիլ
սուրէթտէ նա'իլ օլուպ էն երւճէ նէթիճէլէրինտէք
անը իճրա էթմէնին եօլընը թա'լիմ էտէր . «էն
ճիւզ'ի շէյտէ սատրգ օլան՝ չօգտա տախի սատրգ
օլուր, վէ էն ճիւզ'ի շէյտէ նահագգ օլան՝ չօգտա
տախի նահագգ օլուր» (Ղուկ. 16. 10) :

Րէսուլլէրին վագիթընտան պու անէ գատար Քի-
լիսէ ի Մէսիհիյէնին թարիխի Ալլահա վէ Քրիստոսա
սատրգ օլմագ խուսուլընտա ճէլիլ միսալլէր իլէ
սօլու տըր : Իլք իքի 'ասր զարֆընտա քիլիսէնին
չէհիտ վէ 'ագիլլէրինին ճէտվէլի էսամիտի փէք ու-
զուն վէ փէք փարագ տըր : Պիննիպլէ հաղըն վա-
զըթլարտա էվրօփանըն չօգ մէմէքէթլէրինտէ, պա
խուսուս Յրանսա վէ իթալիա վատիլէրի իլէ Ֆի-
լէմէնը օլալարընտա, ինկիլիթէրրա վէ Իսքօշիանըն
եալա վէ տաղլարընտա, զայէթլէ շէտիտ էլէմ վէ
մէշազգաթ, հաթթա էօլիւմ թէհիլքէլէրի արասըն-
տա Ալլահա վէ զամիրէ սատրգ գալմըլ օլան էր-
քէք վէ գատընլարըն 'ագիլմ ճիւմուսրի տախի շան
ու ճէլալ իլէ սօլու տըր :

Իֆա ի վագիֆէտէ սատագաթ խուսուլընտա, իքի
կիւզ եթթմիշ սէնէ էվլէլ Ամէրիզա գըթ'ասընտաքի
Նէվ ինկիլիթէրրատա եհնի պիր հայաթը մէզնէպիյէ
վէ սիյասիյէ միւլէսիտլէրի օլմուշ օլան շօլ երւզ
քիլիսէն միւրէքքէպ կիւրուհըն թարիխինտէ կէօրիւ-

էն սատագաթ նուժունէլերինտէն պելքի տահա փար-
 ւագ տէլիլ վէ շէհատէթ օլամազ , Անլէրի Ինկիլիթէր-
 րայը թէրքէլէ Ֆիլէմէնը տիյարընտան կէշիրիպ տէնի-
 զին էօթէսինտէ նէվ Ինկիլիթէրայա կէօթիւրէն , վէ
 շօլ իլք միւտահիշ սէնէտէ ատէմլէրինին հարըը վէ-
 Փաթ էթմիշ օլտուղը հալտէ պագը գալանլարը սէ-
 պաթ ու մէթանէթտէ սապիթ գատէմ սագլայան շէյ
 զամիր վէ վաճիպէի զիմմէթ տույղուսը իտի : Էվ-
 վէթ , անլէրէ շէվզ ու թագվիյէթ պախշ էտէն՝ Սա-
 տագաթ իտի : Օլ վագթ էքիլէն թօխուժտան նէ՛
 կիպի 'աճիպ հասատ իլէրի կէլտի :

Սարը հազրտա պէշարէթին միւնտաթիլէրի օլա-
 րագ վահշի մէմլէքէթլէրէ կիթմիշ զէվաթըն պա՛զը-
 լարընտա Քրիստոս սատագաթ վէ ինսանլարա մու-
 հապպէթ խուսուսընտա 'այնի սուրէթտէ վարլագ
 վէ իպրէթպախշ միսալլարա թէսատիւֆ էտիլմիշ
 տիր : Ճէնուպի տէնիլլէրտէ էփիսքօփօս Փաթթի-
 սըն , վէ Ա.Ֆրիգատա էփիսքօփօս Հաննիսկիթօն կիպի
 զէվաթ — քի իքիսի տէ օլ վահշի քիմսէլէրէ Հագգ
 Ալլահըն 'իլմիսի թէպշիր վէ թա՛լիմ էթմէք իշիւն
 վաթանլարընը , Փամիլէալարընը վէ 'ալէմի մէտէ-
 նիյէթի թէրք էթտիլէր — ո՞ն տէրէճէտէ սէվտիք-
 լէրի ատէմլէր թարաֆընտան գաթլ էտիլմիշ տիր-
 լէր : Ուկանտատա Մաքքէյ կիպի զէվաթ — քի
 Ա.Ֆրիգա ի վիւսթա էհալիսինին , ճէհալէթ վէ Փըսգ
 ու Ֆիւճուրտան գուրթուլուպ , Ալլահա վէ գուտ-
 սիյէթէ կէմլէլէրի իշիւն 'էօմրիւնիւ քէմալը սէպաթ
 ու մէթանէթլէ Ֆէտաքեարանէ իմրար էթմիշ տիր
 — իշթէ պէօլլէ գաթլար , միւճէվհէրաթ վէ ալթուն-
 լէ միւզէյնէն օլան օլ միւքէլլէֆ ուլու քիլիսէլէր-

տէքի կիրանպէհա սասարտան զիյատէ Քրիստոսըն
 քիլիսէսինին թէգեխնաթ վէ ճէլալը հագիգիսի տիր-
 լէր :

Ամէրիգա 'իլմի Իլահի մէտրէսէլէրինին պիրին-
 տէ մէշուր պիր միւտէրրիս , վա՛իզլիք մէ՛մուրի-
 յէթինէ հազըրլանմագտա օլան սընըֆտաքի կէնճ-
 լէրէ խիթապէն , հագիգի վա՛իգին էվսաֆը հագգըն-
 տա իրատ էթտիյի էն կիւղէլ մէգալէլէրինին պիրի-
 նէ շու քէլամ իլէ խիթամ վէրմիշ տիր . « Սիգէ
 տէմէք իսթէտիյիմին քեաֆֆէսի պիր լուղէթտէ
 միւնտէրիճ տիր . հա՛նի ՍԱՏԱԳԱԹ » :

ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

ՃԷՍԱՐԷԹ Ի ԱՆԼԱԳԻԹԷ

Մնտ ը Ճէտիտի հէր օգուչան գօլայճա տէր խաթըր էտէ պիլիբ քի, չօգ եէրլէրտէ խրիսթիյան 'էօմբիւ պիր ճիհատա թէչպիհ էտիլմիչ տիր: Պիզաթ Րապպըմըզ տիւնեայա զալիպ կէլմէքտէն պահա էթմիչ տիր: Հէր խրիսթիյան պիր մուճահիա օլուպ կիւնահա գարչը իմանըն էյի միւճահէտէսինէ տա՝ վէթ օլուճմագաա աըր: « էյ կէնճլէր, սիզէ եագտըմ, չիւնքի գուճվէթլի սինիզ, վէ Սյլահըն քէլամը սիզտէ գալըր վէ եարամաղա զալիպ օլտուճըզ » (1 Եուհ. 2. 14):

Պինա՛էն 'ալէյի 'էօմրիւնիւն մագաստ ը 'ալիսիւնի, եա՛նի խրիսթիյանճա մէրամընը անլամըչ օլան հէր ատէմ 'էօմրիւնտէ մութլագա զայէթլէ 'ագիւմ ճէսարէթ, սէպաթ ու թէհամիւլ վէ տիզգաթ ու պասիրէթ լագըմ օլտուղընը ֆէհմ էտէր: Օ էօյլէ բուհանի տիւչմէնլէրէ թէսատիւֆ էտէճէք քի, քէնտիսինէ հիչ կէօզ աչտըրմայաճաղլար, վէ քէնտիսի տէ անլէրէ մէյտան վէրմէմէլի տիր — էօյլէ տիւչմէնլէր քի, ֆէվգէլ՛ատէ գուճվէթէ վէ ֆիթնէքերալըղա մալիք օլուպ, միւմքին մէրթէպէ 'այնի սապր ու ճէսարէթինի թէճրիպէ էտէճէքլէր վէ թարիզ ի միւսթագիւմտէն սաիտըրմաղա չալըչաճագլար իտէ տէ, օ

էնճամընտա անլէրի քեամիլէն մաղլուպ գըլաճագ աըր:

Հէր պիր խրիսթիյան իչիւն « մէչագգաթա թէհամիւլ էթմէք » լագըմ օլտուղընը տէր խաթր էթտիլմիզտէ աչիքերա կէօրիւրիւզ քի, սատէ խայալաթ իլէ օղրաչմագ մագսէտէ քեաֆի տէյիլ տիր: Միւճահէտէ տէ տահա անճագ խայալաթ տա՛իրէսինտէ մէվճուտ իքէն, շան ու ճէլալ վէ թէ՛էմին ի մուճաֆֆագըյէթ ֆիքրի վէ թէճրիպէլէրինէ եէնմէք թէսալվուրը, կէնճ միւճահիտին 'ագլընը, գալպինի մէֆթուճ էտէ պիլիբ: Լաքին իւզէրիլիզէ հիւճուճ էտէն իզվալարա գարչը մուգալվմէթ էթմէք լագըմ կէլտիքտէ, տահա գիլատէ սէպաթ ու ճէսարէթ վէ նէճիպանէ մէրամ ու թէչվիզաթ լագըմ աըր: Խրիսթիյան 'էօմրիւ պիր միւճահէտէ եախօտ սիւր՛աթ ը 'ագիւմէ իլէ խիթամ պուլան 'ատի պիր կիւրէչ օլմայըպ, 'էօմրիւն նիհայէթինէ գատար տէվամ էտէն ուզուճ վէ մէչագգաթէնկիզ պիր միւճահէտէ տիր քի, կէճէ կիւնտիւլ ուչանըզ տուրմագ լագըմ աըր: « Ուչանըզ սուրուճըզ, իմանտա սապիթ օլուճըզ, մէրտանէ հարէքէթ էտինիզ, միւհքէմ օլուճըզ » (1 Գօր. 16. 13) քէլամ ը միւպարէքի, խրիսթիյան միւճահիտինին տիւսթուր իւլ 'ամէլի տիր: Անճագ խրիսթիյանըն 'էօմրիւ պու միւճահէտէ ի բուհանիլյէ իլէ խիթամա կէլտիքտէ, զալէպէ տալիս խիթամիլէլիբ օլուպ, մուգաֆֆէրիլէթ գազանըլըր, վէ խիթիրահաթա նա՛իլ օլուճուր:

Շէօյլէ քի, ճէսարէթ ը ալալագիլյէ ինսանիթ ի հագիլիլյէ իչիւն լագըմէ ի մուհիմէտէն տիր: Խրիսթիյանըն 'էօմրիւնիւ միւճահէտէյէ թէչպիհ էթ

մէքլէ օլ 'էօմրիւն սըֆաթ ու խասսիյէթի նէ տէ-
 րէճէ միւքէմմէլէն թասպիր էտիլիօր խոէ, ճէսարէթ
 խասսէսի տախի հէր պիր խրիսթիյանա օ տէրէճէ
 էլզէմ տիր: Թէչպիհ ի մէզքիւր խրիսթիյան 'էօմ-
 րիւնիւ թասպիր էտէն եէկեանէ թէչպիհ օլմայըպ,
 իպրազը ճէսարէթ թալէպ էտէն հալ տախի միւն-
 հասըրէն միւճահէտէ հալը տէչիլ տիր: Մամաֆիհ
 խրիսթիյան 'էօմրիւ պիւթիւն միւտտէթիւտէ մուխ-
 թէլիֆ շէրը վէ ֆէսատ հալլէրի իլէ պիր նէվ' օլ-
 րաշմա տըր:

Իշպու բուհանի միւճահէտէ տիկէր հէր նէվ
 'էօմր վէ եա միւճահէտէտէն 'ալա վէ էվլա տըր,
 քէզա ճէսարէթը ախլագիյէ տախի ճէսարէթ ի ճիս-
 մանիյէտէն իւթիւն տիր: Նէֆսիհի իլգա էթ-
 տիյի թէչլիքէյի կէօզ էօնիւնէ կէթիւրէքէ օլ թէհ-
 լիքէյէ կէօյիւս կէրէն քիմսէնիս ճէսարէթի' թէչլիքէ
 հագգընտա փէք ազ մա'լիւմաթը օլտուղընտան հիշ
 գօրգուսը օլմայան առէմին ճէսարէթինտէն զայէթլէ
 'ազլիմ տիր: Ճէսարէթ ի ախլագիյէ խուսուսըն-
 տա աախի պիր տէրէճէյէ գատար 'այնի ֆարգ
 կէօրիւլիւր: Մէսէլա, իսթիհգատոսն զլյատէսիյ-
 լէ միւզթարիպ օլան եախօտ սա'իրլէրին հագ-
 գընտա սու ի զաննա զահիպ օլմասընտան զայէթլէ
 չէքինիր իսէ տէ, եինէ, էօսա ու մէպտէս'ինի միւ-
 տաֆա'ա իչիւն հագարէթ վէ իսթիհգայա մէյտան օ-
 գուլան քիմսէ' իսթիհգայը հիսս էթմէզ տէրէճէտէ
 հիսսիյաթը քէօրլէշմիշ օլան վէ խօտիէսէնալիքէ
 անճագ քէնտիսինէ կիւվէնէն պիր առէմտէն զայէթլէ
 ճէսուր տըր: Պիր սէպէպը մէշրու'է իսթինատէն
 պաշգալարտան այրըլմագ, հտգիգաթ վէ զամիր

խաթրը իչիւն սու"ի մահա վէ սու ի թէֆսիրլէրէ
 թէհամմիւլ էթմէք, տիկէրլէրին էֆքեարը վէ 'ալէ-
 մին սէօզիւ նէֆսիմիզէ կիւճ կէլտիյի հալտէ եինէ
 թարիգիմիզտէն սաիմամագ, աճը իսթիհգա օզլա-
 րնա թէհամմիւլ էտիպ եինէ տէ շաչընլըզլէ ֆի-
 րար էթմէմէք, թահգիր վէ իսթիհգայա մուգա-
 վէմէթ էթմէք, «Քրիստոս իչիւն ախլանէ սայըլըպ»
 եինէ տէ ութանմամագ, պիր թարաֆտա մէվանի' վէ
 թէմայիւլաթը թապ'իիյէ, միւնասէպաթը զատի-
 մէ, մէնաֆի' ի զաթիյէ, տիկէր թարաֆտա իսէ,
 եալընըզ հագգ վէ սօզրու օլան պուլընտըգտա, քէ-
 մալը վագար վէ սէպաթլէ հագգ օլանը ինթիխապ
 էտիպ սըզը թութմագ — իշթէ պու շէյ ինսանիյէ-
 թէ շայան վէ Քրիստոսս լայըզ պիր ճէսարէթ օ-
 լուպ, պիզպաթ Քրիստոսս պէօյլէ պիր բուհանի միւ-
 ճահիտի 'իզզէթլէյէճէք տիր:

Պօղոս բէսուլըն Բօմայը զլյարէթ էթմէք նիյէ-
 թինտէ իքէն, «Քրիստոսն պէշարէթիւտէն րօլըպ ս-
 մաճ» տէյիւ պուլուրտըզը քէլամ (Բօմ. 1. 16)՝ պա-
 լատէքի նօզթա ի նագարտան պազըլտըգտա, 'ումու-
 մէն զանն էտիլտիյինտէն զլյատէ թէֆթիշ ու տիգա-
 թա շայան տըր: Պօղոս պու քէլամլարը տիւչիւնմէք-
 սիզլին տէյիլ, պիլ 'աքս անլէրին քէնտիսինի նէրէլէրէ
 սէվգ էտէճէյինի տէրուէն պիլէրէք սէօյլէմիշ տիր:
 Օլ անտէն պերու նիճէ էյի քիմսէլէր, հէմ տախի
 իալիսանէ օլարագ, մէզքիւր քէլամլարը իսթիմալ
 էթմիշ իսէլէր տէ, Քրիստոսն պէշարէթինտէ 'աբ
 ու հիճապը մուճիպ օլաճագ պիր շէյ պուլընտըզընը
 անլամատըզարընտան, վէ մատտէյէ էյիճէ ալեան
 օլմատըզլարընտան, Պօղոս կիպի պիր զաթա պա-

լատեքի սէօղէրի սէօլէմէք նէ կիպի շէյլէր թէր-
քինէ սէպէպ օլաճաղընը քեամիլէն ֆէհնմ վէ իտրաք
էտէմէյէրէք իսթի'մալ էթմիշ տիրլէր :

Օլ քէլամլար՝ Պօղոս թարաֆընտան 'աղիմ ճէ-
սարէթ վէ ֆէտտքեարլըզ իճապ էթտիրէն պիր իզ-
րար մազամընտա օլտըղընտան , անլէրի քեամի-
լէն պիլմէք իչիւն , Պօղոսըն 'էօմրիւնտէք պա'-
զը վաղա'ալար իլէ Ինճիլէ , հաթթա եաշատըղը
'ասրա նիսպէթլէ նէ մէվզի' թուլթմազտա օլտուղը
խուսուսլարընա 'աթֆը նազար էթմէմիզ լաղըմ
կէլիր :

Նէսլ , թա'լիմ ու թէրպիլէ , սա'իրլէրլէ իրթի-
պաթ ու 'ալոգա ճիհէթլէրինճէ Պօղոս ըէսուլ նէ
կիպի պիր զաթ օլտուղընը տէր խաթր էթմէլլիլիզ :
Նէպէն խալիս Եէհուտի օլտուղը կիպի , Էհալլինին
տախի իմթիյազը պիր սընըֆընա միւնթէսիպ իտի :
Թա'լիմ ու թէրպիլէճէ օլ 'ասրըն էտէպլյաթ վէ ֆէլ-
սէֆէսինէ աչինա օլուպ , հէմ տախի անլէրտէն զա-
յէթլէ հազզ էթմէքտէ իտի : Սա'իր ըէսուլլէրին
մալիք օլմատըղարը էֆքեար ու միւլթալա'աթա վէ
հրասիյաթ ու մուհապպէթէ մալիք իտի : Սալպ օլուհան
Խէլասքեարտան պահա էթտիլի սըրատա Աթինալըա-
ըն նէզաքէթլէ իսթիհզասընը եախօտ Բօմալըլարըն
հազարէթմաթիզ նէֆրէթիինի անլէրտէն զլյատէ հիսս
էտէ պիլիր իտի : Զաթէն Եէհուտիլէրին նէֆրէթ ի
չէտիտէսինէ ուղրամըզ վէ մուգավէմէթ էթմիշ իտի :
Եէհուտիլիլէ խա'ին վէ մուրտար նազարը իլէ պա-
զըմազ նէ օլտըղընը պիլիր իտի : Գրյամ հազգըն-
տա վա'զ էտէր իքէն նէզաքէթլէ , « Պու խուսուս-
տա սէնի թէքրար տինկլէրիզ » (Ա'մալ . 16. 32) տէ-

յէն ֆիլոսօֆլարըն երւղլէրինտէքի իսթիհզա թէպէս-
պիւմիւնիւն մա'նասը նէ օլտուղընը պիլիր իտի :
Միւսթէհզիլէրին աճը իսթիհզալարընը իչիթմէք նէ
օլտուղընը պիլիր : Պու խուսուստա Բասաք Թէյլէր
տէյօր քի , « Սալթ պիր տէֆ'ատան մա'տա , պիրա
չիւպնէ չօգ տէֆ'ալար Եուհանիսթանտա վէ մու-
հաճիր օճաղարընտա էթտիլի եօլճըլըզարտա , Սթօի-
գօս , Էֆիքուրօս վէ Ազատէմիլը ֆիլոսօֆ վէ էթ-
պա'ալարը անը տինլլէմիշ օլմալը տըրլար : Անլէր
քէնտինի միւլթէասիպ պիր Եէհուտի զայրէթլիսի
մազամընտա տինկլէտիքլէրինի պիլիր իտի : Վա'զ
էթտիլի էնտատէ քէնտինի տինկլէյէնլէրին եէրինէ
գօյուպ , վա'զ վէ թա'լիմ էթմէքտէ օլտուղը Ինճի-
լին « 'աճա'իպ շէյլէրին » անլէրէ նէ գատար մէն-
ֆուր կէօրիւնտիւլիւնիւ 'աղլէն կէօրէ պիլիր իտի :
Վա'զընըն մատտէլէրի նէ՞ իտի : Գալիլեալը պիր
մու'ալլիմ օլան Յիսուսըն սալպ օլուհուպ գըլյամ
էթմէսի , տտէմլէրին Բապպ վէ հաքիմի օլմասը ,
չիմտի տէ կիւնահլար 'աֆիլը իչիւն թէվպէ իհասն
էթմէսի հազգընտա իտի : Անիթաքիա , Էֆսուս ,
Գօրընթօս վէ Աթինատա պէօյլէ մատտէլէր հազ-
գընտա վա'զ էթմէքտէ իտի » :

Մուրթատ պիր Եէհուտի ֆէյլէսօֆլարըն խայալ
էթմէտիքլէրի մատտէլէրտէն պահա էտէրէք , չիմտի
տէ ֆրսզ ու ֆիւճուր վէ քիպր ու զուրուր մէր-
քէզի օլան Բօմա կիպի պիր եէրէ կիթմէքտէ օլ-
տուղը հալտէ , օրատաքի տտէմլէր տիւնեապիլէրէսթ-
լիլէ ալիւլուպ , շէհլէթ վէ քիպր ու զուրուր տէր-
եասընա զարգ օլմուչար իտի : Ընզալէթ վէ հազա-
րէթտէն մա'տա նէ իւմիտ էտէ պիլիր իտի : Էվվէթ ,

պիլա շիւպհէ էօլիւմտէն մա'տա նէ՞ պէքլէյէ պիւր
իտի :

Վէ լաքին անըն Քրիստոս ուղուրնա չէքտիյի
հազարէթ՝ էն եիւճէ վէ էն խալիս ճէսարէթ ք ախ-
լազիյէ եերինէ կէչտի : « Քէզուլլը էլիմտէն կէլտիյի
գատար սիզէ , եանի Րօմատա պուլունանլարա ,
տախի պէշարէթի թէպչիր էթմէք իչիւն հազըր ըմ :
Չիւնքի Քրիստոսըն պէշարէթինտէն տօլայը ութան-
մամ v (Րօմ. 1. 15 , 16) :

Մուճիպ ի մէնֆա'աթ ք 'ամմէ օլաճագ վէ մութ-
լազ միւշքիլաթ ու միւմանտ'աթա թէսատիւֆ է-
տիւմէսինի իճագ էթտիրէճէք օլան պիր իչի տէր-
'իւհտէ էտէն ատէմլէր հէր հալտէ 'ալա պիր ճէսա-
րէթ ք ախլազիյէ իպրազ էտէճէքլէր տիր : Հաղիգա-
թէն , էն եիւճէ մէրամլար իչիւն չալըչանլար քէն-
տի էմէքլէրինին հիւան ի սէմէրէլէրինի նատիրէն
քէնտի կէօղլէրիյէ կէօրիւրէր : Չալըչոպ չապալա-
յըպ էմէքլէրիմիզին սէմէրէսինի կէօրմէմէք , էքիպ
տէ պիչմէմէք , կէօրտիւլիւմիւլ իչ թահսին վէ թագ-
տիր էտիւմէքսիզին օլ իչէ պիզիմ եերի'իզէ պաշ-
գալարըն տէվամ էթտիյինի կէօրէճէք սրբատա շու-
ղէմինի մէնգարէտէն ինթիգալ էթմէք՝ թէվարիտտէ
պէօյիւք զաթլար միյանընտա օ գատար 'ումուճի
պիր դա'իտէ տիր քի , պիրիտի պու գա'իտէտէն քեա-
միլէն միւսթէսնա տըր տէնիլէմէզ : էսարէթ ախզ
ու ի'թաք միւնասիպէթիյէ Գլալքսըն , Ուիւլըր-
ֆօքս վէ Պուքսթօնըն իսմլէրի պու հաղիգաթ իչիւն
եէնի միսալլար օլտըգալարը գօլայճա խաթրէ վարիտ
օլուր : էսարէթ ախզ ու ի'թասընըն գալտըրլմատը
անլէրին վազթընտան պէրու հէր քէսին թահսին

էթտիյի ճալիպ ի տիզգաթ պիր մատտէ օլտուղը
հալտէ , անլէրին վազթընտա իսէ , էյի ատէմլէր պի-
լէ պու մատտէյէ վազիֆէսիզճէ պաղարլար եախստ
պու խուսուստա զայրէթ կէօսթէրէնլէրի իսթիհգա
էտէրլէր իտի : Վէ լաքին զանն էթմէյէլիմ քի 'ու-
մուճըն թահսին էթմէտիյի հէր մատտէյի միւտա-
ֆա'ա էտէնլէրին ճիւմլէսի միւճէրրէտ սօնունտա
'իլզէթ վէ շէրէֆէ նա'իլ օլուրլար : Պէօյլէ պիր
շէյտէ էվլիլա , տօղրոճ մը տըր , սահի'ն մի տիր , տէլիւ
սիւ'ալ էտէրիզ : Պու սիւ'ալլարա տա մուգն'ի ճէ-
վապար վէրիլտէ պիլէ , քիմիտի լա'նէթ օգուր , քի-
միտի թահգիր էտէր , պա'ղըսը տա վազիֆէ էտին-
մէզ . շէօյլէ քի խապէր անկլտտընճայա գատար
սէպաթ իլէ միւտապէմէթ էտէ պիլէն գաթ , ճէսա-
րէթ ի հաղիգիյէ սահիպի օլուպ « Օլ հաղարէթի պիր
շէյ սայմայըպ , խաչա թէհամիւլ էյլէմիչ օլան »
('Իպր. 12. 2) Չաթ ք ձէլիլին գուլը օլմաղա լայըգ
տըր :

Ինթիմալէն հալ ք հազըրտա էն գիյատէ ճէսա-
րէթ՝ տիւնեանըն ճազիպ վէ քեաղիպ հալլէրի խու-
սուսընտա լազըմ տըր , լաքին պու շէյ կանլը ան-
լաչըլմատըն . հիչ պիր քիմտէ , քիթապը պիր թա-
րաֆա աթըպ , « Ա՛յ , եինէ չու տա'իմա իչիթտիլի-
միլ շէյ՝ տիւնեղլի օլմամալը , հիչ սէֆա արամա-
մալը » , վէ սա'իրէ , տէմէսին , էկէր շիմտիյէ գա-
տար եազաղըմը շէյլէր իլէ իսպաթ ք քէյֆի-
ճէթ էտէմէտիք իսէ , շիմտի իսպաթ էտէճէյիզ քի
հիչ պիր նէվճիվանըն անագ վէ հիսսիյաթսըզ գալ-
մասընը իսթէմէլիպ , 'ատէթա օլտուղընտան գի-
յատէ 'ազ ու ֆիրտաէթ սահիպի օլմատընը արզու

էտէրիւզ, վէ խրիսթիոյան օլտըզը իչիւն ատէմ-
 լիյնի եքսիլթմէսինի տէյլ, իլա թամմ ատէմ
 օլմասընը, խայալաթտան իտէ հաքըգաթը հալա պա-
 գըպ, 'էօմրիւն տանա երևճէ խուսուօլարընտան օ-
 լան ինսանիյէթ ի հագիգիյէճէ ասըլ մէվգի'րնի թա-
 նըմասընը իսթէրիւզ :

Պինա'էն 'ալէյն, իլէրուտէ տանա մուֆասսալ
 պանս էտէճէյիմիւզ պիր նօզթա հագըզնտա շիմտի
 շունու տէյէպիլիւր իզ քի հալը հագըրտա էն գի-
 յատէ խրիսթիոյան ճէսարէթի տիւննանըն գէվգ ու
 սէֆա վէ պաթըլ ճաղիպէլէրի իլէ օլան մու'ամէ-
 լէտէ զանիր օլուր : Պախուսուս տիւննէվիլիք նա-
 գարըլէ պաղըլան շէյէր իլէ խրիսթիոյանըզա մու-
 վաֆըզ թութուլան շէյէրին ֆարզը փէք գաթի'
 վէ մու'այէն սուրէթտէ պէյան էտիլմէմիշ օլու-
 ղընտան, միւշթիլաթ տանա պէօյիւք տիր : Վագ-
 թը իլէ պիր թագըմ էյլէնճէլէր' տինտար սայըլան-
 ւարա մէմու' թութուլըր իտի : էօյլէ շէյէրտէ
 պուլունան, թէֆթիշ ու թահգիգ օլունմայա-
 րագ, տիւննա թարաֆտարը վէ Ալլանա տիւշմէն
 տիր տէյլը հիւքմ' օլունուր իտի : Շիւպնէ հօգ տըր
 քի, պու հիւքմ' 'անէլէթէն վէ պիլա իսթիման վէ-
 բիլտիյինտէն, մուվաֆըզը հագիգաթ տէյլ տիր :
 Հաթթա պա'ղը սօֆուլար' բուհանի վէ վէգաիֆ ի
 տինիյէյէ միւթէ'ալիգ օլմայան շի'ր վէ մուսիգիյէ
 վէ հաթթա իւլֆէթ ու իւնսիյէթ 'ալէյն'նէ հիւքմ'
 էթմէք տէրէճէսինէ գատար իլէրի կիթմիշ տիրէր :
 Հալ պու քի հալը հագըրտա պու խուսուստա տանա
 գիյատէ միւսա'ատէ վէրիլմէքտէ տիր : Խրիսթիոյան-
 ւար խրիսթիոյանըզարընա խալէլ կէլմէքսիգին :

մէզնէպի խուսուսարտա հէր վէճնլէ քէնտիլէրինէ
 հէմէֆըեար օլմայան քիմսէլէր իլէ իւլֆէթ ու 'ա-
 լագա էտէ պիլիւր օլտըզարընը էօյրէնմիշ տիրէր :
 Հաքէզա սէնայի' ի նէֆիտէ իլէ մէշըու օլմանըն տի-
 յանէթէ հիշ պիր վէճնլէ մուգիրր օլմատըզընը, վէ
 հագիգաթը բուհանիյէնին մուգթաղիյաթը 'ալիյէ-
 սինտէն սարֆըը նագար էտիլմէքսիգին էտէպիյաթը
 ղայր ի բուհանիյէնին վէ ասարը շի'րիյէ ի մէշու-
 բէնին միւսթէլիֆ զըմալարընտան իսթիֆատէ էտէ
 պիլիւր օլտըզըմըզ տախի կէօրիւպ անլամը տըլար :

Մամաֆի'ն, շու հագիգաթը խաթըրտան չըգար-
 մամալը ըզ, ես'նի պիր տիւննա վար տըր քի
 անըն սօթթըրը Ալլանա տիւշմէնիլք տիր, վէ հատաը
 գաթընտա ղարարսըզ օլսա պիլէ, երինէ անըն սու-
 զագարընա տիւշէպիլմէմիւզ իչիւն թէշիլքէ վար
 տըր : Տօսթ զըյաֆէթինէ կիրմիշ օլան տիւշմէն'
 էն թէշիլքէլի տիր : Պիզի անճագ պիր սարմ
 տանա իլէրի կիթմէյէ թէշիլիգ էտէն թէճրիպէ
 աղ մագարաթիւր կիպի յէօրիւնիւր : Զէվգ ու էյ-
 լէնճէ վէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ խուսուսարըն-
 տա հէր ատէմին, պախուսուս հէր պիր նէվճի-
 վանըն քէնտիլի իչիւն պիր հուսուս թա'յին էթ-
 մէսի էյի տիր : Թէշիլքէյի կէօգէթմէք իչիւն պիր
 սէպէպ ի մէշըու' կէօրիւլէն եերէրտէ, հաթթա պիր
 շէյին սու' ի թէ'էսիր վէ ես հիւան ի թէ'էսիրինճէ
 մուգիրր օլուպ օլմամասընա տա'իր շիւպնէ պիլէ է-
 տիլէն հալլերտէ, զէվգ ու էյլէնճէ վէ իւնսիյէթ ու
 իւլֆէթ կիպի խուսուսարա պիր հուսուս զօնու-
 մալը տըր : Հատաը գաթընտա ղարարսըզ օլան շէյ-
 լէր մագարաթա գափու աչաճագարը սրտատա ան-

էրտէն ի ճթինապ էթմէք 'ազկանէ պիր շէյ տիր :
 էկէր պիր շէյնն եանլըլըղընա տա"իր շիւպէ վար
 իսէ , հիչ օլմազսա տօղրո"ւ մը տըր , եանլը՛ շ մը տըր
 մէս" էլէսի հազղընտա սէնտէ գաննա'աթ հասըլ օլուն-
 ճայատէք մէքս էլլէ . հաթթա մէշու' օլան շէյ վա-
 սըթա ի շէրր իթթիխապ էտիրմիշ իսէ , սնտէն կէրի
 տուր : Ֆէսատ ր ախլապ թէշիքէսիյլէ մէշու' պիր
 հէվէս վէ արղույա մէյտան վէրմէքտէն իսէ , օլ մու-
 բատա նա" իլիյէթտէն գաթ'ի իւմիտ էթմէք էվլա
 տըր : Սէնայի' ի նէֆիստէտէ պիր 'ալի մէրթէպէյէ նա" իլ
 օլմագ իչիւն զապթ ը նէֆա վէ փէրհիզքեարլըզ լա-
 գըմ տըր : Պու շէյլէր նէճիպ պիր 'էօմր իչիւն տախի
 լազըմ տըր : Հէր հիւնն ի հալըն մէնպա'ը նիզամ
 ու ինթիզամ տըր : Նիզամ ու ինթիզամտան մագ-
 սէտ տէ զապթ ը նէֆա տըր : էկէր իւլֆէթ ու իւն-
 սիյէթ ի'թիգատաթը մէզնէպիյէմիզի եախօտ հիսսի-
 յաթ ը ախլագիյէմիզի գա'յիֆլէշտիրէն հալլէրէ սէ-
 պէպ օլուրլար իսէ , սնլէրտէն ֆարիզ կէլմէլիլիզ' ,
 էկէր պա'զը նէվ' էյլէնճէլէր 'աշնի թէ"էսիրէ եա
 շէրր վէ ֆէսատա տիւշմէմիզէ սէպէպ օլաճագլար
 իսէ , սնլէրտէն կէրի տուրմալըլըզ , « էկէր սաղ
 կէօղիւն սէնին սիւրչմէնէ սէպէպ օլուրսա , անը
 չըգարըպ քէնտինտէն տէֆ' էլլէ » (Մատթ. 5. 29) :

Հատտ ը զաթլարընտա մագարրաթլար օլմայան
 շէյլէր պաշգա շէյլէրլէ իրթիլաթ էթմէլէրիլլէ մու-
 ճիպ ը մագարրաթ օլա պիլիլէր : Միլտօնըն « Քօմըս »
 նամ էսէրի կիլի թէաթրօ օյունլարը օլա պիլիլ քի
 հարր ը շախալընդ զարարը մուճիպ օլմասընլար :
 Լաքին թէաթրօլարըն ախլապ իւզէրինէ հասըլ էթ-
 տիլի սու"ի թէ"էսիր ինքեար օլունամագ , թէաթրօ

օյունը հազղընտաքի արղու վէ հէվէսիլի իզնա' ի-
 շիւն , պիր քիմսէնին էօյլէ թէշիքէյէ ախլըմասը
 ախլանէլիք տիր , վէ պունու պիլիլ րքէն տէվամ
 էատրսէ . կիւնահ իշլէմիշ օլուր : Պու գապիլտէն շօգ
 թէճրիպէլէր հէր վազթ գունուր էթմէքտէ տիր քի ,
 պէօյլէ պիր թէճրիպէ գունուրընտա , ծնա մուգա-
 վէմէթ էթմէլի իզ , Տուրուպ տա միւպանասէ , միւ-
 ճատէլէ էթմէք մուճիպ ը մաղլուպիլլէթ օլա պիլիլ :
 Պիզի շիւպնէլի շէյլէրէ զըլաղուզլայան գափույա
 կիրմէմէք իչիւն իզթիզա էտէն գարար ը զալլտէն
 սափամամալը իզ , Լաքին հիչ տէշիլսէ սըտգ ու իիւ-
 լուս իւզրէ տու'ա էթմէք Ֆուրսաթընա մէյտան
 վէրմէք հէր հալտէ ֆարզ տըր :

Պէօյլէճէ զայէթլէ 'ազիմ ճէսարէթ ը ախլագիլլէ
 իպրազը , պախուսուսա ստէմճէ վէ խրիաթիլանճա
 իմրար ը 'էօմր էթմէք նիյէթինտէ օլան կէնճլէրճէ
 փէք զիյատէ լազըմէտէն տիր : Թէճրիպէյէ տիւշմէք
 նէ գատար մուզիրր եա անա մուգալէմէթ էթմէք
 նէ գատար միւշքիլ օլտուղընը կէօրմէմիշ օլանլար
 պու սընըֆ քիմսէլէր արասընտա փէք ազ տըր : Եօգ
 քէլիմէսի , էվվէլճէ զիքը օլունտըղը իւզրէ , էքսէ-
 ըիյա տէմէսի գօր պիր քէլիմէ տիր . լաքին անը
 տէյէմէյէն՝ աթէ՛ օլամագ , Պախուսուս կէնճլէր հազ-
 զընտա հալ պէօյլէ տիր : Ատէմլէր պէօյիտիւքճէ
 տիւնեատա մէվզի' վէ միւնաստէպէթլէրի մա'լիւմ վէ
 մու'այլէն օլուր : Պիր կէնճ իսէ , քէնտի մէվզի'ինի
 թէշքիլ վէ թարիզի հայաթընը ինթիխապա մէճպուր
 տըր : Օլ մէվզի' վէ մէսլէքինին տախի նէ գապիլ-
 տէն օլաճազը շօգճա « հօգ » տէյէպիլմէսիլիէ , եա'նի
 հատտ ը զաթլարընտա տախի մագարրաթ օլմատըգ-

լարը հալածե մազարբաթա գափու աչան հալ ու 'ա-
տեթլէրէ մուգալմէթ իչիւն սէպաթ ու ճէսարէթ
կէօսթէրմէսինէ մէնութ վէ մէրպուեթ տըր :

Մամաֆիհ ունութմայալըմ քի մէշրու՝ վէ զա-
րարսըզ սէֆալարտան կէրի տուրմամըզա 'էօմրիւ-
միւզիւ տար պիր տա՝ իրէտէ գափամագ իչիւն թէհ-
լիքէ վար տըր : Տրւնեսայը սու՝ ի իսթի՛մալ էթմէյէ-
ճէք տէրէճէտէ անը էօթի՛մալ էտէ պիլմէք իչիւն ճէ-
սարէթէ միւհթաճ ըզ : Ճէհայէթլէրինտէն հաշի պի-
զի տիւնես հազգընտա տար Ֆիքրլէր իլէ պաղլա-
մագ իսթէյէն պիր թաղըմ մանտուտ Ֆիքրլի միւ-
թէրիզլէրէ գարչը տուրմամըզ լաղըմ տըր : Վէ հիւքմ
իչիւն հիչ էհլիլէթ վէ իսթի՛տատ վէ ֆուրսաթլարը
օլմատըղը հալած , մէսլէք ի հայաթլարը քէնտիլէ-
րինքինտէն ֆարզը օլանլարա գարչը քէնտիլիզի
միւտաֆա՛ա էտէ պիլմէք իչիւն ճէսարէթէ միւհ-
թաճ ըզ : Պէօյլէ քիմսէլէրէ պաշ էյմէք ճէսարէթ-
քեարլըզ օլմայըզ գօրգազըզ տըր : Միւնդէվիլլին
մուզիրը վէ սախթէ սօֆուլըղը էֆքեսար ը մէզհէ-
պիլլէ իւզէրինէ սու՝ ի թէ՛էսիրինի պըրագմըշ տըր :
Օլ գատար գարարսըզ շէյլէր մուզիրը 'ատա էսիլմիշ
տիր քի , առէմլէր տէ սատէ թէպտիլ ի հիստիյաթլէ
մուզայրի օլարագ մուզիրը շէյլէրի գարարսըզ 'ատա
էթմիշ տիրլէր : Պուրատա Բապլըմըղըն , « Անլէրի
տիւնեսատան գալտըրմազըղընը տէյիլ , անճագ ան-
լէրի եարամագտան հըֆղ էթմէքլիլինի ըէճա էտէ-
րիմ » (Եուհ . 17 . 15) տու՛ատը զիքը օլուճմագ միւ-
հասիպ տիր :

Տրւնեսանըն թէ՛էսիրինտէն սալիմ գալըզ անըն
միւրմանա՛աթընա սէպաթ ու ճէսարէթլէ մուզապլէլէ

էթմէք խուսուսընտա Նուհըն 'էօմրիւնտէ զայէթ
կիւղէլ պիր միսալ կէօրիւլիւր : Հազգալընտա
« Ճիւմլէ էֆքեսարլարընտա Ալլահ եօզ տըր » տէնիլէ
պիլէն քիմսէլէր արասընտա Նուհ Ալլահին ահքեսամ
ու թա՛լիմաթընը գապուլ իլէ Անա իման էյլէտի :
Վէ օլ իմանտան էօյլէ պիր հայաթ հասըլ օլտու քի ,
օլ առէմլէր անըն հազգընտա պիր շէյ պիլմէզ վէ
անլայամազլար իտի : Օլ հայաթ սայէսինտէ Նուհ
անլէրին իսթիր ու իսայալընտան կէշմէյէն շէյլէրէ
աչինա վէ մալիք օլա պիլիր վէ ումուր ը տիւնեհէ-
վիլլէ մաֆէվզիլնտէ օլտուղը հալտէ , տիւնես ումու-
րընը պիլէ անլէրտէն տահա էլի անկայա պիլիր իտի :
Անլէր քէնտի տինսիզլիքլէրիլլէ 'էօմրիւն մագսէտի
նէ օլտուղընը զանն էթիլէր իսէ տէ , օլ 'աարըն ա-
տէմլէրի արասընտա եալընըզ Նուհ 'էօմրիւն հագիզի
մագսէտինի անկլամըշ իտի : Եարամագ թարիզլի-
նին անլէրին իւզէրինէ Ալլահըն զագապընը կէթի-
րէճէյինի պիլտիլինտէն Նուհ 120 սէնէ անլէրէ սա-
լահ վա՛ղ էտէր իտի : Վէ « Սալթ էսիպ քէնտի խա-
նէսինին խէլասը իչիւն պիր սէֆինէ ինչա էյլէտի »
(Իպր . 11 . 7) Անըն վա՛ղընա ըի՛այէթ էթմէտիքլէրի-
նի պիլիր իզ , վէ հէմ տէ խայալ էտէ պիլիրիզ քի ,
տիւնես պաթաճագ տէյիւ ինանտըղընտան սուլար
իւզէրինտէ եիւղէճէք պիր կէմի եսփմագտա օլան
օլ իսթիյար էհլ ի թէ՛ասսիւլ հազգընտա պա՛ղըլար
հազարէթ իլէ , պա՛ղըլար տա թէրահ՛հիւմ , պա՛ղըլար
տա զէվզ վէ իսթիհզա իլէ սէօյլէմէքտէ իտիլէր :
Պուճլարըն ճիւմլէսի 'աճէպա նէ կիպի կիւզէլ շագա
մատտէսի իտի տէյիւ թէսալվուր էտէ՞մէզմիլիզ :
Պէօյլէ պիր մատտէ հազգընտա պէլքի էն 'ազըլսըզ

ատէմլէր պիլէ քէնտիլէրինի չօզ 'ազըլը կէօս-
թէրիւլէր իտի : «Սէֆինէ նասըլ օլուջօր» պահար
պիւթիւն էնալի արասընտա 'աճէպա նէ կիպի հազըր
պիր էլլէնճէ վէ շագա մատտէսի իտի : Վէ իչինէ
կիւճիւնէ վէ էլլէնճէլէրինէ կիթտիքլէրի սըրատա ,
մատտէնին սարլ Ֆիքըրինի անլամատըգլարը հալտէ
պէօլլէ պիր մատտէնին քիւլլիյէն ինթիմալտէն խա-
րիճ օլմասը հագգընտա նասըլ միւպահէսէ էտիպ
տիւշիւնիւրլէր իտի :

Վէ լաքին Նուհ սէպաթլէ տէվամ էլլէտի : Ան-
լէրին միւպահէսէ վէ իսթիհալարը անա թէ''էսիր
էթմէտի : Էկէր պու շէլլէր էնճամընտա վաղը' օլուպ
օլմայաճաղընտ տա''իբ վարիտ օլան իլահի խապէրի
տօղրու անկլայրպ անկլամատըղը խուսուսընտա
շիւպհէլէնճէք թէճրիպէսինէ տիւշտիւ իսէ , էկէր օլ
ուղուհն սէնէլէր զարֆընտա էթարֆընտաքի ատէմ-
լէրին վաղիֆէսիգլիք վէ մուխալիֆէթլէրի իլէ իչինի
թէրք էթմէք խուսուսընտա թէճրիպէ էտիլտի իսէ
պիլէ , Եինէ թէճրիպէտէն մաղլուպ օլմատը : Ատէմ-
լէրին պու հալլէրինէ մուգալէմէթ վէ քէնտիսինէ
հէվալէ օլուհան իշի իճրա էտիպ կէլէճէք թէհիլքէյէ
գարըը թէտարիք կէօրմէք իչիւն , իմանը անա ճէ-
սարէթ վէրմէքտէ իտի : Պու շէյ ճէսարէթլէ , հաթ-
թա ֆէվզ էլ' ատէ ճէսարէթ ի ախլաղիլէ իլէ օլա պի-
լիբ իտի : Կէօրիւլիւր վէ մուվազգաթ շէլլէրին մու-
խալէֆէթլինէ բաղմէնս , կէօրիւլմէզ վէ էպէտի շէլլէր
իչիւն հաշամազ ճէսարէթի , ինսանլարտան զիյատէ
Ալլահա իթա'աթ էթմէք ճէսարէթի , Փանի 'ալէմին
'ամէլլէրինտէն կէրի տուրուպ կէրէք սէօզ կէրէք
'ամէլ իլէ սալահ վա'զ էթմէք ճէսարէթի , Ճէնապը

Հագգըն «Սէն ճիւմլէ էնլ ի պէյթին իլէ սէֆինէյէ
կիր , զիրա սէնի պու 'ասրտա հուզուրմտա սալիհ
կէօրտիւմ» (Թէք. 7. 1) քէլամընը իշիտինճէյէ գա-
տար հալընրզճա իմանընտա սապիթ գալմազ ճէսա-
րէթի լաղըմ իտի : Օլ իման իլէ հըֆզ էտիլէն ճէ-
սարէթ քի սուլար չօղալըպ կէմլիյի գալարարըլա-
րընտա էն գուվլէթլի տալըրճլար պիլէ Ֆէրեհա ու
Ֆիղանլէ տալըլար արասընտա չալգանըպ ճան չէ-
քիշտիքլէրի սըրատա , վէ էնճամ սիւքիւնէթի մա-
խուֆէ արասընտա , Նուհ Ճէնապը Գատիր ի Մութ-
լազըն ալուճընտա կիպի սէլա'մէթլէ սուլար իւզէ-
րինտէ հըֆզ օլուհարըգտա էճր ու միւքիտաթընա
նա''իլ օլտու :

Պալատէ զիքր օլուհան Նուհըն հարաքէթիինին
մուղալիբի օլարազ , խարիճի սու''ի թէ''էսիրլէր ալ-
թընտա ճէսարէթսիլիք խուսուսընտա միսալ օլմազ
իւզրէ Ահարոնըն ալթուհն պուղա մէս''էլէսինտէքի
հարէքիտթընը 'ալա պիլիբիլ , Գալմըն Ահարոնա նէ
վէճնլէ թէ''էսիր իշլէթտիլինէ տա''իբ մա'լլամաթըմըզ
եօզ իսէ տէ , կէօրիւնիւր քի գալմ 'ու մումէն կէօ-
րիւնիւր պիր իլահ սուրէթիինի հալիմասընը անա իպ-
րամ էթտիլէր : Ահարոնըն հանընա թէճէմմիւ' էտիպ ,
անա «Գալգ , պիզէ էճնի միւզճէ կիտէճէք իլահլար
հաֆ , զիրա շու պիլի Մըսըր տիյարընտան չըգարան
Մուխէսէ նէ օլտուղընը պիլմէյիզ տէտիլէր » (Սուր-
32. 1) : Ահարոնըն գալմըն նիտասընա մուգալէմէթ
էտիպ , Բուպպ Եէհօվայա սատագաթընտա հալընըզ
օլտուղը հալտէ էմին վէ գալի գալմազ իչիւն բու-
հանի ճէսարէթի հօզ իտի : Պէշինճի այլէթտէն կէօ-
րիւնիւր քի օլ ալթուհն պուղա շէքլինտէ Ալլահըն

'ի պատէթինի պարի սազումադ իչիւն, կէօյա պիր նէվ' ճէհտ էյլէտի, վէ լաքին էլպէթթէ էօյլէ պիր թէտպիրլէ միւ"էսսիր օլամազ իտի, նիթէքիմ խայր հասըլ օլսուն տէյիւ գուլլանըլան ճիւմլէ եանըլ թէտպիրլէր տախի միւ"էսսիր օլմազլար: էօյլէ շէյլէր եա զա'իֆլիք մէլճա"ը եախօտ հիլէ 'այամէթի տիրլէր: Ահարոնըն մէս"էլէսինտէ գուսուր զա'իֆլիքտէն նէշ"էթ էթտի: Անճազ հագգը իճրա էտիպ, հիսսիյաթ ը 'ուսուսիյէ սալգասընա գարշը տուրմազա վէ Ալլահըն 'ինայէթի իլէ մայիք օլտուղը պէլաղաթըն խաստէ ի ճէլիլէսինի գապիը պաթըլ թարիզլէրինտէն չէվիրմէք իչիւն գուլլանմազա, վէ եախօտ հինի հաճէթտէ շէրի'աթ Ուլլահ իչիւն շէհիտ օլարազ ֆէտա ի ճան էթմէյէ Անըն ճէսարէթի եօգ իտի: Պէօյլէճէ հէմ քէնտիսի կիւնահ իչլէտի, հէմ տէ գաւմըն իւզէրինէ Ալլահըն զազապընը կէթիրտի: Ահարոնըն պու ճէսարէթսիզլլի վէ իճրա ի հագգ խուսուսընտաքի սէպաթսըզլըղը, Մովսէսին հուզուրընտա միւտաֆա'ա ի նէֆս էթմէսինտէ փէք կիւզէլ կէօրիւլիւր: Օլ մէշհուր բահիւմա « Պու գաւմ սանա նէ եախտը քի անըն իւզէրինէ պէօյիւք պիր կիւնահ կէթիրտին » (Սուր. 32. 21) տէյիւ զազապ իլէ սիւ"ալ էտէր: Ահարոն թէպրիյէ ի զիմմէթ իչիւն տէտի քի, « Էֆէնտիմին զազապը 'ալէվլէնմէսին, սէն շու գաւմը պիլիր սին քի շէրրէ մէյիալ տըր: վէ պիղէ էօնիւմիւզճէ կիտէճէք իլահլար եափ տէյիւ պանա սէօյլէտիլէր: Պէն տախի անլէրէ քիմին ալթուրը վար իտէ չըգարսընլար տէտիմ, վէ պանա վէրալիլէր, պէն տախի արթէշէ աթտըմ վէ շու պուզաղը չըգտը » (Սուր. 32. 22—24, Կէօյա քի աթէշի

քէնտի հագգըլամամըլ իտի: Կէօյա քի գալըպը տա քէնտիսի եափամամըլ իտի: Սանքի պուզաղը տէօքիւլտիւքտէն սօնկրա օյմաճը կիպի անըն իւզէրինէ պլէթ իչլէթմէմիլ: Հագգը իճրա իչիւն օլան ճէսարէթսիզլիք, շիտի տէ հագգիգաթը սէօյլէմէք պուլընտաքի ճէսարէթսիզլլէ սէպէպ օլտու: Թէճրիւպէ վազթընտա գօրգուտան նաշի սապիթ տուրամայան քիմսէ, էլպէթթէ եալան սէօյլէմէք թէճրիւպէսինէ տէ կիրիֆթար օլանճազ տըր: Թալի ու հարէթէթինի մուտաֆա'ա էթմէսի լազըմ կէլտիքտէ, հագգիգաթը սէօյլէմէյէ գօրգար, վէ էօյլէլիլէ էվվէլքի կիւնահընա եալանճըլըգ կիւնահընը տա 'իլալէ էտէր:

Պետրոսըն Րապալըմըղը ինքեար էթմէսի գօրգու վէ ութանմատան տօլայը զա'իլ օլան ճէսարէթ հագգընտա կիւզէլ պիր միսալ տըր: Պետրոս ինքեար վէ իրթիտաա ֆիքրինի քէմալը կէրմի իլէ լէտտ էթմիլ վէ քէնտի ֆիքրինճէ Քրիստոս իլէ պէրապէր հապսա վէ էօլիւմէ գատար կիթմէյէ հազըր պուլունամըլ օլտուղը հալտէ, պիրազ սօնկրա, իսթիհզա գօրգուրը իլէ մաղուպ օլուր, քէնտի իւզէրինէ կէօլէրինի տիքիպ պազմագտա օլան շօլ խըտմէթքեար վէ լաֆազանլարըն թահգիլլէրինտէն ութանըպ շէքրինիր, վէ շօլ գարընըն զէվզէնիճի սիւ"ալընա վաճիպ օլան հագգ ճէվապը վէրմէյէ ճէսարէթի պուլունմատը: Քրիստոսը թանըմամ տէյերէք եէմին իլէ պիլէ ինքեար էթմէսինէ անլէր պիլէ թէ'աճճիւպ էթտիլէր: « Սահիճէն սէն տախի անլէրտէն սին, շիւնքի սէօյլէյիլին սէնի պէյան էաիյօր' տէտիլէր » (Մատթ. 26. 73): Զա'իֆ քիմսէլլէրին եանըլ պիր

Թարիգ Թուրքալարը հալտէ էտէ կէլտիքլէրի կիւպի, Պետրոս տախի դագապլանտը վէ լա'նէթ օգույուպ եէմին էթմէյէ պաշլատը . ութանմագ գորգուսը իլէ, հէմ բէգալէթլէ պիր հալան սէոյէտի, հէմ տէ օ հալանը տահա զիյատէ բէգիլաննէ կէմինլէր իլէ Թաստիգ էյլէտի :

Որիսթիյանըն թուհանի ճէսարէթի հէմ թէհլիքէտէն հէմ հագարէթտէն չէքինմէմլի տիր : Տիւնհախէրէսթ քիմսէլէրէ խօշ կէօրիւնմէք հախօտ անլէր իլէ ուզաշմագ արգուսըյլէ պու շէյտէ կէրի գալանլար չօգ մուզիր պիր հանլըշ էտէրլէր, Պէօյլէլէր մուվաֆֆագիլէթ արգուսըյլէ Թահսին էթմէտիքլէրի էֆքեար վէ 'ամէլլէրէ բիգա կէօսթէրիլէր, վէ պու հօլ իլէ էսաս ու մէպուէ'ճէ քէնտիլէրի կիպի սատըզաննէ գարարկիր իշլէմէյէ օլմայանլարըն բաղպէթ ու թէվէճճիւհիւնիւ գազանըյօրլար զանն էտէրլէր քի, օ տա գազանմատընը տէյէր պիր շէյ տէյիլ տիր : Վէ լաքին պիր տէրէճէյէտէք էֆքեարլարընը գապուլ էթմէքլէ, ախնեկվի քիմսէլէրին բաղպէթ ու իթիպարլարընը գազանըյօրըգ ֆարդ էթմէք խաթա տըր : Անլէր հարը պուչուգ բիգա կէօսթէրիլէրի միւրա' իլիք, թէքմիլ բիգա կէօսթէրիլէրի միլիգէ գորգազըգ թէսմիյէ էտէրլէր : Հազարըլըգ իճրասը իչիւն էտիլէն թէքլիֆ վէ իլթիմատարը գապուլ էթմէյիպ մէրասաննէ վէ միւսթազիմաննէ բէտտ էտէրէք իսթիգամէթ իչիւն գարար ու զիյան չէքմէյէ պիլէ հազըր օլան ճէսուր քիմսէլէրէ մէգհէպիլիգ ատէմլէր պիլէ Թահսին իլէ 'իզգէթ ու իթիպար կէօսթէրիլէր : Լաքին մէնաֆի'ի ախնեկվիյէսինի դայպ էթմէսին տէյիլ էսաս ու մէպուէսինի տէյիլտիրէն հա-

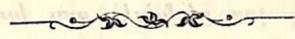
խօտ խրիսթիյանըլընը պէյան վէ իզրարտան գօրգան քիմսէլի անլէր տէ Թահգիր էտէրլէր, հէմ տէ հազըլէ էտէրլէր : Որիսթիյանլար էօյլէ պիր ճէսարէթ քէսպ էտիպ գօրգու թուհընա գարըլ իման իլէ շէճա'աթտա արթմալը տըրլար քի, օլ սայէտէ պիւթիւն գալպ հագիգի տասիշ ու իսթիրահաթա նա'իլ օլտուն վէ հագիգաթ ը հալտէ Թավր ու հարաքէթլէրի «Իսթէրսէնիլ Թահգիր էտիպ իսթիհգա էտինիգ . սիլին թէճրիպէնիգէ գարըլ գօյա պիլտիլիմիգ կիւպի, իսթիհգալարընըգա տախի էնէմիլիէթ վէրմէյէճէյիլ : Սլլահտան գօրգարըլ, կիւնահտան տա գօրգարըլ, լաքին սիլտէն գօրգմայըլ, վէ իսթիհգալարընըգ հագընտա վազիֆէ էտինմէյիլ» տէյէ պիլսին :

Մամաֆիս պու խուսուստտ պիր ալ ինթիյաթլազըմ արը : Միւնասէպէթ օլտուն օլմատըն պալատէքի իզրարը քէմալ ը իֆթիխար իլէ հէր հէրտէ պաշըրըպ նիտա էտէն, վէ մազուրաննէ մէյտան օգույուպ խօտպին օլան թու՝ ճէսարէթ ի հագիգիլէ թուհու տէյիլ տիր : Ճէսարէթ է հագիլէյէ քէնտի քէնտինի իլան իչիւն փազար վէ քէօչէ պաշլարընա կիթմէյիպ, շօլ Ձաթ ը ճէլիլէ Թապի' օլուր քի «Պազըրըպ նիտա էթմէյէրէք» սիւքիւնէթլէ իաշա թէհամմիւլ էթմիշ տիր : Իլք 'աօրլարտա պա'զը խրիսթիյան շէհուտէրին իմանլարընը լուզուսըլ եէրտէ իլան էթմէյիպ' անճագ սիւ'ալ էտիլտիքտէ Բապալարընը իզրար էտէրէք, Անըն իսթըր իչիւն էլէմ վէ ճէֆա չէքմէյէ հազըր օլտըրըլար կիպի, ճէսարէթ ի հագիլիյէ սահիպի տախի պի'աշնիհի, պիւթիւն սիւնհա քէնտիննէ գարըլ օլտա պիլէ հէր շէյի ֆէտա

իլէ Քրիստոսը իզբար էթմէքտէն շէքինմէզ : Ախդ
 ու ի՛թա տա՛՛րքէսինտէ մուվաֆֆագիլէթ 'ալէմի ,
 անա , « էյ կէնճ , ապա էօյլէ օլամազ , մուվաֆֆագ
 օլմագ իսթէր իսէն , պաշգալարըն էթտիլի կիպի
 էթմէլլիսին » տէր : Զէվզ ու սէֆա 'ալէմի « էլպէթ-
 թէ պու գատար չօզ տիգգաթլէ հաշամագ լազըմ
 տէյլ տիր , հէլաք օլմագսըզ սէն տախի պաշգալար
 կիպի էտէ պիլիբսին » տէր : Եանլըշ օլարագ 'իւմ
 թէսիլէ էտիլէն սախիթէ 'իւմ սահիպլէրի տախի քէ-
 մալ ը լէթաֆէթլէ թէպէսսիւմ էտէրէք սանա , « էյ
 գուզում , պիլիբսին եա , պու շէյլէրին ճիւմէսինէ
 ինանմագ միւմքին տէյլ տիր » տէյրէք , Մէս'էլէ
 իլէ օյնայըպ էսասըզ շէյլէր իլէ իմանընը թէլէֆ
 էթմէք իսթէրլէր : է՛ն ի սէպաթ վէ ճէսուր տաէմին
 գուվլէթինի գա'իֆլէտիպ , իմանընը թէրք էթմէսի
 իչլն անը թէշլլիզ վէ իլզամ մէրամը իլէ անըն իւ-
 գէրինէ հէր թարաֆտան պին պիր ուսթալըզլա
 թէ'էսիլէր գուլանըլըր : Լաքին էկէր օ հազիգա-
 թէն Քրիստոսա սատըզ վէ էմին օլուպ է՛ն ի քէ-
 մալ իսէ պիզըպթ հագիգաթ օլտըզլարընը անկլատըզը
 վէ պա թէճրիպէ գուվլէթ ու թէ'էսիլէրլէրինի կէօր-
 տիւլիւ օլ ի՛թիգատլարընը պէօյլէ թէ'էսիլէր սէ-
 պէպինտէն ապա թէրք էթմէզ :

Գատիմի փուլիէրէսթ էտիպլէր պիլէ քէմալլու
 իսթիգամէթինի պիլիպ , տիւնեալարըն իսարապաթը
 արասընտա պիլէ սապիթ գատէմ գալան ատէմի ,
 քէմալ ը թանսինլէ մէտն ու սէնա էթմիշլէր տիր :
 Քրիստոսըն ինճիլի տահա 'ալի պիր սէպաթ ու մէ-
 թանէթ թա'լիւմ էտէր քի օ էպէտի , կէօրիւնմէյէն
 շէյլէրլին հագիգաթ օլտըզլարընը Փէհմ վէ գապուլ

էտիպ , թէճրիպէ վէ գօրգույա գարշը տախի իսպաթ
 օլուր : Պէօյլէ պիր սէպաթ ու ճէսարէթ սահիպի
 օլան՝ հագիգի իմանը գապուլ վէ խրիսթիյան 'էօմ-
 բիւ կէշիւմէյէ գարար էտէրէք , Պօղոս բէսուլ կիպի
 տիւնեա 'ալէյնիստէ տուրուպ « Զիրա եագընէն պի-
 վրիմ քի , նէ էօլիւմ , նէ 'էօմր , նէ մէլէքլէր , նէ
 ըէ'իսլէր , նէ գուվլէթլէր , նէ հազըր , նէ կէլէճէք
 շէյլէր , նէ հիւքսէքլիք , նէ տէրիւլիք , նէ պաշգա
 պիր մախլուզ Բապլըմըզ Յիսուս Քրիստոստա օլան
 Ալլահըն մուհապլէթինտէն պիզի այըրմայա գատիր
 օլմայաճագ տըր » (Բօմ. 8. 38 , 39) տէյէճէք տիր :

ԵՆՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՍԱՅ ՈՒ ՂԱՅՐԷՅ ՎԷ ՄԻՒՏԱՎԷՄԷԹ

Ումուրը բուհանիյէտէ ճէսարէթի ախլազիյէ պուրուհամամարնտան նաչի պիր չօգ քիմսէլէր, 'էօմրիւն եիւճէ մէրամլարընա նա''իլ օլմամագտա իսէլէր, տահա զիյատէ քիմսէլէր տախի սա'յ ու զայրէթ ու միւտավէմէթ օլմատըղընտան մուվաֆֆադ օլմամայօրլար: Ես թէնպէլ օլուպ վազթըլէ հարէքէթ էթմէզլէր վէ ֆուրսաթլարը ֆէվթ էտէրլէր, եսխօտ պիրտէն քէմալը ֆա'ալիյէթլէ հարէքէթ էտէրլէր իսէ տէ, նիհայէթ մուվաֆֆազիյէթէ նա''իլ օլան սա'յ ու զայրէթ միւտավէմէթինի կէօսթէրմէզլէր: Պիր չօգ քիմսէլէր պու խուսուստա կէրի գալարզլարը իչիւն պու տիւնեատա՝ վէ պիր չօգլարը տա ախրէթտէ խարապ օլուրլար:

Անլէր տա''իմա թէտպիրլէր գուրարլար իսէ տէ, թէտպիրլէրի ասլա գուվէտէն ֆի'իլէ կէլմէզ: Յէվզ էլ 'ատէ գապլիյէթ սահիպի օլան պիր ատէմ պիլէ չայըմագսըզ տիւնեատա պիր շէյ եսփամագ, վէ իչլէմէք՝ ի խիթամա կէլիւճէյէ գատար տէվամ էթմէք տէմէք տիր: Միւտավէմէթ օլմագսըզ էյի պիր շէյ հատըլ օլմամագ: Մուվաֆֆազիյէթ, պիրտէն պիրէ վիւճուտէ կէլէն պիր շէյ օլմայըլ, թէտրիճէն թէշէքքիւլ վէ եսվաչ եսվաչ թէրաքլու էտէր:

Ումուրը մա'նէվիյէտէ եօգարը չըգմանըն ուսուլը, տազ թէփէսինէ չըգմագ ուսուլընն 'աքսիսի տիր: Տաղըն էն աիք գըսմը թէփէսինտէ տիր, ումուրը մա'նէվիյէտէ իսէ իչին պաչանկըճընտա տըր: Լաքին իքիսինտէ տէ միւտավէմէթ լազըմ տըր: Մուվաֆֆադ օլմագ իսթէյէն խաֆիֆ, գօլայ, էլասթիքլի սըչրայըչլա տէյիլ, անճագ պիր չօգ տէվամի վէ գանմէթլի աթըմլար ալարագ, պէլքի տէ պա'գէն կէրիյէ տօղրու տիւչիւպ գալգաթգտան սօնկրա մէրամընա նա''իլ օլմագ իւմիտինտէ օլմալը տըր: Պա'ղէն հալը մէ'յուսիյէթտէ վէ տա''իմա էմէք վէ գանմէթլէ տէվամ էթմէլի տիր: Պա'զըլար մուվաֆֆազըլէթ իչիւն սապր էտէմէտիքլէրինտէն մուվաֆֆադ օլմամալար:

Էթրաֆա պաղտըղըմըգտա պու խուսուսաթա չօգ խապաթլար պուլա պիլիրիզ, սայքի հէր քէս էօյլէ ստէմէր կէօսթէրէ պիլիր քի իզթիտարը թապի'ի սահիպի վէ կիւզէլ ֆուրսաթլարա մալիք օլտըղարը հալտէ պին պիր չէչիտ իչլէրէ տէվամ էթմէքլէ 'էօմրլէրինի խարաֆի էթմիչ տիրլէր: Իչլէրինտէն ճիւմլէսինի խահիչ իլէ պաչարլար, պիրէր պիրէր վազիֆէսիզճէ թէրք էտէրլէր: Պէօյլէ քիմսէլէր էլպէթթէ պիթթապի' մուվաֆֆադ օլմամալար: Մուվաֆֆադ օլմատըղարընա պիր չօգ խարաֆլէ թէլէֆ էտիլէն 'էօմրլէր մուճիպի էսէֆ խապաթ սըրլար:

Տիկէր թարաֆտան իսէ սէպաթ ու գարար իւզրէ միւտավէմէթին նա''իլ օլմամայաճազը սայքի պիր շէյ եօգ տըր: Մէշուր Ուարէն Հէյսթինկսըն թէրճէմէ ի հալի պու խուսուստա զայէթ կիւզէլ պիր

միսալ տըր : Պու զաթ վազթիլյէ զէնկին վէ մէշնուր պիր Փամիլեատան իտի : Փէտէրինին Հինտիսթան Ը Ղարպիտէ վէֆաթ էթմէսիլյէ , սէպալէթինտէ եէթիմ գալտըղնտան բուհպան կիւրուհնա մէնսուպ օլան տէտէսինին թահթ Ը հիմայէսինէ կիրտի : Տէտէսինին վարիյէթի տէ մահքէմէլէրտէ տա՛վալար իլէ քեա-միլէն տիւքէնամիշ իտի : Կէնճ Հէյսթինկա Տէյլիս-Փօրտտա քեա՛ին քէօյ մէքթէպինէ կէօնտէրիտի : Մէքթէպտէ քէօյլիւ չօճուգլարը իլէ պերապէր տէր-սինի 'այնի եաղըխանէ իւզէրինտէ Էօյրէնիւր , պերա-պէրլէրինճէ կէզիպ օյնար , 'այնի թա՛ամը եէր վէ 'այնի պիչիմ բուպայը կիլյէր իտի . օլ քէօյլիւլէրտէն Փարզը պիր զաթ օլաճաղընը իմա էտէն պիր շէյ եօզ իտի : Լաքին հիլն ի սէպալէթինտէ պիլէ հէր կիւն էճտատընըն արազիսինի էճնէպիլէր էլինտէ կէօրտիւքճէ , կէնճ Փիքրի 'աճա՛իպ խայալաթ վէ փլանլար իլէ տօլար իտի : Էճտատընըն սէրվէթ ու 'ազամէթիլյէ մէշնուր իտարէ ի պէյթիլյէլէրի , սա-տագաթ ու էմնիլյէթ վէ շէճա՛թ ու զանրիմանիլէ-րինէ տա՛իր հիքեայէլէր իշիթմէյի չօզ սէվէր իտի : Ղայէթ փարլազ պիր եազ կիւնիւնտէ , օլ անտէ թամմ եէտի եաշընտա օլտուղը հալտէ , խանէտա-նընըն արազի ի գատիմէսինտէն ազըպ կէշէրէք Իսիս ըրմաղընա պիրլէշէն չայըն քէնարընտա եաթմագոտա իտի : Եէթմիշ սէնէ սօնկրա նազլ էթտիլինէ կէօրէ իշթէ օրատա եէտի եաշընտա իքէն Փիքրինտէ պիր փլան փէյտա օլտու քի , մուհիմմ վազը՛ալար իլէ տօլու 'էօմրիւնիւ ճիւմլէ հալլէրինտէ ասլա թէրք էթմէտի : Մէրա՛ը էճտատընըն էմլաք ու արազի-սինի կէրի ալըպ Տէյլիսֆօրտըն սահիպի օլան Հէյս-

թինկա օլմագ իտի : Գուվլէ ի 'ազլիյէսի արթըպ սէրվէթ վէ մալը չօղալտըգճա սէպալէթ վէ Փազըր Ը հալտէ թէշէքքիւլ էտէն օլ մագսէտի տախի քէսպ ի գուվլէթ էթմէքտէ իտի , Հէյսթինկա մէզքիւր փլանը թապի՛աթընըն էն 'աճա՛իպ խասսիլյէթի օլան շօլ ասուտէ լաքին մուգալլէմէթ օլունմագ իրատէթ իլէ տէվամ էյլէտի : Միւնթէգա ի հարրէ կիւնէշի ալ-թընտա էլլի միլեօն Սսիալըյա իճրա ի մէ՛՛մուրիլյէթ էթմէքտէ իքէն , ճիւմլէ ումուր Ը մալիլյէ վէ գա-վանիլն ի նիզամաթ մուգայագալարը միյանընտա ա-նըն արզու վէ իւմիտլէրի Տէյլսֆօրտա տօղրու պագ-մագոտա իտի : Վէ էնճամ , խայր ու շէրր վէ շան ու ճէլալ վէ շէթմ ու մէլալ իլէ բէնկեարէնիկ օլան շօլ ուզուն 'էօմրիւ խիթամա կէլտիքտէ վէֆաթ էթմէք իւզրէ Տէյլիսֆօրտա 'ալտէթ էյլէտի» : (Լօրտ Մա-գօլի) :

Ումուր Ը տիւննէվիլյէտէ մուվաֆֆաղիլյէթ ի-չիւն էլգէմ օլան սա՛յ ու զայրէթ վէ միւտալլէմէթ խրիսթիյան Փազիլէթ ու 'ուլլիլյէթինտէ եիւճէ պիր տէրէճէյն նա՛՛իլիլյէթ իչիւն տախի էլղէմ վէ էճէմմ տիր : Բապպըմըզըն պու խուսուստաքի քէլամլարը զայլէթլէ միւ՛՛եսիր տիրլէր : « Էլինի սապան իւզէ-րինէ գօյուպ տա կէրիլյէ պագան հիշ պիր քիմսէ Մէլէքիւթ Ուլլահա միւնասիպ տէյիլ տիր » (Ղուկ. 9. 62) : « Էկէր սիղ պէնիմ քէլամըմտա գալըրսա-նըզ , Փիլ հագիզէ շայրտլէրիմ օլուպ , հագիզաթը պիլէճէք սինիզ , հագիզաթ տախի սիզի ազատ էտէ-ճէք տիր » (Յովն. 8. 31) : « Քիմքի նիհայէթէ գա-տար թէհամմիւլ էտէր իսէ օ իտէլաս պուլաճագ տըր » (Մատթ. 10. 22) :

Իման թարիզինսէ հազիզաթըն տախի թագէ թէ՛ էսերի կէշտիքտէն սօնկրա, զայրէթին էքսիլմէսի եախօտ թէքրար տիւնեայա կէրի տէօնմէք խուսուսընտա 'ազիմ պիր թէհլիքէ վար տըր: Խրիսթիյան իմանընտան աշիքեարէ իրթխտատ, փէք նատիր վուգու՝ պուլուր: Խրիսթիյանըզը աչըզտան թէքը էտիպ շէրը թարիզէրինէ տէօնմէք տախի նատիր պիր շէք տիր: Շիրքէթ ի պէշէրէյէ, քէնտի ֆըսպ ու ֆիւճուրըյէ ութանմագսըզ խրիսթիյանըզընը թէքըզիպ էաէն սատէմտէն նէֆրէթ էատէր: Էօյէ պիրիսի տէյիլ եալընըզ քիլիստէտէ, իլլա տիւնեատա տախի ի՛թիպար վէ նամուսընը զայպ էտէր: Սալիհլէր անըն իչիւն ֆիզան էատէր, շէրիլէր իսթիհզա իլէ անը թանգիր էատէր: Անլէրին արասընտա պիլէ էանա պիր մէվգի՛ թութար: Անա տէնի նազարըյէ պագարլար: Պիւնա՛՛ն 'ալէյն, նամուս վէ ի՛թիպարը հազզընտա տիւչիւնէն պիր առէմ, փաք խրիսթիյան 'էօմրիւ կէշիրմէյէ պաշլատըզտան սօնկրա, ապա աչըզտան եարամազ վէ ֆէսատ թարիզէրինէ տիւշմէզ: Էկէր հիչ պիր շէյ էտէմէզսէ առտէմէրին զօրգուսը անը մէն՝ էատէր: Շայէտ պէօյէ պիր իրթխտատ վուգու՝ պուլուրսա օ տա ֆէվզ էլ 'ատէ էտնա պիր թապի՛թ իսպաթ էատէր:

Վէ լաքին զօրգարըզ քի խարիճէն իման իզրարը կիւզէլճէ հըֆզ էտիլտիյի հալտէ, հայաթը բուհանլէյէտէ կէրի գալմագըզ նաթիքաթիսն րէյէլ տիր: Խարիճէն խրիսթիյանըզը կիւզէլճէ իզրար էտիպ տէ ֆազիլէթ վէ սալանտա թէգատտիւմ վէ 'էօմրտէ ա՛մալ ու հարէքեաթտա խրիսթիյանըզըն թէ՛ էսիրինտէ թէգալիւտ էթմէյիպ, պիլ 'աքս զայրէթի

պէր տէվամ էքսիլիպ զամրին զա՛իֆլէշմէսի վէ սա՛յ ու իզտամըն կէվշէմէսի ի՛թիմալաթտան տըր: Էյ վահ քի պու թէտէննի իլէրի կիթտիքճէ առէմ տէ անըն իլէ ուլուշմագա պաշլար, քէնտի իւզէրինէ կէթիրմէքտէ օլտուզը պէլայը անլայաճագ օլտա իպրագ էտէճէյի շէվզ ու զայրէթի տախի զայպ էտէր: Տահասը վար, քէօթիւլիւք վէ եարամազըզ կիթտիքճէ արթար, թա քի առէմին կիւնասը քէնտի ճէգասընը տա՛վէթ էատէր: Ի՛թիգատընա զարը կէօգիւնիւ գափատան քիմսէ, միւրուրը գէման իլէ քէօր օլուր: Անլայամագ օլտնա գատար գալպինի սէրթլէշտիրի: Չա՛իֆ վէ էնէմիլէթսիզ պիր թարիգ իլէ խօշնուտ վէ բազի օլուր, թա քի զա՛աֆ ը հալը մուճիպ ի մէնուշիլէթ պիր հալ տըր ի՛թիգատընա կէլիր» եախօտ տանա 'ալի պիր 'էօմրէ նա՛՛լլիլէթ իչիւն լազըմ կէլէն ճէնա ու զայրէթի իպրագ էտէմէզ: Պու մախուֆ հիւքմ ու պէլա, անճագ տիւտարանէ խուլուս, նիլէթ վէ քէմալը համիլէթլէ պէր տէվամ սա՛յ ու իզտամ սայէսինտէ մէն՝ էտիլէ պիլիր: Պու սա՛յ ու իզտամ օլմագսըզ խրիսթիյան 'էօմրիւնիւն տանա 'ալի ֆազիլէթ վէ 'իւլլիլէթիլնէ նա՛՛լլ օլամատըզտան մա՛տա մուվագաթէն գուրթուլը օլտուզըմըզ շօլ եարամազ հալլէրին թանթ ը թէ՛ էսիրինէ տիւշէրիզ, վէ սօնկրաքի հալիմիզ էվվէլքինտէն պէտթէր օլուր:

Մէզքիւր էվսաֆ վէ խասսէլէրին խրիսթիյան 'էօմրիւնէ օլան 'ալագասը Պօզոս բէսուլըն 'էօմր ը բուհանիխինտէ կիւզէլճէ կէօրիւլիւր: 'էօմրիւնիւն նիհայէթիլնէ սօղրու եազըլմը մէքթուպարընըն պիրինտէ Պօզոս կէօյա քի մախֆի գալպինի հու-

զուրմըզտա աչըպ, քէնտինի թէչվիգ եւ թահրիք էտէն հիսսիյաթ իլէ մէրամ ու մագսատը թէմամէն իպրազ էտէր: Հիչ օլմագսա օգուրքէն բիսալէնին մուհարբիբնէ իշթիրաքը հիսս կէօսթէրմէմէք սայքի միււմքին տէյիլ տիր: Իֆատէլէրի օ գատար խալիս ու համիյէթ իլէ տօլու տըր քի, թէրճէմէ հալինտէ պլէն գալպլէրիմիգէ դայէթլէ թէ"էսիր էտէր: Անըն խահիչ վէ ֆէրտի համիյէթի իլէ գապթ օլունուպ, պաչգաաընըն թէհասսուրաթ ը գալպիյէսինի քէնտի միգին կիպի քէմալը կէրմի իլէ իրատ էթմէյէ պաչար ըզ: Անըն զալիպ արգուսը, մուգարբեր նիշանկեհանը իշթէ շու տըր «վէ պէն անը վէ անըն գըլամէթինն գուվլէթինի վէ էօլիւմիւնէ միւշապիհ գըլընարագ էլէմլէրինին միւշարէքէթինի պիւմէքէ, պիր վէճիլէ գըլամէթ իւլ էմվաթա վասըլ օլայըմ: Տէյիլ քի արթըզ նա"իլ օլտոււմ, եախօտ հալա քեամիլ օլտոււմ, ֆագաթ Բրիստոս Յիսուս պէնի նէ իշիւն թութտու խէ, անը թութմագա սա'յ էտէրիմ: Է'յ պիրատէլէր, պէն քէնտիմի վասըլ օլմուշ 'ատտ էթմէյօլըմ, լաքին պիր շէյ վար, եա'նի արգատա գալան շէյլէրի ունուտուպ, իլէրիտէ օլան շէյլէրէ ուզանարագ, Ալլահըն Բրիստոս Յիսուստա օլան 'ալի տա'վէթինին մուսապագաթ նիշանը իշիւն մէնդիլէ տօղրու սէյիբտիրիմ» (Յիլիպ 3. 10—14):

Օլ անտէ իսթիյարլանմըլ օլան բէսուըն պու ճէլիլ քէլամլարը 'իւնֆիվան ը շէպապէթ հերարէթի իլէ, վէ քէմալը կէրմի վէ խահիչ իլէ տօլու տըր: Իսթիյար «հիւսն ի ճէմալը սօլտուրըպ շէհրէյի պուրուշարան էմէք վէ զահմէթ իլէ եօրուլմըլ, թէհ-

լիքէ, եօրըլըգ, զարուրէթ վէ մէշագաթ կէօրմիւշ կէչիլմիշ, մահպուս օլուպ' էօլիւմ պէքլէմէքտէ օլտուղը հալտէ միւտտէթ ի մէտիտէ եաշամագ իւմիտինտէ օլան պիրի կիպի եաղմագտա տըր: Քէնտիմի իսթիյարլանտըղընտա 'էօմր կէնճլէրէ կէօրիւնտիւմիւ կիպի կէօրիւնտիւ եա'նի մէրտանէ չալըմագ, զայրէթլէ էմէք չէքմէք վէ ինսանըն միւպլէլա օլտուղը մէշագաթա գաթլանմագ իշիւն միւնասիպ պիր սէֆէր կէօրիւնտիւ: Աճէպա պունըն սըրրը նէ' տիր: Շուստան իպարէթ տէյի'լ մի տիր քի, օ պու 'էօմրիւն Բրիստոսս բապթ օլունմըլ պիր 'էօմր օլտուղընը կէօրտիւ: Պու ճիւմլէ զահմէթ վէ մէշագաթ, էմէք վէ ֆէտաքեարըլը իլէ հագիգաթէն 'էօմրիւն ասըլ մէրամընա վասըլ օլմագ իսթիյնի անլամըլ խի: Վէ տախի պիղիմ իշիւն թա'յին օլունան խըտմէթ պու 'էօմր տէվամ էթտիքճէ խիթամա կէլմէյիպ տա'լիմա անտէ տէվամ էթմէմիգ կէրէք օլտուղընը քեամիլէն հիսս էթմիշ օլմասը խի: Օլ խըտմէթ տախի էօյլէ պիր խըտմէթ տիր քի, անտէքի մուվաֆֆագիյէթ սէնէլէր իլէ տէյիլ, սէմէրէլէր իլէ էֆէնտիսինին բուհընա տահա գիյատէ մալիք օլմասը վէ անըն էօրնէյինէ իմթիսալտէ թէգատտիւմ էթմէսի, վէ կիթտիքճէ անա տահա գիյատէ վէ տահա տէրինճէ իման կէթիրմէսի իլէ վէգն էալիլը:

Էօյլէ իսէ պիղիմ 'էօմրիւմիւգիւն նիղամը իշթէ պունտա տըր: 'էօմր ը բուհանինին տահա 'ալի պէրէքէթլէրինէ նա"իլ օլմագ վէ անը վէ անըն գըլամընըն գուվլէթինի հագիգաթէն պիլմէք իսթէր իսէք, պէր տէվամ թէգայիւտտէ օլան զայրէթ ու

համրյէթ վէ պի զէվալ միւտալէմէթ իլէ , տա՛խմա
 նիշանկեանա տօղրու սէյրթմէլիյիզ : Պու միւքեա-
 ֆաթ 'էօմր խիթամ պուլմայընճա ասլա գաղանըլ-
 մազ , վէ իլահի 'էօմրտէ թէգատտիւմ ֆիքրի պու-
 շէյտէ ասլա խաթըրտան չըգարըլմամալը : Ասլա ,
 գիրա խրիսթիյանըն խահիշ ու հէրարէթինի թէշվիգ
 էտէն իւմիտէր արասընտա տահա փարլազ լէմ'ան
 էտէն պիր իւմիտ վար իսէ , օ տախի շու սըր քի ,
 էօթէտէքի 'էօմրտէ միւքեաֆաթըմըղը տահա էյի
 անկլայարագ նա՛իլ օլաճաղըզ , վէ Գրիստոսա միւ-
 շապիհ էվսաֆ իլէ Գրիստոսա շոյան իշլէրտէ թէ-
 գատտիւմ էտէճէյիզ , օ չէլէրի քի պուրստա անկլա-
 յամայըզ :

Սա՛յ ու զայրէթ վէ միւտալէմէթ սայէսինտէ
 նա՛իլ օլտուղըմըզ 'ամէլի սէմէրէլէր հազընտա
 Մովսէս վէ Նէեմիա իքիսի տախի մէզքիւր սէմէրէ-
 լէրէ մուխալիֆ թէ՛էսիրլէր արասընտա նա՛իլ օլ-
 մուշ , վէ իքիսի տախի էմէք վէ զահմէթլէրի արա-
 սընտա գուտրէթ ի Իլահիյէ իլէ հըֆզ էտիւմիշ օլ-
 մալարը իլէ զայէթ կիւզէլ միսալէր տիրլէր : Մով-
 սէսին թափսիֆի իչիւն իսթի՛մալ էալիլէն « հալիմ »
 քէլիմէսի , 'Իպրանիճէսինին սայքի թէմամ մուգա-
 պլիլի օլմայըզ սապր վէ թէհամմիւլ մա՛նասը տախի
 վար սըր : Մովսէսին պիւթիւն թարիխինտէ պու-
 ֆիքր կէօրիւլիւր : Պէրրիյէտէ գավմընըն խէլասը
 հազգընտա իւմիտէր իլէ կէշիրտիյի գըրգ սէնէ ,
 էքսէրիյա գավմա մուխալիֆէթտէ վէ տա՛խմա ան-
 լէրտէն իլէրի օլտուղը հալտէ սօլաշարագ , վէ գավմ
 արասընտա տա՛վէթ ի Իլահիյէլէրինին ֆիքրի հա-
 զիգիսինի հըֆզ էթմէք պապընտա սըզընթը վէ մէ-

շաղգաթ չէքէրէք գըրգ սէնէ միւթէմատի՛էն կէօս-
 թէրտիյի էմէք վէ ֆէտաքեարըզ վէ էմէյինին սէ-
 մէրէսինի պիչէմէյէճէյինի պիլտիյի հալտէ սոնա գա-
 տար թէհամմիւլ էթմէսի , կէօսթէրիք քի Մովսէս
 զայէթ 'ազիմ սա՛յ ու իգտամ վէ միւտալէմէթ ի
 զայուրանէ իլէ միւթթատըֆ օլուպ , Ալլահըն հի-
 տայէթիլէ բահնիւմալարը թա՛յին օլուստըղը միւ-
 լէթին նասիպի 'ալասընը թէշքիլ վէ թէրթիպ իշինէ
 շայէսթէ վէ միւգթէտիր պիր գաթ խտի :

Միլլէթին՝ էյամ ը միւթէ՛ախիլէսինտէ շան ու ճէ-
 լալընը ի՛նտէ էտէն Նէեմիա տախի շունա միւմա-
 սիլ թէճրիպէլէրտէն կէշտի : Ֆիթնէքեար վէ գուվ-
 վէթլի տիւշմէնլէր անըն իշինի մէն՝ էթմէք իսթէ-
 տիլէր իսէ տէ , սիւր'աթ ը հարէքէթ վէ իգտամ ու
 զայրէթ իլէ անլէրին էօնիւնիւ ալտը : Ճէմա՛աթ
 Նէեմիանըն հազըրլանտըղը ֆուրսաթտան իսթիֆա-
 տէ էթմէքտէ աղըր տալրանըյօր խտի : Լաքին Նէե-
 միա անլէրի պու վաղիֆէօիլլիքլէրինին նէթիճէ վէ
 պէլալարընա թէրք էտէճէք եէրտէ , անլէրին Երու-
 սաղէմ իչիւն օլան հիսսիյաթ վէ խահիշ ու զայ-
 րէթլէրինի թէշվիգէ չալըշտը , վէ էնճամընտա պիւ-
 թիւն եիւրէյի իլէ պաշաաղըղ իշի սայքի ճէմա՛աթըն
 մուխալիֆէթի արասընտա խիթամա կէթիրթտի :

Պու պէօյիւք գաթլարըն էմէք վէ զահմէթլէրի
 սուրէթ ի մախսուսէտէ օսանտըրըճը վէ մուճիպ ի
 մէ՛յուսիյէթ խտի , անճագ էն պէօյիւք շախալարըն
 թէհամմիւլ էտէ պիլէճէյի զահմէթ խտի , չիւնքի
 հիշ պիր մէմուռնիյէթ եա միւքեաֆաթ էսէրի կէօր-
 մէտիքտէն մա՛տա , քէնտի մէնֆա՛աթլարը իչիւն
 չալըշտըզլարը քիմսէլէր , էքսէրիյա էն չօգ միւմա-

նա՛աթ սէպէպի օլմագատ իտիւր : Քիւղէրին մէն-
 Փա՛աթը իչիւն չալըըըը իտէ անլէրտէ մուհապպէթ
 վէ մէննուհիյէթ էսէրլէրի կէօրիւլտիւքտէ զահմէթ
 վէ Ֆէտաքեարըզ պիճնիսպէ գօլայ օլուր , լաքին
 Փա՛ իտէլէրի իչիւն չալըտըըըը քիմսէլէր Ֆէտա-
 քեարըըըըըը անլամայըպ , քէնտի էյլիքլէրի իչիւն
 օլան էմէքլէրիմիդէ մուգավէմէթ էտէն վէ հաթթա
 զազապլա կիւճէնէն քիմսէլէրին վէրտիյի մէ՛յուսի-
 յէթլէր արասընտա տէվամլէ չալըըպ զահմէթ չէք-
 մէք էն նէճիպ վէ էն ՛ալի պիր թապի՛աթ իսպաթը
 տըր : Պէօյլէ պիր շէյ իչիւն ղէմիճի օլմայըպ մէն-
 պա՛ ը ՛ալիտէն սուտուր էտէն էն փաք մէրամ վէ
 խալիս նիյէթ լաղըմ տըր , քի օլ մէրամ պէշէրիյէ-
 թին ՛աղիմ խէլասը իչինտէ « մա՛սէրէտէ կալընըզ
 իւզիւմ պասան » (Ես. 63. 3) վէ քէնտիճի խաչա
 չըգարաճազ օլան քիմսէլէր իչիւն զահմէթլի ՛էօմ-
 րիւնիւ սարֆ էտէն Ձաթ ը ճէլիլտէ թէմամէն զա-
 հիր օլմուշ տըր :

Պիզիմ տա՛վէթիմիզ իշթէ պու շէյ տիր : Նիհա-
 յէթէ գատար թէհամմիւլ էթմէլիյիզ , խրիսթիյան
 եօլճըըըընտա հիչ՞պիր նօղթա եօզ տըր քի , ճիհէթ ի
 բուհանիյէտէ զայրէթիմիզի էքսիլթմէք , տիզգաթ
 ու ինթիյաթըըըը կէվշէթմէք վէ նիշանկեհանա տօղ-
 բու սէլիրթմէքտէն վազ կէչմէմիզէ միւսա՛ատէ է-
 տիլէ պիլսին : Պունու էթմէք թէճրիպէսինէ քէմալ ի
 տիզգաթ վէ զայրէթ իլէ մուգավէմէթ էտիլմէլի :
 Անտէն մաղլուպ օլմագ թէտէնիս ՛ալամէթի տիր :
 էկէր պու խուսուստա տիւշէր իտէք , մէսլէքիմիզ
 տիւշար ը թէհիլքէ օլուր : Սիլսիլէ ի վէգայի՛ պիզ
 ուլուր իքէն տէվամ էտէր կիտէր , պիզ տէ մէվ-

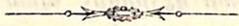
գի՛իմիզի զայպ էտէրիզ , վէ պիր տէֆ՛ա օ զայպ
 էտիլտիքտէ , թէքրար գազանըմասը սայքի միւմ-
 քինսիզ օլուր :

Ֆիլ վագը՛ Սլլահնն ինայէթիյէ չազգ թէ՛ա-
 լայա օլան ՛ապուտիյէթիմիզի թէքրարլայըպ , սափ-
 մըլ օլտուղըմը թարիզ ի խթիգամէթէ եհնէ կիր-
 մէմիզ իմքեան օլուր , լաքին ճիւմլէ սափմըլ օ-
 լանլարըն պիլտիյի իւզրէ պիր չօզ զահմէթլի է-
 մէքլէր չէքիլիւր վէ մու՛ախիսարէն ՛էօմրիւմիւզտէ
 նազապիլ պիր շէյին գայ՝ օլմուշ օլմասը հիսսիյաթը
 տա պագի գալըր : Ճիւմլէմիզ տախի միւ՛էպպէտէն
 զայպ օլմուշ կիրանպէհա տագիզէ վէ՛սա՛աթլար Ֆէվթ
 էթտիյիմիզի տէր խաթըր էտէ պիլիբիզ , լաքին սէ-
 նէլէր միւրուր էթտիքճէ , օլ խաթըրէ զայէթլէ սա-
 հիհ վէ մա՛լլում օլտուղընտան մուճիպ ի էլէմ օլմա-
 ղա պաչար :

Քէմալ չաղընը կէչիրմիշ օլան պիրինէ , կէնճլի-
 յինտէ պիհուտէ ետրէ կէչէն սէնէլէրին պէ թէք-
 րար ի՛ատէսի միւմքին օլսա նէ գատար մէսրուր
 օլուպ պի հիսապ խաղինէլէր պոււմուշ կիպի սէվի-
 նիր , հատտ ը գաթընտա ի՛ատէսի նագապիլ օլան
 զա՛յաթ ը մէքքիւրէ իչիւն Ֆիզան էտէնլէր , կիւնահ-
 լարը ՛աֆվ էտէն մէրհամէթ Ուլլահ Ֆիքրի իլէ ՛ա-
 տէմ ի մուվաֆֆագիյէթտէ պիլէ քէրիմանն տէրս-
 լէր թա՛լիմ էտէն ինայէթ Ուլլահ Ֆիքրինտէ թէ-
 սէլլի պոււա պիլիլէր , լաքին կիւնէչլէրի տահա
 սապահ վագթընը կէօսթէրիպ , վագթը ղէվալարը
 տահա պա՛խտ օլան քիմսէլէր միւթէնէպպիհ օլա-
 րագ իքմալ ը սէֆէր էյլէսիլլէր :

Տո՛ւրմագսըլ Գէվա՛մ էլի՛գիլ , հէր ՛ալիճէնապ ՛էօմ-

բիւն սըրըը, էն եիւճէ խրիսթիյան 'էօմբիւնիւն շարթը՝ իշթէ պունտա տըր: Տիգգաթ էտէլիմ քի, նէ թէ՛լիքէ, նէ թէ՛ճրիպէ, նէ մէ՛յուսիյէթ պիզի թարիգ ի միւսթագիմտէն սափտըրմասըն: Թարիգիմիդ «սալիէլէրին թարիգի» կիպի օլսուն քի լէմ՛ան էտէն նուր կիպի «թամմ կիւն օլունճայա տէկին արթըպ զիյա վէրիր» (Էմա. 4. 18):

ՍԷՔԻՋԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԳՈՒՎՎԷԹ ՎԷ ՇԻԼՍ ՈՒ ԼԷԹԱՅԷԹ

Խրիսթիյանլար երէ՛նէյաւըք Ե՛նէ՛նէյէ քեամիլ ատէմէր օլմալը տըրլար: Իմանլարը քէնտիլէրէ բուհանի գուտրէթ ու գուվլէթ իհասն էթմէլի տիր: Ճիւմէ 'ալէմ կէօրմէլի տիր քի անլէր Քրիստոսըն թէվապի՝ ի օլտըզլարընտան՝ տէյիլ հալընըզ տահա փաք վէ հիւսն ի ախլազ սահիպի, իլլա հէր նէվ թէճրիպէյէ տայանմազ վէ թէհամմիւլ էթմէք պապընտա էն ի հիքմէթ վէ սահիպ ի գուտրէթ տախի աիրլէր: Ճէսարէթ ի ախլազիյէ սէպաթ ու մէթանէթ, վազիֆէտէ սատագաթ, սա՛յ ու զայրէթ վէ միւտավէմէթլէրի իլէ իպրազ էթմէլի տիրլէր քի Ճէհապը Հազզըն լութֆ ու 'ինայէթինի պիհուտէ գապուլ էթմէմիշլէր:

Չա՛րֆ թապի՛աթլը, սէպաթսըզ վէ միւթէրէտախտ ֆիքրիլի, գօլայճա թահրիք ու թէ՛էսիրէ միւպթէլա օլան պիրիսի, իգրար էթտիյի տիյանէթէ 'իզգէթ վէ զիյնէթ սէպէպի օլամազ, վէ էկէր պու գուսուրլար իլէ պէրապէր միւթէ՛ասսըպ թալլըզ վէ մէվատտը աինիյէ իւզէրինէ ճանսըզ վէ կէվշէք սէօզլիւ պիրիսի օլուրսա, հալ տահա պէթթէր օլուր: Պէօլէ շէյէրէ միւմասիլ հալլէրի պէհանէ թութարազ հայաթը բուհանիյէյէ գարըք հազարէթ էթմէյէ ատէմէր ֆուրսաթ արարլար, «Խէլասքեարըմըզ Ալլահըն թա՛լլիմինի հէր շէյտէ թէզ-

երին » էթմէք իսթէսէք (Տիտ. 2. 10), « Սգըլ ճի-
հէթիյէ քեամիլ » օլուպ (1 Գօր. 14. 20), « Քրիստոսըն քէմալընըն գամէթի էօլչիւսիւնէ վասըլ օլա-
լըմ » (Էֆս. 4. 13), Քրիստոսըն Ինճիլիստէ ճիւմլէ
էսպապը գուվլէթ, ճէսարէթ վէ սէպաթ վէ գապի
վէ շէճի՛ պիր թապի՛աթ հուսուլի իյիւն լազըմ օլան
հէր շէյ մէվճուտ տըր, վէ եկէր պիգտէ էօյլէ պիր
թապի՛աթ հասըլ օլմազաս, պիզ ես անըն մէրամը-
նը անլայամատըղըմգտան, հախօտ գուվլէթիսի
իսթի՛մալտա գուսուր էթիսիյիմիգտէն օլուր: « Բապպ
իլէ գուվլէթի » օլմաղա տա՛վէթ օլուհմագտայըզ
վէ օլա պիւիւր իզ (Էֆ. 6. 10):

Մէզքիւր գուվլէթ տախի հագիգի խրիսթիյան-
լըգտա տա՛լմա հիւ՛մ ու լէթաֆէթ իլէ պիրլիքտէ
օլուր: Թարիխի յալէմտէ հագիգաթէն պէօյիւք գաթ-
լար պու շէյի յաճիպ սուրէթտէ իսպաթ էթմիշ տիր-
լէր. Լուտերին, Փափա վէ իմփէրաթօրըն գուտրէթ
ու թէ՛ էսիրինտէն գօրգմայարագ յալէյհիստէ հիւ-
ճիւմլէ քէնտիսի մանվ էթմէյէ չալըչանլարըն ճիւմ-
լէսինէ գարչը քէմալը սէպաթլէ մուգապլէմէթ էթ-
մէսի վէ հինէ յայնի Լուտերին քէնտի չօճուգ-
լարընա էյլէնճէլի մէքթուպար եագմասը, եախօտ
լաթիֆանէ վէ նէղաքէթլէ խանէսինէ նուր վէ չազ-
լըզ տաղըթմասը եէքտիկէրինէ միւպ՛ային, լա-
քին հինէ տէ քէմալը ինթիլամլէ միւթապըզ մէն-
զարէլէր տիր: Ինկիլթէրրատա « ՍՍԱԼԻՍԻՅՆ » ֆըր-
գասը վազթընտաքի առտմէլէր տախի յայնի հալը իս-
պաթ էտէրլէր: Անլէր Եէհօվանըն էհլ ի սէպաթ,
սահիպ ի գուտրէթ վէ սատըզ վէ էմին գուլա-
րը խտիլէր: Լաքին խանէ վէ խուսուսիյաթ տա՛լի-

րէսինտէ իսէ լաթիֆ վէ հալիմ, միւշֆիգ վէ մու-
հապպէթլի խտիլէր. շէօյլէ քի անլէրին խանէ վէ
Ֆամիլեա տա՛լիւսի, սէլամէթ, լէթաֆէթ մէս-
քէնի իտի: Միւթէվէֆա Սըր ճօն Ֆրանքլին հագ-
զընտա քէնտիսի զայէթ էյի թանըլտն պիրիսի
տէմիշ տիր քի, « Օ թէհլիքէտէն ասլա գաչմամըչ
պիրիսի իտի: Լաքին օ գատար տա նագիք վէ լա-
թիֆ իտի քի փիրէյի պլլէ ինճիթմէզ իտի »: Հա-
վիլլօք մէշնուր պիր ճէնէրալ իտի իսէ տէ, խա-
նէսինտէ չօճուգ կիպի լաթիֆ վէ հալիմ իտի: Սըր
թօմաս Պըքսթօնըն շախսի ՛էօմիրու հայաթը րու-
հանիլէնին օլ գատար լաթիֆ Ֆագիլէթլէրի իլէ միւ-
զէյլէն իտի քի, պի փէրվա սէպաթ ու գարարը իլէ
Ֆիւթուր պիլմէզ ճէսարէթի իյիւն մէ՛ մուրիյէթ վէ
էնզարը յամմէտէ մէտն ու սէնա օլուստըղը կիպի,
խանէ վէ Ֆամիլեա տա՛լիւսիստէ տախի զայէթլէ
հալիմ վէ սէվկիւլիւ իտի: Մէրտլիք, գապա, նէ-
գաքէթսիզ, լէթաֆէթսիզ օլմագտան իպարէթ տէ-
յիլ տիր: Փաթըրտըլը խօտպինլիքտէ վէ թէրս ՛ի-
նատճըլըգտա զահիր օլմազ: Շէճա՛աթ վէ մէրտլիք
հագզընտա պու գապիլտէն ֆիքըլէր, գատիմ վան-
չիլիք զէմանլարընտան գալմա էսէրլէր տիր, օլ վա-
զըլթարտաքի վանչիանէ թալը ու հարէքէթլէր,
չիտտէթլի գուվլէթ կէօսթէրիւր զանն օլուսուր ի-
տի, Ֆագաթ էքսէրիյա վանչի եըրթընըզ յալամէ-
թի իտի: Օ շէյ փութփէրէսթ գապիլէլէրին միսալը
միւթէսավիրի իտի: Սրիսթիյան միսալը իսէ, տա-
հա հիւճէ նէվտէն պիր միսալ տըր: Պու գուվլէթ,
սիւքիւնէթ, ասայիշ վէ սաուտէ հալ իլէ մուվաֆ-
Ֆագիլէթտէ տիր: Սրիսթիյան Գատիր ի Մութլագըն

լաթիք գուրու տըր : Օ թավը ու հարէքէթ , մէճազ ,
 թէչքլլաթ , մէրամլար , արզուլարընտա վէլհասըլ հեր
 խոռուռուտա լաթիք օլմալը տըր : Պինա'էն 'ալէյն ,
 օ հալիմ , սաքին , ասուտէ , միւսթազիմ , փէրհիզ-
 քեար , հիւքմտէ 'աճէլէ էթմէզ օլուպ , հարիս ի շան ,
 զալիմ , զատտար , մաղրուր օլմամալը տըր . զիրա
 պու շէյլէր լէթաֆէթէ մուզայիր տիր :

Պիր քիմսէնին պէօյլէ լաթիք օլմասընտա գուվ-
 վէթ ու մէթանէթտէ կէրի օլմասը լազըմ կէլմէզ :
 Գուվվէթին լաթիքանէ օլմամասընա սէպէպ եօզ
 տըր : Հիւմ ու լէթաֆէթին տախի զա'իֆ օլմասընա
 հիչ սէպէպ եօզ : Մէրմէր 'ամուտ , պաշլըղընըն կիւ-
 զէլճէ հէքք էտիլիպ իշէնմէսիլլէ եախօտ փէրտահ
 էտիլիպ ճիլա վէրիլէրէք կիւզէլ տամարլարընըն մէյ-
 տանէ չըգարըլմասըլլէ զա'իֆլէնմէզ վէ գուվվէթի
 էքսիլմէզ : Պիր պինատա յիրին թէզեհինաթ , մէթա-
 նէթ ու գուվվէթ իլէ պիրլիքտէ օլուրսա էն զիյատէ
 կիւզէլ կէօրիւնիւր : Բէսամըզըն էն հէֆիս ասար-
 լարընըն րէսմէրինին զըյմէթի , իշին խիթամընտա
 վէրիլէն փէրտահ իլէ վէ րէսմին հիւսն ու քէմալընը
 արթըրան սօն նազիք տիզգաթ ու իթիմամլար իլէ
 թէզայիւտ էտէր :

Պիր քիմսէնին պու հիւմ ու լէթաֆէթի էքսէրիյա
 գուվվէթ ու գուտրէթ 'ալամէթի տիր , վէ հէմ տէ
 լէթաֆէթին էսասընտա գուտրէթ զաթէն պուլոււ-
 մալը , եօզսա 'աճզ ու զա'աֆա տիւշմէսի գապիլ տիր :
 Էկէր պիրիսի խրիթիյան հիւմ ու լէթաֆէթինէ մալիք
 օլմագ խաթէրսէ , Բապպ իլէ գուվվէթիլի օլմալը տըր :
 Վէ լէթաֆէթի մէզքիւրէնին պուլոււմամասը գուվ-
 վէթիլի տէյիլ , իլլա հիսս էտիլէն զա'իֆ պիր թա-

պի'աթ 'ալամէթի տիր : Սահիպ ի գուտրէթ օլուպ ,
 սասագաթ ու ճէսարէթ , իթիմատ վէ իտարէի
 նէֆա իլէ իշինի պէր գարար ինթիլզամ իւզրէ տէվամ
 էթտիրէ պիլէն պիր քիսմէ , հիչ 'աճզ ու զա'աֆ
 գօրգուր օլմագաբզ , հիլմ ու լէթաֆէթ իլէ տօլու
 օլա պիլիւր : Լաքին 'աճզ վէ զա'աֆ օլուպ 'աճզ ու
 զա'աֆընը տա հիսս էտէն պիրիսի թավլը պագըլա
 հիտտէթլէնմէսի , պաղըրըպ չաղըրմասը աթվար ու
 հարէքէթինտէ զայէթ սէրթ , 'ատէթլէրինտէ փէք
 սըզզ օլմագ լազըմ տըր զանն էտէր վէ պա'զէն տէ ,
 պախուսուս էնէմիլլէթսիզ ուֆագ շէյլէր հազզընտա
 շամաթա փաթըրտը էտիպ մու'աննիտ օլմագ էլզէմ
 տիր տէյիւ տիւշիւնիւր , օլմայա քի քէնտինին պիւս-
 պիւթիւն իզթիտարսըզ վէ սիզաէն տէ պիր ազ գօրգ-
 մագտա օլտուղընըն ֆարզընա վարասընըզ :

Գուվվէթ ու լէթաֆէթին պալատէ մէզքիւր իթ-
 թիհատը մէս'ուտանէսինէ մալիք օլմամըզըն էն էմին
 ալամէթլէրինտէն պիրի ատապ ու աթվարմըզտա
 նէզաքէթ իպրագը տըր : Լաքին խարիճի կէօսթէ-
 րիչ նէզաքէթի օլմայըպ , անճազ լէթաֆէթ ի պա-
 թընիլլէ նէթիճէսի վէ աթվարը խարիճիլլէն հիւսն ու
 լէթաֆէթ պախչ էտէն բուճըն լէթաֆէթինին սէ-
 մէրէսի օլան նէզաքէթ օլմալը տըր : Սաստէ կէօս-
 թէրիչ իշիւն օլան լէթաֆէթ էր եա կէճ մութլագա
 մէյտանէ չըգար : Նահէհան պիր վագա'ա զուհուր
 էտէրէք օլ անտէ միւզթէզա ի հալէ նէզաքէթ ի
 հագիլիլլէ մուվաֆրզ կէլիպ , սախթէ նէզաքէթ միւ-
 յէստէր օլմամազ , Շու 'արստա հաշամըջ օլան էն մէշ-
 հուր պիր ինկիլ շա'իր Գուտուրսըզ մէլիք վէ
 քեամիլ մէրտ ի լաթիք օլան Սրթուրըն ալզը իլէ

իրատ էթտիյի քելամլարտա զայէթ մուհիմմ պիր հագիգաթ սէօյլէմիշ տիր : Եանի « Զիրա ատապ ու աթվար պօշ շէյլեր օլմայըպ անճագ թապի'աթ ը սատագա վէ ֆիքր ի նէճիպ սէմէրէսի տիր » :

Պու լէթաֆէթ եախօտ նէզաքէթ պիղզպուր միւնթագամ թա'լիմ ու թէրպլիյէ կէօրմիւշ , կէնճ-լիքլէրինի լէթաֆէթ ու նէզաքէթ թէ'էսիրլէրի ա-րասընտա կէչիրմիշ , ֆիքրէ փէրտահ վէրիպ աթ-վար ու հարէքէթ ի թանգիֆէ միւսա'իտ հէր նէվ' ֆուրսաթ վէ իմթիյազլարա մալքօ օլմուշ օլան մու- 'ալլիմէր սընըֆընա միւնհասըր տէյլ տիր , իրիսթի-յան լէթաֆէթինտէքի նէզաքէթի հագիգիյէ պուճ-տան տահա վասի' վէ տահա 'ալի պիր շէյ տիր : Պիր քիմսէնին աշաղը սընըֆէ հալի արասընտա թա'լիմ օլունմըշ օլմասընտան տօլայը՝ ատապ ու աթվարընտա էտնա վէ գապա , վէ քէլամ եա հարէքեաթտա ալչագ վէ նէզաքէթսիզ օլմասը լազըմ կէլմէզ : Վէ էկէր օ ֆրիստոսըն լէթաֆէթ ի հագիգիյէսինէ մալք իսէ , էօյլէ հարէքէթ էթմէզ : Քէնտիսինտէն պէօյլք քիմսէլէր իլէ սէօնպէթ վէ 'ալագասընտա քէնտիսի տախի անլէր գատար էլի պիրիսի օլտուղընը կէօս-թէրմէք եօլլու գապա վէ մազըրուրանէ թարզ իլէ տավրանմասը լազըմ տըր տէյիւ տիւշիւնմէզ : Ա-տէմէր պախուսուս կէնճլէր պու նէվ' հարէքէթ իլէ քէնտիլէրինի նէ գատար պիլսէլէր իտի , քիւլլիյէն նէֆրէթ էտէրէք անտէն սագընըրլար իտի : Պէօյլէ-լէրին ասըլ թապի'աթլարընը իզան եօլլու շու տախի գիքրէ շայան տըր քի , օ նէվ' ատէմէր մաֆէվլէ-րինաէ օլանլարա սօղրու ֆօտուլ վէ քիւսթախ օլ-տըզլարը կիպի , մատուճլարընտա օլանլարա տա մաղ-

րուր վէ զալիմ տիրլէր : իրիսթիյան գուվլէթ ու լէ-թաֆէթինին սէմէրէսի օլան հագիգի նէզաքէթ , հիշ ըիւթպէ վէ սընըֆ ֆարգը կէօղէթմէզ : իրիսթիյան ըուհընըն թամմ մանասընը անկլայթարագ ըէսուլըն թա'լիմինէ կէօրէ « Ճիւմլէ ատէմէրէ լաթիֆ » օլուր (Տիտ. 3. 2) : Լէթաֆէթ շօլ տէրին իշթիրաքը հիսս իլէ տօլու մուհապպէթ սէմէրէսի տիր քի , հէր նէրէտէ գալպտէ սաքին օլա պիւթիւն 'էօմրիւ գապթ ու գապզ վէ թանգիմ ու իրչատ էտէր : Լէթաֆէթ 'էօմրիւնիւն մուհապպէթ նիգամընը իճրա էտէ պիլսինլէր տէյիւ-էն ի տիգգաթ օլուպ ույանըզ տուրանլար մէրամ-լարընա նա'իլ օլուրլար :

Մուհապպէթ գանուընըն գուվլէթ ու թէ'էսի-րինին պիղզաթ տիրի շահիտի օլան Պօղոս ըէսուլըն քէլամլարընտա պէյան էտիլտիյինէ կէօրէ օլ իլանի մուհապպէթ գանուընա նազար էյլէ : « Մուհապ-պէթ թէ'էննի էտիպ լութֆ իլէ մու'ամէլէ էտէր , հաստ էթմէզ , էօյիւնմէզ » : Քէնտի քէնտիինէ էնէմ-միյէթ ի 'ազիմէ զէրիպ « թէքէպպիւր էթմէզ » , վէ պինա'էն 'ալէյի նէֆափէրէթլէրին էթտիյի կիպի « պէտ մու'ամէլէ էթմէզ » քէնտի ֆա'իտէսինի ա-րամագ , հիատէթլէնմէզ , սու'ի գանն էթմէզ » — պաշգալար հագընտա ֆէնա շիւպհէլէր թաշըմազ : « Հագգօըլըգտան հազզ էթմէյիպ , հագիգաթլէ մահ-գուզ օլուր » : Լէյիլմիգտէ օլտուն օլմասըն « հէր շէյէ թէհամմիւլ էտէր , հէր շէյէ ինանըր , հէր շէյի իւ-միտ էտէր , հէր շէյէ սապր էտէր , մուհապպէթ սու-լա զէլաւ պուլա » (1 Գօր. 13. 4—8) : Ան պու իւ-համը իլանի տիր , պու քէլամլարը քի'մ օղուր տա էօյլէ օլտուղընա շիւպհէ էտէ պիլիլր : Պու +էլալար

խրիստոսի յան 'էօմրիւնիւն գանուկարը տըրլար, հէր քէս իչիւն գանուկ, պիզիմ իչիւն գանուկ տըրլար: Պուկար էօյլէ գանուկար տըր քի կէնճէր անլէրի 'էօմրլէրինին գա''խտէ վէ էսասը տէյիւ իթթիխազ էթսէլէր, պու 'ալէմտէ իչլէնիլէ կէլէն էն 'ազիմ իսլահաթը բուհանիչէ իճրա էսիլիբ, վէ ճիւմլէ բուհանի հայաթ ու իգտամաթտան զիյատէ Քրիստոսըն մէլէքիւթիւնիւն հիւմայէ վէ մուզաֆֆէրլիյէթինի թա'ճիլէ մէտար օլուր:

Օն իքիլէր արտաընտա էն լաթիֆ վէ էն հալիմ նազարըլլա պագըլլան բէսուլ, «էջ նէվճիվանլար, սիզէ եազաըմ, չիւնքի գուվլէթլիսինիզ» (1 Յովհ. 2. 14) տէյիւ եազմըլ տըր: Գարարը սապիթ, Ֆիւթուրըզ ճէսարէթ, զայրէթ ու կէրմի նուսուհէսի մագամընտա թութուլմագտա օլան Պօղոս տախի «Քրիստոսըն հիլմ ու լէթաֆէթիլլէ բէճա էտէրիմ» (2 Գօր. 10. 1) տէյիւ եազմըլ տըր: Պու իքի զաթլար եա'նի Պօղոս վէ Յովհաննէս հագգընտաքի էֆքեարը 'ուսուսիլլէ պէլքի պիր ազ թէպտիլլէ միւհթաճ տըր: Անլէրին իքիսի տէ խրիստիւյանըզ գուվլէթ վէ լէթաֆէթի հագգընտա 'ազիմ միսալլէր տիրլէր, վէ հանկը հաստէ հանկըսընա զայիպ իսիլինի սէօյլէմէք զօր տըր: Տէլա''իլ լի վաֆիրէ վար տըր քի Յովհաննէսին հիլմ ու լէթաֆէթի գուվլէթ վէ մէթանէթ ի 'ազիմէ իլէ սօլու պիր թապի'աթ թէզիլին էթմէքտէ իտի: Թապ'էն հիտտէթ ու շիտտէթ վէ զայրէթ ու կէրմի իլէ սօլու օլուպ, պիտայէթ ի գուհուրընտա տա խըրսը շան խայալաթընտան վարէսիլ տէյիլ իտի: Վազթըլլէ էֆէնտիսինի գապուլ էթմէք իսթէմէյէն Սամարիալլար իւզէրի-

նէ սէմատան աթէչ եաղմասընը իսթէյէն, վէ Րապպըն մէլէքիւթիւնտէ պիրատէրի իլէ քէնտիսի հագգընտա. պիրինին Րապպըն սաղընտա տիկէրինին իսէ սօլընտա օթուրմասընը թալէպ էթմիշ օլան շաշիրտ, չօլ սէվկիւլիւ բէսուլ օլմուշ տըր քի անըն ինճիլի Քրիստոսըն բուհընը էն զիյատէ 'աքս ու պէյան, վէ բիսալլէրի խրիստիւյան մուհապպէթի հագգընտա զայէթ պէլիլաննէ վէ Ֆասիհաննէ պահսը մէգալ էթմէքտէ տիրլէր:

Նի'չիւն պէօյլէ օլմասըն, հէման օլ բիսալլէր օլ վազթտա քիլիսէյի իհաթէ էտէն կիւնահ վէ իսթալարը էն շէտիս իֆատէլէր իլէ հիւքմ էթմէքտէ տիրլէր: Օլ ինճիլ, օլ զէմանտէ եէհուտի միլլէթինին հիւքմ ու հէլաքընա սօղրու սէվգ էտէն Ֆասըզ վէ միւրա''ի քիմսէլէրէ զարըլ էֆէնտիսիլին իրատ պուլուրտըրը պա'ղը էն շէտիս քէլաճլարընը հալի տիր: Վէ Պետրոս իլէ պիրլիքտէ միլլէթ մէճիլի հուղուրընտա տուրուպ, «Ալլահտան զիյատէ սիզի աինկլէմէք 'ինտ Ալլահ հագգ մը տըր, սիզ հիւքմ էտինիզ, զիրա պիզ կէօրիւպ իշիթիսիլիմիզ շէլլէրի սէօյլէմէմէյէ միւզթէտիր տէյիլ իզ» (Ա'մալ. 4. 19) տէյէն իշթէ պու 'աջի Յովհաննէս տիր: Անըն թէրճէմէ ի հալինտէ չօգ իսպաթլար վար տըր քի, օ մէգքիւր լէթաֆէթ վէ գուվլէթ իսասէլէրինին իքիսինէ տէ մալիք իտի:

Իլք լահզէտէ Պօղոսըն էվսաֆը Յովհաննէսինքինտէն տահա գալի վէ տահա մէթին կէօրիւնիւր: Լաքին հագիզաթը հալտէ զիյատէ մէթին տէյիլ իտի: Պօղոս տախի պիւթիւն 'էօմրիւնտէ սէվկիւլիւ շայիրտին լէթաֆէթ վէ նէզաքէթի մուհապպէթինի

իզհար էյլէմիշ տիր : Շէճի՛ պիր միւճահտին պիլէ
 եէ՛ս ու ֆիւթուր կէթիրմէքտէ մա՛զուր թութու-
 լապիլէճէյնի թէհլիքէլէր արասընտա պի փէրվա
 գալմըշ , հէր հալ ու թարզընտա 'ալ էտ տէվամ էօլիւ-
 մէ կէօյլուս վէրէն , եինէ տէ թարիզ ի միւնթէխապըն-
 տան սափմայան , « Տիւնեանըն սիւփրիւնթիւսիւ վէ
 ճիւմլէնին մէնֆուրը » օլուպ եինէ տէ ութանմայան ,
 (1 Գօր . 4 . 13) Աճըզ վէ սուսըզըզ չէքէրէք ,
 չօգ տէֆ'ա մահպուլէրտէ պուլունմըշ , սիթէմ վէ
 հադարէթ չէքմիշ , տէօյիւլմիւշ , թաշլանմըշ , էլէմ ու
 իղթիրապ վէ մէշադգաթ իչինէ տիւշմիւշ վէ լաքին
 եինէ ճիւմլէսինտէ ճէսուր գալպ իլէ սապիթ գալըպ ,
 իւթիյար սիննինտէ պիլէ նիշանկիտահա տօզրու գօշ-
 մագտա , իղթիրապա տիւշմիւշ լաքին պիլուզում
 էնաիշէլէր իլէ տիւշար ը մէ՛յուսիյէթ օլմամըշ , եէ-
 րէ վուրուլուր ամմա հէլաք օլմուշ տէյիլ , նէ գահ-
 մէթտէն գաշար , նէ թէհլիքէտէն չէքինիւր պիրիսի
 օլարազ էօյլէ պիր մէրտի պիհէմթա նիւմունէսի տիր
 քի , հիչ պիր սըպլէթ անը էզմէզ , հիչ պիր միւշ-
 քիլաթ վէ միւմանա՛աթ անա մէ՛յուսիյէթ վէրէ-
 մէզ , հիչ պիր իշ անըն գուվլէթինի տիւքէտէմէզ ,
 վէ հիչ պիր թէհլիքէ անը դօրգուտամազ իտի , վէ
 անը նիհայէթէ տէյին , զէրրէ գատար իւմիտ վէ
 ճէապէթի քէսիլմէքսիզ հէր ան իլէրի տօզրու տէ-
 վամ էթմիշ տիր :

Պէօյլէ պիր զաթը պիր տէրէճէ շիտտէթ ի
 թապի՛աթընտան տօլայը մա՛զուր թութմամըզ լա-
 զըմ կէլսէ իտի ատէմին 'ազամէթի խաթրը իչիւն
 գուսուրլարընտան սարֆ ը նազար էտէր իտիք :
 Վէ լաքին Գրիստոսըն 'ինայէթինին անտէքի մու-

զաֆֆէրիյէթլէրինտէն պիրիսի տէ իշթէ պու շէյ
 իտի քի , օ գուվլէթ իլէ լէթաֆէթէ պիրիքտէ մա-
 վիք իտի : Պու զաթ , քի օլ տէհրտէ էթտիյի սէյա-
 հաթլար պիլէ գուտրէթ , վէ իգտամ ու շէճա՛աթ
 'ալամէթի տիր , պու եօրուլմազ իշճի , ֆասըզ Նէ-
 հուալէր իլէ , միւսթէհլի Եունանիլէր արասընտա
 Ինճիլին ճէսուր վէ պի փէրվա միւպէշլիրի , սաչքի
 թա՛իֆէ ի նիսա կիպի շէֆգաթ ու լէթաֆէթ սա-
 հիպի պիր ատէմ իտի :

Հադիգաթէն , պիր Չաթտան մա՛տա , հէր քէս-
 տէն զլյատտէ կէրէք գատըն կէրէք էրքէքլէրին
 'ուլլիյէթ ի մախսուսէլէրինէ մալիք իտի 0 , « Ռապպ
 իլէ վէ անըն գուտրէթինին գուվլէթիլէ գուվ-
 վէթիլ » (էֆ . 6 . 10) իտի : Վէ քէնտի կէճէ
 կիւնտիւղ չալըշտըը էմէք վէ զահմէթլէրինի միւ-
 շահէտէ էթմիշ օլանլարա « Քէնտի էվլատընը գա-
 յըրտըը կիպի արանըզտա հալիմ օլտուգ » (1 Սէլ . 2 .
 7) տէյիւ խիթապ էտէ պիլիր իտի :

Մէքթուպլարընտաքի թէսատիւֆի զիքրիյէթ-
 լէրտէն մա՛տա , Պօղոսըն շախսի 'էօմրիւ հազգընտա
 ազ մա՛լիւմաթըմըզ վար : Վէ լաքին քէլամ ը միւլ-
 հէմտէ շիմտիյէ գատար հըֆզ էտիլմիշ պիր վագա՛ա
 վար տըր քի օ շէյ Պօղոսըն էվաաֆ ը շախսիյէսինէ
 աա՛իր կիւղէլ պիր իզահ տըր : Յիլիմոնս օլոն ըի-
 սալէտէ անը պիր րօս՛Ե հալինտէ կէօրիւրիւղ , վէ
 պիր տօսթ հալինտէ պէօյլէ պիր միւշքիլ մատտէտէ
 իպրազ էթտիյի լէթաֆէթ վէ նէզաքէթէ հիչ պիր
 շէյ ֆա՛իզ կէլէմէզ : Յիլիմոն մալ ու մէլալը չօգ ,
 սահիպ ի նուֆուզ պիրիսի օլուպ՛ Գօլօստի քիլիսէ-
 սինին ա՛զասընտան իտի : Էվաաֆ ու ախլազը զա-

յէթ փաք օլուպ , Պօղոս անըն մուհապպէթ վէ տօսթ-
լըղընտա 'աղիմ մէսէրրէթ վէ թէսէլլի հիսս էտէր ,
վէ էմնիյէթ ու սատագաթընա թէքմիլ ի'թիմատք
վար իտի :

Պօղոս Բօմատա մահպուս իքէն Ֆիլիմոնըն
քէօյէսի Օնէսիմոսս բասթ կէլտի քի , օ պիր գա-
պահաթտան տօլայը Գօլօսսիտէն Փիրար էտիպ
Բօմայա կէլմիշ իտի : Օրատա Պօղոսըն վա'ղը վա-
սըթասըյէ իմանա կէլտի , վէ պու թէպէտտիւլ նէ-
թիճէսի օլարագ անըն թապի'աթընտաքի 'ալա էվ-
սաֆ զահիր օլուպ նէշվ ու նէմա պուլմաղա պաշ-
լատը : Օնէսիմոս քէնտիսի Պօղոս րէսուլա 'պիլտի-
րիպ ի'թիմալէն գապահաթընը տա իգրար էյլէտի :
Քէնտիսիյէ րուհանի խօճասը օլան Պօղոս արասըն-
տա փէք սըգը պիր տօսթանէ 'ալագա փէյտա օլ-
տու , վէ րէսուլա օլ գատար խուլուս վէ մուհապ-
պէթլէ թապի' օլմագտա իտի քի , Պօղոս մէսէրրէթ-
լէ անը Բօմատա պէրապէրինճէ ալը գօյաճագ իտի :

Լաքին Ֆիլիմոնըն րիգասընը թահսիլ էթմէքսիգ
պուհու եսվիմաղը տօղրու սայմայըպ , տէր 'ազապ
գուլու էֆէնտիսինէ կէրի կէօնտէրմէյէ վազի-
ֆէ 'ատտ էթտի : Անըն իչիւն Ֆիլիմոնա օլան րի-
սալէ թէսմիյէ էտիլէն մէքթուպը եագտը , վէ Օնէ-
սիմոսը 'ալտէթէ իգնա' էտիպ մէքթուպը անըն իլէ
կէօնտէրտի :

Մէքթուպ եագմագլըգ խուսուսընտա պու մէք-
թուպ էն կիւզէլ նիւմուհէլէրտէն պիրի 'ատտ
օլուհա պիլիր : Բէսուլըն չախսի 'էօմր ու միւ-
նասէպաթընըն իգաճը խուսուսընտա իսէ , տահա
գիյատէ գըյմէթտար տըր : Մուհարրիրին զալէպէ

էտէճէյի մախուսի միւշքիլաթ վար իտի : Քէն-
տիսի եէքսիկէրլյէ իսթիլաֆտա օլան իքի թա-
րաֆըն սախի տօսթը իտի : Կիւճէնմէյէ մագպուլ
սէպէպի վար տըր զանն էտէն ատէմի պարըշտըրա-
ճագ իտի : Գապահաթըլը թալսիյէ էտէճէք , լաքին
իմնատ էտիլէն գապահաթընը նէ ինքեար նէ տէ
միւպալաղա էթմէմէլի իտի : էսիրլէրին ինսանլըղընք
սայքի գապուլ էթմէյէն ճարի պիր ուսուլա գարը
խրիսթիյանլըգ տախի միւսալաթ հագգընտա եէնի
իճրա էտիլէն պիր էյլէք իչի օլուհն տէյիւ օ խու-
սուստա իսրար էթմէմէլի տիր :

Մուվաֆֆագըյէթինի , մուհապպէթ զաֆէրի օ-
լարագ գազանմալը , վէ հէր շէյի թալէպ էթմէյէ
հագգը օլան 'ատալէթէ պինս''էն պիր շէյ թալէպ
էտիլմէմէլի : Անճագ զիքր ու իմնատ էտիլէն գա-
պահաթըն 'աֆվընը վէ թէքրար հիւան ի թէվէճճիւհ
իպրագըյէ միւսթագպէլտէ շէֆգաթ ու մուհապպէթ
պագասընը թալէպ վէ րէճա էտէճէք տիր :

Լաքին հալ ու հէյէթի օլ տէրէճէ թախֆիֆ
ու ի'անէյէ միւհթաճ պիր քիմսէյէ տօղրու լութֆ
ու քէրիմտէն նաչի իպրագ էտիլէպիլէն սէխալէթէ
մէյտան վէ ֆուրսաթ պրագմագ իչիւն քէլամլարընը
քէմալը տիգգաթլէ վէգն էթմէքտէ տիր » :

Պուրատա պու շէյ տախի 'լալվէ էտիլմէլի տիր ,
Ֆիլիմոնըն տիւչար օլուղը գարար ու գիյան հէր
նէ իտի իսէ , գարարը վագը' իչիւն Պօղոս քէն-
տիսինի մէս''ուլ թուլտու :

Պու մէքթուպըն հէր սաթըրընտա մուհապպէթ
րուհու , հէմ էֆէնտիյէ հէմ գուլուհա տօղրու մու-
հապպէթ վէ իքիսինէ տէ զայէթ իւլ զայէ 'աղիմ

նէզաքէթ ի հիսսի զահիր օլմագտա վէ չօլ սահիպի գուզվէթ զայուր վէ խահնչքեար զաթըն ֆէվզ էլ 'ատէ տէրէճէտէ Գրիստոսըն հիլմ ու լէթաֆէթինէ մալիք օլտուղընը իպրազ էթմէքտէ տիր :

Ինսանիյէթ ի հազիզիյէնին միսալ վէ նիւմուճնէսի օլան Չաթը ք ճէլիլտէ , « Ատէմ Գրիստոս Յիսուստա » , մէլէքլէր 'իւլվիյէթինտէն պիլէ եիւքսէյէ թէրէֆֆիւլ' էտէր : Փէք չօզ տէֆ'ա անըն էվսաֆ ու թապի'ա-թընտաքի գուտրէթ մէպտէսինի ունուտուպ , Անըն հազզընտաքի թէսալվուրըմըզը անճազ ինսանիյէթին լաթիֆ ճիհէթլէրինէ ռապիթ էտէրիզ : Վէ լաքին քիմ Անըն 'էօմրիւնիւ միւթալա'ա էտէր տէ , 'աճա'իպ պիր գուզվէթ հէմ տախի թապի'աթը ք ինսանիյէսի ճիհէթլէրինտէ 'ազիմ պիր գուզվէթ իլէ տօլու պիր 'էօմր օլտուղընը կէօրմէզ :

Գուզվէթ վէ գուտրէթ ի հիսսիյէ նէթիճէսի օլարազ անտէ նէ' կիպի ասուտէ իսթիրահաթ վար : Նէ կիպի թէհամմիւլ , 'ամէլ վէ սապր գուզվէթի : Մէքրուհ միւրա'իլիքլէ օլան մու'ամէլէսինտէ նէ կիպի շիտտէթ , նէ կիպի սապիթ գտրար վէ պիփէրվա ճէսարէթ քի խաչա տօղրու մէսէրրէթ լղէ պագմագտա տրբ : Պիւթիւն 'էօմրիւնտէ վէ քէֆարէթպախչ էօլիւմիւնտէ նէ կիպի ֆէտա ի նէֆս գուզվէթի : Իշթիրաքը ք հիսս վէ չէֆ-գաթ ու մուհապպէթ իլէ տօլու նէ կիպի գուտրէթ վէ նէզաքէթ : Էն 'ազիմ իզթիրապ ու էլէմ վագ-թընտա պիլէ նէ կիպի իսթիրահաթը ք գալպ , վէ թէմքին ու վագար վար տրբ :

Քէնտի Չաթընտա ի'թիմատ էտէ պիլէճէքլէրի գուտրէթ ու լէթաֆէթի հիսսիյաթը ք թըֆըլանէ իլէ տէր 'ագապ անկալյան չօլ քիւչիւք չօճուգլարը էթ-

րաֆընա ճէմ' էթտիյինտէ , ճէնազէ ալայընը տուր-տուրուպ , աղլայըպ ֆիղան էթմէքտէ օլան վալի-տէնին պիրիճիք օղլուճը ինեա էթմէսինտէ , մէչագ-գաթըլը պիր կիւն զահմէթինտէն սօնկրա գալապա-լըզա թէրահնիւմ էտէրէք , քէնտի ռահաթընը տիւ-չիւնմէքսիզ , անլէրէ թա'ամ թէտարիք էթմէսինտէ ' Ղազարուսըն մէզարը եանընտա տուրուպ աղլամա-սընտա , չայիրտէրինին համագաթ վէ թէրալիքլէ-րինէ սապր վէ թէհամմիւլ էթմէսինտէ , (չէօյէ քի անլէր իպրազը հիւրմէթ էօյրէնտիքլէրի սըրատա , իպրազը ք մուհապպէթ տախի էօյրէնմէքտէ իտիլէր) , կիւնահքեար գարընըն եանընտա տուրուպ անը ֆէ-րիսիլէրին թահգիրինտէն վիգայէ էյլէմէսինտէ , քէն-տի 'ազիմ թէհիլքէսի արասընտա , էվվէլա չայիրտ-լէրինին սէլամէթինի տիւչիւնիւպ , « Իմտի էկէր պէնի արայօրսանըզ պուճլարը սալը վէրինիզ կիթսիլէր » (Եուհ. 13. 8) տէմէսինտէ , խաչ իւզէրինտէ պաչը-նը էյիպ « է'յ խաթուճ , իշթէ օղլըն տէյիպ , սօնկրա չահիրտէ տախի , իշթէ վալիտէն » (Եուհ. 19. 26. 27) տէմէսինտէ — չօլ քեամիլ վէ ճէլիլ տտէմիլէթ հազզըն-տանէ կիպի 'ալամէթ վէ տէլիլէր իպրազ էյլէտի քի ինսանիյէթին էն 'ալի վէ էն շիրին սուրէթինի տտէմիլէր հուզուրընա վազ'էտիպ , էլ ան տախի քեամիլ վէ ճէլիլ 'էօմրիւ իշիւն նիշանկեան մագաթընտա հուզուրըմըզ-տա տուրմագտա տրբ : Օլ սահիպ ի գուտրէթ ու լէթա-ֆէթ օլան Պօղոս , գալպինին պիւթիւն հէրարէթիլէ « Պէն անը վէ անըն զըյամէթինին գուզվէթինի վէ էօ-լիւմիւնէ միւչապիհ զըլընարագ , էլէմէրինին միւչա-րէքէթինի պիլէլիմ » (Փիլ. 3. 10) տէյիւ չօզ կիւզէլ նիտա էթմէքտէ իտի :

Սէվկիւլիւ Յովհաննէս տախի «Անա միւշապի՛ն
օլուպ, անը հէման օլտուղը կիպի կէօրմէյէ
ինսանիյէթ ի հազիգիյէնին էն եիւճէ իւմիտի »
(1 Եռն. 3. 2) տէյիւ հազգըյէ պագմագաա իտի :

Իշթէ պիզիմ միսալը քեամիլիի՛իզ պու, եա՛նի
Քրիստոսըն գուտրէթի իլէ միւթթէհիտ օլան լէթա-
ֆէթի տիր : Տիւննա պէօյլէ քիմսէլէրէ միւնթաճ
տըր, անլէրի տէ կէնճլէրիմիզտէն պէրլէմէլիյիզ :
Պուճլար նէրէտէ օլսալար, տիւննանըն նուրը վէ
իւմիտի տիրլէր, վէ տիւննայը իսլան էտիպ, տահա
զիյատէ հիքմէթ ու իրֆան իլէ տօլտըրաճազ վէ
տիւննանըն քիսր ու դուրուրլարընը էքսիլտիպ, անը
խօսալինլիքտէն թախիւս էտէճէք հիւսն ի թէ՛էսի-
րաթըն մէրքէզլէրի պէօյլէլէր տիր : Քէնտի գուվ-
վէթլէրիյլէ իմանըն համիլէրի օլաճազ քիմսէլէր տա-
խի պուճլար տըր :

Պուճու տա փէք օ գատար միւպահէտէ վէ միւ-
նաղա՛ւալար իլէ տէյիլ, անճազ տահա զիյատէ իմա-
նըն սահիհիլիյինի իսպաթ էտիպ, հիչ պիր դօրդու-
տան չէքինմէյէն վէ խաթրա ըր՛այէթ էթմէյէն պիր
'էօմր իլէ էտէրլէր :

Պէօյլէ պիր էվսաֆ ու սիյրէթէ նա՛ իլիյէթ միւմ-
քինսիզ տէյիլ տիր : Անըն թամմ քէմալէ էրմէսի
իչիւն 'էօմրիւն թա՛լիմ ու թէրպիյէսի, վէ օլ թա՛-
լիմին հիւսն ի իսթի՛մալը լազըմ տըր : Սա՛յ ու
իգտամ իլէ քէսպ ի իսլան էթմէք տախի լազըմ
տըր : Պուճու տա պիրիսի, հիտսիյաթ վէ իւմիտլէ-
րինին նիշանիկեանը լազըմ օլտուղը գատար 'ալի օլ-
մասը իլէ քէսպ էտէ պիլիր :

Միւմքին օլա պիլտիյի գատար էն էյի սէօհպէթ

ու 'ալագալարըն չօգ ֆա՛ իտէսի օլուր : Գատիմ նէսլ-
լէրտէն թէվէրրիւս էթտիյիմիզ էն էյի միրասըմըզ,
չիմտի տախի էն զըյմէթլի խազինէմիզ օլան էյի քի-
թապլար փէք չօգ իլէ ետրար : Լաքին պուճլարըն
ճիւմլէսինտէն էվվէլ, իմանըմըզըն զէվալ պուճմազ
թէմէլլէրի իւզէրինէ գալի վէ տէրին սուրէթտէ
գալպին թէ՛էսիս օլուճմասը վէ պիւթիւն վիւճու-
տըն Քրիստոսըն մուհապմէթիյլէ տօլուպ, Անըն
ըուճըլլէ քեամիլէն միւթթէ՛էսսիր օլմասը շարթը
մութլազ տըր քի, անլէր օլմագսըզըն ճիւմլէ պա-
զիսի պի՛նուտէ տիր, վէ տիկէրլէրինին հիւսն ի իս-
թի՛մալը իչիւն մութլազա պուճլարա մալիք օլմալը
տըր :

ՏՕԳՈՒԶՐՆՃԸ ՊԱՊ

ՋԱՊԹ Ը ՆԵՖՍ ՎԷ ՊԱՍԻՐԵԹ

Չօզ տէֆ'ա շէնվէթ վէ արգուլարընա գուրպան կիթմիշ ատէմլէր հագգընտա իշխար իզ : Պէօլլէլէր հագիգաթ ը հալտէ քէնտի պաշլարընա հէլաք վէ խարապ օլմուշ , +էնտէ +էնտէլէրնէ քուրպան կիթմիշ տիրւէր : Անլէր դաստ ու մէրամտան մա'տա , հագիգաթէն գաթիլ ի նէֆա տիրւէր : Գաստէն հէլաքա գօշմուշ քիմսէլէր հագգընտա , կէօյա քէնտի գապահաթլարը կօզ իմիշ տէ քէնտի պէտպախտըլարընտան էօլմուշ կիպի գուրպան կիթմիշլէր կօլու պիր թարգտա պահս էթմէք նա թէմամ վէ կանկըլ պիր պահսա տըր :

Պու նէվ' ֆիլօսօֆլարա կէօրէ գուսուր ասլ ատէմտէ օլմայըպ' գաֆասընըն սուրէթ ի թէշէքքիւլիւնտէ տիր : Օ աղըն շէնվէթլէրինտէն մէճպուր վէ դապթ օլունմըլ տէյիլ իտի , թէշքիւլաթ ը պէտէնիյէ նէթիճէսի օլարագ վէ պէլքի տէ էճտատընտան ալարըլ ուղուրսուղ թէմայիւլաթ վէ արգուլարընըն թահթ ը իտարէսինտէ գալմագ տըր : Վէ կանկըլ վէ մուղիրը օլտուգարընը պիլաիքլէրի հալտէ , իշթիհա վէ արգուլարընա թէպլիմ' օլմաղա 'էօղբ ու պէհանէ արայան քիմսէլէր , պէօյլէ սաչմա վէ կանկըլ թա'լիմաթտան հէման իսթիֆատէ էթմէք իսթէրլէր : Անլէր բահաթսըլ օլույօրար պէհանէտիյլէ ֆըսգ ու ֆիւճուր իմնատաթընտան մա'գուր

թութուլմագ իսթէրլէր : Պէօլլէլէր , քէնտի պէյանաթլարընա կէօրէ կա թիմարխանէյէ կախօտ չիֆա պուլմագ խասթալարա մախսուս խասթախանէյէ կագըլըլար : Վէ ինթիմալէն անլէրին պու կանկըլ թա'լիմաթընա էն էյի չարէ , պու իքի մահալտէն պիրինտէ անլէրի պիր վագըթ ալը գօմագ տըր :

Լաքին պիրիսի քէնտի ֆէնա մէյլ վէ արգուլարընա օլ տէրէճէ թէպլիմ' օլուր քի , անլէրէ էսիր օլուր : Արթըգ օ , բէսուլըն պույուրտըլը կիպի , « Կիւնան ալթընտա սաթըլմըլ , վէ անըն վիւճուտի , էօլլու մ վիւճուտի տիր » (Րօմ. 7. 14) , հէր շէյ աանըն էֆքեար , նագար վէ միգանընճա մուրտար տըր : Բէսուլըն տէտիյի կիպի օ , « Մուրտար պիր խիւլեա սահիպի » (Յուգ. 8) օլուր : Չարարսըլ հաթթա էյի շէյէր պիլէ , անըն ֆիքրինէ կիւնան թատլիրլէրի կէթիլիր : Օ , հէր շէյէ ֆէնա կէօզ իլէ պագար , անլէրտէ ֆէնա կէօլիւ թէրսիմ էտէճէյի սուրէթտէ կէօրիւնիւրլէր : 'էօմրաէքի 'ատի վագա'ալար անըն քէօթիւ արգուլարընը ույանարըլ թահրիք էտէր : Պիր նէվ' քէօթիւլիւք հագգընտա սահին օլան' զապթ էտիլմէյէն հէր նէվ' ֆէնա մէյլ հագգընտա տախի սահին օլուր : « Կիւնանտան ֆէրագաթ էթմէզ վէ զինա իլէ տօլու կէօլլէրի վար տըր » (2 Պետ. 2. 14) : Շէնվէթ , միւթէնէվլի' հալլէրինտէ , զաղապ , 'ինատ , խօտպիւլիք , հասէտ , գըպահանջըգ , թամա' , ճիւմէսի տէ պէօյլէ հիւքմ' ու թէ'էսիր իլլէթմէյէ պրագըլտըգտա ֆարըլը թարպլէր իլէ , « Ատէմլէրի հէլաքա վէ խարապիլլէթէ զարգ էտէրլէր » (1 Տիմ. 6. 9) : Հէվա ու հէվէսէ թէպլիմիլլէթլէ հասըլ օլան խարապիլլէթ ինթիմալէն էն մէնֆուր վէ էն մախուֆ

տըր , լաքին քէսպի շիտտէթ էտէն հէր ֆէնա մէյլ ու արգու տախի , էր . կէճ 'այնի նէթիճէյի հասըլ էտէր : « Սու տէսթիսի սու հօլընտա գըրըլըր » : Հէվա ու հէվէսէ էսիր օլանլար հաշարլարսա էնճամ խայրաթխանէլէրիմիզի սօլտուրուրլար , հաշամագլարսա , մէղար , պաշալարա թէրանհիւմէն , անլէրին նամ ու գիքրինի ֆըսգ ու ֆիւճուրլէրլյէ պիրլիքտէ սէթր էտէր :

Քիմսէ պուճու միւպալաղալը պիր թասվիր զանն էթմէսին : Մէգըլուր իֆատէլէրին 'այ էլ 'ուճուճ սահի օլտուղընա , թապիպլէր , հաքիմլէր , հապսխանէ վա'իզլէրի վաֆիր իսպաթլար կէօսթէրէ պիրլիլէր , վէ անլէրի տէրէճէ ի թէվաթուրտա թաստիգ էտէճէք շէյլէրի կէօրմէք իչիւն , ֆըսգ ու ֆիւճուր սահիպլէրինին իզամէթկհանք օլան մահալլէրին պօղուլմը հավասընը պիր ազ վագթ թէնէֆֆիւս էթմէք քեհֆի տիր : Էլէր կէնճլէրին ֆէնա հօլլարտա կէչիրաթլէրի 'էօմրիւն նէթիճէսի օլարագ էիւզլէրինտէ , պագըլլարընտա միւշահտէ օլուճան հարը էօլիւ հալ վէ իսթիյարլարտաքի 'ատէթ հիւքմիւնէ կիրմիչ ֆըսգ ու ֆիւճուր նիշանլարընտա զապթ օլուճամըլ ֆէնա արգուլար տէրուճտէքի ճանըն 'ալամէթ ի զահիրէսի տէյլ իտէ , օլ վագթ ինսանըն զահիրի հալը տախիլի հալընըն նիւմուճէսի մագամընտա թութուլամայօր տէմէք օլուր :

Հիչպիր քիմսէ քէնտինիչու թէնլիքէտէն պիւսպիւթիւն պէրի իմ զանն էթմէսին ձիւմլէմիզտէ տախիպիր նէլ' ֆասիտ թապի'աթ վար տըր , վէ անճագ պիգտէ զապթ վէ զալէպէ ի նէֆսի , հէվա ու հէվէս վէ թէմայիւլաթըմըզը զապթ ու իտարէ էթմէյի իչլէյէն

'ինայէթ Ուլլան պիզի հըֆղ էտէ պիրլր : « Զիրա գալպտէն ֆասիտ էֆքեար վէ գաթլ վէ զինա վէ ֆիւճուր վէ սըրգաթ վէ հալան եհրէ շէհատէթ վէ քիւֆր սիւտուր էտէր : Ատէմի նափաք էտէն շէյլէր պուճլար տըր » (Մատթ . 15 . 19 , 20) : « Սլլանտան թէվէլիտ օլուճան քիմսէ , քէնտի նէֆսինի հըֆղ էտէր վէ շէրլր անա տօղուճմագ » (1 Եուճ . 5 . 18) : Տէլի հալընըլ ա'մալ ի խարիճիյէմիզ իլլա էֆքեար ու միւլահաղաթըմըլ վէ թէսավվուրաթ ու հիասիյաթըմըլ հագզընտա տախի սահի տիր քի « Ատէթ վէ իսուլար գօլայ քէսպ էտիրլր , լաքին անլէրի թէրք էթմէք տէրիմիզլին պիզտէն էիւզիւմէսի գատար գօր տըր » : Վէ պիր չօգ քիմսէլէր կէնճլիքլէրինի հէվա ու հէվէս հախօտ ֆէնա էֆքեար ու միւլահաղաթ վէ թէոատիւֆի գուճուրաթլէ թահրիք օլուճուպ քէնտիլէրինէ օլան քեհամիլէն հիւքմ ու թէ'էսիրի թահթընա կէչիրէն էֆքեարը ֆասիտէնին տէֆ'աթլէ վուգուճնա միւսս'ատէ իլէ սարֆ էթմէլէրլինին ճէրիմէսինի մէղարա էնէնէ գատար շէքմէքտէ տիր :

Պագաթ ճիւմլէ ստէմլէր զապթ ը նէֆսէ մուվաֆֆագ օլա պիրլրլէր : Պախուսուս կէնճլէրին մուվաֆֆագիլէթի փէք իթիմալ տըր : Ալիճէնապ իրատէթի թապի'աթըմըզըն ինֆի'ալաթ , հուգուզաթ վէ թէմայիւլաթը իւզէրինէ ամիր վէ հաքիմ նասպ էտէ պիրլրիզ , վէ օլ վէճնլէ էֆքեար ու միւթալա'աթըմըզը պիրլէ 'էօմրիւն 'ալի զանուճընա թապի' գըլա պիրլրիզ : Քէնտի պիւթիւն թապի'աթընը պէօլլէճէ զապթ ու իտարէ էտէն ատէմին թապի'աթը , քէնտիսիլլէ հէմ տախի 'էօմրիւնիւն 'ալիմ մէրամ

վէ իւմիտելիքն ինթիզամ ու միւթսպագամ տա օլուր : Պօղոս բէսուլ « ձէսէտիմէ ճէֆա վէրիպ , անը գուլլուզա չէքէր իմ » (1 Գօր. 9. 27) տէր : Սիււէյման « Քէնտի բուհընը զապթ էտէն , շէհր Ֆէթհէ Էտէնտէն էֆզալ աըր » տէր (էմս. 17. 34) : Խրիսթիանն 'էօմբիւնիւն էն եիւճէ մագսէտլէրինտէն պիրի պու շէյ օլուպ' անսըզ շէճա'աթ վէ 'ազամէթ ի հագիդէյէ օլամագ : Քէնտի նէֆսինէ զալիպ վէ ամիր թա'պիրի ինսանըն լայրգ օլտուըը էն եիւճէ 'իւնվան օլուպ , ճիւմլէ շէյլէրէ հիւքմ ու զալէպէ էթմէնին տէ շարթը մութլագը աըր : Քրիստոսըն շէրի'աթընա ի թա'թլէ վէ անըն բուհընըն թահթը թէ'էսինտէ օլարագ պէօյլէճէ քէնտի նէֆսէլէրիմիզէ սահիպ օլմատըգճա ճիւմլէ շէյլէր պիզիմ օլամագ : 'Անա ը ձէտիտտէ էմր օլունան զապթը նէֆս վէ փէրհիզքնարլըգ պէօյլէ զալէպէ ի նէֆստէն 'իպարէթ տիր :

Պօղոս Ֆէլիքսին հուզուըրնտա « Ձապթը Նէֆ» վէ հէլէճէք ճէզատան պահա էտէր իաի » (Ս'մալ. 24. 25) : Ղալ. 5. 23 այէթտէ « Բուհըն մէյվէլէրինտէն պիրի » տէյիւ թ'ատատ էտիլմիշ տիր : « Վէ իմանընըզա . . . զապթը նէֆսի 'իլավէ էտինիզ » (2 Պետ. 1. 6) : « Վէ հէր փէհիվան հէր խուսուստա նէֆսինի զապթ էտէր » (1 Գօր. 9. 25) : « Էփիսգօփօս օլան ֆէրհէլէտը օլմալը աըր » (Տիտ. 1. 8) — տէյիլ հալընըզ շարապա միւպթէլա օլմամալը , իլա պիւթիւն թապի'աթընը թէ'էսիր վէ իտարէսի թահթընտա թութուպ , նէֆսինէ հիւքմ էթմէլի : ձէսէտ ճիւմլէ արզուլարըլէ ճանր պիւթիւն հէվա ու հէվէս հիստիյաթ ու թէմայիւլաթըլէ գուվ վէ ի 'ազլիյէ ի 'ալիյէ իտարէսինտէ օլմալը , օլ գուվ-

վէ ի 'ազլիյէ տաիս իրատէթին զապթ ու իտարէսինտէ , իրատէթ իտէ « Պիզտէ կէրէք իսթէմէքլիի կէրէք իչլէմէքլիի բիզասընա կէօրէ իչէյէն » (Ֆիլ. 2. 13) Ձաթը ը ձէլիլ թարաֆընտան իտարէ վէ թագտիս օլունմալը աըր :

Տանա զիյատէ բուհճա հուրրիյէթի քեամիլէյէ նա'իլիյէթ իչիւն , ա'մալ ու հարէքնաթըմըը զապթ վէ թահտիտ էտէն շօլ Իլահի զանուշլարը հիւնն ի բիզամըզլա զապուլ էթմէլիլիի : Գուվվէ ի 'ազլիյէ թէրպիյէ օլունմալը , հէվա ու հէվէս զապթ օլունմալը , իրատէթ , զապթ ու իտարէ իլէ , իթա'աթտա թութուլմալը , վէ պու նէվ' զապթ ու իտարէ տէ , զապթը նէֆս տէմէք օլտուըլընտան պիզիմ իչիւն դըմէթ վէ էհէմիլիյէթի օլմագ իւզրէ քէսր ի նէֆս իլէ պիրիքտէ օլմալը աըր : « Սլանըն խէլասա պա'իս օլան 'ինայէթի . . . պիզի թէրպիյէ էտէր քի , Փրսզ վէ տիւնեսա շէհվէթլէրինի բէտտ էտէլիմ վէ պու տիւնեստա 'ագիլանէ վէ սալիհանէ վէ թագվա իւզրէ հաշպալըմ » (Տիտ. 2. 11 , 12) : Պէօյլէ հաշամագ տահա 'ալի իսթի'տատ վէ գապիլիյէթլէրին պիզտէ նէչվ ու նէմա պուլապիլմէսի իչիւն , թապի'աթըմըըն Ֆէնա արզու վէ մէյլէրինի հուտուտ վէ գանուշ տա'իրէսինտէ էթմէլի շամիլ տիր : Պիւնա'էն 'ալէյհ ճանըն հուրրիյէթ ի հագիդէյէսինէ նա'իլիյէթ իլէ տահա 'սլա պիր բուհանի 'էօմրէ եէթիշէպիլմէմիզ իչիւն պու զապթը նէֆս պիր շարթը էվվէլ տիր : Ձապթսըզ վէ իտարէսիզ պէշէրիլիթ , Փասըզ վէ Փասիտ պէշէրիլիթ տէմէք տիր : Հուրրիյէթ ի հագիդիյէ ի բուհանիյէյէ մալիք օլմագ իսթէրսէք , գավանիյն ի ախլագիյէ պօյուշտորըըընը

գապուկ էթմէլիյիզ : Բապպըմըզըն « պօյունաըրըզըմը իւզէրինիզէ ալընըզ վէ ճանկարընըզա ըանաթ պուլուրսընըզ » տէյիւ պուշուրաըրըզ քէլամ պու խուսուստա 'անի մա'նայը վէրիւր : Բէնտի քէնտինէ թէրք էտիլէն եախօտ հիզ գապթ ու իտարէ էտիլմէյէն պիրիսի , չաիուզ պէլասընը պուլուր : Պու շէյ տէ վիւճուտըմըզըն գսնուենը 'ալիսինէ իթթիպա'էն իմրարը 'էօմր իչիւն մալիք օլտըրըմըզ գապիւլիյէթ իլէ միւթէնասիպ սիր :

Մր. Բուքըն տէր քի « Հիչ պիր ասէմ պալըզ գատար սալա հիւրր օլմամըշ տըր : Ինսան տա''լմա պիր շէյի եաիմադ եախօտ պաշգա պիր շէյի եաիմամագ մէճպուրիյէթի թաճթընտա տըր : Պալըզ իսէ իսթէտիլիյի եաիար : Բէիֆէնէք 'արըտան տանա զիյատէ ազատ տըր , Լաքին արը պիր թագըմ գանուենլարա թապի' օլարագ արըլար արասընտա քէմալը ինթիզամ իլէ իչիւնէ պիլտիլի իչիւն արըյա տանա զիյատէ ի'թիպար էտէրիզ , Վէ ազատըզ վէ գապթ ու իթա'աթ նամ իքի մա'նէվի շէյլէրտէն , հանկըսը պիւթիւն 'ալէմտէ միւթէնէվիլի' վէ մուենթագամ իչիւրին իճրասընտա էլզէմ վէ միւ'թէպեր թութուլուր : Չապթ ու իթա'աթ , եիւճէ մախուզ էլսաֆընտան օլուպ' էտնա մախուզ պիլէ անընլէ թէրֆի' ի հալ էտէր : Վէ պաշ մէլէյին խըտմէթինտէն , պիր պէօճէյին իչինէ վարանաստէք , սէյարէլէրին ինթիզամ ու միւլագէնէպինտէն պիր թօզ թանէսինին ինճիզապընա գատար , ճիւմլէ մախուզագթըն վէ հաթթա պիւթիւն մատտէնին գուվիլէթ վէ 'ազամէթ ու ճէլալը ազատըզընտա օլմայըպ , իթա'աթլարընտա տըր » :

Շէօյլէ քի , քէնտիմիզի գապթ էտիպ արգու վէ մէյլլէրիմիզէ կէմ վուրմալը , շէնվէթ վէ հուզուզաթըմըզ մէն' էթմէլի , վէ մանգուզ օլտուղըմըզ շէյլէր իլէ տէյիլ , իճրայա վաղիֆէտար օլտուղըմըզ շէյլէր իլէ նէֆալէրիմիզի իտարէ էթմէլիյիզ : Չամիրիմիզին մէտն ու թանսին էթտիլի հագիզաթ , իսթիգամէթ , հիւան ի ախլագ մէպտէ'լէրինի քէնտիմիզէ ըանհիւմա թութուպ , անլէրին ինմալ օլուենմամասընա տիզգաթ էթմէլի իզ : Պու եօլ իլէ , տօղրու հիսս էտիպ , տօղրու տիւշիւնմէք վէ տօղրու իչիւմէք պիլէ թապի'աթ օլուր , վէ արթըզ շու եա պու շէյին , խրիսթիյան էլսաֆ եա թարիզինէ մուվաֆըզ օլուպ օլմամասընա տա''իր սիւ'ալլար իլէ մուզթարիպ օլմտգտան ազատ օլուրըզ , չիւնքի մուզիբր եա չիւպշէլի շէյլէրի պիթթապի հիսս էտէրէք թանըրըզ :

Պու շէյտէ ազ չօգ թէրք ի նէֆա լազըմ օլտուղընը գօլայճա կէօրէ պիլիբիզ : Հագիզաթէն Բապպըմըզըն « Իլիեր պիր քիմսէ արտըմճա կէլմէք իսթէր իսէ , թէրք ի նէֆա էտէրէք խաչընը եիւքէնիպ արտըմճա կէլսին » (Մատթ. 16. 24) տէյիւ պուշուրաըրըզ քէլամ թէրք ի նէֆսին խրիսթիյան 'էօմրիւնիւն պիր զըսմը օլտուղընը անկլամամըզա եարաըմ էտէր : Վէ պա'զէն ճա''իզ վէ մէշրու' օլան շէյլէրի պիլէ թէրք էթմէք լազըմ կէլիւր : 'էօմրիւմիւզիւն հէր 'ամէլինի միւճէրրէտ պիր նիզամ իլէ թանդիմ էտէմէյիզ : Հէր սըրատա միւնասիպ կէլէպիլէճէք նիզամլար գօնուլամագ : Շու եա պու շէյին իճրասընն էն էյի օլմասը խուսուսը էքսէրիյա միւզթէզա ի հալ իլէ գարըշտըրըլա պիլիւր : Պա'զը

սըրալարտա թէրքէ պօրճու ուտուղըմըզ շէյլերի , տիկէր սըրալարտա իսթի'մալ էթմէք տօղու ուս պիլիւր : Մնճագ լազըմ' օլան շէյ շու տըր քի , պիլիսի 'էօմրիւնիւն 'ալի նիգամընը թանրմագտա օլ գատար 'ատէթ քէսպ էթմիշ , վէ լազըմ կէլէն հէրլէրտէ նէֆսի'նի ինքեար էթմէյէ օլ գատար ալըշմըշ օլմալը տըր քի , տանա եիւճէ էսպապա պիլի'նա'էն գարարլաշտըրըլաճագ պիլր մէս'էլէ սատէ մէյլ վէ արգու իլէ գարարլաշտըրըլմասըն : Ֆիլան շէյլին իճրասընը սէվէյօրմըլըմ , տէմէյիպ « իճրասը տօղրոճ մը տըր » տէմէլի , « Չօգ զանմէթլի օլմագ մը » , տէյիւ սիւ'ալ էթմէյիպ , « Նէֆսի'նի ինքեար էթմէյէ պօրճու տէյիլ մի իմ » տէյիւ թէֆթիշ էթմէլի տիր :

Վէ լաքին մանգա թէրք է նէֆս խաթրը իչիւն , եախօտ թէրք է նէֆս հատտը զաթընտա ֆագիլէթ տիր իթիգատը իլէ քասթն էտիլէն թէրք է նէֆստէն սագընալըմ : Թէրք է նէֆսին շայանը մէտն պիլր շէյ օլմասը ֆիքըրի իլէ թէրք է նէֆստէ ալըշմագ մէրամըլէ զանմէթ վէ բանաթսըզըզա կիրմէք , վէ ճա'իզ օլան սէֆալարտան կէրի տուրմագ մուզիրը վէ պէօյիւք պիլր խաթայա տիւշմէք տիր :

Պիւթիւն ա'մալ ու հարաքեաթըմըզը պէր տէվամ իսթիգամէթլէ թանղիմէ չալըշմագ , վէ տա'իւմա վէ շէտիտէն « Հէր շէյտէ փէրիլքեար » օլմագ արա սըրա տանա զիյատէ գանիքէն տաիի շէտիտ օլան մէշագգաթ վէ մանրումիյէթլէրէ տիւշար օլմագտան տանա պէօյիւք թէրք է նէֆս օլուր : Հագիգաթէն ֆասիտ նէֆսի , քիպր ու զուրուր , նէֆսպէրէսթ վէ խօտպիլիլի թէրք վէ ինքեար էթմէք

տիր : Հագիգաթը հալտէ , պիլիմ թէրք է նէֆսիմիդ իլէ սագընըլաճագ պիլր քէօթիւլիւք կա գազանմաղա շայան պիլր մէրամ' օլմալը տըր : Մագպուլ պիլր սէպէպ վէ մէրամ պիլլէ քէմալը հիքմէթ ու իրֆան իլէ իտարէ էտիլմէզ իսէ , էնճամընտա պիլի գէլալէթէ տիւշիւրէ պիլիլր : Պէօյլէ իիսթիյարի վէ լիւզումսըզ թէրք է նէֆս հէմ տէ էքսէրիյա էնճամընտա խօտպիլիլիքլէ մուխթէլիթ օլուղը աշիքեար օլուր : Պիրիսի , ճա'իզ օլան պիլր շէյլին իճրասընտան կէրի տուրուպ տա , պէօյլէ թէրք է նէֆսինէ միւքեաֆաթէն վէ մուգապէլէթէն պիլր տիկէր տանա զիյատէ սէվտիլի շէյի իճրա էտէր : Պուստան գաթի' նագար պէօյլէ պիլր թէրք է նէֆս իճրասըլէ ինթիմալէն քէնտի զուրուր կա խըրսը շանընը , իննատ կա ֆօտուլուղընը իգնա' էթմէքտէ տիր :

Պէօյլէ լուղումսըզ հէրէ իիսթիյար էտիլէն թէրք է նէֆսէ գարշը տէնիլէճէք պիլր սէօզ տանա վար : Պիրիսի պէօյիւք կա շայանը տիգգաթ պիլր շէյտէ թէրքի նէֆս էտէր տէ , 'էօմրիւն 'ատի տա'իլէսինտէ , հէվմի թարիլիստէ քէսրի նէֆս էթմէքտէ կէրի գալըր , նիչէ քի Պեսորոս Գրիստոս իլէ հապսա վէ էօյիւմէ գատար կիթմէյէ հազըր իտի իսէ տէ , 'էօմրիւնիւն ասըլ թէճրիպէսինտէ խըտմէթճի պիլը գըզըն իսթիգատը իլէ Բապպընը բէգալէթ իլէ ինքեար էյլէտի : Իսթիգամէթ ուղընա , Գրիստոս ուղընա իֆա ի վաղիֆէ կօլընտա վէ ֆա'իտէլի պիլր 'էօմրէ նա'իլլէթ իչիւն քէսրի նէֆսի էօյրէնէլիմ : Լաքին պու կօլ իլէ իսթիֆատէ էտէյօրըզ տէօյիւ կանալը ֆիքըլէրի վէ քէնտի խայալ վէ խիւկալարըմըզա տիւշմէյէլիմ : Տօք . Վուան տէր քի Վուզումսըզ թէրք է

նէֆա վէ ֆիզուլի թէվազու՝ տէր 'էօհտէ էթմիշ օլան քիմսէլէր, էքսէրիյա զա'իֆ վէ հավանճա օլան թարզ ր մա'յիշէթլէրինտէն արթըրաղլարըլա խօտ- փէսէնսպիլքլէրինի փէրվէրտէ էտէրլէր : Անլէրին թէ- վազու՝ վէ մահճուպիլէթի, պէնէֆսէտէն զիյատէ սէօյլուտ մահճուպիլէթինէ պէնզէր քի, լաթիֆսանէ իթա'աթլէ պաշընը էյաթիլ հալտէ՝ քէնտի սուրէթինի շայտա սէյր ու թէմաշա իլէ մէշղու կէօրիւնիւր :

Պա'ղըլարը տա վար տըր քի, մէշրու՝ սէֆա, իշ վէ մէշղուլիլէթլէրտէն կէրի տուրաղլարը իչիւն քէնտիլէրինտէն ֆարզը օլանլարա գարշը, խուսուսի խուսուսէթ, սու՝ի նիլէթ վէ 'ատաւլէթի կէօս- թէրմէքլէ կէօյա թաղմինաթ ալըրլար : Պէօլէ էանա վէ զէլլ խաթալարա աիւշմէքսիզ թէրք ի նէֆա իթիլաղը իչիւն քեաֆի մէյտան, զապլթ ր նէֆա ի- շիւն քեաֆի տա'վէթ վէ ինթիյաճ վար տըր :

Պիր հիսսիյաթ տահա վար քի, էքսէրիյա խրիս- թիյան ֆաղիլէթլէրի միյանընտա թա'ատատ էտիլ- մէզ, լաքին ատէմլիլէթ ի հաղիգիլէ խուսուսընտա զայէթ մուհիմ օլուպ, անըն նէշլ ու նէմասընտա զապլթ ր նէֆա, թէրք ի նէֆա զալէպէ ի նէֆա իպ- րաղընա չօգ ֆուրսաթ վար տըր, պու տախի ՊԱՍԻՐԷԹ տիր :

Քօլէրիճ տէր քի « չէր նէ գատար պասիրէթ հատտ ր զաթընտա նէ ֆաղիլէթ, նէ գուտսիլէթ ի բուհանիլէ իսէ տէ, պասիրէթ օլմագսըզ եա անա մուխալիֆէթ հալինտէ, նէ ֆաղիլէթ նէ տէ գուտ- սիլէթ օլա պիլիր » : Էմվալ վէ ֆուրսաթըմըզը, էն եիւճէ մէնաֆիլմիզ իչիւն 'աղիլանէ սուրէթտէ հիւնս ի իսթիմալ, հախօտ անլէրի պիւսպիւթիւն

ֆա'իտէսիզ գըլաճագ թարգտա սու՝ի իսթիմալ էտէ պիլիլիզ : Ալլահըն 'ինայէթիլէ անլէրի 'աղիլանէ հիւնս ի իսթիմալ էտէրէք, խրիսթիյան էվաֆ ու ախաղընն էն եիւճէ ֆաղիլէթ վէ նիմէթլէրինէ մագհար օլա պիլիլիզ : Անլէրի ինմալ էթմէք իլէ տէ, պէր տէվամ շիւպնէ վէ գօրգույա զարգ օլուպ, ֆաղիլէթտէ կէրի գալարապ, սէֆալէթ վէ պէտ- պախթլըզ տէրեսընա միւսթէղրագ օլա պիլիլի իզ : Պասիրէթ, խրիսթիյան վէզա'իֆինիլն իթմամընա տա'իլ ճիւճիլէ սուհուլէթ վէ ֆուրսաթլարտան իս- թիֆատէ էտէր, վէ անըն թէգատտիւմինէ մանի' օլան հէր շէյտէն կէրի տուրուր : Էթրաֆըմըզտա իշլէմէքտէ օլան սու՝ի թէ'էսիրլէրէ սօղրու իզ- մագ ր 'այն էթմէլիպ' անլէրի թէշխիս էտէր, վէ սուգաղլարընտան գուրթուլուպ, գուլվէթ վէ թէ'է- սիրլէրինէ գարշը ույանըզ տուրմագ իչիւն պիւթիւն ֆա'ալիլէթ ի 'աղիլէսիլէ ճէհա էտէր : Էօմրիւն միւ- թէնէվլի' հալլէրինի քէրիմ վէ հաքիմ ր Մութլագ Հաղթ թա'ալանըն իտարէ վէ հիտայէթի թահլըն- տա տէյիւ գապուլ էթտիլինտէն էյի արգու վէ մէյլ- լէրիմիզին գուլվէթլէնիպ, ֆէնա արգուլարըն տա- խի մէն' օլուհմասը իչիւն անլէրին պախշ էտէճէյի եարտըմտան տախի իսթիֆատէ էտէր : Էլ գըսսա, պասիրէթ 'էօմրիւն մէրամ վէ մագսէտ ի 'ալիլէսիլէ թանըյարապ օ խուսուստաքի հէր եարտըմ վէ ֆուր- սաթտան իսթիֆատէ էտէր վէ անա նա'իլիլէթէ մա- նի' օլան հէր շէյտէն տախի կէրի տուրուր : Աղըլը պիր իշ էսնապընն նէ լուգուսըզ թէ'հիլքէլէրէ կիրէրէք, նէ աախի լաղըմ կէլէն մէ'սուլիլէթտէն կէրի չէքինէրէք, քէնտի ճա'իզ վէ հագգ քեարընը

արթըրա պիլէճէք հէր շէյի տիգգաթլէ կէօղէթտիլի կիպի, « Զիգզըմէթ ինճուլը » արայարազ վէ ճէնսայ ը Հազզըն հէտ ի տէլալէթինէ միւնթազըր օլարագ, հէվմի թէճրիպէսինին էօյրէթտիյի մուհնսպպէթ վէ հիքմէթ տէրպլէրինի թաթպիզ վէ խթի'մալ էտէր, վէ պու վէճնլէ խաթալարընը թասհի'ն էտիպ միւս-թազպէլ հանլըչարընտան սազընմազը վէ պազի գալըր էմվալ ու սէրվէթի գազանմազը վէ տիւնեստաքի վազիֆէ վէ 'սլազալարը իլէ « սէմալաթտա խազինէլէր » ճէմ' էթմէյի էօյրէնիր: Պինաէ'էն 'ալէյ' պասիրէթ սայէսինտէ հէվմի 'էօմրիւմիւզտէ գահիր օլան մէվզը', վազիֆէ, Ֆարզ, մէ'սուլիյէթ, թէճրիպէ վէ թէնլիքէլէրիմիզի, Լայըզը վէճնլէ 'ազիլանէ վէ հիսսիյաթլէ թանըզը պազտիր էթմէ-միզ լազըմ կէլիր:

Պէօյլէճէ, պասիրէթ պօրճլարըմըզը քէմալ ը հիքմէթլէ թանըզը, օլ մաթլուպաթը Ալլահըն նազարընտա 'ազիլանէ իթմամ էթմէմիզի թալէպ էտէր: Խրիսթիյանլըզ խուսուսընտա 'էօմրտէքի 'ատի վազիֆէ մէս'ուլիյէթլէրի պասիրէթ վէ սատագաթլէ իճրա էթմէքտէն տանա հիւճէ պիր իսպաթ օլամազ: Էնլ ի հիքմէթ (հիքմէթ տա' իմա պասիրէթտէ մէվճուտ տըր) խուլեհճը օլմայըպ իճրա էտիճի տիր, վէ 'ատի պիր իճրա էտիճի տախի օլմայըպ, անճագ 'ազըլը իճրա էտիճի, քէմալ ը պասիրէթ իլէ վազիֆէլէրինի կէօրիւպ տիգգաթլ ը հաքիմանէ իլէ իճրա էտէր: Վէ պէօյլէճէ թանըզիմ ու իտարէ օլարագ էն 'ատի իլէրիմիզ, էն 'ալի պօրճլարըմըզ, 'էօմրիւմիւզիւն էն հիւճէ ճիհէթլէրինէ 'ալազատար օլուպ քէնտիմիզի թագտիր էթտիյիմիզ

'էօմրիւն մէրամ ը 'ագիմի իլէ տէ միւշէրրէֆ գըլը-նըրլար:

« Ծիւղ'ի խուսուսարտա Անըն իրատէթինէ միւսրաճա'աթ էթմէքլէ տէյիլ, իլլա էֆքեար ու միւսթալա'աթըմըզտան Անը թէպ'իտ էթտիյիմիզտէ Ալլահնա 'ատէմի հիւրմէթտէ պուլուհմըչ օլուր ըզ: Անըն հիւքիւմէթ վէ էֆքեարը մանտուտ տէյիլ տիր: Քիւշիւք շէյլէր իլէ միւզթարիպ օլմազ: Փէք ուֆագ հիշ պիր շէյ կօզ տըր քի, անըն հազզընտա Հիտայէթ Ուլլահը թալէպ էթմէքլէ ճէնսայ ը Հազզը թա'ճիզ էթմիչ, հախօտ օլ շէյի քէնտի էլիմիզէ պմաղլէ Անա հիւրմէթտիզիլքտէ պուլուհմամըչ օլալըմ'»: (Րուսքին):

Խրիսթիյան պասիրէթինին 'էօմրիւն միւթէնէվվի' հալ վէ իլէրինէ թաթպիզի խուսուսընտա' պէր թաֆսիլ պահս էթմէք չօզ ուզուհն օլուր: Պասիրէթը գահիր օլուպ նէվչ ու նէմա պուլաճագը պաշլըճա շէյլէրին պա'զըլարընըն զիքրի իլէ իքթիֆա էտէճէյիզ: Մէսէլա, էվվէլէ է իմա օլուհնազըր իւզըն, պասիրէթ, 'ուճուճէն, հայաթ ը բուհանիյէտէ թէգատտիւմ իլիւն, ճիւճլէ ֆուրսաթ վէ իմթիյաղլաւըն քէմալ ը տիգգաթ ու հէւրմէթ հէմ տախի հիքմէթ ու ֆիրասէթ իլէ իմթի'մալընտա, վէ թանսիլ էթտիյիմիզ մա'լիւմաթըն, վէ իթթիխազ էթտիյիմիզ մէպտէ'լէրին 'ատէթա թէսատիւֆ էթտիյիմիզ անվալտա ֆի'իլէ գօնուլմասընտա գահիր օլուր: Գուճվէ ի 'ազլիյէյի թա'լիմ վէ իսլահ խուսուսընտա էֆքեար ու մուհնաքէմէմիզին տէլէճէսինի թէրֆի' էտիպ, պիզի 'ալէմ'ի մէ'արբիտէ տանա վասի' պիր մէյտանա իսալ էտէ պիլէճէք ճիւճլէ միւճքին օլան

թա՛լիմ վէ թէգատտիւմ վասըթալարընը հիւան ի իս-
թի՛մալ էթմէքտէ տախի պասիրէթ զահիր վէ հիւ-
մայան օլուր :

Պու շէյ խաթրըմըզա մուհիմմ պիր խուսուս ,
եանի քիթապարըն ինթիխապ վէ իսթի՛մալը խու-
սուսընը կէթիրիր : Ատէմ , օգուտըը քիթապար-
տան պէլլի օլուր տէրլէր : Էլպէթթէ պիր ատէմ ,
չօգ սէվտիյի քիթապարտան վէ միւթալա՛սսընտան
հազզ էթտիյի քիթապարըն ճինսխնտէն անկլաշըւա
պիրլեր :

Էն՝ ալի վէ էն նէճիպ գէվաթ իլէ մի , եօզսա
էֆըեարը նախաք վէ խաֆիֆմիզամ օլան քիմսէլէր
իլէ մի իշթիրաքը հիսս կէօսթէրտիլի , օգուտըը
շէյլէրին ճինսխնտէն զահիր օլուր : Ազընը մուհիմմ
վէ տէրին մատտէլէր իլէ եօրմազ մը , եօզսա եա-
լընըզ օլուր օլմազ եօլ իլէ վազթ կէշիրմէք մի իս-
թէտիյի , էյի վէ միւֆիտ քիթապարը , վէ եախօտ
րօման կիպի պօշ թէխայիլաթ վէ նազլիյաթ իլէ
աօլու քիթապարը օգուտսընըն պէզլի օլուր : Օ-
գուտաղա շայէսթէ օլան քիթապար , օլ քիթապ-
ար տըր քի , պիզի տիգզաթլըճա վէ եափաշճա վէ
պէլքի թէքրար պէ թէքրար օգուտաղա մէճպուր
զըլար . օլ քիթապար քի , անլէրի օգուտըըմըզ
սըրատա , աուրուպ օգուտըըմըզ անկլամայօրմը-
յըզ տէյիւ քէնտի քէնտիմիզէ սիւ՛ալա մէճպուր օ-
լուր ըզ : Պէօյլէ քիթապար ֆիքըլէրիմիզի իշէթ-
տիրիր , վէ պա՛ղը քիթապարըն էթտիյի կիպի ,
պիզի մա՛լիւմաթ վէ ֆէթանէթիմիզի քիպը վէ ֆօ-
տուլըզ իլէ աօլտուրամազ եէրտէ , նէ գատար ճա-
հիլ օլտուրըմըզ վէ էօյրէնէճէլիմիզ նէ գատար չօգ

շէյլէր պուլուստըղընը պիզէ հիսս էթտիրիրլէր :

Յագաթ հիքմէթամիզ քիթապար , հիքմէթ ու
մա՛րիֆէթ իլէ օգուտմալը տըր : Միլտոն տէր քի ,
« Էնլ ի հիքմէթ պիրիսի , էն՝ ատի քիթապտան պի-
լէ էյի պիր հիսսէ ալա պիրլեր : Անմազ պիրիսի տէ ,
էն՝ ալա քիթապարը օգուտա պիլէ , եինէ անմազ
գալըր » : Էնլ ի հիքմէթ , իլմ ու հիքմէթիլլէ քիթա-
պը էլէ ալըր վէ օլ քիթապտան տահա զիյատէ հիք-
մէթ քէսպ էտէր : Անմազ իսէ հիքմէթի պուլուս-
տըզը եէրտէ կէօրէմէզ : Պիւթիւն կիւն օգուտապ
եինէ պիր թէպտիլաթ հիսս էթմէմէք , հիշ եէնի պիր
մա՛լիւմաթ քէսպ էթմէմիշ օլմազ միւմքին տիր :
Պա՛ղը՝ ազըլար սիւզիէշ կիպի տիր քի , հէր շէյի
սիւզիւպ , պիր շէյ թութմազ : Լօգ տէր քի « Օգու-
տըզըմըզ շէյի պիզէ մալ էտէն՝ աիւշիւնմէք տիր » :
Հէր օգուտըզըմըզ հազմ էտիրմէլի , եօզսա զըտա
վէրմէզ : Պուսուսն իշիւն տէ աիգզաթլէ թէֆէքըիւր
իլէ օգուտալըյըզ : Գարիյուսըն տէսթուր իւլ՝ մամէլի
« Չօգ տէյիլ , իլա՛ ազիլանէ օգուտազ » թա՛պիրի
տիր :

Լաքին պիլ խասսա թէ՛՛էսիրլէրի ֆէնա օլան քի-
թապարտան էլպէթթէ սագընմալը իզ : Բիւլիյէն
ֆէնա պիր քիթապը իլք տէֆ՛ա օգուտըզարը կիւ-
նէ՛ նիճէ քիմսէլէր լա՛նէթ օգուտաղա մէճպուր օլ-
մուշ աըրլար : Վէ պուսիար արասընտա էն զիյատէ
մուճիպ ի թէշիլքէ օլանլար օլ քիթապար տըր քի ,
հալի օլաըզարը թէ՛՛էսիրաթը մէզմուճէյի կիւզէլ
էլֆազ վէ մէհարէթ ի գալէմիյէ իլէ սէթր էտէն քի-
թապարը տըր :

Լօրտ Պայրընըն , շէն՛վէթի թահրիք էտէն շի՛րլէ-

բինին ճալիպէրի, վէ Ֆրանսայը Զօյանըն բօման-
լարը վէ սա՛խր պու կիպի մէշնուր եա զայր ի մէշ-
հուր մուհարբիբլէրին քիթապալարը պիր չօգ գալպ-
լէրէ շէնվէթ վէ հուզուզաթըն մուզիրը թօխուժընը
սաչըպ, անվերին պիւթիւնն 'էօմրլէրինտէ ախլազճա
պօզուլմալարընա սէպէպ օլմուշ տըր: Պասիրէթ ի
հագիրդիյէ սահիպի, պէօյլէ հալլերտէ նէֆայնի զապթ
էտեր, վէ թէհարէթ ի ախլազիյէյի զա՛իֆլէնտիրէ-
ճէք հէր շէյտէն մէնֆուր պիր 'իլլէթի սարի՛էտէն
գաչար կիպի ֆիրար էտեր:

Պասիրէթ, սըհնէթ ու 'աֆիյէթէ հիւրմէթ իլէ
տիգգաթ-էտիպ, ֆիքք վէ հէմ տէ ճէսէտէ լազըմ
կէլէն միւնասիպ իսթիրահաթըն վէրիլմէսինէ նա-
զարէթ էտեր: Պու շէյ իչիւն տէ նէֆսի թէրք իլէ
նէֆս իւզգէրինէ հիւքմ ու զալէպէ լազըմէտէն տիր:

Պու կիւնքի կիւնտէ թա՛թիլ վէ իսթիրահաթ տէ-
նիլէն պիր չօգ շէյլէր վար տըր քի, եօրդուն ատէ-
մի ֆէրահլանտըրմատան իսէ տահա զիյատէ ֆիքք
եօրդունլըզնա վէ ախլազ խարապիյէթինէ պա՛խս
օլուր: Տինկլէնիպ թա՛թիլ էթմէք, եա՛նի էմէք
վէ զահմէթ սէպէպլինտէն եօրուժըզ գուժվէթլէրին
թազէլէնմէսի, թապի՛աթըմըզա հաժա վէ զիյա գա-
տար լազըմ տըր: Պու օլմապըզ թապի՛աթըմըզ-
տաքի պա՛զը 'ալի գուժվէթ վէ գապիլիյէթլէր պէօ-
յիւյէմէզ, Զահմէթ վէ սըզընթը վազթընտա գուժ-
վէթ վէ գուարէթի պագի սազլամադ պապընտա զա-
յէթլէ մի՛ւլէստէր օլան շաղլըզ վէ մէսօրուրիյէթ չօգ-
ճա 'ազլլանէ վէ միւնասիպ թա՛թիլէ մէրպուլթ տըր:
Եօրդունլըզա պիրիսինին գուժվէթլէրինին հէման
տիւքէնտիյի սըրատա, թա՛թիլ վէ էյլէնճէ իլէ թազէ

հայաթ այրը: Օ հալտէ թա՛թիլ վէ էյլէնճէ ճանըն
թէնէֆֆիւսը տըր քի անսըզ ճան տէվամ իւզրէ իշ-
լէմէքլէ պօղուուուր իտի: Պինա՛էն 'ալէյհ, թա՛թիլ
վէ էյլէնճէ մուճիպ ի զա՛աֆ տէյիլ, հայաթ էֆգա
նէվլինտէն, կէվլէտիճի տէյիլ, գուժվէթլէնտիրիճի
գապիլինտէն օլմալը տըր: Պիր ատէմի իչինտէն կիւ-
ճիւնտէն այլ գօյան, վէ էրթէսի կիւն եազըխանէսինէ
եա մէ՛ մուրիյէթինէ իսթէքսիզ վէ թէրս պիր հալտէ
կիթմէսինէ սէպէպ օլան շէյլէրէ, նէ իսմ վէրիլիսէ
վէրիլսին թա՛թիլ վէ էյլէնճէ տէյիլ տիր:

Պիզիմ թա՛թիլ վէ տինլէնմէմիզ տա՛խմա փաք
վէ կիւնահըզ, վէ միւմքին օլտուղը գատար ճէ-
նապ ը Հազգըն 'ամէլլերինի ազատ վէ շաղ ու մէս-
րուր պիր թարգտա կէօնէնմէքլէ էյի վէ 'ազըլը
քիմնէլէրին միւսապէհաթընտա օլմալը տըր: Սա-
հիպ ի Մէզմուրըն «Եա Բապպ, սէն պէնի ֆի՛իլին-
լէ ֆէրահլանտըրտըն, էլլերինին իչլէրիլէ մէսրուր
օլաճազըմ» (Մէզ. 92. 4) տէտիյի քէլամլարտա ա-
սըլ թա՛թիլին բուճ ը հագիրդիսի կէօրիւժէքտէ
տիր:

Հարէքէթ ի պէտէնիլէ նէվլինտէն էյլէնճէլէր
տախի, սաղլամ ճէսէտտէ սաղլամ 'ազըլ թաչը-
մազ իսթէյէնլէրէ, վէ պու «Ալլանըն հէլքէլի»
(1 Գօր. 3. 16) օլան ճէսէտիսիլի խըտմէթ ի Մու-
գատտէսէ վէ 'իպատէթ իչիւն միւնասիպ զըլմադ
իսթէյէնլէրէ տիւչիւնէճէք պիր խուսուս տըր:
Վազթ ու հալէ կէօրէ չօճուզճա էյլէնճէլէր պիլէ
միւնասիպ տիր: Մէշնուր Տօքթօր Զամըրսը հալ-
լիտէ քէնտի չօճուզլարըլէ պիրիքտէ պիւեա օյնա՛ւ
մազտա կէօրմէք զայէթ խօշ պիր մէնզարէ օլմալը

խոհ: Նէթէքիմ քիլիսէսինին էն ի վագար ինթի-
յարլարընտան պա'գըսը պիր տէֆ'ա անը պու հալ-
տէ պուլտըլար: Ալլահըն գուարէթ վէ կիւղէԱԹԶ
իհասն էթմիշ օլտըզը ճէսէտի սըհնէթ ու 'աֆիյէթ
վէ գուվվէթտէ սագլամագ խրիսթիյաննա պիր վա-
զիֆէ տիր: Թա'թիլ վէ էյլէնճէ հէմ տախի իչլէմէք
իչիւն նիզամըմըզ շու օլտուն: « Հէր նէ քի ետիար
իսէնիզ ինսան իչիւն տէյիլ, անճագ Բապպ իչիւն
կիպի ճանտան ետիընը » (Գօլ. 3. 23):

Չապթ ք նէֆսին պիր տիկէր ճիհէթի տահա վար
տըր, հէմ տէ ֆէվզ էլ 'ատէ թէրք ի նէֆս թալէպ
էտէն պիր խուսուս տըր, եա'նի ումուր ք իտարէտէ
փարա խուսուսընտա 'ագիլանէ տավրանմագ մէս'է-
լէսի: Չօգ կէնճլէրին պախուսուս ազատ վէ ճէօ-
մէրտ թապի'թըլ օլանլարըն խարճամաղա տողրու-
պիր մէյլ վէ արգուլարը վար տըր, վէ պու շէյին
միւսթագպէլտէքի հալլէրինէ պրագաճաղը թէ'էսիր
հագգընտա հիշ տիգգաթլէ տիւշիւնմէքսիզ օլ մէյլ-
լէրինտէ իլէրի կիտէլլէր: Նէ' գարարը օլուր, պիզ
փարայը իտարէ իլէ սարֆ էթմէյէ միւհթաճ տէյիլ
իզ, էլիմիզտէ վար իքէն քէյֆ էտէլիմ, իտարէ ի-
չիւն սօնկրա տահա չօգ վագթ վար տէրլէր: Էվ-
վէթ, չօգ վագթ վար, անտէն սօնկրա տա խարճա-
մամագ վագթը վար, նիթէքիմ պիր չօգ քիմսէլէր
'էօմրլէրինտէ իչլէրինի գարարլաշտըրըպ, մուհիմ
մէշղուլիյէթլէրինէ պաշատըզլարընտա իչի անկլա-
մըշ տըրլար: Նիչլէրի եիրմի եաշընտա խարճա-
տըզլարը փարալար իչիւն գըրզ եաշընտա փիւշման
օլմուշ տըրլար: Պիրիսի, « Շու փարայը Ալլահ նաճ-
ուր իսթի'մալ էթմէմի իսթէր: Միւսթագպէլտէ անը

նասըլ իսթի'մալ էթմիշ օլմամը իսթէյէճէյիմ » տէ-
յիւ քէնտի քէնտինէ սիւ'ալ էտէրսէ, պիր զարար
չէքէ'ր մի: Իրատընտան արթըրա պիլտիյինի վէ
պէլքի տահա զիյատէսինի սարֆ էթտիլի հալտէ շօլ
կիւղէ սիւսլէր, պահալը լաքին ֆա'իտէսիզ քի-
թապլար, զէվզ, սէֆա վէ թանթանալար իչիւն սարֆ
էթտիլի փարայը սօնկրա հիսապ էթսէ վէ օլ փարա
քէնտինէ լազըմ օլտա, պու ճիւմլէ շէյլէր քէնտինէ
նէյէ եարարլար:

Հիշ պիր կէնճ 'ագըլըզճասընա պէօյլէ հիսապ-
լարը թահգիր էթմէսին: Թէճրիպէ պահալը պիր
մէքթէպ տիր: Չօգ կէնճլէր սանս'աթ եա իչլէրինէ
պաշայաճագլարը վագթա պագճագտա տըրլար:
Պու ֆիքըր իլէ պիրլիքտէ հէման 'ոյնի վէճնլէ չա-
յանը թահսին պիր տիկէր ֆիքըր տէ շէհատէթ ի
հալլէրինէ միւսթագպէլտէ պիր շէրիքլէրի պուլու-
նաճաղը իւմիտինտէ օլմալարը տըր: Մէս'ուս պիր
խանէ, զէվճէ վէ չօճուզլար վէ ֆամիլեա 'էօմրիւ-
նիւն մէսէրրէթ վէ ճալիպէլլէրի խայալը՝ արգուլա-
մաղա չայան պիր խայալ օլուպ' հէր կէնճին մէսլէ-
քինէ թէ'էսիր էթմէլի տիր: Լաքին տիգգաթ էթ-
սին քի կէմիսի պուրատա գագագէտէ օլմասըն: Հիշ
պիր կէնճ 'էօմրիւնէ պօրճ վէ փարաճա միւշքիլաթ-
տա օլարագ պաշլամասըն: Պու շէյտէն տէ գաճագ
իչիւն վագթլըճա փարասընը 'ագիլանէ վէ տիգգաթ
իլէ իտարէյէ ալըշարն: Թամա'քեարըզա տէյիլ, ան-
ճագ իտարէյէ ալըշմալը: Չօգ կէնճլէրին կէշմիշ
պօրճլարըյէ եիւքլիւ օլարագ զանն վէ իւմիտլէր իլէ
իլէ պաշլամալարը պիր չօգ 'ա'իլէճէ մէյուսիյէթ վէ
էքսէրիյա պիւթիւն 'էօմրիւ տէվամ էտէն մուվաֆ-

Ֆազիլէթսի զլիյէ սէպէպ օլմուշ տըր : Իւզէրինէ Ֆու-
միլեա 'էօմրիւնիւն զա''իլէ վէ մէս''ուլիյէթլէրինի ալ-
մազտան էվվէլ պօրճը թէմիլլէ , վէ հազմուրը կիւն
իչիւն — շօլ էր եա կէճ մութլագա կէլէճէք օլան հազ-
մուրը կիւն իչիւն — պիր շէյ թէտարիք էթմիշ օլ :

Պու խուսուստա 'ազիլանէ զապթ ը նէֆա լու-
զումընը կէօրէմէյէն պիր չօզ քիմսէլէր , միւտտէթ ի
հայաթլարընճա պօղազլարընա տէյիրմէն թաշը պագ-
լամըլ օլտուլար , հախօտ 'էօմրիւնիւն էն 'ալա զբս-
մընտա թէփէյէ եօգարը հուվարլայըպ չըգարմազա
չալըշտըլը թաշը , թէփէյէ հէման եէթիշէճէյի սը-
բատա , պէ թէքրտար տաղըն էթէյինէ գատար հու-
վարլանտաղընը կէօրմէք իւզրէ Եզեփոսըն հիւքմ ու
միւճագաթընա հիւքմ օլունմըլ տըրլար : Կէնճիքտէ
սարֆ էտիպ իխթիյարլոգտա էմէք շէքէրէք չալըշ-
մազ , սու''ի իտարէ տիր : Վէ իսթիրահաթ վէ թէն-
վին ի ինթիյաճաթտան զիյատէ մուհիմմ մէս''էլէ-
լէրէ 'ա''իտ օլուպ ախլազ հաթթա տիյանէթ մէս-
''էլէսի տիր : « Իտարէ , քէմալ ը իսթիգամէթ ,
իսթիրահաթըն փէտէրի , վէ զապթ ը նէֆա մէ-
սէրրէթ վէ սըհէթ ու 'աֆիլլէթին ճէլլի հէմշիրէսի
տիր , իսրաֆ իսէ զալիմ վէ հիլլէպազ շէյթան տըր
քի թէվապի'ինի թէտարիճէն ինթիյաճ վէ պօրճարա
սալար , եա''նի , ճանլարընա իշլէյէն զինճիրլէր իլէ
անլէրի զինճիրպէնա էտէր » (Տը. Ճընսըն) :

Խըրս վէ զազապա մաղլուպ օլմամազ զաթպ ը
նէֆա վազիֆէսինտէ մուհիմմ պիր խուսուս տըր :
Պա'զըլար թապ'էն « Միզաճ ու թապի'աթ խուսու-
սընտա մէս'ուա տըրլար քի , թապի'աթլարընըն
պուլութսըզ փէրտէսի իլէ հէփ կիւնլէրի մէսրուրի-

յէթ ու շատմանի իլէ սօլու տըր » : Լաքին պաշգա-
լարը վար տըր քի , տիկէր խուսուպարտա հիք-
մէթ սահիպի , պատիրէթ վէ էրպապ ը Ֆազիլէթ
օլտըզլարը , վէ հաթթա տիկէր սու''ի հալլէր հագ-
զընտա քէմալ ը տիգգաթլէ զապթ ը նէֆա իպրազ
էթտիքլէրի հալտէ' քէնտի նէֆուլէրի իւզէրինէ հիշ
հիւքմ ու թէ''էսիրլէրի եօզ կիպի , պէր տէվամ
զապթը նազապիլ սուրէթտէ զազապնաք օլուպ'
պա'զը տտէմլէրին միւսքիրաթ իլէ սէրիսօլ օլտըզ-
լարը կիպի , իսրոս ու զազապ իլէ սէրիսօլ օլուրլար :
Վէ լաքին մուղայիրի մանթըզ սուրէթտէ հիւքմ է-
տէրէք , զազապա էսիր օլանը մա'զուր թութար վէ
միւսքիրաթա թապի' օլանլարը հիւքմ էտէրիզ : Վէ
իշթիւնա վէ սրգուլարընը զապթ էտէմէյիպ սապըր-
սըզ օլան քիմսէյի պիլա թէրահիւքմ հիւքմ էտէրիզ :
Ղազապ զըսսա պիր տիվանէլիք տիր տէնիլիր : Լա-
քին Ինկլիզ էտէպիյաթընտա մէշհուր պիր զաթ
պէօյլէ տէմիշ տիր : « Ղազապա տիվանէլիք թէսմիյէ
էտէն , անա հատտէն զիյատէ ի'թիպար էթմիշ օ-
լուր , զիրա տիվանէլիք պէնին խալլէփէզիր օլուպ
պիւթիւն 'ազըն էքսիքլիյի օլտուղընտան հասըլ
էթտիյի ճիւմլէ սու''ի նէթիճէլէրտէն տօլայը սուշ-
սըզ տըր : Ղազապ իսէ զուրուր վէ համագաթտան
միւրէքքէպ օլարազ , գատտէն օլան տիվանէլիք
տիր » : (Լօրտ Գլարէնտօն) :

Ուֆազ շէյլէրտէն թահրիք օլունարազ նապէճա
սէօզլէր եախօտ շիտտէթամիզ 'ամէլլէրիլլէ փիւր
զազապ օլան քիմսէլէր կէօրտիլիւմիւզտէ տէր 'ա-
զապ անկլարըզ քի հէր նէ իսթի'տատ ու գապիլի-
յէթլէրի օլսա տա , սու''ի իտարէ օլունան զապթ վէ

Թէրք ի նէֆս խոստուսընտա գոսուրլը վէ հէմ տա-
խի «Հիտտէթլէնմէզ» օլան մուհապպէթ ի Իլահիլէտէն
պէրի քիմսէլէր տիրլէր : Հագիգաթ ը հալ շու տըր
քի, զազապ վէ թէզմիզաճլըզ, քէնտի քէնտիմիզէ
իֆրաթ տէրէճէսինտէ էնէմմիլյէթ վէրմէք տիր : Ղա-
զասնաք քիմսէնին էֆքեար ու միւթալա'աթընը
լաֆզէն իֆատէ էթսէք շու գապլիտէն պիր շէյ օ-
լուր : « Պիր տէֆ'ա տիւշիւն, Պանա, պու նէվ' մու'ա-
մէլէտէ պուլունսուսլար, պիրիսի պէնիճ էֆքեարըմա
գարշը սէօյլէսին . պէնիճ արգուլարըմա գարշը տուր-
սուն, նէ՞ տէմէք օլսուն » : Կէօյա քի ճիհանտա էն
էնէմմիլյէթլի զաթ քէնտիսի իմիշ, վէ անա սօզան-
մազ ճինայէթ վէ հագարէթ իմիշ : Վէ հիւքմ ու ի-
տարէմիզտէ օլմայան վագա'այարտան պիզէ թէ'է-
սիրի սօզանան թէսատիւֆի հալլէրտէն սօլայլը
միւնֆէ'իլ օլուպ խըրպանմամըզ տախի տանա ֆէ-
նա պիր շէյ տէյիլ իսէ տէ, ախվանէճէ պիր հօլ տըր :
Թէզմիզաճլըզ վէ թէրպիլին պիր տիկէր ախվանէ-
լիլ տանա վար տըր քի, բահաթ վագթըմըզտա ա-
նա կիւլէր իսէք տէ, խըրս ու զազապ հէրարէթի
արասընտա քեամիլէն սօզրու զանն էտէրիզ, հա'նի
քէնտի քէնտիմիզէ տարըլըպ տա ֆուրսաթ պու-
լունճա խըրսըմըզը պաչգասընտան հա պաչգա պիր
շէյտէն ալմազ ախվանէլիլի, քէնտի սալահըմըզ հագ-
գընտա խօտպինանէ ֆիքր ի պաթըլ իլէ ֆիլանճա
քիմսէ օ գատար հագգըզ օլմաղսա, հա ախվանէճէ
տավրանմաղսա իտի, խըրպանմազ իտիք, էլպէթթէ
խըրպանմազ իտիք, տէրիզ :

Պաչգալարընտան միւնասիպէթսիզ մաթլուպաթ
պէրլէր իզ, վէ օլ մաթլուպաթ իճրա էտիմէյինճէ

խըրպանըր ըզ : Լայըզ օլմատըղըմըզ վէ մէ'մուլէ
հագգըմըզ օլմայաճազ տէրէճէտէ բաղպէթ ու ըր'ա-
յէթ իսթէրիզ, ալմայընճա տարըլըր ըզ : Հէր շէյին
պիլիմ թարաֆըմըզտա օլմասընը իսթէրիզ, վէ հալը
արղումըզ իգնա' էտիմէզսէ սապըմըզ տիւքէնիր,
ղազապըմըզ փաթլար :

Պու շէյլէր էօյլէ գոսուրլար տըր քի, էն քեամիլ
էվսաֆ ու ախլազը իխլալ էտիպ, հագիլը վէ էտնա
գըլար : Պիզի ֆա'իտէլի քիմսէլէր օլմագտան մէն',
թէ'էսիրիմիզի մահվ, մէս'ուտիլյէթիմիզի խարապ
էտէլլէր : Վէ պիր տէֆ'ա տիգգաթ ը թամմէ իլէ
զապլ ը նէֆսէ չալըշմատըզճա անլէրէ զալիպ կէ-
լինէմէզ :

Նէֆսիմիզի զապլ ու իտարէ վէ բուհըմըզա
հիւքմ ու զալէպէ խոստուսընա մալիք օլուպ, քէ-
մալը տիգգաթլէ անը հըֆզ էթմէլիլիզ, Բէնտի-
լէրիմիզի հիւքմ պապընտա մահճուպիլյէթլէ տիկէր-
լէրէ հիւքմտէ մուհապպէթլէ մու'ամէլլէյէ ալըշմալը
ըզ, « Բէնտիլլէրիմիզէ լայըզընտան զիյատէ ի'թի-
պար էթմէմէք » (Բօմ. 12. 3) խոստուսընտաքի պու-
էն զօր վէ էն մուհիմմ տէրսի էօյրէնմէլիլիզ, վէ
պաչգալարըն պիզտէն գիյատէ 'ալիմ վէ 'ալի օլա
պիլմէլլէրի վէ ինթիմալէն էօյլէ օլտըզլարը պապըն-
տաքի 'այսի վէճնլէ միւշքիլ օլան տէրսի տախի էօյ-
րէնմէմիզ լազըմ տըր : Հէմ տէ թէզմիզաճլըզ վէ
խույտուզըղա տիգգաթ էտիպ, տէր 'ագապ սէօ-
ժիւնտիւրմէլիլիզ, էկէր պիր տէֆ'ա անը 'ալէվլէ-
նիպ թութուշմաղա պրագըրսագ, արթըզ զապլ է-
տէմէտիքտէն մա'տա, նէ գատար չօդ 'ալէֆ ալըր
իսէ, օլ գատար էյի օլուր զանն էթմէյէ պաշար ըզ :

Ձեզալը թեզմիզան Յոննան « Տարըմազա հագ-
 գըմ վար տըր » (Յոննան 4. 9) տէտի, վէ իշթէ իշ
 օ բատտէյէ կէլիրոնէ, բահաթ վէ ասայիշիմիզ զայպ
 օլուր, վէ զապթ ու իտարէմիզտէ օլմայան սէֆա-
 լէթ պաշլար: Ահ, քեաշքի իշ պու հալէ կէլմէքսիզ
 « Եա Բապպ, աղղըմա մուհաֆըզ գօյուպ, տու-
 տազարըմըն գափուսընը հըֆիզ էյլէ քի կիւնահ էթ-
 մէյէյիմ » (Մէզ. 141. 3) տու'ասը էտիլսէ:

Եվվէլճէ իմա էտիլմիշ օլան արզու վէ իշթիհա-
 լարընըն զապթ ու իտարէսինէ տա'իր պիր գաշ սէօզ
 տահա 'իլավէ էթմէք լազըմ' սըր: Պու շէյ խուսու-
 սա կէնճէր իշիւն զայէթլէ մուհիմմ պիր մատտէ
 տիր: Եէյիպ իշմէքտէ ի'թիրազ վէ զապթ ր նէֆս
 'ու.մուսիյէթլէ թահսին վէ թալէպ օլունան պիր
 մատտէ տիր: Սէվինիրիզ քի շիրքէթի պէշերիյէնին
 ճիւմլէ միւ'թէպէր սընըֆլարը արասընտա չօգ իշքի
 իշմէնին շէճա'աթ 'ալամէթի վէ սէօհպէթ ու մու-
 հապպէթին պագա վէ տէվամընըն շարթը սայըլտը-
 դը կիւնլէր կէշմիշ տիր: Վէ լաքին պուհլարըն ճիւմ-
 լէսինէ բազմէն, հալա չօզլարը թէհլիքէտէ տիրլէր:
 Պա'զըլար միզաճլարը իզթիզասը, պա'զըսը սինիր
 զա'իֆլիյինէ 'ալամէթ օլան շէտիտ պիր արզուը
 իզնա' իշիւն միւսքիրաթ վասըթասըլլէ քէսպ ի գուվ-
 վէթ արամագ թէճըրիպէսինէ տիւշմէքտէ տիրլէր:
 Լաքին նէվճիվան միւսքիրաթըն իմտատընա կիւ-
 վէնմէքտէն սազընսըն, տօսթ կէօրիւնէն տիւշմէն
 չըգար, հիւսն ի իսթի'մալ գօլալճա սու'ի իսթի'մա-
 լա թէպէտտիւլ էտէ պիլիր: Սընհաթ ր պէտէնիյէ
 հէմ տախի ախլագիյէ պապընտա էսաս օլմագ իւզ-
 բէ քէմալ ր էմնիյէթլէ տէնիլէ պիլիր քի, միւսքի-

րաթ իսթի'մալընա նէ գատար ազ ինթիյան օլուր-
 սա օ գատար էյի տիր:

Նէֆսի զապթ ու իտարէ էթմէնին պիր տիկէր
 խուսուսը տախի վար տըր քի, մատտէնին էնէմմի-
 յէթ ի 'ազիմէսինէ պինա'էն պահսընա կիրմէմիզի
 էնլ ի սաֆվէթ վէ սահիպ ի 'ազ օլան զէվաթ պիզի
 մա'զուր թութա պիլիրլէր: Սողոմոնըն Վազթընտա
 էյ վահ քի շիմտի տախի զայէթլէ ինթիյան վար
 տըր, (Էմս, պապ 7 յէ պազըլա): Պու կիւնահըն 'ա-
 գապինտէ կէլէն ճիւմանի վէ շիրքէթ ի պէշերիյէյէ
 մախսուս մազարրաթ վէ պէլալար անը իրթիքեսպ
 նէթիճէսի, ճանա 'արիզ օլան լանէթ ի ախլագիյէ,
 անըն մուճիպ ի բէզալէթ օլմասը, ախլագըն թէ-
 տէննի էթմէսի, իլզամ էթտիյի բիյա վէ միւտահա-
 նէ, ատէմտէ հասըլ էթտիյի էսան աթվար վէ հիս-
 սիյաթ ր ախլագիյէ, վէ անըն նէթիճէսի օլարագ
 ատէմին քէնտի քէնտինտէն նէֆրէթ էթմէսի, քի օ
 հալտէն էքսէրիյա գուրթուլուշ իշիւն տահա զիյատէ
 Ֆըսզ ու Ֆէսատա տիւշիւլիր: Պուհլարըն ճիւմ-
 լէսի, սօն տէրէճէ մուհլիք շէնվանի հալլէրէ տիւ-
 շիւրմէգսէ, շէնվանի արգուլարընա պիր տագիգա
 պիլլէ մահալ վէրմէքսիզ, տուրուպ տա տիւշիւնմէ-
 սինէ քեսաֆի սէպէպլէր տիր: Վէ էկէր պէօյիւք
 պիրիսի թէնլիքէյի պիլտիլինտէն օլ տագըգատա
 քէնտինտէն քիւշիւլիւ ճէպը իլէ տուրտուրուպ, քէ-
 մալ ր կէրմի վէ խուլուս ր նիյէթ իլէ անա նասի-
 հաթը գապուլ էթտիրիպ, ճանընը գուրթարմագ ի-
 շիւն թալէպ վէ բէճա էտէճէք օլսա, թէնլիքէնին
 'ազիլիյինէ պինա'էն հազգ վէ սէզա տըր:

'Ահա ր ճէտիտին թէմքինիլ թա'լիմաթը միւսպա-

րէք Րապալմըզըն շտիտ վէ միւ"էսսիր քէլամլարբ (Մատթ. 5. 27, 28) վէ բէտուլէրին տախի անըն 'ալէյինէ պու գատար թէ"քիտլէ սէօյլէտիքլէրի ա- շիքեարէ իպրազ էտեր քի, պու շէյ խրիսթիյան ախ- լագընա մուղայիր օլուպ զայէթ պէօյլուք պիր բէ- զալէթ տիր: Քիթապ ը Մուգատտէս թէճրիպէյէ զալիպ կէլէն շէճի'անէ ֆազիլէթ միսալլէրի, հէմ տախի — էյ վան քի սայըտա տահա չօզ օլարագ — թէճրիպէտէ միւտհիշ վէ միւհիլիք մազուպիլյէթ մի- սալլարը վէրմէքտէ տիր: Ալլահ գօրգուսըլլէ պու կիւնահըն էսարէթինտէն գուրթուլանլար արասընտա էն մէշուր օլան զաթ գօլայճա չօզլարըն ֆիքրինէ կէլմիշ օլմալը: Լաքին Յովսէփին միւպլէլա օլ- տուղը թէհիլքէյի վէ անըն թավը ու հարէքէթին- տէ օլան շէճի'անէ ճէսարէթ վէ զապթ ը նէֆսի թամմ տագիգ սուրէթտէ անկոյալըպ կէօրէ պիւմէմիդ իշիւն Քիթապ ը Մուգատտէստէքի սաֆի հիքեայէ- տէն կէրէյի կիպի պահա էթմէք լազըմ տըր: Իլք նագարտա թէճրիպէ պիր տէֆատա անսըզըն կէլմիշ կիպի կէօրիւնիւր, ֆագաթ նագլիյէթի թէֆթիշ էթ- տիլիմիդտէ պիլ 'աքս ուզուն միւտտէթ տէվամ էթ- միշ օլտուղը զահիր օլուր: Վէ լաքին իշթէ նամուս վէ իսթիգամէթ' կիւնահը մէն' էտիպ միւտտ'ատէ էթմէտի: Մալիք օլտուղը նէճիպ հիսսիյաթը, քէն- տի էլինէ ճիւմլէ ումուրընը ի'թիմատլէ թէսլիմ էթմիշ օլան ատէմէ գարը պէօյլէ հագգաըզըզտա պուլունմագտան նէֆրէթ էյլէտի: Յովսէփին Ալլա- հա օլան սատագաթը օլ կիւնահա միւտտ'ատէ էթ- մէտի, վէ օլ սատագաթըն նէթիճէսի օլան զապլթ ը նէֆս տախի մուգապէմէթ իշիւն գուվլէթ պախշ

էյլէտի: Սէֆա վէ հուզուզաթ հախօտ մէնաֆի' վէ քեար ու քիսպ հագգընտա տիւշիւնմէյիպ, իման էթտիյի օլ Ջաթ ը Գատիրին թահսին ու թագտիրի ֆիքրինտէ սապիթ գալտը: «Պէն նաճըլ պու պէօ- յիւք քէօթիւլիւլիւ իշլէմէքլէ Ալլահա գարը կիւ- նահ էտէյիմ» (Թէք. 39. 9):

Քիմ շիւպհէ էտեր քի, պու վէճիլէ իպրազ էտի- լէն թէրքի նէֆս Յովսէփին 'ազամէթինին շէրա'ի- թինտէն պիրի իտի: Քէնտի նէֆսի իւզէրինէ հիւքմ ու թէ"էսիրի օլան զաթ իճրա ի հիւքիւմէթէ միւ- նասիպ պիրիսի իտի: Պու թէրքի նէֆսին էվվէլա մուճիպ օլտուղը էլէմ ու մէշագգաթ պիլլէ, անըն ախագընըն քէմալէ էրմէսինէ վասըթա իտի: Կիւ- նահա մուգապէմէթ էթմէյի էօյրէնմիշ իտի, շիմտի տէ մէշագգաթ շէքմէյի էօյրէնէճէք իտի: Ալլահ ի- լէ գուվլէթի օլարագ հիմայէ վէ իսէլաս իշիւն վագ- թընը պէքլէյիպ սապր էտէ պիլիլ իտի:

Պու շէյին 'աքսիսինի թէխայիւլ էյլէ, ֆարգ էյլէ քի Յովսէփի թէճրիպէյէ մանալ վէրիպ, միւճագաթ ը խարիճիլէտէն մատուն պիլլէ գալսա, վէ էֆէնտիսի- նին էվլինտէ ճիւմլէ խարիճի 'իզգէթ ու ի'թիպար իլէ (վէ լաքին հագիգաթ ը հալտէ օլ վագըթ քէն- տինի լէքէլէմիշ օլաճագ ասըլ բէգալէթ իլէ) տէվամ էթտէ իտի, մէսլէք ի հայաթը սօնկրաքի նա'իլ օլ- տուղը հալա կէլէճէք մի իտի, կէլէ պիլիլ մի ի- տի: էօյլէ պիր թավը ու հարէքէթ, ֆասիտ 'ազ վէ խօտալին գալպ 'ալամէթի օլուր իտի: էօյլէ պիր հագիր վէ մուճիպ ի բէգալէթ օլան 'էօմը, անըն տահա զիյատէ ախլաղի զէվալ վէ թէտէնիյէ տիւշ- մէսինէ սէպէպ օլուր իտի: Հուզուզաթ ը նէֆսանի-

յէնին տէրին մէղարընտա կիթտիքճէ զարգ ու նա-
պէտիտ օլմաղա մուխասսաս օլարագ ինթիմալէն
խօսապին պիր հէվափէրէսթ օլուր իտի : Պիր միլլէթի
գահթ ու զալատան խէլաս էտիպ , Ալլահըն գալմը
վասըթասըլլէ մուգատտէրաթ ը Իլահիյէնին տիւն-
եատա խըտմէթճիսի օլաճագ եէրտէ , հաղարէթլէ
զէվզ ու սէֆալը պիր 'էօմր խմար էտէճէք իտի :
Վէ նամուս վէ զապթ ը նէֆա խուսուսընտա տէվը
պէ տէվը միսալ մագամընտա թուր ուլան շայան ը
զիքը պիր իսմ պրագարագ թէմքին ու վագար իւզ-
րէ ֆա'իտէլի պիր 'էօմր եէրինէ , պու տիւնեատա
հէմ տէ էպէտիյէթտէքի զայ'աթա մուգապիլ Յուսէ-
փէ էօլիւմսիւլլիւք թազլիտի օլան պիր Մըբըլը
մուսնասը գալաճագ իտի :

Ատէմի պու կիւնահըն թէհիքէսինտէն Անճագ
վագըթլըճա գազանըլըպ , պիւթիւն 'էօմրտէ տիգ-
գաթլէ հըֆզ էտիլէն զապթ ը նէֆա 'ատէթի Ալ-
լահըն 'ինայէթիլլէ մուհաֆագա էտէ պիլիր : Ֆիքը-
լէր , պազըլար , 'ամէլլէր , եիւճէ 'էօմրիւն մէրամ ու
մագսէտլէրիլլէ զապթ ու իտարէ էտիլմէլի տիր ,
օլմայա քի տուզաղա տիւշէլիմ : Եօգսա հալ ու իգ-
թիգասը մուվադգաթէն մէն' էտիլմիշ օլան իւք կիւ-
նահ Ֆիքըլէրի , չօգ ինթիմալ քի սօնկրալարը կիւ-
նահ 'ամէլլէրիլլէ մէյտանա չըգար :

Պուսուս ի մէղքիւրըն հօգթա ի նագարընտան
Սոդոմոնըն հիքեայէսի մուճիպ ի էսէֆ պիր հիքեա-
յէ տիր : Մէսլէք վէ իչինին իպթիտասընտա էն պէօ-
յիւք ֆուրսաթ վէ սուհուլէթլէր մէվճուտ իտի :
Ղայէթ 'ազլիմ իւմիտլէր կէօսթէրմէքտէ իտի : Ղա-
յէթ իւլ զայէ 'ալի իսթի'տատ ու գապիլիլլէթ , վէ

փէք ազ հիւքմտարլարըն մալիք օլա պիլտիլի 'ա-
զլիմ մէյտան ֆուրսաթընա մալիք , Մին թարաֆ Ուլ-
լահ խուսուսի հիքմէթ ու 'իրֆան 'աթիլլէրի իլէ
թէզկին էտիլմիշ , փէտէրինին մուտտէթ ի 'էօմրիւն-
տէ ճէմ' օլուրան պի հիսապ սէրվէթ ու էմվալա
մալիք , վէ անըն քէմալ ը մուվաֆֆագիլլէթլէ գա-
զանըպ միւտտէթ ի մէտիտէ թաշըտըլը նամ ու շէ-
րէֆ պէրէքեաթընա վարիտ , Իլահի փէյլամպէրիք
քէլամլարըլա պէթ իւր Բապպըն ինչասընա տա'իր
Դաւիթին իւմիտ վէ արզուլարընըն իթմամը իչին
թախսիս օլունմը , վէ հագիգաթ ը հալտէ հիւքիւ-
մէթ ու սալթանաթընը ֆիրասէթ , հաթթա փար-
լագ մուվաֆֆագիլլէթ իլէ պաշլամը , հէմ տախի
չօգ սէնէլէրտէն պէրու տէվամ էթմիշ օլուրըլը 'ալ-
տէ , Սոդոմոն պու 'ալի մէվգը'տէն տիւշտիւ :
Վէ անըն իսարապընա պա'իս օլան շէյ զարիպէլէր
իլէ իղֆալ օլունմասը իտի : Պու շէյ 'աճէպա իխ-
թիյարլը'գ խաթասը մը իտի : Քէլամ ը միւլհէմին
պիլզէ պիր շէյ պէյան էթմէտիլի խուսուսլարտա սու-
րէթ ի մութլագատա պէյան ը էֆքեար էտէմէլիլ :
Լաքին մէս'էլէնին ինթիմալիլլէթ խուսուսլարընը
նագար ը տիգաթտան կէչիրէ պիլիրիլ : Սոդոմոն
կէհճիլք վէ քէմալ շաղընտա փաք պիր 'էօմր կէ-
չիրտիքտէն սօնկրա քէմալէ էրմիշ պիր սիննտէ ֆա-
սիտ վէ եարամազ թարիզլէրէ պաշլամ'ալ սայքի օ-
լամալ : Տահա տօղրուսը օլ անէ գատար մախսուսի
հուսուսա տախիլինտէ պրագըլմը օլան խուսուսաթ
սուրէթ ի թէվաթուրտա նէշլ ու նէֆա պուլմուշ
օլմալը : Պէլքի օլ անէ գատար պին հիսպէ կիզլի
կիւնահ հալինտէ գալմը օլան շէյլէրի , աշըգտան

տիքէրի ետրէրէ» տիվանէյէր կիրպի գօշուպ հիւ-
 ճում էթմէյէլիմ: Չօզլարը, փէք չօզլարը, թէնլի-
 քէտէն ուզազ տուրմաղլէ, սէլամէթտէ գալըրլար:
 «Շէրիլէրին կիթտիյի հօլտան կիթմէ, վէ Փասըդ-
 լարըն թարիդինտէ երւրիւմէ, անտէն սազըն, եա-
 նընտան կէչմէ, անտէն իճթինապ էյլէ վէ կէչի
 վէր» (Էմա. 4. 14, 15):

Պինս"էն 'ալէյն 'էօմրիւն երւճէ մէրամ վէ մագ-
 սէտլէրի, պախուսուս եէվմի իշ վէ մէշղոււլիյէթէ
 միւթէ'ալլիգ ճիհէթլէրինճէ, քէմալ ը սէրպէսթի վէ
 ի'թինա իլէ անկաշըլըպ, էօյրէհիլիսին: Ալլահա օ-
 լան վագիֆէլէրիմիգտէն շէքնիլիլիգ, հէր եէրտէ,
 շիրքէթ ի պէշէրիյէ տախիլինտէ հաշամամրգտա, իշ
 վէ մէշղուլիյէթիմիլիգտէ, պիզէ միւթէ'ալլիգ հէր շէյ-
 տէ Ալլահա օլան պօրճլարըմըզը քէնտիմիլիգէ նիգամ
 վէ միքեաս իթթիխազ էթմէտէն գօրգար հա ութա-
 նըր ըզ: Ֆիքրիմիլիգտէ բուհանի վէ զայրի բուհանի
 շէյլէրի թէֆրիգ էտէր վէ անլէրի գարըշտըրմաղը
 սայքի նազըլը հիւրմէթ սայար ըզ: Պիզ պուհտան
 երւճէ օլարապ, տահա 'ալի պիր մէսլէք ի հայաթա
 թէրէֆֆիւ' էթմէլի, վէ Ալլահըն էմրլէրինին հու-
 զուրըմըզա վա'գ էթտիյի 'ալի մէրամ վէ փիւր ճէ-
 լալ իւմիտլէրի թանըլըպ քէմալ ը տիղգաթ վէ ի'թի-
 նա իլէ թագտիր էթմէլիլիգ: Անլէր տա'իմա տիւ-
 շիւնտիւլիւմիլիգ մատտէլէր օլմալը տըր: Հագիգա-
 թէն էկէր Քրիստոստա պիր իւմիտէ մայիք իտէք,
 վէ օլ իւմիտատ 'էօմրիւմիլիգիւն մէյլ ու ճիհէթլինի
 թա'յին էթտիյի իչիւն պազի գալմագտա իտէք, «Ա-
 նըն փաք օլտուզը միսիլու քէնտի նէֆսիմիլիգի փաք-
 լէրիգ» (1 Նուհ. 3. 3):

Քիթապ ը Մուգատտէսին մէպտէ'լէրի իլէ թա'լիմ
 օլան Քիքը, միւթէ'էստիր օլան գալպ, իհտա էտիլէն
 'էօմր նափաք օլամազ, կիւնահըն ճէսէտտէ իճրա ի
 հիւքմ էթմէսինն միւսա'ատէ էթմէզ: Մէզքիւր թաթ-
 հիր էտէն աթէշ, ճիւմլէ լէքէ վէ նափաքըլըմըզը
 եազըպ մահվ էտէր: Պու շէյտէ էլպէթթէ տու'ա վէ
 քէլամ Ուլլահը միւթալա'ա խուսուսը լազըմ վէ տա-
 խիլ տիր: Տու'ա պիզէ կէօրիւմէյէն շէյլէրի եազըն
 կէթիլիլի: Ալլահըն քէլամընը թէֆթիլ վէ միւթա-
 լա'ա էթմէք, մէսլէլիմիլիգ փաքէլիլի, սէմալի շէյ-
 լէրի տահա սապիթ վէ տահա թամմ սուրէթտէ
 անկլամամըզա վասըթալար իհտան էտէր: վէ սէմա-
 վի շէյլէր տէմէքլէ տէլիլ հալընըզ կէլէճէք 'էօմր-
 տէքի շահ ու շէրէֆ վէ ճէլալը, իլլա շիմտիտէն
 մէլէքիւթ ը սէմալիլիլից միւթէ'ալլիգ շէյլէրի տախի
 անկլամալըլըզ: Ինճիլին իւմիտ վէ պէրէքէթլէրի,
 խրիսթիյան ախլազընըն էլթաֆ վէ Փազիլէթլէրի
 եա'նի գուստիյէթ, հագիլգաթ, գապլթ ը նէֆս, պա-
 սիրէթ, նէզաքէթ, թէհամիլիլ շօլ սէմալի շէյլէր
 տիր քի, հագիլի խրիսթիյանլարըն էվսաֆ ու խաս-
 սիլիլիլիլիլի օլմազ լազըմ վէ հուգիլի տիր: Արդու վէ
 սիլիլիլիլիլի օլմազ լազըմ վէ հուգիլի տիր: Արդու վէ
 թէմայիւլաթըմըզը մէզքիւր «Եօգարքի շէյլէրէ» շէ-
 վիլիլիլիլի, օլ վազըթ Փէնա արգուլար վէ շէհվանի
 հէվէսլէր տալը լազըմ կէլէն մէվգի' ի իթա'աթլա-
 ըննաս պազի գալըր, վէ քէմալ ը տիղգաթ ու հիք-
 մէթ իլէ գապլթ ու իտարէ օլուհուրլար: Ճէնապ ը
 Հագընըն Ինճիլտէքի մագսէտ ի 'ազիմի, պիզի քէն-
 տիսիլիլիլի լապլթ ը գալպ էթմէք վէ օլ սայէտէ պի-
 զիմ նէֆսիմիլիլիլի տախի ինթիլգամ ու միւթապա-
 գաթ հասըլ էթմէք տիր:

Հաղիգաթէն Ալլահա թէպլիմ օլմուշ օլան 'էօմր , վիւճուտընն ճիւմիէ խուսուսաթընտա Անըն նիգաւմընը թանըլըպ գապուլ էտէր , վէ հէր գըսմ ճիւմիէ միւթէպագը գըսմլար իլէ էն պէօյիւլիւ էն քիւչիւք իլէ վէ էն 'ալիսի , էն էտնասը իլէ պիրլիքտէ ինթիզամ ու միւթապագաթ իւզրէ իշէնիպ չալըլըր : Կիւնան թապի'աթըմըզըն ինթիզամընը իխլալ էտէր , վէ անտէքի էտնա գըսմա թագլիլիէթ վէրիպ , իլէրի կէօթիւրիւր : Ճէնապը Հագըզն սուլ'ն ու սէլամէթի գալպէրի'իլգտէ հիւքմ սիւրէրէք , ճիւմիէ վիւճուտըմըզը միւթապագաթա կէթիւրիւր : Վէ թապի'աթըմըզը պիր ալէթ ի մուսիգի գըլար քի , անտէն փիւր անէնք վէ մուսթագամ մէճտ ու սէնա նաղմէլէրի հասըլ օլուր :

Վէ պու ճիւմիէտէն մա'տա օլ Չաթը ը ձէլիլին միւպարէք հուզուրընը պէր տէվամ պիւթիւն գալպտէն հիսս էթմէք հասըլ օլուր : « Եա Բապպ , սէն պէնի կէօրմէքտէսին » , « Բապպ եագըն տըր » Ֆիքը վէ միւթալա'ասը գատար միւ'էսսիր , գապթը նէֆթ խուսուսընտա պաշգա նէ սէպէպ ի թահրիք վէ անըն իճրասը պապընտա նէ եարտըմ օլա պիլիր : Պուֆիքը տալի տէնշէթ իլէ գաշըլաճագ պիր Ֆիքը ը մախուֆ օլմայըպ , սէլամէթ վէ մէսէրրէթ ու շատմանի իլէ տօլու պիր Ֆիքը տիր : Մուհապպէթի էպէտիլէ իլէ պէնի սէվիշ օլան Չաթ պանա եագըն տըր : Փէրեսատըմըն սէսինի տա'իմա իշիթմէյէ Հագըլը օլան պանա եագըն տըր : Պանա եարտըմ էթմէք , պէնի գուվիէթէնտիրմէք , վէ հէր ինթիյան իլիւն պանա հիքմէթ ու 'ինայէթ իհսան էթմէք իլիւն , Օ պանա եագըն տըր : Օլ հիքմէթ ու 'իրֆան

իլիւն քէնտինէ կէլմէմի էմր , վէ քէնտի 'ինայէթ թալթընա ճէսարէթլէ եագլաշմաղա պէնի տա'վէթ էտէն Չաթ , պանա եագըն տըր : Օ , հէր եէրտէ վէ հէր զէմանտա պանա եագըն տըր : Չէմինի պիր տօսթտան զիյատէ եագըն վէ գալպիմին կիզլի միւլանագաթընը պիլտիլինտէն , էն տէրուսի ճէվէրի վիւճուտիմէ եագըն տըր : Պու շէլէր հէր քէսին տա'իմա գալպտէ թաշըլըպ ալըլըպ օլտըզլարը միւլանագաթ օլա , քիմ գատտէն թէ'աննիւտ իլէ կիւնան իլէնյէ պիլիր : Պէօյլէ միւլանագաթ 'էօմրիւմիւլէ տա'իր հէր շէյտէ էֆքեար ու ա'մալըմըլը խտարէ էտէ պիլիրտէ , քի'մ մուհաթ օլտուղըմըլ պի հիսապ թէճրիպէլէրտէն աղատէ օլմապ :

Հայաթըն բուհանի ճէնկինտէ մուգաֆֆէր օլմազ իսթէր իսէք , նէֆալէրի'իլգէ զալէպէ էտիպ քէնտիմիլին ամիր վէ սահիպլէրի օլմայըլըպ , Շէյթան իշլէնէճէք ալէթլէրի , 'ալէնիմիլգէ հիւճում էտէճէք սիւլանըլը պիլիմ Ֆասիտ թապի'աթըմըզտա պուլուր : Ան նէ գատար տէֆ'ալար , տիգգաթմըլըլըպ տիւշմէք , շէրը հիւքմիւնէ թապի' օլմազ խուսուսընտա գալպէրիմիլգտէ պիր Ֆիքը ու միւլանագա փէյտա օլուր : Նէֆալէրի'իլգէ զալէպէ իլիւն պէօյլէ պէր տէվամ չալըլմապ , պէօյլէ պէր տէվամ միւպաշէրէթ էտիպ միւլէստէր օլմամապ , օտանաբըճը , իւմիտսիլ վէ մուճիպ ի մէ'յուսիլէթ պիր իշ տիր' տէր իլ : Վէ լաքին « Բապպ իլէ վէ անըն գուտրէթ ինին գուվիէթիլլէ գուվիէթլի օլ » : Սապիթ , գալի վէ տէվամըլը օլուրըպ , վէ իլվայա զալէպէ էտէճէքսինիլ : Իրատէթ քիսմիլէն օլ Չաթա թէպլիմ օլաճագ քի , անճագ օ անը գապթ ու խտարէյէ կէթիւրէ պիլիր : Անըն բու-

հընըն տէրունտէ սաքին օլմասըլէ բուն թաթհիր էտիլէճէք վէ ճէսէտ եէնիլէնմիշ բունիլէ միւթապագաթա կէթիրիլմիշ օլարագ, Անա «տիրի, մուզատտէս, վէ մագպուլ պիր գուրպան» սունուլաճագ տըր, էնճամ էսվապարընըզ Գուզունըն գանընտա եըյգանմըշ վէ պէյաղանմըշ օլարագ Ալլահըն թաթթը հուզուրընտա կիւնանըզ տուրաճագսընըզ :

ՕՆԸՆՃԸ ՊԱՊ

ՏԻՒՆԵԱՅԸ ՍԷՎՍԷՔ ՎԷ ՍԷՎՍԷՍԷՔ

Հէր վագըթտան զիյատէ հալը հազըրտա, ըէսուլըն «տիւննայը վէ տիւննատա օլան շէյլէրի սէվմէյինիզ, էկէր պիր քիմսէ տիւննայը սէվէրսէ, անտէ Փէտէրէ մունապպէթ եօգ տըր» (1 Յովն. 2. 15) տէյիւ պույուրտըղը քէլամլարա միւնթաճըզ, Տիւննատաքի շէյլէրէ տէրէճէսիզ սուրէթտէ սաբըլմագ, վէ անճագ անկէր հագգընտա գայղու վէ էնտիլէտէ օլմագ թէհլիքէ մէնպա'լարը տըր :

Պա'ղըլար զէվզ ու սէֆա խուսուսընտա, պա'ղըլար սերվէթ վէ էմվալ իւմիտիլէ, չօգլարը տա Յովնաննէս ըէսուլըն «Էօմրիւն թէքէպպիւրի» (1 Յուն. 2. 16) թէսմիյէ էթտիյի պաթըլըզ վէ քիպր խուսուսընտա թէճրիպէ օլունա պիլիլլէր : Վէ հէր քէս պիր վէճհլէ տիւննէվի օլուպ, տիւննա իչիւն եաշամագ թէհլիքէսինէ միւպթէլա տըր : Տիւննայը սէվմէք նէ տիր տէյիւ սիւ'ալ օլունտա, ճէվապըմըզ շուտըր : Մատտի շէյլէրէ բունանի շէյլէրտէն, մանվ ու թէլէֆ օլանը՝ պագի վէ տա'իմի գալանտան, հազըրը էպէտիյէթտէն էվա վէ իւթիւն թութմագ տըր : Պիրինին էֆքեար ու միւլահագաթըլէ արզու վէ իւմիտէրինի միւնհասըրէն ումուրը տիւննէվիլէյէ պաղլամասընա պա'իս օլա պիլէճէք հէր շէյ տիւննայը սէվմէք տիր : Տահա 'ալի վէ տահա ճէլիլ շէյլէրի թահգիր եա ինմալ էտէրճէսինէ տիւննէվի շէյլէ-

րին թէ՛ Եսիրինէ թէսլիմ օլմագ, տիւնեէվի օլմագ տըր: Վէ պու շէյլէրի է՛օմրիւմիւզտէ քէնստիմիզէ մէրամ վէ հէտէֆ թուլթմագ, պուշարը նիշանկեան թուլթարագ մէյտան ը միւսսապագաթա պաշլամագ էն երւճէ իւմիտ տէյիւ մուվաֆֆագիյէթէ պագմագ — էն էվվէլ պու շէյլէրի արամագ — տիւնեէվի օլմագ վէ տիւնեայը սէվմէք տիր: Պու տիւնեա իշիւն հաշամագ տըր: Տիկէր թարաֆտան տիւնեէվի օլմամագ վէ տիւնեայը սէվմէմէք պու 'էօմրէ միւթէ՛ալլըզ շէյլէրտէն, իշ վէ մէշլուլիյէթ, սէֆա վէ իսթիրոնաթ, 'իւլում ու ֆիւնուն հա էտէպլյաթ թէթէպպլւ՛աթընտան կէրի տուրուպ մահրում օլմագտան 'իպարէթ օլմայըպ, անճագ պու շէյլէր վէ ինսանճա սիզէ միւթէ՛ալլըզ հէր շէյ հագգընտա հագիդի խրիսթիյան րուհու իլէ սավրանմագ տըր: Էհէմմիյէթ ի 'ազիմէյի հա՛իզ օլտուղընտան վէ հէմ տախի սըրանճա մուգատտէմ օլարագ, «էվվէլա Սլլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ անըն սալահընը թալէպ» էթմէյիյիզ (Մատթ. 6. 33): Պու խուսուստաքի 'ալագա վէ միւնասէպէթիմիզ պիր տէֆ՛ա գարարաշտըրըլըպ էն մուհիմմ մէվզի՛ անա վէրլիւրէք քէմալ ը հիքմէթլէ թանզիմ էտիլտիքտէ, ախէր ճիւղի շէյլէր քէնստի եէրլէրինէ կէլիպ մասուն լաքին քէնստիլէրէ միւնասիպ մէվզի՛լէրինի թուլթարլար:

Որիսթիյան մէրամ վէ մագուէտի, 'էօմրիւն մէգքիւր իքի ճիհէթլէրինի ինթիզամ ու մութապագաթա կէթիրմէք օլմալը տըր: Հայաթ ը հազըրէ վէ հայաթ ը էպէտիյէ պիզգարուր րէգապէթտէ վէ եէքտիկէրինէ մուղայիր տէյլ տիրլէր: անլէրին սաըլ հա-

գիգի 'ալագա վէ միւնասէպէթլէրինի անկլայամատըլըմըզտան պիզէ եէքտիկէրինէ զըտա կէօրիւնիւրլէր: Որիսթիյան 'էօմրիւ սատէ կէլէճէք պիր շէյ օլմայըպ, շիմսիտէն մալիք վէ մագհար օլա պիլէճէյիմիզ պիր շէյ օլտուղը, հայաթ ը միւսթագպէլէյէ զըտա վէ մուղայիր օլմայըպ, անըն իլէ միւնասիպէթ ի հագիգիյէսի օլտուղը, պիր վէճնլէ օլ 'էօմրէ մալիք օլուրսագ, անըն պիտայէթիւնէ շիմսիտէն մալիք օլտուղըմըզ, վէ օլ 'էօմրիւն մէրամը պու իքի 'ալէմլէրի իթթիհատա կէթիրմէք, սէմայը գէմինէ կէթիւրիպ, գէմինի սէմայա թէրֆի՛ էթմէք իշիւն պիզի թա՛լիմ էթմէք օլտուղը պիր տէֆ՛ա կիւզէլէճէ անկլաշըլըսա, օլ վագըթ կէօրիւրիւզ քի, հագիգի 'էօմրիւմիւզ, տիւնեէվի հա իֆրաթ ը մանասը իլէ զայր ի տիւնեէվի պիր 'էօմր տէյլ տիր, անճագ մէնաֆի՛ ի հազըրէ վէ միւնասէպաթ ը հազըրէմիզի անկլայըպ թագտիր էտէրէք, վէ 'ալ էտ տէվամ պու վասըթա իլէ տահա՛ալի վէ տահա՛ալա հայաթա թէպտիլ օլունարագ՝ պուշտան սօնկրաքի հայաթ ը քեամիլէ ի էպէտիյէ իշիւն միւնասիպ պիր հազըրըպ տըր:

Պու հագիգաթլար իւզէրինէ չօղար թարաֆընտան չօզ ինմալ օլունմասա իտի, պու դատար թէ՛քիտլէ սէօյլէմէք իզթիզա էթմէզ իտի: Կէօրիւնէն վէ մուվագգաթ շէյլէրէ պագըպ կէօրիւնմէյէն վէ էպէտի շէյլէրի ունուլթմագ տա՛լիմա պիզէ էն եագըն օլան թէճըրիպէ տիր: Ումուր ը տիւնեէվիլլէ էօնիւմիւզտէ տիր, լա՛էն գաթի՛ 'լնատ իլէ տիգգաթըմըզը քէնստինէ ճէլպէ չալըլըր: Պուշտան մա՛տա պա՛զը ճա՛իզ վէ մէշլու՛ օլան մաթլուպաթ վէ հուգուգը տախի վար տըր քի, տինլէրին փէրտէսի ալթընտան

սէպէպինտէն զէնկիրնէշմէքտէ վէ է՛նայիսինի էրդէ-
վանի լիպաս իլէ լսպիս վէ ալթուն վէ միւճէվճէ-
րաթլէ միւզէյէն օլարագ գազանճլարըլլէ սէֆաիէ-
րէսթանէ հուզուզաթ ը նէֆասանիյէ իչինտէ եա-
շամագտս կէօրտիւ : Մամաֆի՛ն օլարան « Ճիննլէրին
մէքեանը , վէ հէր նափաք բուհըն մոհֆէգի վէ նա-
փաք վէ մէքուհ գուշըն գաֆէսի » (Վահ , 18. 2)
օլտուղընը տախի կէօրտիւ : Վէ պու շէյէր իւզէ-
րինտէ օլ շէհրին հիւքմ ու հէլաքընը օգուտու : Պու
տէրսէ հալը հազըրտա ի՛նթիյաճ հօ՞գ մը տըր : Կիր-
տապրտան ճէլպ օլուհամալըզա հիչ թէհլիքէ հօ՞գ մը
տըր : Պիր չօգ քիմսէլէր իչլէրինէ պաշլար իքէն ,
էօյլէ պիր թարզ ը մա՛յիչէթ վէ մասրաֆ իթթիխազ
էթմէք թէճրիպէսինէ տի՛ւշմէյօրլար մը քի , անըն
սէպէպինտէն եա պիր թագըմ միւշքիլաթա թէսա-
տիւֆ էտէրլէր , եախօտ սէրմայլէրինին միււսա՛տտէ
էթմէյէճէյի իչլէրէ թէշէպպիւս էտիպ հիյլէքեարանէ
հարէքէթի իրթիքեապ էտէրլէր : Պու եօլ իլէ պիր
չօգ փարս երզսա պիլէ , նէ՛ գատար զայ՛աթ իլէ
մուվաֆֆազ օլուր : Օլ մուվաֆֆազիյէթ իչիւն ճա-
նընտան օլմուշ տըր , պու զայ՛աթա իսէ տիւնեէ-
վի ատէմլէր չօգ է՛նէմիլյէթ վէրմէզլէր : Ս" իլէ վէ
խանէ բահաթընը , Ֆիքրինին թա՛լիսինի , բուհանի
չէյլէրէ տօղրու մուհապպէթին տահա եիւճէ իւմիտ-
լէր ինթիզարընը թէրք էթմիշ տիր : Հազիգաթ ը
հալտէ գումար օյնամըշ տըր , վէ պէտէլ օլարագ
'էօմրիւնիւ տէյիլ՝ ճանընը մէյտանա գօմուշ տըր :
Տիւնեայը գազանմըշ իսէ տէ , ճանընը զայպ էթմիշ
օլտու : Շէյթան անըն հուզուրընա տիւնեանըն մալ-
լարընը վէ 'էօմրիւն թէքէպպիւրիւնիւ երզտըղը սը-

րատա « Էկէք տիւշիւպ պանա սէճտէ գըլար իսէն ,
պուշլարըն հիւմլէսինի սանա վէրիբիմ » (Մատթ .
4. 9) տէմիշ տիր : Օ տախի թէճրիպէ էտիճիյէ տիզ
չէօքիւպ սէճտէ գըլմըշ տըր :
Պիր քիմսէ ճանընը շիմտի տախի պու եօլ իլէ
զայպ էտէ պիրի՞ր մի տէյիւ սիւ՛ալ էտէր իզ , էտէ՛մէզ
մի , պու վէճնլէ ճանդարընը զայ՛ էթմիշ նիճէ քիմսէ-
լէր կէօրմիւշ տէյիլ՝ մի իզ : Ի՛նթիւմալէն ճանդարընը
պիւսպիւթիւն վէ էպէտէն զայպ էթմէմիշ տիրլէր :
Լաքին օլ տէրէճէ զայ՛ էթմիշ տիրլէր քի սէնէլէրճէ
թէհլիքէլէրինի անկլամագալը հէլաքա գօշմագտա
կիպի տիրլէր , « Քիւլ իլէ պէպէնիյօր , ալտանմըշ
գալպ անը սափաըրտը վէ ճանընը գուրթարամազ ,
վէ սազ էլիմտէ եալան հօ՞գ մը տէմէզ » (Ես . 44.
20) : Ճանըն հիստիյաթ ը նազիքէսինի զայ՛ էթմիշ ,
գապիլիյաթ ը 'ալիյէսինի էօլտիւրմիւշ , բուհանի
խայր իչիւն օլան մուհապպէթլէրինի զայպ էթմիշ
տիրլէր : Մաստի շէյլէրտէն մա՛տա պաշգա շէյլէրին
գըլմէթինի թագտիր էտէմէզլէր , խասսէլէր իլէ լէմս
էտիլէ պիլէն եախօտ պօրսատա սաթըլա պիլէն շէյ-
լէրտէն մա՛տա հազիգաթը թանըյա՛մազլար : Անլէր
քէնտի քէնտիլէրինի իֆիթիխար իլէ թէսալիյէ էթ-
տիքլէրի վէճնլէ իչ ատէմի տիր , Խէ՛նեայը պէլէր ա-
տէմլէր տիր , վէ լաքին էյվահ քի Խէ՛նեայըն պաշգա
Խէր շէյ պէլէրլէր , տիւնեայը սա էն էանա հալ ու
սուրէթիւտէ պուլուրլար : Անլէրին էֆքեարընճա պիր
չէյին էլէ՛մէլէ շարշրտա թութաճաղը պահա , վէ
եախօտ հալը հազըրտա վէրտիյի գահիրի իլզէթի եա
թէ՛՛էսիր ու գուվիլէթտէն իպարէթ տիր , ֆա՛՛նիւլէ
շէյ մէզքիւր իլզէթի եա սերվէթի կէթիրէ պիլէն շէյ

տիր : Տահա 'ալա վէ տահա պագի շէյլէր հազզըն-
տա , մուհապպէթ , հագիգաթ , իման , մէրհամէթ ,
սալահ միսիլու , շօլ սէմավի խազինէլէրէ անլէր
ի'թիպար էթմէզլէր : Պու շէյլէր սաթըլամագ վէ
պու սէպէպտէն անլէրին պիր գըյմէթի հօգ տըր :
Ճանը դայպ էթմէք սատէ միւսթագպէլ մէս'էլէսի
օլմայըպ , շիմտի տախի դայպ էտէ պիլիբ :

Պալատէ պահս ու պէյան էտիլէն հալլէրտէ մու-
վաֆֆագիյէթ պիր էմր ի լազըմ կիպի թուրքու-
մագտա տըր : Պիրիսի « մուվաֆֆագ » օլմալը , հօգ-
սա 'էօմրիւն նի'մէթլէրինէ նա''իլ օլմամազ , պիրնա''էն
'ալէյի հէր հալտէ վէ հէր վէճնլէ մուվաֆֆագիյէթ
գազանըմալը տըր տէնիլիբ : Վէ լաքին մահգա մու-
զաֆֆէրիյէթ մէրամըյլէ մուվաֆֆագիյէթէ չալըշ-
մագ , 'էօմրիւն մագսէտը 'ազիմի տէյիւ իթթիխազ
էթմիշ օլանլարա օլ մուվաֆֆագիյէթին տուզագ
վէ թէճրիպէ օլմասը իշթիմալտէն խարիճ տէյիլ տիր :
Վէ լաքին իշթէ կէնճլէրին հուզուրընա հալը հա-
զըրտա խըրսը շանլարընըն էն 'ալի հէտէֆ վէ նի-
շանկեհանը տէյիւ վագ' էտիլէն մէրամ պու շէյ տիր :
Կէնճլէր , « թէրէֆֆիւ' էթմիշ քիմսէլէրի » թագ-
լիա , « քէնտի պաշարընա իլէրի կիթմիշ » գաթլա-
րա իմթիսալ էտիպ , 'էօմրիւն միւքեաֆաթլարընը
գազանմագա նասիհաթ էտիլմէքտէ տիր : Պու նա-
սիհաթ պիր եանտան ֆա''խտէլի տիր , հէր նէ շէյ
քի կէնճլէրի սա'յ ու իգտամ , գապթը նէֆս , վէ
սէպաթ ու միւտալէմէթէ թէշլիպ էտէր իսէ , վէ ան-
լէրի 'ազամէթ խիւլեալարընտան շէվիլիպ , նէրտի-
պանըն էն աշաղը պասամաղընտան մէսէրրէթլէ
պաշայըպ , քէնտիլէրինէ էն եազըն վազիֆէյի կիւ-

գէճէ իֆա էթմէյէ գըլաղուզլար իսէ , օլ հալտէ
անլէրի ճիհէթ ի սահիհէյէ ինտա էթմիշ օլուր :

Վէ լաքին , մուվաֆֆագիյէթի հէր շէյին մէճ-
մու'ը վէ մէրամը թուրթմագտա , սաֆի խօտպինլիք
րուհընը թէշլիպ վէ վազիֆէնին տահա 'ալի մաթլու-
պաթընը ինմալ էթմէմիղէ պիր թէշիքէ հօ'գ մը տըր :

Վէ 'ալէլ խուսուս ումուրը րուհանիլէնին էն 'ալի
մաթլուպաթընը էնճամընտա էն եիւճէ մէրամ վէ
մագսէտ սէնա'աթըմըգտա էն իլէրի , էն պէօյիւք գաթ ,
էն պէօյիւք թիւճճար , էն մուվաֆֆագ էանաֆ օլմա'գ
մը տըր : Յարդ էյլէ քի մուվաֆֆագ օլմագ նիլէթ
ու գարարը շան ու իգտամ վէ միւտալէմէթէ թէշ-
վիպ էտէր , լաքին տահա մուհիմմ շէյլէրի , 'ատալէթ ,
մէրհամէթ , վէ Սլլահըն մուհապպէթինի ունուտուպ
ինմալ էթմէք թէշիլքէսինէ սէպէպ օլմա'գ մը : Վէ
պա'գէն տէ պիգի պու մուվաֆֆագիյէթի , հագի-
գաթ վէ իսթիգամէթին թահսին վէ րիգա կէօսթէ-
րէմէյէճէյի վտարթալար իլէ գազանմագ թէճրիպէ-
սինէ տէ տիւշիլմի'գ մի : Պիր կէնճ քէնտի քէն-
տինէ « մուվաֆֆագ օլմագա գարար վէրտիմ' , սէ-
նա'աթըմտա իլէրի կիտիպ թէրէֆֆիւ' էտէճէյիմ' ,
'էօմրիւն միւքեաֆաթլարընը գազանաճաղըմ , սէր-
վէթ քէսպ էտէճէյիմ' » տէր : Շիմտի , էր եա կէճ ,
քէնտի մուվաֆֆագիյէթինի նապէճա վասըթալարլէ
գազանմագ , վէ ֆուրսաթը էլտէն գաշըմաստան իսէ
օլ վասըթալարը իսթիմալ էթմէք թէշիլքէսինէ տիւշ-
մէսի ինթիմալ տէյիլ մի տիր : Վէ էկէր իլք թէ-
շպպիւսիւնտէ մուվաֆֆագ օլուրոս , թէճրիպէյէ
տիւշմէյէ տահա գիյատէ միւպթէլա օլմա'գ մը :

Եօֆուշ աշաղը էնիտ Գուլա Գըր :

Հագիգաթը ը հալտէ, թէ՛ Էմինի մուվաֆֆագիյէ-
թէ գարար վէ նիյէթ էտիպ, խուսուսը մէգքիւրը
'էօմրիւն հէկեանէ մէրամը 'ալխի թութմազ, միւ-
ճէրէտ 'ամէլի մատտիյունըզա կէօթիւրիւր: Պու-
չէյի քէնտիլէրինէ մէրամ վէ մագսէտ թութանլար,
սայքի օլ մէրամըն էսպպ ը թահսիլինէ լուզումըն-
տան զիյատէ էնէմօլիյէթ վէրմէմէք էտէմէզլէր:
Պէօյլէճէ պա՛ղըլարը փարայա, պա՛ղըլարը գուվլէի
'ազլիյէյէ, պա՛ղըլար զէքեամլէթ վէ Փիւրասէթէ օլ
տէրէճէ էնէմօլիյէթ վէրիւրէր քի, անլէրին Փիքըլէ-
րինատէ գուվլէի տիւրագիյէնին զըյմէթինի մութլա-
գա թէնդիս էտէր, վէ ումուրը բուհանիյէնին մաթ-
լուպաթընը 'էօմրիւն իչլէրինտէ տիւսթուր վէ բահ-
նիւմա թութմամազ վէ պէլքի քիւլլիյէն բէտտ էթ-
մէք թէճրիպէսինէ տիւչմէլէրինէ սէպէպ օլուր: Վէ
հագիգաթէն պու շէյ հալ ը հագըրտա միւսպալազա-
սըզ պէօյիւք պիր թէնլիքէ տիր: Չէմին իւզէրին-
տէքի վազթը սա՛ատէթին կէլմէսի՛ ատէմլէր արա-
սընտա մէլէքիւթը բուհանիյէնին թէգատտիւմի իլէ
տէյիլ, անճագ թիճարէթին թէգայիւտի վէ միլլէթ-
լէրին հէքտիկէրինէ մէնաֆի՛ ի մատտիյէ իլէ իրթի-
պաթը վէ էկէր պիր ազ տահա եիւճէ Փիքրէ եէ-
թիլիլիւսէ, 'ազ ու Փիքրին թա՛լիմի, սէնա՛աթ վէ
էտէպիյաթըն թէ՛ Էսիր ի իւրահը սայէսինտէ պէքլէ-
նիլմէքտէ տիր: Տիւնեանըն իւմիտի պո՛ւ մը տըր:
Հիւքէմանըն իւմիտ էտիպ, փէյզամպէրլէրին խա-
պէր վէրտիքլէրի միւստէթ ի սա՛ատէթ պո՛ւ մը տըր:
Պիւթիւն 'էօմրիւյլէ պէօյլէ մատտիյունըզա գարչը
հիւքմ վէ «Պիր քիմէնին 'էօմրիւ էմվալընըն չօղալ-
մասընա մէնութ տէյիլ տիր» (Ղուկ. 12. 15), հա-

գիգաթընը իլան ու իսպաթ էթմիչ օլան Զաթը
ճէլիլին սալթանաթը մէլէքիւթիւ պո՛ւ մը տըր:
Մուվաֆֆագիյէթ ի մատտիյէնին վազթը սա՛ատէթի
օլան ճիննէթ ի մատտիյէ հագընտա պու գապիլաէն
խիւլիւսարա գարչը հիւքմը իլանի մագամընտա
պիր քէլամ, եանի «Տիւնեա վէ անըն շէնվէթի
զա՛իլ օլուր, լաքին Ալլահըն իրատէթինի իճրա է-
տէն իլ էլ էպէտ գալըր» (1 Եուհ. 2. 17) քէլամը
տուրմագտա տըր:

Էօյլէ իսէ մուվաֆֆագիյէթի թահգիր էտիպ,
սէրվէթ վէ թէրագգիյի մուզիրը վէ կիւնահլէ եա-
խօտ թէֆէքքիւրաթըմըզա նասէզա շէյլէր կիպի՛ մի
թութայօր ըզ: Հա՛շա, Քիթապը Մուգատտէսին
այէթլէրինի եանլը թարգտա գիքր էտէնլէրին տէ-
տիյի կիպի, հէր քէօթիւլիւյիւն քէօքիւ փարա եա
մալ տէյիլ տիր, հէր շէրը վէ Ֆէսատըն քէօքիւ,
աստիլէրի թէճրիպէ վէ տուզազա տիւչիւրէն շէյ
«մալփէրէսթլիք» տիր: Չէնկին օլմագ, մուվաֆ-
ֆագիյէթ պուլմագ, փարա վէ փարանըն պու 'ա-
լէմտէ կէթ իրէպիլէճէյի շէյլէր իչիւն հէր շէյի Ֆէտա
էթմէք գարար վէ նիյէթի հէր շէրը ու Ֆէսատըն
քէօքիւ տիր: Հալ ու վազթը եէրինտէ օլմագ, ճիւմ-
լէ ատէմլէր ինտինտէ իթիպարը շէյլէր իչիւն
թէտարիք կէօրմէք, Փաղը ու զարուրէթին ճէֆա-
լը մուզայազալարտան ազատ օլուպ, հիւմն ի հալ
իլէ իմրարը 'էօմր էթմէք, չօճուզլարըմըզը լա-
յըզը վէճն իւզրէ թա՛լիմ ու թէրպիյէ էթտիրէ
պիրմէք, անլէրի խօշ լէվալիմաթ իլէ պէօյիւթմէք
վէ անլէրի զարուրէթ վէ ինթիյաճա գարչը թէտա-
րիքլի եախօտ 'էօմրտէ միւնատիպ մուվաֆֆագիյէթ

վասըթալարընա մալիք օլարազ պրագմագ, թագպին օլունահագ պիր շէյ տէյիլ տիր: Փարա սայէպինտէ չօզ նի՛մէթէրէ նա՛՛իլ վէ չօզ սու՛՛ի հայլէրտէն ազատ օլունուր: Լաքին տահա՛ ալի մէրամ վէ մագսէտ օլմագսըզ, անճագ փարա խաթրը իլիւն գազանըսն փարա՛ սահիպինէ պիր պէլա տըր: Պուհալտէ ալթուն վէ կիւմիւշ իզթիրապ ու պարը կիրան սէպէպի օլուր: Ֆագը ը հալին էն շէտիտ թէճրիպէլէրիլէ էն սէրթ սըզընթըլարը պունտան էվա տըր: Լաքին փարայը մէրամը ՛ալի տէյիւ թուժմագսըզ, խաթիրգամէթ վէ սայ՛ ու զայրէթ՛ իլէ գազանըլըզ, ՛էօմը ը բունանինին տահա՛ ալի շէյլէրինէ թախսիս օլունահագ իւզրէ գազանըլան սէրվէթ վէ մալ էյի պիր նի՛մէթ տիր, թէշէքքիւր իլէ ալընըպ, հիքմէթ ու ՛իրֆան իլէ խաթր՛մալ էտիլէճէք Ալլահըն պիր իհասնը տըր: Վէ պիր ատէմին, էվվէլա Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ Անըն սալահընը արայըպ, մէշղուլիլէթ ի մէշղու՛աընա զայրէթ իլէ տիզգաթ էթատիլ սըրալարտա սէրվէթ չօզ էէրլէրտէ վէ նիսպէթ ը միւնասէպէտէ կէլիր: Ֆագը ու զարուրէթ հատտը զաթընտա էյի պիր շէյ օլուպ՝ եիւճէ թապի՛աթ ը ախլագիլէ վէ խրիսթիյանլըգտաքի թէրք ի նէֆս իլէ ՛ալագատար տըր տէյիւ, նէզը իլէ հալը ֆագըը իխթիյար էտէն միւնզէվիլիք Ֆիքրի էօյլէ պիր շէյ տիր քի պիր գաչ սէնէլիք ՛ամէլի թէճրիպէ սնը գօլայճա զա՛՛իլ էտէ պիլիր: Պիրիսի ֆագը ու զարուրէթին էզիճի, աշընտըրըճը, միւճիպ ի զա՛աֆ թէ՛՛էսիրինի անլարսա, ֆագիրլիք ՛էօմրիւնիւն էն պէօյիւք մագարրաթլարտան պիրի, վէ էն զիյատէ զայուրանէ սէ-

պաթ ու իգտամ իլէ, գաշըլաճագ պիր ֆէսատ՛ տտտ էթմէյէ ասլա թէրէտտիւտ էթմէզ:

Մամաֆի՛ նամուսլու ֆագիրլիք հիլլէլի սէրվէթտէն էյի տիր: Մուվաֆֆագ օլմասը պիլէ խաթիրգամէթ վէ իգտամ ու զայրէթ իլէ հաշամագ, հիլլէլի ֆէհնլէր իլէ նա՛՛իլ օլունան մուվաֆֆագիլէթտէն հախօտ ախզ ու իթատա հիլլէլի թարգլար իլէ գագանըլան սէրվէթ վէ մալտան էվա տըր:

Մէնաֆի՛ ի տիւնեէվիլէյէ վագֆ էտիլմիշ պիր ՛էօմրիւն միւսթահագ օլտուղը միւճագաթա նա՛՛իլ օլմասը, Ղուլտըն հիքիայէսինտէ կէօրիւլուր: Քէնտի չօպանլարը իլէ Արրահամըն չօպանլարը արասընտաքի միւնագա՛ա վագթընտա, Ղուլտըն ինթիխապը հագզընտա պուլուսնան մուխթասար թա՛րիֆ Ղուլտըն սօնկրաքի թարիխի իլէ ա՛՛իլէ խալզընըն թարիխիտէ տօզրու օլան՝ ալագատը խուսուսընտա փէք ա՛ճա՛՛իպ վէ մուհիմ տիր: «Իմտի Ղուլտ կէօզլէրինի գալարըրըպ, Յորգանանըն պիւթիւն սահրասընըն սույու պօլ օլտուղընը կէօրտիւ. Բապպ Սոգոմ վէ Գոմորը խարապ էթմէզտէն էվվէլ Սօ՛արա վարընճայա գատար, Բապպըն ճէննէթի վէ Մըսըր տիյարը կիպի իտի: Վէ Ղուլտ քէնտիւի իշիւն իրտանըն պիւթիւն սահրասընը ինթիխապ էտիպ, շարզ թարաֆընա նազլ էթմէքլէ, սահրանըն շէհրլէրինտէ իպամէթլէ չատըրընը Սոգոմա տօզրու գուրար իտի: Վէ Սոգոմ էնալիսի Բապպըն ՛ինաինտէ զայէթ ֆասըզ վէ կիւնահքեսար իտի» (Թէք. 13. 10—13): Մճէպա պէրըլիլէնին ազատ հալատընտաքի փաք ՛էօմր ատէմին ֆըսզ ու ֆէսատը իլէ զաշէթլէ նախաքլանմը մէյլէատար սահրալարտան էվ-

լա օլտուղը հիչ Ղովտըն ֆիքրինէ կէ՞լմէտի մի : Գէնտիսի քէսպի սէրվէթ էթտիյի հալտէ թապի՛աթ Ը 'ալիյէսինին պօզուլուպ ճանընըն ֆէսատը ախլագա տիւշար օլա պիլմէսի հագգընտա ֆիքրինտէն հիչ գօրգու կէ՞լմէտի մի : Էվլատ ու 'այալընըն ֆիքրլէրինէ իլգա էթմէքտէ օլտուղը շէրր վէ ֆէսատըն նէթիճէլէրինտէն գօ՞րգմատը մը : Կէրէք քէնտինի կէրէք անլէրի շօլ ֆըսպ ու ֆիւճուր եաթաղընա կէթիրմէտէն խէ , չօպանլարընտան էն էտնատը օլմուչ օլսա իտի . հէմ քէնտիսի հէմ տէ անլէր իչլուն պին գաթ տահա էյի օլուր իտի : Սահրանըն շէրլէրի իւզէրինէ կէլէն խարապիյէթտէն , օլ ֆամիլեանըն անճագ իքի ա՛ղասը գուրթուլտը , օլ իքիլէրին տախի շօլ փէտէրլէրի իլէ իրթիքեապ էթտիքլէրի պինամուս հարէքէթտէն սօլայը թաարիխտէ իսմլէրի ունուտուլմամագտա տըր : Նէ գատար պէօյիւք ըէզայլէթ , նէ կիպի էտնա հիսսիյաթ Ը ախլագիյէյէ տիւշմիւշ օլմալը տըրլար , վէ պիլգաթ Ղովտ տախի թագպիհէ շայան տըր՝ նէթիճէսինէ կէլմէմէք էտէմէյիզ : 'Սհա Ը Ճէտիտտէ Ղովտըն իսմինին զիքր օլունմատընըն թարգընտան իւմիտ էտէ պիլիբիզ քի , անըն կիւնահը թէվպէ իլէ 'ալֆ օլունմըչ օլմալը (1 Պետ . 2 . 7) Լաքին 'էօմրիւնիւն շու գըսմը հագգընտա թարիխ սիւքիւթլէ կէչմիչ տիր : « Չէնկին օլմագ գաստընտա պուլուանլար իզվոյա վէ տուգաղա տիւշէրլէր » (1 Տիմ . 6 . 9) տէյիւ վէրիլէն տէրս պիզիմ իչլուն տէյիլ եալընըզ ֆիթապ Ը Մուգատտէտէ , իլլա Պահր Ը Լութըն սէվահիլինտէ տախի մախուֆ վէ աչըզ թարգտա եաղըմըչ տուրույօր : Ուզուրընտա Ղովտըն օլ

գատար թէնլիքէլէրէ կիրիֆթար օլուպ պէլալար չէքտիյի մալ վէ սէրվէթ պիլէ Յորգանան վատիլէրի իլէ մէյվէտար սահրալարընը միւ՛ էպպէտէն իզսիզ հէլաք ու խարապիյէթէ զարգ էթմիչ օլան շօլ դազապը իլահի գասըրղասը իլէ մահվ ու նապէտիտ օլմուչ տըր ,

Մուվաֆֆազիյէթ , մէշու՛ վէ ճա՛իզ սուրէթտէ գազանըլտըգտա պիլէ անտէ պիր նէվ՛ աիւնեէվիլիք թէճրիպէսի վար տըր : Եզեկիա սալթանաթընտա զէնկին վէ մուվաֆֆազ օլտըղընտա իտի քի գալպի թէքէպպիւր էթտի վէ նա՛իլ օլտըղընի՛մէթ . ու պէրէքէթլէրէ կէօրէ մու՛ամէլէ էթմէտի : Տէյիլ եալընըզ հէր շէյի ֆէտա էտէրէք զէնկին օլանլար , իլլա քէնտի նամուսը զայրէթլէրինին կախօտ հիւսն ի իսթի՛մալ վէ հիւսն ի թաթպիզ էտիլպ իսթի՛տատ ու էչիյէթլէրի նէթիճէսի օլարագ քէսպ ի սէրվէթ էտէնլէր տախի կէօրէ պիլիբիլէր քի , իչթիհա պէսլէնտիյի նէմնէ իլէ թէզալիւտ էտէր , վէ քէնտիլէրի տէ զէնկին օլտըգճա տահա զիյատէ զէնկին օլմագ իսթիւլէր , թա քի մէշուլիյէթ զա՛իլէլէրինին եիւքիւ ալթընտա ճանլարընա սահիպ օլմաղա մէճալլարը գալմագ վէ իմտատըզ տիւշէրլէր :

Շարգ հիքեայէլէրի արասընտա պիր նագլիյէթ վար տըր քի պիր ատէմ , պիր տէֆ՛ա տէլի պիր աթա պինիպ գօշտուրմաղա պաչար : Յազաթ պիր ազտան անը զապթ էտէմէզ օլտու , վէ աթ անը ալտը դաչտը : Փէք չօզ թիւճճար վէ իշ ատէմլէրի տիւնեէվի մատտէլէր խուսուսընտա պիր տէրէճէյէ գատար օլ ատէմին հալինտէ կիպի տիրլէր : Անլէր եաղըխանէ կա տէֆթէր օտա

սընըն էսիրլէրի տիրլէր : Էօյլէ տէվամ էթմէյէ մէճ-
 պուր տըրլար : Տուրմազա ճիւր'աթ էթմէք միւտ-
 ՚իչ պիր իփլաա թէհլիքէսինէ սէպէպ օլա պիրլըր :
 Պունտան մա'տա , օլ գատար ուզուն միւտտէթ իչ
 էսարէթինտէ գալմըչ տըրլար քի մէշղուլիյէթտէն
 ազաա օլմագ արգուսընը զայպ էթմիչ տիրլէր : Եօր-
 զուն պէյն , տիւննա զա'իլէսիյլէ գաթըլաչմըչ ճան ,
 տարլաչմըչ ֆիքիրլէր իլէ էսարէթլէրի ալթընտա
 ա՛ շէքէրլէր , շէօյլէ քի իշթիղալտան ազաա օլմա-
 զա նէ արգուլարը նէ տէ գուարէթլէրի վար տըր :
 Վէ պու վէճնլէ շայան ը թանսին զայրէթլէ գազա-
 նըլըպ իպթիտատէ ճա'իզ վէ մէշղու' օլան մուվաֆ-
 ֆագիյէթ քէնտիլէրէ լա'նէթ վէ պէլա սէպէպի օ-
 լուր : Նա'իլ օլտուղլարը նի'մէթ ու պէրէքէթլէրէ
 կէօրէ մու'ամէլէ էթմէտիլէր , տիւննէվի զայլէլէրին
 տուզազլարընա գարչը ույանըզ տուրմատըլար : Ալ-
 լանըն մէլէքիւթիւնիւն էյի թօխմը , հէնի սիւր-
 մէքտէ օլան տիքէնլէրտէն ճըֆզ օլունմատըղըն-
 տան , օլ տիքէնլէր իլէ պօղուլուպ մէյլէսիզ հալէ
 կէլմիչ տիր :

Վէ լաքին սէրվէթէ նա'իլիյէթտէն մա'տա , մու-
 վաֆֆագիյէթի մանգա մուվաֆֆագիյէթ մէրամը
 իլէ արամագտա տալի թէհլիքէ վար տըր : Էկէր
 պիրիսի մուվաֆֆագըլէթի էն հիւճէ մէրամ վէ նի-
 շանկեա՛ թութարագ՝ գէնկին օլմագ գարարը իլէ ,
 տիւննատաքի իշինէ պաչլարաա , մութլապա էր հա
 կէճ տիկէրլէրին մէնաֆի'ինի քէնտի մէնաֆի'ինէ
 ֆէտա էթմէք թէճրիպէսինէ կիրիֆթար օլուր , մէ-
 կէր քի քէնտի նէֆսինտէն մա'տա պաչգատը հագ-
 քընտա սայա տիւշիւնմէմէյէ գալիէն սէպաթ իլէ

գարար վէրմիչ օլա : Պէօյլէ պիր քիմսէ հէմ մու-
 վաֆֆագ հէմ տէ միւ'թէպէր պիրիսի օլա պիրլըր :
 « Սէն քէնտի նէֆսինէ էյլիք էթտիյինտէ սէնի մէտ՛
 էտէրլէր » (Մէզ. 49. 18) , Հարէքէթ ի գանիրէսին-
 տէ էհլ ի նամուս , միւսթագիմ վէ ֆագիլ պիրիսի
 օլա պիրլըր , չիւնքի տտէմլէրին ի'թիմատընը ճէլպ
 էտէն շէլլէր պուչլար տըր : Վէ անլէր սէրմայէսի-
 նին պիր զըսմը տըր , հաթթա 'ուուր ը բուհանիյէ-
 նին խուսուսաթ ը գանիրիյէսի ճիհէթլէրինտէ էհլ ի
 թագվա պիրլէ օլա պիրլըր :

Լաքին օլ ատէմին հիչ հիսսիյաթը վէ գամիրի
 հօզ տըր : Չամիր հերինէ Զուֆֆէ' ի շա'նէլէ փութընը
 վաղ՝ էթմիչ վէ 'ուպուտիյէթլէ անա սէճտէ վէ 'ի-
 պատէթ էթմէքտէ տիր , ճիւմլէ հայաթ էֆզա հիւ-
 սիյաթը վէ 'էօմրիւն էն 'ալի մէրամ ու մագնէտ-
 լէրինի ֆէտա էթմէյէ հագըր տըր , հէմ տէ , քէն-
 տինին էն էտնա թապի'աթընըն իճատքէրտէսի օլան
 պու մէնֆուր բէսմ ու խայալա , էն գատիմ տօսթ-
 լէրինի , էն էսքի վէլինի'մէթլէրինի ֆէտա վէ թագ-
 տիմ էթմէյէ ասլա թէրէտուրտ էթմէզ : Անա պիր
 խըրըղլըզ իրթիքեապ էթմէյի թէքլիֆ էթսէն , հա-
 գարէթ էտէրսին , լաքին էմնաֆընտան պիրինէ գա-
 րար վէրմէք հախօտ քէնտի նամուսու թէհլիքէյէ
 կիրիֆթար օլմագսըզ , անա զիյատէ քեար վէ ֆա'ի-
 տէ չըգարմանըն հօլընը կէօսթէրտէն , էն 'ալա տօս-
 թու օլուրսըն , լաքին տիզգաթ էյլէ հարըն սըրա
 սանա կէլէ պիրլըր : Նէֆս անըն վիւճուտընըն մէճ-
 մու'ը վէ մէրքէզի տիր : Վէ էկէր մէրամընա մու-
 վաֆֆագ կէլիրսէ սէնի էսիրկէմէտիքտէն մա'տա ,
 շու՛նու տա իսպաթա հագըր պուլունուր քի սէնի

մէնաֆի'ի շխտայէսինէ ֆէտա էթմէքլէ էսէֆլէ պիր վազիֆէ իճրա էթմէքաէ տիր :

էօյլէ իսէ , խօտպին օլմադարզ մուվաֆֆադ օլմադ , ինսանիյէթին ճիւմլէ 'ալի ֆագիլէթլէրինի պէր թարաֆ էթմէքաիզ գէնիլին օլմադ միւմքին տէլի'լ մի տիր տէյիւ սիւ'ալ օլուճա պիլիր : էլպէթթէ միւմքին տիր , հագիպաթ ը հայտէ էմվալ ու սէրվէթ էյի ատէմին 'էօմրիւնէ պիր կէօնէ էնկէլ օլմատրգտան մա'տա , տօղրու իսթի'մալ օլուճառգտա աստէմին խրիսթիյան թարիզաթ ընտա թէգատտիւմինէ կարտըմ էտէր : Յայլնըզ թարիխ ի մուգատտէստէքի իքի միսալլէր իլէ իքթիֆա էյլէսէք էինէ պու խուսուստա վաֆիր իսպաթ կէօրիւրիւզ : Աքրահամըն ճէլիլ էլսաֆ ու ախլազը քէնտի 'ազամէթ վէ մուվաֆֆագիյէթինին թէգայյիւտի իլէ պիրլիքտէ նէշվ ու նէմա պուլմադտա իտի :

Յոք հէր նէ գատար քէնտի ախլազ ու էվաֆը ճիւմլէ էմվալընըն զայզ օլմատըլլէ գալ էտիլմիշ իսէ տէ , սէրվէթ վէ էմլաքընա մալիք օլտուղը վագըթտա էնլ ի սալահ պիրիսի իտի , վէ ճէնսալ ը Հագգ մալ ու մէլալընը պէ թէքրար ի'ատէ էթտիքտէ տալի էնլ ի սալահ պիր գաթ իտի : Տօսթլարընըն քէնտի ալէյիինտէքի ինսատընա գարչը պի գուսուր վէ քէրիմ 'էօմրիւնիւ շահիտ մագամընտա զիքր էտէ պիլիր իտի : Չօճուղլարընըն թագվա վէ տիյանէթի պապընտաքի տիգգաթ ու զայրէթի վէ 'ազիմ ֆէլաքէթլէրէ կիրիֆթար օլտրգտա պիւթիւն գալպտէն իրատէթ Ուլլահա թէպիլիյէթի , անըն տիյանէթ վէ թագվա իլէ տօլու օլան բուճուճու իզհար էտէր : Յուլսէփին տիյանէթի Մըսըր տիյարընա հիւքմտար օլտուգտա ,

րէվաք ու ճէլալընտան պիր շէյ զայզ էթմէտի : Դանիէլ րէֆիգի օլան իւշ 'իպրանիլէր էիւճէ մէվգիլէրինտէն տօլալը տահա փարազ վէ տահա զիյատէ շէօհրէթամիզ սուրէթտէ լէմ'ան էտէրլէր իտի : Նէսմիանըն խալիս վէ տինտար բուճը , Արտաշէսին սէրալընտա պիլէ մուգատտէս տիգգաթ իլէ հըֆզ օլուճալը , վէ Յրուսաղէմին վալիսի օլարազ իւզէրինէ կէլէն աղըր մէ'մուրիյէթին էնտիշէ վէ զայլէլէրի արասընտա զայզ օլմատը :

Թարիխ ի ճէտիտ տալի պու խուսուսը թաստիզ էտէն մուհիմմ վէ 'աճա'իպ միսալլէր իլէ տօլուտըր , վէ ինթիմալէն պիլիմ քէնտի թէֆթիշիմիզին նէթիճէսի օլարազ սա'իր միսալլէր պուլա պիլիր իզ : Հագիգաթէն ախզ ու իթա , վէ մուսթէլիֆ սէնա'աթլարտա էն 'ազիմ մուվաֆֆագիյէթ իլէ պիրլիքտէ էն էիւճէ թագվա ու տիյանէթ եան եանա պուլընա պիլտիքլէրինէ տա'իր վաֆիր իսպաթլար վար : Տիւնեստա եաշայըպ լաքին տիւնեսանըն ֆէսատընտան մասուճ գալմազ , տիւնեստա օլուպտա , տիւնեսայ մէնսուպ օլմամազ , տիւնեստաքի իշ վէ վագիֆէլէրի իճրա էտիպ միւքեաֆաթլարընը գազանմազ , վէ լաքին ճիւմանի վէ ֆանի շէյլէրէ էսիր կիպի պաղլանմամազ 'ալա ֆագիլէթ վէ մուվաֆֆագիլէթ տիր վէ պիր չօգ քիմսէլէր 'աճիզ գալըրար իսէ տէ , պու նէվ' մուվաֆֆագըլէթէ նա'իլ օլմազ զայրէթինտէ օլալըմ : Տիւնեսէվի իշլէրիմիզլէ կէրէյի կիպի մէշուլ օլուպ , տիւնեստա մուվաֆֆազ օլա պիլիր իզ , վէ էինէ տէ իսանէ վէ 'ա'իլէ վէ անտէքի սա'ատէթ ու մէսէրէթ իշլիւն չօճուգ գալպի կիպի թագէ վէ հայաթ էվգա պիր գալպլէ եաշայա

պիւր իզ : Յուրսաթ վէ իմթիյազլարմըզը տէվամ
 իւզըէ կէօզէտիպ հէր ճա''իզ օլան մուվաֆֆազիյէթի
 դազանա պիւր , վէ օլ մուվաֆֆազիյէթին ճիւմլէ ան-
 վալ ու շէրա''իթինէ դայէթլէ էհլ ի տիգգաթ օլա պի-
 լիւր իզ : Վէ լաքին պու ճիւմլէ իլէ պու 'էօմր վէ պու
 տիւննա , Բրիստոսըն խէլասը վասըթասըլէ տանա
 'ալի իսթի'մալաթ իչիւն թախսիս վէ թա'հին օլուս-
 մըլ , վէ Անըն 'ինայէթիլէ պիզի տանա 'ալի 'էօմր
 իչիւն հազըրլայըլ թա'լիմ էթմէք վասըթալարը օ-
 լա պիւրլէր նազարըլէ պագարագ , պու շէլլէրին
 ճիւմլէսինտէ տիւննանըն վէրէ պիլէճէյինտէն տանա
 ալի մէրամլարտան ինտա վէ իտարէ օլուսա պիւր
 իզ : Հաթթա պա'զը ատէմլէր վար քի վարիյէթլէրի
 արթարդճա տիյանէթ վէ թէվազու'լարը տանա գի-
 յատէ արթըյօր դանն էտէրսին . անլէր « Պիր քիմսէ-
 նին 'էօմրիւ էմվալընըն չօզալմասընա մէնութ տէ-
 յիւ տիր » (Ղուկ. 12. 15) քէլամընըն մա'նա ի հա-
 գիգիսինի անկլամըլ , վէ կիւյա տիւննալարը թար-
 թըպ , գըլմէթ ի միւթէնասիպէլէրինի հիսապ էթմիշ
 տէ « Եօզարըտա օլան շէլլէրէ սարֆը էֆքեար » ,
 էթմէյէ գարար վէրմիշ տիրլէր : Վէ լաքին եինէ տէ
 պուսլար պախուսուս խրիսթիյան իւմիտլէրինէ մա-
 լիք օլարզլարը իչիւն , պու տիւննանըն նի'մէթ վէ
 պէրէքէթլէրինի տէ կէօզէտիլլէր :

Պու շէյ տիւննէվիլիք տէյիլ տիր , վէ ֆամիլեա
 'էօմրիւ իլէ վէ պէյն էլ էհալի իւլֆէթ ու իւնսիյէթ
 սէֆալարը իլէ մէսրուր , եախօտ սէնա'աթ վէ մէ'ա-
 բիֆին ասարը ճէլիլէսիլլէ մանգուզ , եախօտ ֆիքըր
 վէ ճէսէտէ գարարսըզ էյլէնճէ վէ թա'թիլ իլէ իս-
 թիւրանաթ վէրմէք տախի տիւննէվիլիք տէյիլ տիր :

Վէ պաթըլըզլար պաթըլըզը տէյիւ նիտա էտէրէք ,
 ճէնապը Հագզըն ա'մալ վէ 'աթիյէլէրինէ նա''իլի-
 յէթլէ հասըլ օլան փաք մէսէրրէթ վէ շազըզտան
 կէրի տուրուպ , թէրս վէ միւթէ'ասսիպ պիր թալը
 թաշըմագ , բուհանիլիք 'ալամէթի օլմայըպ , ինթի-
 մալէն , տանա զիյատէ , մէ'յուս թապի'աթ վէ եա
 տար ֆիքըր նիշանէսի տիր , « Հէր շէյ սիզին տիր ,
 սիզ տէ Բրիստոսըն սընըզ' Բրիստոս տախի Ալլա-
 հըն տըր » (1 Գօր. 3. 22, 23) տէյիւ բէսուլ պու-
 յուրուր : Սէմա էն չօզ պէհա վէրէն միւշթէրիլէ սա-
 թըլաճագ պիր միւլք իմիշ , վէ կէօյա անըն պէտէլի-
 նէ վէրիլէճէք թէ''էալիյաթ տախի մէ'յուս պազըլար
 իլէ քէսր ի նէֆս էաիպ , նէֆսի էօլտիւրմէք իմիշ
 կիպի , պա'զըլարըն էպէտի հայաթը դազանմագ ի-
 չիւն պուրատա գարուրէթ վէ էզիլլէթ շէքմէք հագ-
 գընտաքի թա'լիմաթընը գապուլ էթմէյիլ :

Տիգգաթ էտէլիմ քի օլ թա'լիմաթը էն պաթըլ
 սուրէթինտէ բէտտ էթտիլիմիզ հալտէ անըն բուհընը
 գալպիմիզտէ սագլամայալըմ : Մէսէրրէթ հագիգի
 խրիսթիյան բուհը տըր : Բապպտա մէսրուր օլմալը :
 Անըն ճիւմլէ ա'մալ վէ 'աթիյէլէրինտէ մէսրուր , մին
 թարաֆի Ուլլան ինսան էտիլէն ճիւմլէ իսթի'տատ վէ
 գապիլիլլէթլէրին տօղրու իսթի'մալընտա մէսրուր օլ-
 մալը : Պէօյլէ մէսէրրէթ փաք վէ սաֆի օլուպ' պիւ-
 թիւն վիւճուտըմըզա նէշվ ու նէմա վէրիլ , վէ հէր
 շէյէ 'էօմրիւն էն 'ատի շէլլէրինէ պիլէ հիւսն ու ճէմալ
 պախշ էտէր : Պու վէճիլէ իմրարը 'էօմր էտէնլէր
 էն 'ալի 'էօմրը հաշամըլ օլուրլար , վէ պուրատաքի
 էն հիւճէ 'էօմր ախրէթտէ տախի էն հիւճէ 'էօմր
 օլաճագ տըր :

Պէօյլէ պիր 'էօմր , պիլա սէրվէթ նէ գատար զէնկին օլա պիրլիր : Հագիրգաթ ը հալտէ անճագ պիր 'ազ ը մէզագը , եա պիրիճիք էյի խույ վէ մէշրէ-պի , վէ պախուսուս էն քիւչիւք խրիաթիյան իւմի-տինի , սէրվէթ ու սէման 'ալէմլէրիյէ քի'մ տէյի-չիր : Մէսէլա , զէնկին վէ տիւննէվի վէ մահագ մատ-տի տիւննա իչիւն , քէնտի նէֆսի իչիւն , եաշա-մագտա օլան պիր ատէմի ալ տա , պագ , քէնտի քէնտինէ սիւ'ալ էյլէ , անըն Ֆալէ+ օլտուղը ճիւլէ շէյէր էչէն , օլ ատէմին պուլտուղը հալէ կէլէ+ իս-թէ'րմիսին : Պիղիմ էն հագիրի մալ վէ սէրվէթիմիզ տիւննանըն էսնայ ը սէրվէթինին պիր ֆիյաթ իլէ սաթըն ալամայաճագը շէյէր տիր . օլ շէյէր ան-վալ ը խարիճիյէյէ տէյիլ , ախպագ ու էվսագա մէ-նութ , եախօտ սօղորուտան Ալլահըն նի'մէթ ու 'ա-թիյէլէրի տիր , թա'լիմլէ հիւսն ի մէզագ , սըհնէթ ու 'աֆիյէթ , չալըզգանլըզ , գաննա'աթքեար պիր ֆիքը , սա'ատէթ ի պէյթիյէ , մուհապպէթ , պու-շէյէր նէ կիպի 'ազիմ խաղինէ վէ սէրվէթ տիր : Ան-լէրին պիրինի պիր կէմի սօլուսը ալթուն վէրսէլէր սաթա'րմըսըն : էօյլէ խէ տիրգաթ էյլէ քի , անլէրի գազունմագտա օլտուղըն վագըթտա , անլէրի զայպ էթմէյէսին : Անլէր զիղըյմէթ ինճուլէր տիր քի հիչ պիր մալ իլէ սաթըն ալընամագ , վէ տիւննէվիլիք բուհը իպգա էտիլտիքտէ անլէրին քեամիլէն մահվ վէ խարապ էտէր :

Վէ պուստան մա'տա « Քէնտինիլ իչիւն սէմա-տէ խաղինէլէր ճէմ' էտինիլ , օրատա նէ կիւլէ վէ նէ փաս պօզար , նէ տէ խըրսըզլար տիվարը տէլիպ սըրգաթ էտէրլէր » (Մատթ. 6. 20) : « Սէմավաթտա

մահֆուզ օլան զէվալ պուլմագ , լէքէսիլ , սօլմագ միրաս » վար սըր (1 Պետ. 1. 5) : Պիլ պու շէյէրէ մալիք օլալըմ տա , օլ տէմ տիկէր շէյէր Ալլահըն իրատէթինէ կէօրէ կէլսինլէր : Պու շէյէրի գալիճէ թութարագ վէ ճիւմլէ թի'էսիրլէրինի էյիճէ հիսս էտէրէք մալիք օլուրսագ օլ վագըթ պու տիւննա-նըն 'աթիյէլէրի հագըրնտա փէք գայղու էթմէյիպ , անլէրի տահա էյի իսթի'մալ էթմէյի վէ մահպուզ օլմայը տէ էօյրէնիլ իլ : Մէվատա ը ճիսմանիյէ իլէ մէնաֆիի բուհանիյէնին միւնստէպէթ ի հագիրիյէ-սինի զայէթ աչըզ թարգտա պէյան էտէն չօլ հիք-մէթամիլ քէլամլար , ատէմլէրին էն զիյատէ բաղ-պէթ ու ի'թիպար կէօսթէրմէք թէճրիպէսինէ տիւչ-տիւքլէրի շէյէրի պիլէն , հէմ տախի անլէրին էն տէրունի վէ էն հագիրի ինթիյաճլարընը քէնտիլէր-տէն զիյատէ թանըյան օլ Ձաթ ը ճիլիլին քէլամ-լարը քէմալ ը սատագաթիլէ իթա'աթ էյլէտիլմիլգտէ 'էօմրիւն չիմտիքի էն միւչքիլ վէ էն գարանլըզ մէս-էլէլէրինի հալ էտէճէք օլան շու քէլամլար , պիլ խասա կէնճլէրէ խիթապ օլունմագտա սըր : — « էվլէլա Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ անըն սալահը-նը թալէպ էյլէյինիլ , վէ պուսլարըն ճիւմլէսի տա-խի սիզէ ինսան օլունաճագ սըր » (Մատթ. 6. 33) :

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԽԱՅՐԸ ՅՈՒՐՍԱԹ ՎԷ ՆԻՄԵՔԼԵՐԻՆ ՍՈՒ՛Ի ԻՍԹԻ՛ՄՍԼ
ԷԹՄԷՆԻՆ ՄԻՒՋԱԶԱՔԸ

Մէշնուր պիր Ինկլիզ շա՛իր տէր քի , « Ս.տէմ-
լէր պիր սըրատա քէնտի պախթլարընըն ամիրլէրի
տիր » : Ֆիլ վագը՝ , պու շէյ , միւսթագիլէն , մագ-
սէաը Իլահի վէ գապթ ու խտարէ էտէն Իրատէթ
Ուլլահտան ազատ օլարագ տէյիլ տիր , անճագ շու-
տէրէճէյէ գատար սահի՛ն տիր քի , հէր կէնճին պիր
վագըթտա , 'էօմրիւնին թարիգինի թա՛կին վէ թէշ-
քիլի իչիւն ֆուրսաթը վար : Պիր վագըթտա ինթի-
խապ էթմէտի լաղըմ կէլիր , վէ թութաճաղը ճիհէթ
իլէ , քէնտի թարիգ վէ մէսլէքինի ինթիխապ էթմիշ
օլուր , օլ վագըթտաքի « Քէնտի ասըմլարընը սօղ-
րուլթմագ , ելուրիւյէն ատէմին էլինտէ օլմատըղը-
նը » (Եր. 10. 23) հիսս էտէրէք « Նասիհաթըն իլէ
Սէն պէնի գըլաղուզլայաճագօրն » (Մէզ. 73. 24)
տէյիւ գարար վէրիր , եախօտ գէվգ ու սէֆա եա
մէնաֆի՛ ի շախտիյէյէ պագարագ , պէլքի տէ պէօյ-
լէ էթմէքլէ +էնոէ՛ն մէսլէք ի հայաթընը ինթիխապ
էթմէքտէ օլտուղընը անկլամայարագ էն զիյատէ
հազզ էթտիյի թարիգի թութար : Վէ լաքին էկեր
պու կիւզէլ ֆուրսաթ , պու ինթիխապ վագըթը զայպ
եա սու՛ ի իսթի՛մալ էտիլիր իսէ , հէման 'այնի
վէճհլէ խայըրը տիկէր պիր ֆուրսաթ էլէ նատիրէն

կէչէր : Ինմալ էտիլէն ֆուրսաթ ալ էլ 'ուճուճ տէ-
վաը պուլուճնմազ պիր զայաթ տըր : Պուճտան մա՛-
տա , իգթիտար , սէպաթ ու գարար , խուլուս ու
կէրմի խուսուսլարընճա պիզ քէնտիմիգտէ գարար
չէքէրիզ , զա՛աֆ ը նիլէթ , հիսսիյաթ ը ախլագիյէ-
տէ կէվչէքլէք հայընա տիւչիւպ , 'էօմրիւն իսրաֆ
ու զա՛յաթընա էհէմիյէթտիզ պիր շէյ կիպի պա-
գարըզ : Պէօյլէ պիր թապի՛աթլէ էկէր 'էօմրիւմիւ-
զիւն էյամ ը միւթէ՛ ախըրէսի սէֆալէթ վէ պիչարէ-
լիքլէ գալըրսա 'աճա՛ իպ տէյիլ տիր :

Մամաֆի՛ն , տիւնեէվի թէգատտիւմ եախօտ մէն-
ֆա՛աթ ը բուճանիյէ խուսուսընտա , պիր ստէմէ
ֆուրսաթ անճագ պիր տէֆ՛ա կէլիպ , անտէն սօնկ-
րա պիրտէն , անսըղըն վէ միւ՛ էպպէտէն խապէրսիզ
կիտէր զսնն էտէրէք եանըմայալըմ : Պէօյլէ ֆուր-
սաթլար էլիմիգտէն զաչմազտան էվվէլ էքսէրիյա
պիր չօգ թէնպի՛ն վէ խապէրլէր կէլիր : Վէ լաքին
տա՛ իմա կէլմէզ , Ղայպ էտիլէն պիր մէվղի՛ զա-
ղանմաճըզա պա՛զէն իմքեան օլուրսա տա տա՛ իմա
օլմագ , Պինա՛ էն 'ալէյ՛ է՛լ ի հիքմէթ , զահիր օլան
ֆուրսաթտան իսթիֆատէ էտէր , անճագ իսէ անը
զայպ էտիպ կէչիբիր : Վէ տիվանէլիլինտէն սօլայը
ֆիղան էտէրէք վապթընը սարֆ էտէր : Թէճրիպէ-
միզ պու խուսուստա պիղէ չօգ միսալլէր թագաթիմ
էտէր : Պիրիսինին էլինէ էյի պիր ֆուրսաթ կէչէր ,
էօյլէ պիր մէվղը՛յէ կիրէր քի օրատա քէնտի մէն-
ֆա՛աթը իչիւն իսթիգամէթ իլէ չալըշա պիլիր , վէ
մու՛ ախսարէն քէնալինէ զայէթլէ ֆա՛ խտէլի օլա
պիլէճէք իշ խուսուսընտա սուհուլէթ վէ մա՛լիւմաթ
քէսպ էթմէք իչիւն տէ ֆուրսաթը օլուր : Լաքին

քէնտիսի տիգրաթսըզ, թէնպէլ, վէ սէֆիհ տիր : Պիր ազտան ֆուրսաթ գաչար, վէ պիր գաչ այլաբըն իսրաֆընտան պիւթիւն 'էօմրտէ սիւրէն էսէֆ վէ նէտամէթլէր իլէրի կէլիր :

Ախլազ ու էվսաֆըն թէչքիլի, վէ մէսլէք ի հայաթըն թէրթիպի խուսուսընտա տախի զայէթլէ մուհիմմ պիր նօգթա ի նազարտան հալ պէօյլէ տիր : 'էօմրիւն էն եիւճէ մագսէտլէրի խուսուսընտա 'էօմրտէքի ֆուրսաթլարը իսթիմալ էթմէք իսթէր իսէք պէր գարար սապիթ պիր մէրամըմըզ օլմալը : Հէր հանկը պիր մէշղուլիյէթտէ մուվաֆֆապիյէթ գազանմազ իսթէրսէք հէր միւրուր էտէն հալ վէ ֆուրսաթը մէրամըմըզա թապի' գըլարագ, վէ հէփ ֆա'իտէ չըգապիլէճէք շէյլէրի թութմաղը կէօղէտէրէք, օլ շէյի նիշանկեհա' թութուպ 'ալ էտ տէվամ սէպաթ իլէ անը թա'աղիպ էթմէքլիյիմիգ լաղըմ օլտուղը կիպի, հայաթ ը բուհանիյէ խուսուսընտա տախի ճիւմլէ անվալ ու վէգայիտէն իսթիֆատէ էտէ պիլմէք իչիւն 'այնի հիքմէթ ու մէհարէթ գուլլա'նըլմալը տըր : Իհմալ ճէգասը հէր եէրտէ վէ պախուսուս պու շէյտէ ատէմի թա'աղիպ էտէր : Պիր պաղչէյէ պիր գաչ հաֆթա պագմայըպ կէօղէթմէսէն, իհմալ նէթիճէսի օլարագ եազանի օթլարըն չօղալըպ պէօյիւմէսիտէն մա'տա, աղաճ վէ չիչէքլէր տախի քէնտի պաչլարընա տէրէճէսիզ արթըպ նէչվ ու նէմայա պաչլար : Պիր ազ տահա օ հալտէ պրագըլըրտա, ճիւմլէ թիմար վէ մա'մուրիյէթ էսէրլէրի մահվ օլուպ, անճագ վաղթըյլէ կիւզէլ, վէ էյի պագըլմըջ օլան պա'զը չիչէքլէր շուրատա պուրատա եապանի օթ կիպի արթըպ պէօյիւմէյէ պաչլար :

Պէօյլէճէ բուհանի շէյլէրտէ տախի ֆաղիլէթլէրէ տիգրաթ էտիլմէզսէ մահվ օլմաղա պաչլար, իսլահ ու քէմալ ֆուրսաթլարը իհմալ էտիլտիքտէ, անլէրին եէրինէ մուզիրը մահուսաթ զուհուրա կէլիր : Իհմալ տահա կիթտիքճէ օլ տէրէճէ գուվվէթ վէ մէթանէթ պուլա պիլիր քի օլ հալտէն գուրթուլը սալքի իմքեանսըզ օլուր :

Ճահիլ կէնճլէր սէֆիհանէ տիւշիւնիւպ, պէօյլէ պիր իհմալըն կէնճլիքտէ էհէմմիյէթի եօգ զանն էտէրլէր, վէ հաթթա կէնճլիք հիւքմիւնիւ իճրա էթմէք թա'պիր էթտիքլէրի հալլէրտէ պիլէ պուլու'նուպ տա պուհուհիլէ եինէ տահա էյի քիմսէլէր օլա պիլիրլէր տէյիւ իտտի'ա էտէրլէր : Ասլա, պուհուտան պէօյիւք պիր զէլալէթ օլամաղ : Էօյլէ պիր զէլալէթ քի ատէմ անը կէօրմէք իչիւն տիգրաթ էթմէսի լաղըմ տըր : Էկէր կէնճլիք հիւքմիւ'նիւ իճրա էտէրսէք, կէնճլիք պէլասը պիչէրիզ : Օլ շէյլէր ճանըն պաղչէսինէ պիր տէֆ'ա էքիլիր իսէ, պագըլըպ թիմար էտիլմէքսիզ, քէնտի պաչլարընա արթըպ չօղալմաղա պաչլար : Անլէրի քէօքտէն չըգարըպ մահվ ու իղալէ էթմէյէ չալըմազ լաղըմ կէլիր : Վէ էքսէրիյա անլէր մահվ ու իղալէ էտիլսէլէր պիլէ զա'իֆ ֆաղիլէթլէր զա'իֆլէշմիշ պիր ճան իխա էտէրլէր : Պուհուտան մա'տա, օլ սօնկրաքի իսլահ հալընա ասլա նա'իլ օլամամազ թէչլիքէսի տէ վար տըր : Իշլէր էօյլէ պիր հալէ կէլիր քի, մէյլ ի թապի'իլլէ կիթտիքճէ ֆէնալաչըր, վէ արա սըրա օլ ատէմին իշէ եարար պիրիսի օլա պիլիր իտիլինի կէօսթէրէն, պիր նէվ' իսլահաթ 'ալամէթլէրի կէօրիւնիւրսէ տէ պիր իշ կէօրիւլէպիլմէք ի-

չիւն ատէմին վագթը կէշմիչ օլուր, վէ սու"ի իս-
թի'մալ էտիլէն իմթիյազլար, ինմալ էտիլէն ֆուր-
սաթլարըն նէթիճէլէրի սօնա գատար զայ՝ վէ իարաֆ
էտիլմիչ պիր 'էօմրտէ նիւմայան օլուր:

Եսաւըն միսալը կէօսթէրիք քի տահա ֆարգլը
պիր քիմսէ օլա պիլիք իտի, փէտէրի իսահակըն ա-
նըն իւզէրինէ օլան թէ"էսիլի էյի օլմալը իտի: Հէր
հալտէ էյի պիր մէսլէք իչիւն ֆուրսաթը վար իտի,
ֆագաթ կէօրիւնիւր քի Եսաւըն թապի'աթը ախ-
լագիյէսինին իսլահընա հիչ տիգգաթ էտիլմէմիչ:
Վագըթլըճա թա'լիմ ու թէրպիյէսի գուսուրը օլ-
մուչ, պէլքի իսահակ քէնտինինքինտէն քիւլիյէն
ֆարգլը թապի'աթլը օլան 'ինատճը վէ դայտսըզ չօ-
ճուզա փէք գօլայճա միւսա'ատէ էտիպ կիւզ վէրմիչ
աիր: Ռեքեկանըն լաթիֆ վէ հայլիմ Յակոբա օլան
մուհապպէթի պէլքի պէօլիւք օլլունա ինմալ էթ-
մէսինէ սէպէպ օլտու: Եսաւ պէրրիյէ ըիւզկիտարը
կիպի ազատ, դապթ օլմազ, փէրվաարը վէ կապանի
հալտէ պէօլիւտիւ, վէ լաքին անըն էն պէօլիւք
միւհիւք գուսուրու, մալիք օլտուղը ֆուրսաթ վէ
իմթիյազլարը կէօրմէյէ վէ իսթի'մալ էթմէյէ գա-
տիր օլմամատը իտի: Էնիյէթ վէ ֆուրսաթ,
գըյմէթսիզ շէլէր կիպի թահգիւր իլէ բէտա էտիլ-
տիլէր, հաթթա զայէթլէ գըյմէթլի թութուլան վէ
սէյիլ կալընըզ գապիյէսի արասընտա ճիսմանի վէ
բուհանի բէ"իպիյինէ, իլլա Արբահամա վա'տ էտի-
լէն 'ահարն պէրէքեաթընա տախի նա"իլ էտէն չօլ
պիր քիւրիյէթ հագգընը պլիլէ էնմիյէթսիզ պիր շէյ
կիպի պիր արգուսը վէ իշթի'նասընըն սօյմատը իլէ
միւպատէլէ էյլէտի:

Անըն հագգընտա եագըլան շէյլէրտէն կէօրիւ-
տիւյիւնէ կէօրէ, անըն պիւթիւն 'էօմրիւնտէ պէօյ-
լէ 'այնի տիգգաթսըզլըզ տէվամ էթմիչ տիր: Պիւ-
քիւրիյէթ հագգընը սաթտըզընտա էթտիյի կիպի
քէնտի խօշնուտիյէթ վէ մահգուզիյէթիւտէն մա'տա
պիր շէյ տիւհիւնմէքսիզ էվլէնտի, վէ փութիւէրէսթ
Քէն'անըլարա միւշապի'ն օլարագ հէմ քէնտի հէմ
զիւրրիյէթի պէրէքէթ ի հագգիւյէտէն տախի մահ-
բում օլտուլար:

Յակոբ իլէ պարըշմասընտա ճիւզ"ի պիր էյիլիք
իւմիտի կէօրիւլտիւ, լաքին զայ՝ էտիլմիչ ֆուրսաթ-
լար 'ալամէթի անըն իւզէրինտէ պուլունուպ, պիւ-
թիւն 'էօմրիւ տախի, շիմտիքի սէֆա վէ մահգու-
զիյէթ իչիւն հէր շէյի թէրք էտէն վէ տիւհիւնճէսիզ
պիր 'ամէլին ճէզասը օլարագ միւտտէթ ի 'էօմրիւն-
տէ միւճազաթ կէօրէն տիգգաթսըզ, 'ինատճը, ույ-
ղունսըզ պիր քիմսէ հագգընտա 'իպրէթամիզ պիր
միսալ օլարագ սուրմագտա սըր (պագ 'Իպր. 12.
17):

Ենճուտի թարիխինտէ տիկէր պիր քիմսէ վար սըր,
քի հէման 'այնի տիգգաթսըզլըզլէ 'ազիմ ֆուրսաթ-
լար Ֆէվթ էյլէտի: Սամիսոն վէլատէթիւտէն էվվէլ
հիտայէթ ի իլահիյէ իլէ մախսուսի իչ իչիւն թախ-
սիս վէ թա'նին էտիլմիչ, Ֆէվզ էթ թապի'ի գուվվէ ի
ճիսմանիյէ վէ գուտրէթ ի բուհանիյէ իլէ գուշատը-
մըզ պիրիսի օլտուղը հայտէ, թապի'աթը ախլագի-
յէսի տախի ֆուրսաթ վէ նի'մէթլէրինտէն իսթիֆա-
տէ էտէ պիլէճէք տէրէճէտէ օլա իտի, վաթանընըն
թարիխինտէքի 'ազիմ զէվաթը մէշնուրէտէն պիրի
օլուր իտի: Ոսուտուսը մէղքիւր նագիս օլտուղըն-

պան, Փոլոսաթ վէ իմթիյազաթը տախի զա՛յ օլ-
տու: Անըն՝ ամէլէրի պիր թէտպիր վէ եա պասի-
րէթլէ իթթիխազ էտիլէն մէսլէք մէրամըլէ տէ-
վէ տիր, 'աղիմ պիր մագսէտ եա նիշանկեհանը եօզ,
վէ տա՛իմա քէնտի համագաթընտան իսթիֆատէ
իչիւն տիւշմէնլէրինէ Փոլոսաթ վէրէրէք պօշա չա-
ւըյմագաա խտի:

Սամիսոն, հիքմէթ ու պասիրէթլէ իսթի՛մալ է-
տիլէն Ֆէվզ էլ 'ատէ գուվլէթ ու գուտրէթ, գուտ-
տիլէթ վէ տիյանէթ սայէսիւտէ թէրֆի՛ էտիլէն մէվ-
զը՛ ի 'ալի խուսուսընտա աւլա միսալ վէ էօրնէք
կէօսթէրիմէմիշ, պիլ 'աքս էն ճէլիլ գուվլէթլէր էն
'աղիմ Փոլոսաթ վէ իմթիյազար իճապ էթտիրտիք-
լէրի մէս՛ ուլիլէթլէր գալպէն խալխանէ անկաշըլըպ,
պասիրէթ վէ Ֆիւրասէթլէ իսթի՛մալ օլուճմապար ի-
սէ, նէ գատար ազ իշէ եարատըղլարընը կէօսթէրէն
'իպրէթամիզ պիր էօրնէք տիր:

Սաւուղըն թարիխի, սու՛ ի իսթի՛մալ էտիլէն
Փոլոսաթ վէ նի՛մէթլէրին թապի՛ի միւճագաթընը
իզան իչիւն տիկէր պիր մախուֆ միսալ տըր: Սա-
ւուղըն էվա՛ իլի էօմրիւնաէ փէք չօզ իւմիտի խու-
սուսլար վար տըր: Օ քէնտի նէֆսի իչիւն հիչ իզ-
զէթ վէ ի՛թիպար արամազ, Հիւքմտար թա՛եկն օ-
լուճտըղը սըրատա հիչ տիւնեէվի հըրս ը շան 'ալա-
մէթի օլմայըպ, պիլ 'աքս, տանա զիյատէ մէս՛ ու-
լիլէթտէն չէքիմիշ վէ անճագ վաղիֆէ հիսսիյաթըյ-
լէ անը գապուլ էթմիշ կէօրիւնիւր: Բէնասինին վէ
փէտէրի խանէտինին է՛նէմիլէթաղիլինի Սամուէլէ
'արզ էտէր, վէ Միսիատաքի մէճիստէ գուր՛ա իլէ
մէլէք ինթիխապ էտիլտիքտէ, կէօրիւմէմէք իչիւն

օրտունըն լէվաղիմաթը արատընտա կիլլէնիր: Քէն-
տի էմնիլէթ ու սէլամէթի խուսուսընտա թէ՛ էմին
օլա պիլմէտի իչիւն անա թահսինի իլահի 'ալամէթ-
լէրի ինսան օլուճտը: Ռաքէլին մէզարը եանընտան
կէչէր իքէն, անա արատըղը մէրքէպլէրին պուլուճ-
տըղընը խապէր վէրմէք իւզըն մին թարաֆ Ուլլահ
իքի քիչի թա՛եկն էտիլտի: Թալոթ օլատընտա եա
մէշէտի եանընտա Բեթէլէ գուրպան թազաիմինէ
կիթմէքտէ օլան ատէմլէր ըսթ կէլտի քի քէնտի-
նէ իքի սօմուճ թագտիմ էթտիլէր: Բապըն տա-
ղընա կէլտիքտէ, փէյլամպէրլէր կիւրուճընա ըսթ
կէլտի, վէ նէպլինին սէօղլուճէ կէօրէ քէնտի իւղէ-
րինէ տախի նիւպուվլէթ ըուճը կէլտի: Վէ պուճ-
լարտան մա՛տա, «Սամուէլին եանընտան կիթմէք
իչիւն տէճուտիլ կիպի Ալլահ անա պաշգա պիր
եիւրէք վէրտի» (1 Միւլ. 10. 9):

Միսիատաքի ճէմա՛թըն սէտի Ամօրիլէրէ գարըը
գազանըլան մուհիմ Ֆիւթուհաթ, վէ ճիլճալտա
մէլիք թա՛եկն օլուճտըղընըն թէճտիտի, Սաւուղըն
հիւքիւմէթինի սապլիթ զըլըպ, էվլէլա անը գապուլ-
տան իմթի՛նա՛ էտէնլէրի սիւքիւթ էթտիրտի: Անտէն
սօնկրա մէլիք մէմալիքին աաը հազգ հիւքմտարը
օլարագ թէնսիպ ի իլահի իլէ անլէրին հուզուրընտա
եիւրիւր իտի: Էկէր Ալլահն քէնտինէ ինսան էթ-
տիլի մէսնէտի տօղրու իսթի՛մալ էտէրտէ, խանէտա-
նը միւ՛ էպպէտէն պաղի գալա պիլիր:

Վէ լաքին Սաւուղ տանա՛ 'ալի նէսնէլէրտէ կէրի
գալտըղը իչիւն, պու խուսուստա մուվաֆֆազ օլ-
մաաը. մէսնէտինի զայպ էթտի: Մէլիք հազգըն-
տան մահրում օլմաաը, տանա՛ 'աղիմ մահրու-

միյէթ օլան հիտայէթ վէ թէվէճճիւհը Իլահիյի զայպ էթմիշ իտիյինի աշիքեար էյլէտի: Մէլիք թա'եին օլունմասընտա էլպէթթէ գալպի փէք զի- յատէ թէ'էսիրաթ ը բուհանիյէյէ միւպթէլա օլմուշ իտի: «Ալլահ անա պաշգա պիր երւէք վէրտի» թա'պիրի, 'Անտ ը ձէտիտուէքի եհնի տօղուշ ֆիքրինի իմա էթմէգսէ պիլէ եինէ հիսսիյաթ ը բուհանիյէսի- նին փէք զիյատէ թա'հրիք օլունմասընը կէօսթէրի: Օլ անտէն պերու գարպ ը մէսէլ հիւքմիւնէ կիրմիշ օլան «Սաւուղ տա մը փէյղամպէրլէր արասընտա» թա'պիրի, կէօսթէրի քի թէպէտտիւլը մէգքիւր շա- յան ը տիգգաթ, հաթթա ֆէվզ էլ 'ատէ թարգտա իտի: Չօգարընըն զայէթլէ մէս'ուլիյէթլի պիր մէվ- գը 'է թա'եին օլունտըզլարընտա էվվէլա հիսս էթ- տիքլէրի կիպի Սաւուղ տախի քէնտիսինի հատտէն աշըրը աղըր մէս'ուլիյէթէ միւսթէղարագ օլմուշ գանն էթտի: Կէօրիւնիւր քի ֆիքրինտէ «պու եհնի մէս- նէտ եհնի պիր 'էօմը թալէպ էտէր» ճէգմ ու ի'թի- գատը փէյտա օլտու: Վէ պու վազըթտա տիւշմիւշ օլտուղը շօլ հալ ը վէճտ, սօնկրատան տիւշար օլ- տուղու մէ'յուսիյէթ հալինէ 'ալագատար օլուպ օլ- մատըղը՝ պիղէ մա'լիւմ տէյիլ տիր: Վէ լաքին շու- տախի շիւպհէսիլ տիր քի պու ճիննէթ հալը, պաշ- րըճա 'ինայէթ ի Իլահիյէտէն մահրումիյէթինի հիսս էթմէսինտէն նէշ'էթ էթտի:

Պէօյլէճէ հիսսիյաթ ը բուհանիյէլէրի էյի իւմիտ- լէր կէօսթէրէն նիշէլէրին տիւշտիւյիւ իմթիհանտա, եա'նի իթա'աթ իսուսուընտա Սաւուղ տախի տիւ- շիւպ կէրի գալար: Օ, Ալլահըն իրատէթինէ միւն- թազըր օլուպ, Անըն էվամիրինէ իթա'աթտա պու-

լունարագ բահաթ օլամատը: Ալլահըն էմրինէ տօղ- բուտան իմթիսալ էթմէյէրէք Ակակը էօլտիւրմէյիպ Ամաղէկլէրտէն եաղմա մալը ալտը, «Իթա'աթ գուր- պանտան էվլա» (1 Միւլ. 15, 22) օլտուղընա տա'իր օլան 'ազիմ տէրսի էօյրէնմէմիշ իտի: Օլ տէրա քի շիւտի տախի օլ վազըթտա օլտուղը կիպի զպէթլէ մուհիւմ վէ անըն նազըր իշիւն պէր տէվամ թէճ- ըրիյէլէրէ կիրիֆթար օլմագտայըզ: ձէնապ ը Հազ- գըն պիղէ իճրա իշիւն վէրտիյի սաֆի վազիֆէ իշի- նի իֆա էթմէքտէն իսէ, քէնտիլիյիմիլտէն ինթի- խապ էթտիյիմիլ «Պէօյլէք պիր շէյ» իճրա էթմէք հատտ ը գաթինտէ պիղէ պէօյիւք պիր գապահաթ կէօրիւնմէգ: Վէ լաքին Սաւուղըն տիւշմէսինին թէմէլինտէ պուլունան գապահաթ իշիթէ հէման պու- շէյ իտի: «Վէ Բապպըն սէօղիւ Սամուէլէ կէլիպ' Սաւուղը մէլիք նասպ էթտիյիմէ փիւշման օլտում' գիրա պանա թապի' օլմագտան կէրի տէօնիւպ, քէ- լամըմը իճրա էթմէտի տէտի» (1 Միւլ. 15. 10, 11): Վէ պէօյլէճէ «Սէն Բապպըն քէլամընը բէտտ էյլէ- տին, Բապպ տախի սէնի Իսրայէլ իւզէրինէ մէլիք օլմագտան բէտտ էյլէտի» տէյիւ անա փէյղամպէր վասըթասըլա հիւքմ վէ ի'լամը Իլահի խապէրի կէլտի:

Սաւուղըն 'էօմրիւնտէքի պագի տիկէր վագա'ա- լար պիր շօգ սէնէլէր իմթիտատ էտէր իսէ տէ, ան- լէրին հիքեայէսի մուճիպ ի էսէֆ պիր հիքեայէ տիր: Ջամիր իղթիրապը իլէ թաղէիլ օլունարագ, կիթ- տիքճէ տահա զիյատէ շէտիտ մէրագլարա տիւշար օլուր: Դաւիթէ տօղրու իպրագ էյլէտիյի վէ էքսէ- ըյիյա քէմալ ը նէղաքէթ ու լէթաֆէթլէ իղհար է-

տիլէն մուհապպէթի արգաստանն 'ատալէթ տախի
 զուհուր էտէր խոխ: Բապպըն փէյղամպէրլէրի իւն
 գարըըպ փէյղամպէրլէրէ էտէր, պիր տէ Դաւիթէ
 էթտիքլէրի իմտատանն տօլայը քեանինլէրէ գարըը
 'անի տէրէճէտէ զազապլէ ի'տամլարընա վէ շէ'րլէ-
 րի իւն պիւթիւն էնալիսին խարապըըը էմր էտէր,
 խայըը պիրիպ, շէրրի իճրա էտէր խոխ, վէ տահա
 էյի շէյլէրէ միւսթա'իտ խոխ իսէ տէ մուվաֆֆադ
 օլամադ խոխ:

Էնճամ հիշ պիր եէրտէ խթիրահաթ պուլամա-
 յան գալպ իզթիրապըընէ թազաթըը քէսիւմիշ, շա-
 շըրմըը գալմըը, վէ հիտայէթ իչիւնն օլանն սիւ'պ-
 րըընա, ճէհապըը Հազգ տախի նէ բույալար նէ
 Ուրիմ, նէ տախի փէյղամպէրլէր վասըթասըըլէ ճէ-
 վապ վէրմէյիպ սիւքիւթ էթմիշ, վէ մէմալիք թէն-
 լիքէյէ տիւշմիւշ օլտուղը հալտէ, եագըըլարտա
 ֆէրթ ի զայրէթիլլէ տիյարտան սիւրմիւշ օլտուղը
 սի'նրպաղարըն պիրինտէն շէտիա էլէմ ու մէ'յուսի-
 յէթի արասընտա իմտատ թալէպ էտէր: Վազթիլլէ
 քէնտինէ պու թէնիլքէյի խապէր վէրմիշ վէ Ալլահ-
 տան իրթիտատը իչիւնն ֆիզան էթմիշ վէ լաքին
 տուտազլարըը չօգտան էօլիւմ միւհրիլլէ միւհրլէն-
 միշ օլանն շօլ փէյղամպէրտէն միւմքին իսէ պու
 վէճնլէ նասիհաթ ալմաղա շալըըը: ճէհապըը Հազգ
 օլ տուտազլարտան հիւքմ սէօզլէրինի իչիթմէսինէ
 միւսա'ատէ էյլէտի: Փէյղամպէր « Եարըն սէն վէ օ-
 դուլարըն պէնիմ եանըմտա պուլուհաճազըըըզ »
 (1 Միւլ. 28. 19) տէտի: Էրթէսի կիւն « Իսրայէ-
 ւին ճէմալը եիւքսէք եէրլէրտէ տիւշտիւ » (2 Միւլ.
 1. 19):

Սաւուղըն հիքեայէսինին թա'լիմ էթտիլի ախ-
 լազի տէրսի պէյանէ հաճէթ եօգ տըր — : Ալլահըն
 փարմաղը սու'ի իսթի'մալ էտիլէն նի'մէթ վէ Ֆուր-
 սաթլարըն ճէրիմէսինի օլ հիքեայէտէ պիզզաթ վա-
 գա'ալար իւն թահրիր էյլէմիշ տիր:

Տիկէր պիր տահա 'ազիմ զաթըն' եա'նի Սոդո-
 մոնըն նագլիլլէթի պուհտան Ֆարգըը, լաքին զայէթ
 'աճիպ սուրէթտէ պու նօզթայը իզահ էտէր: Սո-
 դոմոնըն տիւշմէսինտէ Սաւուղընքինտէն զիյատէ է-
 սէֆէնկիզ ֆիքըլէր կէօրիւնիւր:

Յուրսաթ վէ նի'մէթլէրինի թանըըպ տա սօղ-
 բու իսթի'մալ էտէմէյէն քիմսէլէր իւզէրինէ կէլէ-
 ճէք պէլայը Սոդոմոնըն 'էօմրիւնտէ օլտուղը գատար
 հիշ պիր եէրտէ տահա միւքէմէլ սուրէթտէ օգու-
 յամայըզ: Վէ պախուսուս Սոդոմոնըն միւճազաթըը,
 խարիճտէն շան ու իզպալ մահրումիլլէթինտէն 'ի-
 պարէթ օլմայըզ, 'անճագ, պիզզաթ քէնտի նէֆ-
 սինտէ քէնտի 'էօմրիւնիւն թէտէնիսիլլէ գավմը
 իւզէրինէ կէթիրտիլի պէլատա գահիր օլտուղը ի-
 շիւն, էօյրէնէճէյիմիզ տէրս փէք մուհիմ տիր: Է-
 կէր Սաւուղըն 'էօմրիւ, էֆէնտիմիզին « Բիմին հօգ
 իսէ էլինտէ օլանը տախի անտէն ալընաճագ տըր »
 (Մարկ, 4. 25) տէյիւ պուլուրտըըը քէլամը իզահ
 էտէր իսէ, Սոդոմոնըն 'էօմրիւնիւն սօն գըսմը փէյ-
 զամպէրին « Ան ալթուհն նամըը ըհնկինի զայ' էթտի,
 խալիս ալթուհն թէպաիլ օլտու » (Մէր. 4. 1) տէյիւ-
 նիտա էթտիլի ֆիզանը էսէֆէնկիզ սուրէթտէ պէ-
 յան էտէր:

Գօլայճա թէխայիւլ էտէ պիլիրիզ քի միւսթադ-
 պէլտէ մէլիք օլաճագ օլան Սոդոմոնըն կէնճիլքտէքի

Թա՛լիմ ու Թէրպիյէսի հեր խոստուտա պէօյլէ պիր
 զաթա եագըըըր խտի : Ինթիմալէն չօգ քիւչիւք ի-
 քէն , նաթան փէյղամպէրին թահթ ը նէզարէթինէ
 վազ՝ էտիւմիչ խտի : Պիզզաթ քէնտի շէհատէթի
 կէօսթէրիր քի մալիք օլտուզը օլ վասի՝ մա՛լիւմա-
 թը քէսպ իչլին չօգ էյի Ֆուրսաթլարը վար խտի :
 Սողոմոն քէնտի գալպինի ՚իւմ ու ՚իրֆան էօյրէն-
 մէյէ վէրտի , էմսալ ի Սողոմոն քիթապընտա տօլու
 օլան հիքմէթ մէտոնիչէլէրի վէ պիզզաթ օլ էմսալըն
 հալի օլտուզը հիքմէթ , թէֆթիչ ու թէտղիզ իչլին
 թա՛լիմ , վէ թա՛լիմ ու Թէրպիյէ իլէ թէվսի՝ օլուն-
 մը պիր Ֆիքքը իպրազ էտէրլէր : Վէ անըն ՚էօմրիւ-
 նիւն էվա՛լիլնտէ վէ ճիւմլէ թէ՛ էլիֆաթընտա , կէօ-
 բիւլէն հիւրմէթամիզ բուն կէօսթէրիր քի թալէպ
 էթտիյի հիքմէթ , չատտէ մէ՛արիֆ ի ճիսմանիյէ , ես
 տիւննանըն հիքմէթի օլմայըպ , անճագ Ալլահ գօր-
 գուսըյլէ պաշլայըպ , իրատէթ Ուլլահա մուվաֆըզ
 պիր ՚էօմրտէ զահիր օլան հիքմէթ ի ՚ալիյէ խտի :

Խանէ խալզը արասընտա Սողոմոնըն իւզէրինէ
 նէ կիպի թէ՛ էսիրլէր իչլէտիլմէքտէ իտիլինի սու-
 բէթ ի մութլագատա սէօյլէմէք միււմքին տէյլ տիր :
 Անըն աիլագը իւզէրինէ վալիտէսինին նէ տէրէճէ
 թէ՛ էսիր իչլէթմէսի վէ փէտէրի Դաւիթին անըն
 թա՛լիմ ու Թէրպիյէսինէ նէ զատար նէզարէթ էթ-
 տիլի վէ սա՛լրէ , էօյլէ մէս՛ էլէլէր տիր քի անլէրէ
 հիչ ճէվապ վէրիլմէզ :

Մամաֆի՛ Սողոմոնըն միււսթագպէլտէքի մէպլէք
 ու մէանէտի հագընտա էտիլէն նասիհաթլարըն միւ-
 քէրրէրէն թահրիր օլունմասընտան իսթինթամ էտէ
 պիւրիւրիզ քի վէլի ի ՚ահտ օլտուզը իչիւն անըն հագ-

զընտա Դաւիթ խոստուտի տիգզաթ ու ի՛թինա կէօս-
 թէրիր խտի : « Ալլահըն Բապպըն թարիզլէրինտէ
 սիււուք էտէսին , վէ գանուչար վէ էմրլէրինի վէ
 անքեամ իլէ շէհատէթլէրինի հըֆո էթմէքլէ՛ անըն
 թէնպիհաթընը իճրա էյլէյէսին » (3 Միւլ. 2. 3)
 տէյիւ անա էմր էտէր : Պէյթ իւր Բապպըն ինչա-
 պընսա տա՛ իր անա « Ճէտուր օլ վէ իճրա էյլէ » տէ-
 յիւ էմր ու հէվալէ էտէր , վէ գալմըն պէյլէրի հու-
 զուրընտա , սէպավէթիմիզտէն պէրու աչինա օլտու-
 զըմըզ շու թէմքիլի քէլամլար իլէ նասիհաթ էտէր :
 « Էյ օլլըմ , Սողոմոն , սէն տախի փէտէրինին Ալլա-
 հընը պիլիպ , սատըզ գալպ վէ սէվինճլէ Անա խըտ-
 մէթ էյլէ , զիրա Բապպ ճիւմլէ գալպլէրի թէֆթիչ
 էտիպ , էֆքեարըն ճիւմլէ թէսամվուրլարընը պիւր :
 էկէր անը թալէպ էտէր իսէն անը պուլուրսըն , վէ
 էկէր անը թէրք էտէր իսէն օլ տախի սէնի իլ էլ
 էպէտ րէտտ էտէր » (1 Թէվ. 28. 9) :

Պու սէօզլէր մաղիյէ հէմ տախի միււսթագպէլէ
 բաճի՛ վէ միւթէ՛ալլիզ տէյիլ՞ մի տիր : Անլէր էվ-
 վէլտէն սէօյլէնիլմիչ նասիհաթ վէ թա՛լիմաթա տէ-
 լալէթ էտէր , հէմ տախի , ՚անէպա Սողոմոնըն մէս-
 լէք ի միւսթագպէլի , քէնտի հագընտա պէքլէնիլէն
 իւմիտլէրէ մուվաֆըզ օլաճագ մը . ՚անէպա անտէ
 « սատըզ գալպ » պուլունտ՝ օլ մը , վէ էճտատընըն
 Ալլահընը ունուտուր տա Ալլահտան րէտտ օլուր
 տէյիւ փէտէրի պիր նէվ՛ գօրգուտա պուլունտո՛ւ
 մը : Պիզ շիմտի կէօրէ պիւրի իզ քի պու նասիհաթ
 պիլմէյէրէք փէյղամպէրիք էթմէք կիպի տիր , Իզ-
 պալընտան իլսթիյար մէլիյէ մա՛լիւմ օլմայան պիր
 վագըթ կէլմէքտէ խտի քի , անըն ճիւմլէ գօրգուտուզը

վէ օղլուներ նասիհաթ էտիպ սագընտըրմագ իս է-
տիյի շէյլէր վագը՝ օլաճագ իտի, Մ.ճէպա Սողոմո-
նըն 'էօմրիւնտէ տանա կէնճ իքէն, սօնկրա քէն-
տինի ղէլայէթէ տիւշիւրիւպ Ալլահտան իրթիտատ
էթտիրէն վէ էյվան քի պիղզայթ Դաւիթին թէրճէ-
մէ ի հալը հագընտա պիլէ խաֆիֆճէ տիւշիւնմէ-
սինէ սէպէպ օլա պիլէն շօլ սէֆիհանէ զէվզ ու
սէֆա վէ հուզուզաթ 'ալամէթլէրի կէօրիւնմիւշ
մի իտի :

Անըն թէվէրրիւս էթտիյի մէվզի՝ եէկեանէ իտի :
Օլ վագթտա Իսրայել մէյէքիւթիւ միւսթէանա տէ-
րճէտէ թէվսի՝ էտիլմիշ վէ սահիպի թէ՛ էսիրաթ
հալտէ իտի : Նիճէ սէնէլէր զարֆընտա ճէմ՝ էտիլ-
միշ 'ազիմ խաղինէլէր անըն եէտ ի թէսարրուֆըն-
տա իտի : 'Իլմ, սէնա'աթ, ֆէնն ի մուսիգի վէ ու-
սուլը շի'ր, եէնի պիւր թէշվիգէ մագհար օլուպ,
'ասր վէ միլլէթին իսթի'տատը թէգատտիւմինէ
կէօրէ 'ազիմ խաթվէլէր իլէ իլէրի կիթմէքտէ իտի :
Եէթմիշ իքինճի Մէղմուրտա մուհարրէր օլուզընա
կէօրէ, Դաւիթին Սողոմոն հագընտա օլան տու'ա-
լարը, անըն սալթանաթընըն նէ կիպի փարլագ իւ-
միտլէր, վէ խայրը հալէր իլէ պաշլատըղընը պէ-
յան էտէր : Օ սուլհ ու ասայիլին ամիրի, սատըգ-
լարըն համիսի, ֆուզարանըն մու'ինի, միւնթաճիյ-
նին ինէլասքեարը օլաճագ իտի : Մէմալիք ի վասի'ա-
սընըն հէր թարաֆընտա պիշիլմիշ օթ իւզէրինէ
եաղմուր կիպի սէրինլէնտիրիճի, սէֆապախշ վէ
միւճիպ ի պէրէքէթ օլաճագ իտի : Ճիւմլէ գազմլար
անտէ պէրէքէթլէնէճէքլէր : Անըն լէյի'նտէ պէր
տէվամ տու'ա էտիլիպ, մէտհ ու սէնա օղուհաճագ :

Անըն ամիրանէ գուվլէթի հուզուրընտա պէրրիյէ-
նին վահշի վէ 'ասի թա'իֆէլէրի սէճտէ էտէճէքլէր,
վէ անըն 'ազամէթ ու գուտրէթինէ հասէտ էտէն,
եախօտ 'ալէյի'նտէ պաթըլ շէյլէր տիւշիւնէնլէր
հագիր իթա'աթլէ անըն այագլարընըն թօղուշը եա-
լայաճագլար :

Սաւուզ կիպի Սողոմոն տախի տէր 'էօտէ էյլէ-
տիյի եէնի մէս'ուլիյէթլէրինին էնէմմիյէթ վէ 'ազա-
մէթինի հիսս վէ տէրք էթմիշ օլմասը, վէ պիւր վա-
գըթ իշիւն, անըն հագընտա « Փէտէրի Դաւիթին
անքհամընտա եիւրիւշիւպ, Բապպը սէվէր իտի »
տէնիլէպիլիւր իտի : Պէրրիյէտէ պէնի Իսրայելին պէ-
րապէրինտէ օլան չատրը պու վագըթտա ճիպ'օնտա
գուրուլմը իտի : Վէ կէնճ մէլիք Բապպա թագաի-
մէլէր 'արդ էթմէք իշիւն օրտյա կիթտի : Էյյամը
սալթանաթընըն մէգքիւր թէմքինլի թագտիս այի-
նիյլէ պաշլամասը վէ պէյթ իւր Բապպըն ինչասընա
թա'սին էտիլէն գաթըն պիտայէթ ի մէ՛ մուրիյէթին-
տէ էճտատընըն Ալլահընը, Իսրայելին Ալլահը տէյիւ
գապուլ էյլէմէսի լագըմ վէ միւնասիպ իտի : Վէ
լաքին պուհտան գիյատէյէ ինթիյաճ վար իտի : Ա-
նըն մէգքիւր իգրար վէ գապուլը քեաֆի օլմայըպ,
զալպինտէն քիմէ խըտմէթ էտէճէյինի տախի ինթի-
խապ էթմէսի վաճիպ իտի : Անըն իշիւն Ալլան կէ-
ճէլէյին բույատա կէօրիւնիւպ, « Սանա նէ՞ վէրէ-
յիմ, թալէպ էյլէ » (3 Միւլ. 3. 5) տէսի : Մալ
սէրվէթ եա գուտրէթ ու 'ազամէթ թալէպ էթմէ-
սինէ հիշ միւմանա'աթ եօգ իտի : Լաքին անըն ճէ-
վապը տանա 'ալի հիսսիյաթ փէրտէսի իպրագ էտէր :
Օ, հիսս էթտի քի, ասա'վէթ օլուհտըղը մէսնէտ :

զէ՛վզ ու սէֆայա թէսլիմիյէթ , եա գու՛վլէթ ու 'ա-
 զամէթէ թամա՛ վազթը տէյիլ իտի : Օ Ալլահն
 տա՛վէթի իտի : Նա՛՛իլ օլունաճագ պիր Ֆիքր ի Ի-
 լահի , իճրա էտիլէճէք պիր մագսէտ ի Իլահ ի վար
 իտի : Ծիւմլէ գուտրէթ վէ 'ազամէթ ի զահիրիյէ
 պունա բուպարէն հիչ օլտուղընը վէ քէնտիսի ի-
 չիւն տէյիլ , Ալլահ վէ զավմ իչիւն իճրա ի սալթա-
 նաթ էտէրէք էն ի հիքմէթ վէ սահիպ ի սալահ պիր
 հիւքմտար օլմագ քէնտիսինէ վաճիպ իտլիյինի հիսս
 էտիպ անկլատը : Պու շէյ իչիւն տէ հիքմէթ ի ին-
 սանիյէտէն ֆազլա պիր շէյէ միւհթաճ օլտուղընը
 անկլատը :

Պու բուշայա Սոդոմոնըն էֆքեար ու միւլահա-
 զաթընըն 'աքսը նազարըլա պագըլա պիլիը : Օ հիք-
 մէթ իսթէյօր իտի , քէնտի իչինին 'ազամէթ վէ է-
 հէմմիյէթի իւզէրինէ պաստրզճա , օլ հիքմէթէ օլան
 ինթիյաճընը հիսս էթմէքտէ պուլունմըլ իտի : Անըն
 իչիւն պու բուշա Սոդոմոնըն օլ թալէպի խուլուսը
 նիյէթ իլէ իսթէմէսինէ , վէ օլ անտէ իւզէրինտէ
 օլան մէս՝ ուլիյէթի , գալպէն հիսս էյլէմէսինէ տէլիլ
 վէ իսպաթ տըր : Իւզէրինէ պասամագտա օլան պու
 'ազիմ ումուրըն մէս՝ էլէլէրի հուզուրընտա քէնտի
 քէնտինէ քիւչիւք պիր չօճուգ կիպի պագըպ , « Պու
 պէօյիւք գավմըն հուզուրընտա կիրիպ չըգմագ » ի-
 չիւն հէր շէյաէն զիյատէ հիքմէթէ լիւզում վէ ին-
 թիյաճ կէօրտիւ : Ալլահ անըն էֆքեար ու միւլա-
 հազաթընը մէգքիւր բուշա շէքլինէ կէթիրտի , վէ
 կէնճ մէլիյին հիքմէթէ տօղրու արզուսը տա , քէ-
 մալը թէմքիւլէ իրատ էտիլէն սիւ՛ալըն ճէվապը
 հալընա կիրտի : Բուշա անըն գալպինին հալինի պէ-

յան էտէր իտի , վէրտիլի ճէվապ տա Բապպա մագ-
 պուլ կէօրիւնտիւ : Օլ տէմ անա ֆէհիմ վէ սահիպի
 հիքմէթ պիր գալպ վա՛տը կէլտի : Օ անկլատը քի ,
 « Նասիպինին ամիրի » օլտուղը վագըթ , օ վագըթ
 իտի , հիքմէթ սաթըն ալմագ իչիւն , նագտ էլինտէ
 իտի , վէ ֆուրսաթը գայ՝ էյլէմէտի : Էն ճէլիլ նի-
 մէթի թալէպ վէ ինթիխապ էթտի , վէ սա՛՛իլ ճիւմ-
 լէ շէյէր տանա 'իլավէթէն անա ինսան օլունտը :

Վէ լաքին պիտայէթտէքի պու իւմիտ իթմամ
 օլունմատը , Սոդոմոն , 'ալիմ , զէնկին , 'իզգէթ ու
 ի՛թիպար սահիպի իտի , լաքին հիքմէթ վէ հաշմէթ
 ու 'ազամէթի՛ ֆազիլէթ թաճընա միւհթաճ իտի :
 Իսրայէլ մէլէքիւթիւ անըն էյամընտա էն 'ազիմ
 սալթանաթ ու ինթիչամընա նա՛՛իլ օլտու , վէ լա-
 քին գավմընըն էն 'ալա մէվզը՝ ի քէնտի վագթըն-
 տա պուլունտու իսէ տէ , թէտէննիյէ եիւզ թութ-
 մասը տախի քէնտի վագթընտան իթիպարէն վու-
 գու՛ պուլտու : Ալթուն վէ կիւմիւշ , ֆիլաիչի վէ
 էրզ ազաճը , միւքէլլէֆ սէրայլար , մութանթան
 պաղչէլէր , փէք միւքէմմէլ էթպա՛ա վէ խատէմէ ,
 պա՛իտ տիյարլարտան կէլէն կիրանպէնա խազինէ-
 լէր , հէտիյէ վէ փէշքէշէր , — պունլարըն ճիւմ-
 լէսի մէլիյին պիհիսապ սէրվէթ վէ հաշմէթ ու 'ա-
 զամէթինի , հէմ տախի թէտպիր ու մէհարէթինի
 իպրագ էտէր իտի : Աստըր միւ՛՛էլլիֆաթը իսէ , մէ-
 վաստը 'ալիլէտէ տէ հիքմէթ ու 'իրֆանա մալիք
 օլտուղընըն շահիա վէ իսպաթը մագամընտա տուր-
 մագտա տըր :

Վէ լաքին պուրաճըրտա մէտն ու սէնա վէ թէ-
 խայլիւլաթըմըզ խիթամա կէլմէլի : Սահիպ ի զէքեա

պիր միւֆէսսիր տէր քի « Սողոմոնն փէք չօզ ֆուր-
սաթ վէ նի'մէթլէրէ մալիք իտի : Վէ անլէրի էն զի-
յատէ սու'ի իսթի'մալ էյլէտի » պու շէհատէթ սա-
հին տիր : Պիտայէթ ի մէսլէքինատէ օլ գատար իւմիտ-
լի կէօրիւնէն վէ հէմտէ իւմիտլի օլանն 'ալիմ կէնն
մէլիք պիւսպիւթիւնն հէվափէրէսթ , վազթընտան
էվվէլ իսթիյարանմը , թագաթ վէ տէրմանտան
տիւշմիւշ պիրիսի օլտու : Օ զէվզ ու սէֆա վէ հու-
զուզաթ գատէհինի թօրթուսընա գատար իչտիքտէն
սօնկրա , նէֆրէթ իլէ գատէհի էլինտէն աթտը , վէ
տօզրու իսթի'մալընը պիւսէ իտի , քէնտինի մահզուզ
վէ մէսրուր էտիպ , բէֆահ ու սա'ատէթի թէղէիտ
էտէպիւնէէք ճիւմիէ շէյլէր արասընտա պիւնզու-
րանն « պաթըլըգլար պաթըլըզը , հէր շէյ պաթըլըզ
տըր » տէյիւ նիտա էթմէքտէ իտի : Քէնտի շէհատէ-
թինտէն զիյատէ էսէֆէնկիզ պաշգա նէ շէհատէթ
օլա պիւլի : « Վէ պէն էլլէրիմին հէփ իշլէտիյի իշ-
լէրէ վէ իշլէմէքտէ շէքտիյիմ պիւթիւնն էմէյէ պադ-
տըմ , վէ իշթէ քուսֆֆէսի . պաթըլ վէ ճան սըզըն-
թըր օլուպ , կիւնէշ ալթընտա հիշ մէնֆա'աթ հօզ
իտի » (Վա'իզ 2. 11) :

Ինթիմալէն 'էօմրիւնիւն սօնուտա թէվպէ էթմիշ
օլմասընը պէյանն էտէն քիթապըն սէօզլէրինէ փէք
միւնասիպ օլարազ շուսու տախի 'իւսվէ էյլէմիշ
տիր , « Յագիր վէ 'ազըլլը չօճուզ' արթըզ նասիհաթ
գապուլ էթմէզ իլիթիյար վէ սէֆիհ մէլիքտէն էյի
տիր » (Վա'իզ . 4. 13) :

Սողոմոնա իխպար վէ նասիհաթ տախի օլմուշ
իտի : Մագտիսին թէմքիւլի բէսմ ի թագտիսինտէն
սօնկրա , անա պիր տիկէր զայէթ մուհիմմ ֆուր-

սաթ վէրիլտի : « Բապզ ճիպ'օնտա անա կէօրիւն-
տիւլիւ կիպի , իքիննի տէֆ'ա օլարազ Սողոմոնա
կէօրիւնտիւ » (3 Միւլ . 9. 2) , Ինթիմալէն թէհ-
լիքէ խապէրլէրի տախի վէրիմիշ իտի : Մըսըր
իլէ մու'անէտէսի , վէ Փարաւսըն գըզը իլէ 'ազու
իզտիվաճը , տիկէր տահա զիյատէ սէֆիհանէ մու'ա-
հէտէլէրէ հօլ աչտը : Բապզ Ալլահ , բահմէթ ու 'ի-
նայէթիւնտէն նաշի , թէշլիքէ պապընտա անա իխ-
պար էյլէտի , վէ շիմտի պէյթ իւր Բապզըն թագ-
տիտի միւնաստէպէթի էվվէլքի պագի թարիզինէ բիւ-
ճաթ հալինի իմա էտէ պիւնէնէյի վազըթտա , տահա
ճէլլի վէ 'ալի պիր մէսլէք իթթիսազ էթմէսի իշլէն
ֆուրսաթ ինանն էյլէտի : Մագտիս հագզընտաքի
սու'ասընը իշիտիպ գապուլ պույուրտըզընը անա
սէօլլէտիքտէն սօնկրա , թէմքիւնամիզ իխպար ու
նասիհաթ քէլամլարըյլա կիրիֆթար օլաճաղը թէհ-
լիքէյի վէ գալմ իւզէրինէ կէթիբէճէյի հիւքմ ու
պէլայը թէրսիմ էտէլ : Վէ լա'իս պու տէֆ'ա Սող-
մոնն հէշ ճէվապ վէր'օղ : Պիր ազ սօնկրա տիւշտիւ :
Վագթիյլէ էն ի հիքմէթ վէ սահիպ ի ֆազիլլէթ օ-
լանն մէլիք իշլէն , Մուսայիյլէր , Ամմոնիյլէր
վէ Սիտօնիյլէրտէն նիսվան արանմագտա իտի :
Պու կիւնահ տիկէր կիւնահարա սէպէպ օլտու :
Հէմանն ազ էվվէլ քէմալը թէմքին ու վազարլէ
Բապզ Եհ'օվայա թագտիս էտիլմիշ կէօրիւնէն
տիյարտա փութիւրէսթիլլի միւսաստէ էտիլտիք-
տէն գաթի' նագար , պիզգաթ Սողոմոնն նախաք
վէ միւֆսիտ փութ 'իպատէթինէ իշթիրաք էթմէք-
տէ իտի : Պիտայէթ ի սալթանաթընտա օլ գատար
իւմիտլէր իպրազ էտէն մէլիք , Իսրայէլին կիւնահ

իշխմանսինէ սէպէպ օլանլարըն պիրինճիսի օլտու : Պու վագրթտան սօնկրա միլլէթին փութփէրէսթ- լիքլէ մէլուն օլուպ , հիւքմ ու հէլաքա 'ամէլէ էթ- մէսի Սողոմոնըն եիւզիւնտէն օլտու :

Բապպըն իխպար ու նասիհաթը արթըզ թէհտի- տէ թէհնավիւլ էլլէտի : Բապպ Սողոմոնա գարըջ զազապլանարագ , « Սէն պու շէի իճրա էլլէյիպ 'ան- տըմը վէ սանա թէնպիհ էթտիյիմ գանուկարըմը հըֆզ էթմէտիյին իչիւն հիւքլումէթի մութլագա է- լինտէն գօփարըպ անը գուլընա վէրէճէյիմ » (Յ Միւլ . 11 . 11) տէտի : Հիւքմ թէ"իսիւր էտիլտի , լաքին Սողոմոն իչիւն տէյիլ անճագ 'Դաւիթին խաթ- րը իչիւն օլտու :

Սողոմոնըն մու"ախարէն թէվպէ էթմիշ օլմա- սընա տա"իր , Քիթապ ը Մուգատտէս սիւքիւթ իլէ կէչտիյի հալտէ , գարար վէրմէք պիզիմ իշիմիզ տէ- յիլ տիր : Օ հայաթ թարիզինի պիլիւր իտի , վէ պիզ տէ պիլիւրիզ քի անա ճիպ'օնտա կէօրիւնէն Բապպ Ալլահ բահիմ վէ բա"ուֆ Ալլահ տըր : Փագաթ անըն իճրա էթտիյի շէրը վէ կիւնահ քէնտի վէֆաթըն- տան սօնկրա պագի գալտը : Փագիլէթ ի միլլէյնին էվճ ի պալասընա թէրֆի" պիրլէ արալարընտա ճէ- նապ ը Հագգա թագալիս էտիլմիշ 'ասը ու սալթա- նաթ զիքրիյէթի իպգա էտէ պիլէճէյի տէվլէթ վէ միլլէթ իւզէրինէ էօյլէ պիր լանէթ վէ պէլա կէ- թիրտի քի , հայաթ ը բուհանիյէլէրինի խարապ էյ- լէտի : Սողոմոնըն էօրիւնտէ եքքտիկէրինէ միւպ'ախն միւտտէթլէրտէ , — էիրմի եաշընտա իմիտլի պի- տայէթիլլէ , ալթմըշ եաշընտա բէգալէթլի նիհայէ- թինտէ օլտուզը գատար հիշ պիր եէրտէ , սու"ի

իսթիմալ օլունան ֆուրսաթ վէ նի'մէթլէրին միւն- լիք միւճագաթընը կէօրէմէյիլ :

Դաւիթին խանէտանը ա'զասընտան պիր տիկէ- րի , թարիլիս ի մուգատտէստէ 'այնի հագիգաթըն ի- զահը մագամընտա հուզուրըմըտա տուրմագտա տըր : Վէ Սողոմոն իլէ անըն տիւշմէսի խուսուսա- թընըն պիթ թէֆէրրու'ա գայտ ու պէյան օլուն- մասը պիլխասսա շայան ը տիգգաթ տըր :

Դաւիթին էվսաֆ ու ախլագընա պագարագ Ֆարզ օլունա պիլիւր իտի քի , անըն օլուլարը պէյգատէ- լէր նիւմունէսի , վէ Ալլահըն իսթէտիյի կիպի օլան զաթըն խալէֆի օլմաղա շայէսթէ , տիկէր էվլատը իսէ միլլէթին 'ամուտլարը օլաճագլար իտի : Դա- Վիթին 'ազիմ գապահաթը էվլատընըն 'ատէմի մու- վաֆֆագիյէթլէրինէ նէ տէրէճէտէ պատի օլտու տէյիւ սիւ"ալ էթմէք զայէթ միւնասիպ տիր : Ամ- նոն , Արիսողոմ , Սողոմոն , անըն էվլատընտան էն զիյատէ մա'լիւմ վէ սէվկիւլիւ օլանլարտան պու իւ- չիւ տէ պէօյիւք գապահաթ իշխմէք խուսուսընտա մէշհուր օլտուլար : Դաւիթին տիւշտիւյիւ կիւնահ մէշհուր օլտուլար : Կէօթիյի կէօթիյի , վէ օլլու իլէ օլուլարընտա էսէրինի կէօթիյի , վէ օլլու իլէ անըն խալէֆլէրինի էյամ ը սալթանաթլարընտաքի Ֆէսատ ը ախլագ վէ փութփէրէսթլիք իլէ միլլէթ իւզէրինէ թէ"էսիւր վէ նիշանէ պրագտը :

Արիսողոմ , թարիլիստէ իլք տէֆ'ա Ամնոնըն գա- պահաթը վէ անտէն ալտըլը ինթիգամ միւնասէպէ- թիլլէ զիքը օլունուր : Պէօյլէ ճիւրմըն պիւա միւ- ճագաթ կէչմէսի Արիսողոմըն զազապընը թահրիք էտէ պիլիւր իտի : Լաքին Արիսողոմըն ինթիգամը տախի պիրատէրինին պապահաթընըն մէնֆուր օլ-

տուղը գատար խըյանէթքեարանէ տիր : Պունըն իլէ պերապէր Դաւիթ նա՛սը միււտախէլէ էտէ պիլիւր իտի : Նաթան փէյդամպէր վասըթասըլէ իխպար վէ թէնախտ էտիլէն միււնազաթ էն զիյատէ շիտաթիլի վէճնլէ հիսս էտէճէյի եէրլէրտէն էն զիյատէ սէվտիքլէրի քիմսէլէր իւզերինտէ զանիր օլմադա գաթէն պաշլամը իտի : Բասպ պու սէպէպտէն (Սէնին խանէնտէն գըլըճ էքսիք օլմայաճագ . . . : Իշթէ պէն սէնին խանէնտէն սէնին իւզերինէ պիր պէլա կէթիրիրիմ» (2. Միւլ. 12. 10, 11) տէմիշ իտի :

Աբիսողոմ ինթիգամ ալտըգտան սօնկրա ճէշուրտա վալիտէսինին փէտէրի ճէշուր մէլիյինին սէրայընա գաչըպ , օրատա իւշ սէնէ գալտը : Պու միււտաթէ գարֆընտա ֆըսգ ու ֆէսատ վէ փութիէրէսթիլք թէ՛ էսիլլէրիլէ մուհաթ օլտուղընտան , ֆէնա թէմայիւլաթը քէսպի գոււվլէթ էթտի : Իւշ սէնէ սօնկրա Երուսաղէմէ՛ աւլտէթ էյլէտի , վէ իքի սէնէ սօնկրա Յովաքըն թէվասուլթըլէ մէլիյին սէրայընա կէլմէսինէ Դաւիթ միււսա՛տէ էյլէտի : Օլ տէմ , ա՛նըն պաթըլ , խօսպլին , հիլլէպագ , պիգայտ ախլագ ու թապի՛աթը զանիր օլմադա պաշլատը : Դաւլըն հիւան ի թէվէճճիւհիւհիւ ճէլպէ շալըշըր իտի : Յէվգ էլ՛ ատէ քիպը ու զուրուրընը իգնա՛ , վէ տիգգաթ ը՛ ա՛մմէյի ճէլպ իշիւն , ՛արապա վէ աթլար իլէ վաֆիր էթպա՛ա վէ խատէմէ ճէմ՛ էյլէտի : Էրքէն զալլըպ գափու հանընտա տուրուր , վէ տա՛վալարընըն Փասլ ու բու՛յէթի իշիւն կէլէնլէրէ աշինալըգ էտէր իտի : Անլէրէ զայէթլէ մուհապպէթ կէօսթէրիւճէսինէ , խամլէրինի , շէնր վէ զապիլէլէրինի սիւ՛ալ էտէր , տա՛վալարընը տինկլէր , վէ հագգ վէրիւր իտի :

Վէ իշլէրի իշիւն հէր կիւն գափույա կէլէնլէր , մէլիյին օղլու տէյիւ անա թէմէննա էթտիքլէրինտէ , տէր ՛ագապ էլլէրինտէն թութուպ անլէրի տէրաղուշ էտէր , վէ պէօյլէճէ ճանիլ ճէմա՛աթըն գալպինի ալլար իտի :

Անլէր , պու նէ գատար լաթիֆ , նէ գատար էյի պիր կէնճ տիր տէյիւ տիւշիւնիւրլէր իտի : Օ իսէ պիւթիւն վասըթտա փէտէրի ՛ալէյինէ գաստ էթմէքտէ իտի :

Պու շէյաէ նէ կիպի նամուս վէ նամ ու շէօճրէթ խարապ վէ խալէլփէզիր օլտու : Մէմալիքինին խայր ու մէնֆա՛աթը իշիւն իսթի՛մալ օլուենա պիլէճէք ֆուրսաթլար նէ կիպի սու՛ ՛ի իսթի՛մալ օլուենտը : Սուրէթ ը շախսիլէճէ ճագիպ , աթվար ու հարէքէթտէ ճալիպ վէ թէվէճճիւհի ՛ամմէյի ճալիպէ միււսա՛խ հէր խասսէյէ մալիք օլտուղը հալտէ Աբիսողոմ իւթիյար փէտէրինին իւմիտ վէ իսթինատկեանը օլա պիլիւր իտի : Վէ լաքին զուրուր ը շախսիլէ իլէ հասըլ օլան ֆատիտ հըրս ը շանտան իղֆալ օլուեսարագ պու ճիւմլէ ֆուրսաթ վէ իսթիյազարը քէնտի հէլոք ու խարապիլէթի իշիւն իսթի՛մալ էյլէտի : Քէնտինի տուգաղա տիւշիւրէճէք աղը , կէօզ կէօզ տօգու՛մագտա իտի : Դաւիթին Բենիամինլի Քուշ հագգընտա սէօյլէտիյի քէլամ , Աբիսողոմըն սօն նասիպի հագգընտա օլտուղը գատար տալա պու տէրէճէ շայան ը տիգգաթ սուրէթտէ իճրա օլուենամըշ տըր : «Դուշու գաղըպ աշտը ամմա կալալըղը չուգուրա քէնտիսի տիւշէճէք տիր : Անըն քէօթիւլիւյիւ քէնտի պաչընա տէօնէճէք՞վէ զուլ՛ը՛ քէնտի թէփէսի իւզերինէ էնէճէք տիր » (Մէգ. 7. 15, 16) :

Աբիսողոմըն քէօթիւ գաստլարընըն վէ Աքիսոփէլին անա վէբտիյի մէլ'ուն նասիհաթլարըն նասըլ պօշա չըգարըլտըը 2 Միւլ. 17 տէ կիւզէլճէ պէյան օլունուր : վէ 18 ինճի պաստա տախի Աբիսողոմըն 'ազըպէթի վէ անըն իւզէրինէ փէտէրի Դաւիթին ֆէվգ էլ 'ատէ միւզթարիպ օլուպ ֆիզան էյլէմէսի պէր թէֆսիլ պէյան օլունմըլ տըր :

Աբիսողոմըն մէսլէյինտէ սու"ի իսթի'մալ էտիլէն ֆուրսաթլարըն միւճազաթը չօգ մախուֆ թարգլէ իրա"է օլունուր :

Աբիսողոմըն թարիխինտէ կէօրիւլէն պիր շէյ շուտըր քի , ֆուրսաթ վէ նի'մէթլէրին սու"ի իսթի'մալը , էքսէրիյա , էկէր 'ումումէն տէյիլ իսէ տէ , թէ"էսիրաթ վէ մու'աշէրաթ ը գասլինէ նէթիճէսի տիր : Պիլա շիւպնէ ճէշուրտա անը ինաթէ էտէն թէ"սիրաթ պու նէվ'տէն իտի :

էկէր հալ պէօյլէ իսէ անըն 'էօմրիւ շու աթիտէքի քէլամլարը էսէֆէնկիզ սուրէթտէ իզան էտէր , « Շէրիլէրին կիթտիյի էօլտա կիթ'մէ , վէ ֆասըզլարըն թարիզինտէ էիւրիւմէ : Զիրա անլէր քէմլիք էթ'մէյինճէ ույուամազլար , պիր քիմսէյի տիւշիւրմէզլէր իսէ ույգուլարը գաշար » (էմս . 4 . 14 , 16) :

Թէճրիպէ տէրսի պու շէյի թաստիզ էտէր : Իլք տէֆ'ա ֆէնա արգատաշլար իլէ , — տինսիզ , տիւնէտափէրէսթ , մէպտէ"սիզ քիմսէլէր իլէ 'ալազայա կէլիպ , տօսթ օլմալարընա սէպէպ օլան կիւն իւզէրինէ նէ գատար քիմսէլէր ֆիզան էտիպ , էաս չէքմիշ տիրլէր : Օլ վազըթտա , պու շէյէ էնէմիյէթ վէրմէզլէր իտի , լաքին անտէն սօնկրա օ խուսուս-

տա տէֆ'աթլէ տիւշիւնմէյէ վէ անը անը աղլամաղա մէճպուր օլմուշ տըրլար : էվսաֆ ու ախլազլարը ֆէսատա օլրամըլ , թէհարէթ ի ախլագիյէ հագգընտաքի հիասիյաթլարը լէքէլէնմիշ , քէնտիլէր էշիւն հագգ վէ նահագգ արասընտա սայքի ֆարգ գալմամըլ , քէնտի իւզէրլէրինէ պէօյլէք պիր լէքէ 'արիզ օլմուշ քի հիշ պիր կէօզ էաշը փաքլէյնմէզ , էօյլէ վազըթ վէ ֆուրսաթլար ֆէվթ էթ'միշ տիրլէր քի , ֆասիտ թարիզլէրինին խաթասընտան տէօնսէլէր պիլէ , անլէր ասլա ի'ատէ էտիլէմէզ : Պէօյլէ քէմէնսալէրտէն , հէր նէ ֆէտա իլէ օլուրսա օլտուն կէմէնսալէրտէն , հէր նէ ֆէտա իլէ օլուրսա օլտուն կէշիպ գուրթուլմագ էշիւն 'ինայէթէ մազհար օլանլար , վէ « Հէր կիւնանտան փաքլէյն գանտան » 'աֆվլըզ վէ շիֆա պուլմուշ օլանլար միւպարէք տիրլէր :

Պիր տիկէր շէյ տէ շու տըր : — Պու սու"ի իսթի'մալ էտիլէն ֆուրսաթլար վագա'ասը « Ատէմ հէր նէ էքէր իսէ , հէման անը պիշէճէք տիր » մէշուր գանունը նէ գատար միւ"էսիլը թարգտա իզան վէ թաստիզ էտէր : Աբիսողոմըն էօլիւմիւ գազա էաֆէլաքէթ օլմայըպ ֆասիտ վէ մէպտէ"սիզ պիր թարիզին հագգ վէ գարուրի նէթիճէսի իտի : Հալլէր ֆարգլը օլա պիլիը իտի : Լաքին պէօյլէ պիզայա թէքէպպիւր վէ թէ'աննիւտ , պէօյլէ հիասիյաթլարըլք վէ ֆօտուլլըգտան պիր կէօնա սու"ի նէթիճէ հասըլ օլաճաղը , 'էօմր ը ինասնի իտարէ էտէն գալանին ի ախլագիյէ մուճիպինճէ միւճէրրէա' տիր : Եունանիլէրին պիր մէսէլինէ կէօրէ պիր իլան վար իմիշ քի անըն վազիֆէսի' գապանաթընըն գատէնի տօլունճայա գատար միւճրիմին ատըմլարընը կիւտիւպ

Թա՛ազիպ էթմէք վէ գատէնի տօլտուգտտ միւնտ-
սիպ էճրինի վէրմէք իմիշ : Պու շէյ իլէ հէր ատէ-
մին զամիրինին շէհատէթ էթտիյի 'ատալէթ ֆիք-
րինի , շա՛րսոնէ պիր թասալիւր իլէ վազ՝ վէ թէրսիմ
էթմէքտէ իտիլէր :

Արիտողմըն հագգընտա հալ պէօյլէ օլմուշ տըր :
Օ մուգալվէմէթ էտիլմէղ պիր պախթտան սէվզ օ-
լունուրճատընա պիր հարամաղլըգտան տիկէր հա-
րամաղլըղա տիւշմէքտէ իտի , թաքի էնճամ հիւքմ
ու հէլաքընա եէթիշտի : Վէ լաքին օ մուգալվէմէթ
էտիլմէղ պիր գատէր հա պախթ թարաֆընտան
տէյիլ , իլա քէնտի ֆէնա արգու վէ մէյլէրի , հան-
լը թէքէպպիւր վէ 'ինատըյա սիւրիւքէնմէքտէ
իտի : Քէնտի մուզիրր վէ կիւնահա մէյլալ հըրսը
շան մէրամլարընա նա՛՛իլ օլմաղա չալըշարագ , պու-
շէյլէրին սու՛՛ի թէ՛՛ էտիրինէ թէսլիմ օլտու , վէ շէ-
րի՛աթ , ախլագ , հիսախյաթ վէ մուհապպէթ պէնտ-
լէրինի պէր թարաֆ էյլէտի : Անըն եէթիշէճէք պիր
մէրամ ու մագսէտի վար իտի , վէ անա նա՛՛իլյէթ
իշիւն նէ զարարլարա տիւչար հա քիմին զարարտի-
տէ օլաճաղը խուսուսլարընը վազիֆէ էտինմէղ իտի :
Պէօյլէ պիր թարիգին նէթիճէսլինի խապէր վէրմէք
իշիւն փէյլամպէրլիք լազըմ տէյիլ տիր : Էկէր պիրիսի
քէնտի իրատէթիինի գանուհտան իւսթիւն թութարսա ,
գանուհըն ինթիգամ ալմասը միւճէրրէտ օլուպ , ան-
ճագ վագթա մէնութ պիր մէս՛՛էլէ տիր : Պէօյլէ հա-
րէքէթ էթմէսիլէ , ճիւրմ ու ճինայէթտէն սագընա
պիլիւր , լաքին կիւնահտան գաչամագ , Հագիգաթը
հալտէ հէր կիւնահըն քէօքիւ պու՛՛ հա՛նի պիր քիմ-
սէնին քէնտի իրատէթիինի գանուհտան իւսթիւն թութ-

մասը տըր : Միւճագաթ գահիրի նէթիճէլէրտէ կէօ-
րիւլմէգսէ պիլէ , ինսանըն ճանընտա գահիր օլուր :
Սնա մալիք օլտուղը թամմ օ ֆուրսաթ վէ նիմէթ-
լէր , վէ եիւճէ իսթի՛տատ վէ գապիլիլէթլէր , քէն-
տի գապահաթընը արթըրըպ միւճագաթընը աղըր-
լաշտըրըր , զիրա « Հէր քիմէ չօգ վէրիմիշ իտէ ,
անտէն չօգ թալէպ օլունահագ վէ քիմէ չօգ էմա-
նէթ վէրիլմիշ իտէ անտէն զլյատէ թալէպ օլունուր »
(Ղուկ . 12 . 48) :

Փուրսաթ վէ մէնֆա՛աթլարըմըզը տէյիլ եալը-
նըզ 'ինատճը վէ հանլըշ պիր թարիգ իլէ , իլա էլի-
միլգէ կէշէն ֆուրսաթլարը ֆէհմ ու թագախրէ միւգ-
թէտիր օլամամաղլէ տախի սու՛՛ի իսթի՛մալ վէ գայ՝
էթմիշ օլա պիլիւր իզ , Իսրայէլին 'ալիմ մէլիյի « Ահ-
մագըն իտրաքը օլմատըղը հալտէ հիքմէթ թահսիլի
իշիւն , անըն էլինտէ օլան նագտըն նէ՛՛ ֆա՛՛ իտէսի
վար » (Էմա . 17 . 16) տէյիւ սէօյլէտիյի քէլամլար
իլէ հուզուրըմըզա թապի՛աթ վէ մէս՛՛ուլիլէթիմի-
զին պա՛՛ղը էն 'ագիմ էսրարընա միւթէ՛ալիւզ մու-
հիմմ պիր մէս՛՛էլէ տչըլըր : Վէ լաքին սաթուն ալ-
մագ իշիւն նագտ վէրիլմիշ տիր , վէ պիրինին անը
տողրու իսթի՛մալ էտիպ էթմէմէսի խուսուսընտա
պիր թէճրիպէ տիր : Ալաճաղը շէյին զայէթ իւլ զայէ
էհէմմիլէթ ի 'ագիմէսինի պիլտիլինտէն թալէպ է-
տիլէն ֆիյաթ խուսուսընտա թամա՛՛քեարլըզ էթ-
մէզ : Ազըր պահալը ինճույը գազանմագ իշիւն նէսի
վար իտէ սաթմագալը րագի տիր : Փուրսաթը կէօ-
րիւպ անը իսթի՛մալ էտէր : Վէ լաքին պու՛՛ ֆուր-
սաթը պուլանլարտան չօզարը պու շէյի ֆէհմ վէ
թէլսիս էթմէզլէր : Ալընահագ շէյ անլէրէ զայէթլէ

մուհիւմ կէօրիւնիւր, վէ սահա ուճուզ ֆիյաթ իլէ ալապիլմէք իւմիտի իլէ պիր վազըթ պէքլէրլէր: Պէօյլէլիքլէ վազըթ կէչէր:

«Է՛յ քէրիմ մու'ալլիմ, էպէտի հայաթա վարիս օլմագ իչիւն նէ՞ հափայըմ» (Մարկ. 10. 17) տէյիւ սիւ"ալ էտէրէք Քրիստոսա կէլէն կէնճ պու խուսուստա պիր միսալ տըր: Էպէտի հայաթըն պէրէքեաթը զայէթ իւլ զայէսինի թահսիլ իչիւն հէր ֆուրսաթ վէ սուհուլէթէ մալիք իտի: Սիւ"ալընը պիզգաթ «հայաթ» օլուպ, օլ հայաթը թալէպ էտէնլէրէ իհսան իչիւն տա"իմա հազըր օլան Չաթա խիթապ էյլէմիլ իտի: Պուհտան մա'տա, հայաթը էպէտիյէ հազըրնտաքի եանկլըչարընը թասիհ իչիւն տէ ֆուրսաթ վար իտի: Օ հայաթը հազըրա, հայաթը էպէտիյէնին պաչլանկըճը նազարըյէ պագմայըպ, օլ էպէտի հայաթ՝ քեամիլէն կէլէճէք պիր շէյ վէ միւսթազպէլտէ տուխուլ էտիլէճէք պիր միւլք տիր զանն էտէր իտի: Անըն Քրիստոսա էթտիյի սիւ"ալ, թարզ վէ ուպուպճա հէր վէճնլէ շայանը թահսին իտի: Քրիստոսը թէճրիպէ էթմէք եա միւճատէլէ բուհը իլէ եախօտ անըն վէրէճէյի ճէվապ հազըրնտա սատէ մէրազըրնտան նաչի վէ եա անը թագպիհ նիյէթիմտէ օլարագ զազապ վէ թահգիլ իլէ սիւ"ալ էթմէյիպ սնճաք քէմալը իհիթիրամ վէ իսթիգամէթլէ խիթապ էյլէտի: Քէնտի մէվզի՛ վէ մէսնէտի տախի հազիգաթը էօյրէնիպ, Քրիստոսա թապի՛ օլմասը իչիւն հէր ֆուրսաթ վէ սուհուլէթի վէրէ պիլէն պիր մէսնէտ իտի: Բէ"իս օլտըղընտան պիզգարուրէ էնլ ի հլքմէթ վէ սահիպի նուֆուզ պիրիսի իտի: Էլպէթթէ 'ազըլը պիրիսի օլ-

մալը իտի քի, քէնտի նէֆսինտէն հաթթա շէրի'աթա օլան իթա'աթընտան պիլէ քեամիլէն բազի վէ խօշուտ գալմայօր իտի, վէ հագիգաթ վէ նուրա հասրէթլէ արգու էտիպ, մէքըիւր Գալիլեալը Մու'ալլիմտէն պիլէ անը թալէպէ հազըր վէ բազի իտի, շէմ տախի 'ալի պիր թապի'աթը ախազիյէտէն պահս էտէն վէ շէրի'աթը հըֆզ պապընտա խուլուսը նիյէթ իլէ շալըշան պիրիսի իտի: Շէօյլէ քի «Պուհլարըն ճիւմլէսինի սէպավէթիմտէն պէրու հըֆզ էյլէտիմ» (Մատթ. 19. 20) տէմէսինի սատէ ֆօտուլանէ պաթըլ իֆթիլսար կիպի շիտտէթլէ հիւքմ վէ թէֆսիր էթմէմէլիլիգ: Աֆէրին անա քի պէօյլէ հըֆզ էյլէմիլ իտի, Քրիստոսըն զիքը էթտիյի թէնպիլէր հազըրնտա 'աչի ճէվապը վէրէ պիլէն կէնճէ աֆէրին: Պիլա շիւպնէ անըն սէօղիւնտէ պիր տէրէճէ քէնտի նազարընտա սալիհ օլմագ ֆիքըրի, վէ ֆէնա միւլահազաթըն մէնպա'ը օլան ֆասիտ գալպ հազըրնտա, վէ շէրի'աթըն թէֆթիլի էֆքեար խուսուսընտաքի ճիլէթ ի բուհանիյէսի պապընտա մա'լիւմաթը օլմամըլ վէ քէնտի իթա'աթընը միւլպալաղալը կէօսթէրմէյէ պիր մէյլ ու արգուսը վար իտի: Լաքին շիւպնէսիլ օ Պօղոս կիպի «Շէրի'աթտան օլան սալահտա գուսուրսըզ» (Փիլ. 3. 6) իտի:

Լաքին պուսլարըն ճիւմլէսի քէնտի լէյիլնտէ օլտըղը, վէ Քրիստոս իլէ կէօրիւշմէսինտէ կէօրտիւյիւ շօլ տահա 'ալի հագիգաթը իտրագ վէ տահա եիւճէ 'էօմրէ նա"իլիյէթ ֆուրսաթը էլիմտէ պուլուհտըղը հալտէ, մէս"էլէ շուհտա տըր, պահայըթէ"տիյէ էտէճէք մի: Թա'պիր ի ախէրլէ, պուֆուրսաթըն էնէմիլիյէթ ի 'աղիմէսինի օլ տէրէճէ անկ-

լայաճագ մը քի, սնը էլատ էթմէք իչիւն հէր շէ-
 յինի թէրքէ հազըր վէ բազի օլտուն: Պօղոսըն քէն-
 տի կիպի շէրի'աթտա գուսուրսըզ օլտուզը հալտէ,
 սօնկրա էթտիլի կիպի, օ տախի Բրիստոսը գազա-
 նըզ անըն իլէ պուլունմագ իչիւն « հէր շէյի գայ'աթ
 սայաճագ մը աըր » եօգսա Պօղոսըն մուզայիրի օ-
 լարագ թէն վէ գանա տանըղըզ քէնտի խազինէլէ-
 րինի հայաթ ը էպէտիյէ իլէ բուպար էտիպ օլ հա-
 յաթը քէսպ իչիւն անլէրի վէրմէյի շօ՞գ մը կէօրէ-
 ճէք: Անըն տիւշիւպ կէրի գալտըղընը պիլիւր իզ:
 « Վէ օ պուճու իշիտինճէ միւքէտտէր օլտու, զիրա
 զայէթ զէնկին իտի » (Ղուկ. 18. 25): էպէտի հա-
 յաթա նա''իլ օլմագ իչիւն մալիք օլտուզը պիրիճիք
 Փուրսաթ պու օլտուզընը պիլմէտի:

Թէխայիւլ էտէ պիլիւր իզ քի, կէլիպ սիւ''ալ ը
 մէզքիւրը Գալիլեալը Մու'ալլիմէ իրատ էտէճէք գա-
 տար իլէրի կէլէպլիմէտի իչիւն՝ էվվէլա Փէրիսի թէ-
 քէպպիւրիւ վէ սէրվէթ զուրուրը իլէ տէրունինտէ
 'ազիմ ճէնքլէշմէլէրի օլմուշ աըր: Լաքին պուճու
 էթտիքտէն սօնկրա, արատըղը ասըլ պէրէքէթէ
 նա''իլ օլա պիլէճէյի տազիգատա կէրի շէքիւտի: Ի-
 քինճի թէշվիւ տալղասը սէտտ իւզէրինտէն սէլա-
 մէթլէ վրամնա կէթիրէճէք իտի: Լաքին օ կէլէն
 տալղայը Փարզ էտէմէտի եախօտ Փարզ էթտի իսէ
 տէ, զա'իՓ իրատէթ իլէ տիւմէնի էլինտէն տիւ-
 շիւրիւպ անտէն իսթիֆատէ էտէմէտի: Օլ սըրատա
 Բրիստոսա նէֆսինի թէսլիմ պիրլէ, հէր շէյի թէրք
 էթսէ իտի, անըն հալը նէ գատար Փարզը օլա-
 ճագ իտի: Ֆազը ը հալը սայէսինտէ նէ գատար զէն-
 կին օլաճագ իտի: Անըն իմանը նէֆս 'ալէյ'ինէ, վէ

տիւնեա 'ալէյ'ինէ նէ կիպի զալէպէ չալաճագ իտի:
 Օլ տէմ էսարէթ ի նէֆստէն գուրթուլմուշ, վէ Բրիս-
 տոսաա տախի միւքէմմէլ սուրէթտէ էտինմիշ քեա-
 միլ վէ ճէլիլ պիր 'էօմը կէչիբմէյէ պաշլամըզ օլա-
 ճագ իտի: Լաքին գիյարէթին կիւնիւնիւ պիլմէտի:
 Վազըթ վէ Փուրսաթ էլինտէ իտի, վէ Լաքին պու-
 Փուրսաթը գայ' էթտի: Շէֆիգ Խէլասքետարն միւշ-
 Փիզանէ քէլամլարը վազթիլլէ իւմիտիզ թարգտա
 հէլաքա տիւշմիւշ երուսաղէմ իւզէրինէ իրատ օ-
 լունտըղը կիպի, պու կէնճին վէ օլ անտէն պէրու-
 նիլէ սա''իլ պինլէրճէ քիմիլէրին հազգընտա տա-
 խի իրատ օլունմըջ աըր: « Բեա'շքի սէն տախի պա-
 րի սէնին պու կէնճիւնտէ սէլամէթինէ միւթէ'ալլիք
 օլան շէյլէրի պիլէ է'ա'ն, շիմտի կէօզլէրինտէն նի-
 հան օլտու » (Ղուկ. 19. 42):

Գօրգարըզ չօգ կէնճլէրին թէրճէմէ ի հալլէրին-
 տէ պու կէնճին մէս'էլէսինին էմասը կէօրիւլմիւշ
 տիր: Անլէր հայաթ ը էպէտիյէնին էն եիւճէ պէ-
 րէքեաթընը քէսպ ու թանսիլ իչիւն հէր Փուրսաթ
 վէ վասըթայա մալիք տիրլէր: Վազըթլը թա'լիմէ-
 րի, թէրպիլլէրի, թանթընա վազ' օլունտըղարը
 թէ'էսիրաթ, ճիւմլէսի բուճանիլիք հալինտէ օլուպ
 ճիւմլէսի տէ օլ հալըն էհէմմիլլէթ ի 'ազիմէսինի գալպ-
 լէրինէ եէրլէշտիրմէյէ միւսա'լտ օլմուշ աըր: Էօյլէ
 լանտէ վէ Փամիլեալարտա պէօյիւշիւպ թէրպիլլէ օլ-
 մուշ աըրլար քի, օրատա Սլլահ գօրգուսը հիւքմ
 սիւրիւպ փէտէրին մէպտէ'' ի գալիտի, վէ վալիտէնին
 Լաթիֆ տիյանէթի' հայաթ ը բուճանիլլէնին թէ'էսի-
 րինի իսպաթ էտէր իտի: Իլք տէֆ'ա պիր վալիտէ
 սէսի, անլէրէ տու'ալարընը փէփէլէմէլի էօյրէթ-

տի: Կէօրիւմէյէն տիւննանըն էսրարընը եվվէլա
անտէն էօյրէնտիլէր: Հագայիզ ի տինիյէնին զանի
մուհապպէթիւտէ անլէրի իւք տէֆ'ա թա'լիմ էտէն
օ իտի: Կիւն պէ կիւն 'իպատէթ ի ճէլիլէ խըտմէթի
իչիւն թէճէմմիւ' էթմիշ խանէ խալզը արասընտա
փէտէրին տու'ալարը վէ նասիհաթ վէ հիքմէթամիզ
թէնպիհլէրի, գապուլ էթտիքլէրի իւք թէ'էսիրլէ-
րին գալիլէյմէսինէ վէ տիյանէթ ի շախսիյէնին
գուվվէթ վէ վագարընը էօյրէնմէլէրինէ եարտըմ էյ-
լէմիշ տիր: Հէմ տախի տինտար վէ բուհանի պիր
'էօմր հագզընտա շախսի թէշվիգաթլարը տախի օլ-
մուշ տըր: Անլէրէ պու զիյարէթ կիւնլէրի պէլքի
տէֆ'ա պէ տէֆ'ա կէլմիշ տիր, վէ պա'զէն « Պէն
Բապպա խըտմէթ էտէճէյիմ» տէյիւ գարար վէրմէք
նօզթասընա փէք եազըն կէլմիշ տիրլէր: Հիքմէթի
սաթըն ալմագ իչիւն նագտ էլլէրինտէ իտի, Ալլա-
հըն սէսի, Ճիպ'օնտա Սողոմոնա խիթապ օլուտըղը
կիպի, « Սանա նէ՞ վէրէյիմ թալէպ էյլէ» խտէրէք
հագիդաթէն պուհլարա տախի կէլմիշ տիր: « Պու-
տան պէօյլէ պանա էյ Փէտէրիմ սէպավէթիմտէ պա-
նա հատի օլան սէն սին տէյիւ շաղը'րմայաճագ մը
սըն» (Երեմ. 3. 4) տէյերէք անլէր իլէ լաթիֆանէ
միւպահասէ էթմիշ տիր: Լաքին պու ճիւմիտէ պիր
չէյ էքսիք իտի, — Մին թարաֆ Ուլլահ վէրիլէն
Փուրսաթը Փէնմ ու իտրաք, Ալլահտան վէրիլէն
թէշվիգէ իթա'աթ էթմէլէրի էքսիք իտի: Էյ վահ
քի պու շէյ էքսիք օլտըղընտան հէր շէյ զայ' օլտու:
Պիր ազտան շէվզ ու զայրէթ սէօնտիւ, Փուրսաթ
կէշտի, վէ զիյարէթ կիւնիւ վագիֆէսիզլէք կէճէ-
սիլլէ խիթամ պուլտու:

էյ կէնճ, սէնին հալին պու քէլամլարա կէօրէ
իսէ, պիւթիւն գալպիլնտէն, պիւթիւն ճանընտան
չիմտի տէր 'ագապ Ալլահա տու'ա էյլէ, հայաթըն
իչիւն անըն իլէ կիւրէշ քի, սանա պիր տիկէր կիւն
ինսան էյլէսին, վէ չիմտի պու քէլամլարը օգուր
իքէն, սէնի զիյարէթ էտէն խէլաս կիւնիւ սէն հէր
հալտէ տէր 'ագապ վէ միւ'էպպէտէն Քրիստոսա
թէսլիմ օլունճայատէք կէշմէսին տէյիւ ՇիՄՏի վէ
պիլա թէրէտտիւտ գարար վէրէսին:

Մէգքիւր Փուրսաթ վէ իմթիյազլարը տօղրու-
խաթի'մալ պապընտա, պիզիմ եէկեանէ էմիիլէթ վէ
սէլամէթիմիզ գուտսիյէթ ի շախսիյէնին մաթլուպա-
թընը հէման գապուլ էթմէքտէ տիր, վէ գապուլ
էթմէք տէմէլէ, սատէ անլէրին էնէմիլլէթ ի 'ա-
զիմէսինի թէսլիմ էթմիշ օլմայըպ, անճագ իթա'աթ
էթմէ անկաշըլմալը տըր: Փուտսիյէթ ի շախսիյէ-
նին զայէթ իւլ զայէ էնէմիլլէթինի գապուլ էթ-
մէլէ պէրապէր ինմալ էտիպ վագիֆէսիզճէ եաշա-
մէլէ պէրապէր ինմալ էտիպ վագիֆէսիզճէ եաշա-
մապ նէ՞ պէօյիւք տիվանէլիք տիր: Աչըզ թա'պիր
իլէ տէրսէք, պու նէվ' հարէքէթ պու տէմէք տիր:
Ինսան իչիւն միււքլին օլան էն եիւճէ հայաթա,
ինսանըն գապուլա միւսթա'իտ օլտուղը էն եիւճէ
վէ էն վիյատէ պագի գալըր պէրէքէթլէրի գազան-
մագ իչիւն, — եա'նի 'ալէյինտէ կիւնահ էթմիշ
օլտուղըմ Ձաթ իլէ պարըշմագլըղա, Անըն ինայէ-
թինէ նա'իլ օլմագ վէ իրատէթի իլէ միւթապագա-
թա կէթիլիլէք Փուրսաթընա մալիք օլտում, պու
չէլի էթմէլլէյէ տախի թահրիք ու թէշվիզ օլու-
նուշում Անըն պանա տօղրու օլան շօլ մուհապպէ-
թինտէն տիր քի, քէնտի Իպն ի վահիտինի պէնիմ

իչիւնն էօլիւմէ թէսլիմ էյլէտի : Տէրունիմտէքի պիր
 Քիւքրի 'ատայէթ Անըն պու խուսուստաքի հազգ
 թալէպիինի թէսլիմ էտէր , քէնտի էն եիւճէ մէնա-
 Քի'իմէ ըրիայէթ էթմէքլիք տախի պէնի պու գարա-
 րա թէչլիիգ էտիյօր , վէ պու դատար 'աղիմ խէլասը
 ինմալ էտէր իսէմ մութլագա իւզէրիմէ կէլէճէք
 հիւքմի մախուֆ պէնի թէվպէյէ թէչլիիգ էտիյօր :
 Լաքին պու ճիւմլէ իլէ հիւքմ վ մէգքիւրը թէպ'իտ ,
 վէ պէրէքիտթ վ մէգպուրէնին իսթիհասալընը թէ'-
 մին էտէճէք օլան Ֆուրսաթ վէ վասըթայը շիմտի-
 լիք իսթի'մալ էթմէք իսթէմէմ : էյի պիլիբրիմ քի
 պու վագըթ , էն միւնասիպ վագըթ տըր , պու Ֆուր-
 սաթ պէլքի սօն օլա պիլիբ , լաքին շիմտիլիք Ֆուր-
 սաթը գասպուլ էթտիմ : Ինմալ էթտիյիմտէ , հէլաք
 օլա պիլիբրիմ , լաքին ինմալ էտէճէյիմ , Ֆուրսաթը
 գուլլանմայաճաղըմ , վէ էկէր հէլաք օլուրսամ օ-
 լայըմ :

Աչըզ սէօզ իլէ պուճուճն գատար տիվանէլիք օլա
 պիլիբ'ը մի , սու"ի իսթի'մալ օլուճանն Ֆուրսաթ վէ
 նի'մէլէրին ճէգասը սէրթլէնմիշ եիւրէք վէ հա-
 յաթ վ բուճանիյէնին ճիւմլէ մաթլուպաթը խուսու-
 սընտա էօլմիւշ ճան շէքլիտտէ օլմասը 'ամա"ի'պ մի
 տիր : էկէր պիլիբի պէօլլէ վագլիֆէսիգլիլին մուճ-
 լիք թօխումլարընը էքէր իտէ , տահա պէօյիւք վա-
 զէֆէսիգլիք պիչմէքաէն մա'տա պաշգա նէ՞ պէք-
 լէյէ պիլիբ : էկէր թագտիմ օլուճանն Ֆուրսաթը 'ալ
 էա տէվամ ըէտտ էտէր իտէ , հա Ֆուրսաթ պիր տա-
 հա թագտիմ էտիլմէյէճէք , հախօտ օլ առէմ անը
 Փարզ էթմէյէճէք տէրէճէտէ քէօր օլաճագ տէյիւ
 Փարզ էթմէք մուվաֆըզը 'ալլ տէյի'լ մի տիր : Պա-

բաւճըն գալպինին սէրթլէչմէսի , Ֆուրսաթլարընը
 սու"ի իսթի'մալ էթմէսինին նէթիճէսի իտի : Փէյ-
 դամպէրին քէլամլարընա կէօրէ Բրիստոսը ըէտա
 էթտիքլէրինտէ Նէհուտի միլլէթի իւզէրինէ կէլէն
 պէլա սու"ի իսթի'մալ էտիլէն Ֆուրսաթլարըն միւ-
 ճագաթը իտի : «Անլէրին կէօլլէրինի ա'մա վէ գալ-
 պինի դալիգ էթտի , օլմայա քի կէօլլէրիյէ կէօ-
 բիւպ , գալպէն Փէհմէլէ տէճնէլէր պէն տախի ան-
 լէրէ շիֆա վէրէյիմ» (Նուճ. 12. 40) :

Սու"ի իսթի'մալ էտիլէն թալանթտա օլուճը
 կիպի , իսթի'մալ էտիլմէյէն թալանթ տախի էնճա-
 մընտա կէրի ալընաճագ , վէ անըն իսթի'մալընտա
 կէրի գալան , ինմալընըն միւճագաթը օլարագ , իս-
 բիճի գուլմէթտէ գալաճագ : Ինթիմալէն օլ հիւքմ
 ու ճէգանըն 'ալամէթլերի շիմտիտէն պաշլայա պի-
 լիբ : Լագայիգ ի տիլիյէնին էհէմմիյէթի էքսիլմէյէ վէ
 մէվտտը բուճանիյէյի անկամագտա Ֆիրասէթսիգ-
 լիք հիսս էթմէյէ պաշլար քի , պուճար թէհտիտա-
 միգ նիչանլար տըր : Պիր վագըթ կէլէճէք քի ան-
 լէրտէն գաչմագ Ֆուրսաթը կէչմիշ օլաճագ :

Էն ի հիքմէթ պիր մուճարրիբ աէր քի , «կէնճ-
 լէրին խուսուճի պէրէքէթ վէ Ֆուրսաթլարը շուճ-
 տա տըր : Իսթիլարըն տիւնեէլի 'ամէլլէր իլէ վէ
 Ալլանը թէրք վէ ինմալ իլէ դայոյ էթտիքլէրի թա-
 լանթլար անլէրտէ տահա զիյատէ թագէ տիր : Պու-
 ճուճն իչիւն անլէր , ճէնասպը Լագզը վէ մէվտտը
 բուճանիյէյի գօլայճա իտրաք էտէրլէր : Պու իտէ
 կէնճլէրին թէճրիպէսիգ վէ չիյ օլուճարընտան
 օլմայըպ , անճագ թալանթլարընըն պիր գըսիը տա-
 հա Ֆասիտ 'ամէլլէր իլէ ալընմամը օլմասընա մէպ-

նի տիր: Պու սէպէպտէն անլէրին հիսսիլաթը նա-
զիք, գուվլէ ի մէտրէքէլէրի սէրի', վէ Ալլահ վէ
Քրիստոս հագգընտա հայաթպալաշ 'ինայէթ, սէլա-
մէթ ի սէմավիլյէ վէ հայաթը էպէտիյէ կիպի 'ազըն
քեամիլէն անկլամատըղը շէյլէրի, պա թէճրիպէ
քէշֆ ու իտրաքա միւգթէտիր տիրլէր: Վէ պու
հագիգաթա մէսնի տիր քի, միւ'միսլէրին պէօյիւք
զըսմը, սինն ի սէպավէթլէրինտէ Քրիստոսը գա-
պուլ էտէրլէր:

Մուգատտէս թալանթ շիմտի էլինիզտէ տիր:
Պօտպինաննէ սարֆ էտիլէն պիր դաշ սէնէլէրտէն
սօնկրա էքսիլմէյէ պաշար, վէ սիզին խապէրինիզ
օլմագսըզ էլինիզտէն ալընըր: Շիմտի Ալլահ սիզի,
թապի'աթընըզըն զայէթ իւլ գայէ ճէլիլ, 'այի վէ էյի
թալանթընը թալիխտէ տա'վէթ էտիյօր: Իմտի 'էօմ-
րիւն պու էն պիրինճի, էն մուհիմմ մէս'էլէսինտէ
եա'նի Ալլահը ինթիխապ մէս'էլէսինտէ իհմալ եա
թէ'խիր էթմէյինիզ: Թալանթընը քեամիլէն վէ թա-
գէ օլարագ Անա թէսլիմ էյլէ, շէօյէ քի շիմտիտէն
պաշարըզ սօնընա գատար տէվամ էտէճէք թագվա
Անըն խըտմէթինտէ սատագաթլէ թէգայիլու էյլէ-
սին: Անա շէպապէթինին չիհի թէսմիյէ էյլէ, շու-
նու էյի պիլէրէք քի 'էօմրիւնիւն կիւնէշի էփէյի
եիւքսէլտիքտէ, օ տախի չին կիպի կէշիպ գա'իլ օ-
լաճագ տըր»:

ՕՆ ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՔՐԻՍՏՈՍԱ ՅԱՊԻ՝ ՕԼՄԱԳ

Էլվլէլճէ շու պէօյիւք հագիգաթը զիքը էթտիք
քի, Քրիստոս ինսանիյէթ ի հագիգիլէնին միսալը վէ
նուճուճէսի տիր, վէ անըն «Ատէմ Քրիստոս Յի-
սուս» օլարագ մալիք օլտուղը էվսաֆ ու սիյրէթին-
տէ ինսանիյէթին մահգա օլ սայէտէ քէնտի քէմա-
լիյէթ ի թամմէսինէ եէթիշէպիլէճէյի խասսիյէթլէր
մէվճուտ վէ միւթթէհիտ տիր: Պինա'էն 'ալէյն անա
թապի' օլմագտսքի սատագաթըմըզա նիսպէթէն
'էօմրիւն մագսէտ ի 'ազիմի օլան թապի'աթըմըզըն
իրատէթ Ուլլահ միւճիպինճէ իսթիքմալընա նա'իլ
օլուրըզ:

Լաքին Քրիստոս թապի' օլմագ էլպէթթէ մէ-
ճագի պիր թա'պիր օլուպ, անճագ Քրիստոսըն տիւն-
եա իւզէրինտէքի էյամընտա մա'նա ի լաֆղըճէ անկ-
լաշըլա պիլիր իտի: Օլ վազըթտա պիլէ Քրիստոսա
գահիրէն իմթիսալ էթմէք Փազլա պիր մա'նայը հա-
վի իտի: Քրիստոսա բուճանի սուրէթտէ իմթիսալա
նա'իլ օլանլար, անա հագիգաթէն թապի' օլանլար
տըր: Վաֆիր գալապալըզ անըն միւ'ճիգէլէրինէ
թէ'աճճիւպ էտէրէք, եա թա'լիմինէ հայրան գալա-
րագ, պա'գէն անա թապի' օլտուլար: Չօգ ատէմլէր
անա պիր վազթ իշիւն թապի' օլտուլար իսէ տէ,
անլէր սիւրչիւպ թէրք էթտիլէր: Անա հագիգաթէն
իթթիպա' էտէնլէր իսէ, պին նիսպէ ալ իտի: Անլէր

տանա եազըն կէլէն խալիս պիր նէվ' շայիրտէր կիւրուհը թէչքիլ էթտի թի, Քրիստոսը Րապպ վէ էֆէնտիլէրի տէյիւ գապուլ էթմիշ օլուպ, Քրիստոս տախի անլէրէ տօսթ նազարըլա պազար խի: Պէօյլէճէ Անըն իլէ միւշարէքէթ սայէսինտէ խի թի, էվսաֆ ու թապի'աթլարը կիւճէ մէյլ վէ հալլէրինտէ Քրիստոս միւշապի'ն օլտու:

Օլ վազըլթաս օլտուղը կիպի էլ ան Քրիստոսս իմթիսալ, անա թապի' վէ էվսաֆընա նա"իլ օլմանըն շարթը քէվլէլի տիր: Հագիրգաթէն Անըն օլմամըղ իւչիւն, Անըն իլէ գարապէթ վէ 'ալազա ի էսասիլէյէ կէլմէլի'իզ: Տիւննատաքի ազրապալըզ հագիրգի սուրէթտէ իճրա օլուհարգտա, սատէ զահիրի 'ալազա վէ միւշասէպէթտէն 'իպարէթ օլմայըպ, 'էօմրիւն ճիւմլէ անվաղընա իմթիտատ, մէսէրէթ վէ էլէմլէրի, իւմիտ վէ մագսէտլէրիլէ իրթիպաթտա օլտուղը կիպի, Քրիստոսս իրթիպաթ վէ միւշասէպէթի'իզ տախի 'էօմրիւմիւզտէ տա"իմա վէ հըր շէյտէ զահիր օլուպ, 'էօմրիւն թարիզի վէ նիզամընը թա'նի'ն, մէրամ վէ թէչվիգաթընը իպրազ վէ պէյան, գըյմէթ վէ էնէմմիլէթի'նի թէգիտ էտիպ, անը թագաիս էտէն պիր 'ալազա օլմալը տըր:

Քրիստոս էֆէնտիմիզ տիւննատա իքէն, շայիրտէրի հագընտա հալ պէօյլէ խի: Քրիստոսս իմթիսալարը սայէսինտէ 'էօմրիլէրի գիյատէ էնէմմիլէթ քէսպ էտիպ, տանա 'ալի պիր մէրթէպէյէ նա"իլ օլտու: Անըն իլէ եէվմի 'ալազա վէ միւշասէպէթլէրի նէթիճէնի օլարազ բուհանի թիմսէլէր օլտուլար: Անըն հայաթպախշ թէ"էսիրի թ'նթընտա եաշամագտա իւքէն պէր տէվամ թագէ հայաթը բուհանիլէյի ախը

վէ գապուլ էթմէքտէ իտիլէր: Անա թապի' օլտուղլարը իչիւն, զուլմէթտէն գուրթուլուպ, հայաթ նուրուհա նա"իլ օլտուլար:

Հէման 'այնի հագիրգաթ վէ էնէմմիլէթ իւզրէ Քրիստոսն ճիւմլէ սահի' թէվապի'ի հագընտա հալ պէօյլէ տիր: Անա շայիրտ օլմազըլըմըզ պիւթիւն 'էօմրիւմիւզէ թէ"էսիր էտէր: Պաշգա վէճնլէ էնէմմիլէթսիզ վազա'ալար եէնի էնէմմիլէթ քէսպ էտէր, քիւչիւք շէյլէրին պիլէ բուհանի հայաթ վէ նասիպէմիզէ թէ"էսիր վէ 'ալազասը օլուր: Տիւննատաքի 'էօմրիւմիւզ պիր թա'լիմ վասըթտաը օլուպ, անտէն հայաթը էպէտիլէ իչիւն տէրալէր էօյրէնիր իզ: Պու վէճնլէ սարֆ էտիլէն 'էօմր 'ատի վէ էնէմմիլէթսիզ օլամազ: Թագտիր ի իլահի իլէ թա'նի'ն վէ եէա ի իլահիլէ իլէ ինտա վէ իտարէ օլուհուր: Օլ 'էօմր, տա'վէթ ի 'ալիլէմիզ հագընտա տէլլիլէր իլէ տօլու տըր, վէ օլ տա'վէթ ի 'ալիլէ սայէսինտէ տախի թա'լիմ ի իլահի իլէ տօլու օլուր:

էֆէնտիմիզն շայիրտէրի իլէ օլան 'ալազասընըն թարիլի'նտէն պիր զաշ միսալ ալալըմ. պու եօլ իլէ անլէրին իմանլարընըն գավիլէչիպ, մա'լիւմաթլարընըն կիթտիքճէ արթմասընըն թարզընը կէօրէ պիլի իզ:

Մէսէլա, Պետրոսըն նազըլիլէթի'նի ալալըմ: Պետրոս էյի թապի'աթլը, միւսթագիմ, քէլամտա ճէսուր, խահիշ վէ մուհապպէթ իլէ տօլու, լաքին պասիլէթսիզ, 'աճէլէճի, սասըրսըզ օլտուղընտան, իճրա էտէմէյէճէյիտէն գիյատէ շէյլէր վա'տ էթմէյէ վէ խայալի գուլվէթէ ի'թիմատ իլէ թէնլիւքէյէ տիւշմէյէ միւպթէլա պիր ատէմ խի: Անըն

ղայրէթլի վէ յաթէչի թապի'աթը , պասիրէթ վէ թէ-
վազու՝ բուհու իլէ տէրէճէ ի ի'թիտալա կէթիրէ-
պիլսէ իտի , անըն թապի'աթընտա չօդ էյի խու-
սուսլար վար իտի : Բրիստոսըն Պետրոսը թա'լիմ
վէ պու գուսուրլարընը քէնախնէ պէյան էթտիյինի ,
վէ զայրէթ ու կէրմի վէ Բրիստոսա իթթիպա' վէ
իթա'աթա նիսպէթէն գուրպանըն հիչ օլտուղընը
կէօսթէրտիյինի , Ինճիլլէրտէքի հիքնայէլէր պիզէ
իպրազ էթմէքտէ տիր :

Սու իւզէրինտէ եիւրիւյիւպ , պաթմազա պաշ-
լամասընա պրազըլտը քի , թէքէպպիւր վէ թէ'աս-
սիւսլընտան գուրթուլտուն : Բրիստոսը թա'ղիր էթ-
մէսինէ միւսա'ատէ էտիլտի քի , քէնտի խօսպի-
նանէ պէօյիւքիւք Փիքրինին հիքմէթ ի Իւս'իյէ-
տէն իտէ , զա'աֆ ի ինտանի պէյան էյլէտիյինի էօյ-
րէնսին : Էնճամ , տիւշմէյէ պրազըլտը քի քէնտի
թէվազու'ը սայէսինտէ տահա 'այի հայաթա նա'իլ
օլտուն : Բրիստոսա 'ալագասը սայէսինտէ թապի'ա-
թը թէրպիյէ օլունտը , քէնտի քէնտինի թանըլըպ
քէնտինէ Փաղիլէթ կէօրիւնէն գուսուրլարընը անկ-
լատը : Իֆրաթ տէրէճէսինտէ օլան զայրէթլին մու-
ճիպ ի ալիսի պա'զը տէֆ'ա զուրուր վէ թէքէպ-
պիւր օլտուղընը վէ թէճրիպէ կէրմէզտէն էվիլէ ա-
նա մուզալէմէթէ հազըր օլուպ իֆիթիտար էթմէք-
տէն իտէ թէճրիպէ կէլտիքտէ , թէհամմիւլ վէ մու-
զալէմէթ էթմէք էվլա օլտուղընը էօյրէնտի :

Պուճտան մա'տա 'աճէպա անտէն սօնկրա նէ
գատար էն ի տիգգաթ , ինթիյաթլը , թէտապիլլի վէ
միւթէվազը՝ օլտու : Ձէրթ ի ճէսարէթի Փա'իտէլի
խահիչ ու զայրէթէ թէհավիլլէլ էթտի , վէ օլ խա-

հիչի զապթ ու իտարէ էթմէյի էօյրէնտիյինտէն
տահա զիյատէ քէսպ ի գուվիլէթ էյլէտի : Գուվիլէ ի
ախլագիլէսի զապթ ու իտարէ օլուճան պիլր գուվ-
վէթէ թէպտիլ օլտու , շէօյլէքի լազըմ օլտուղը եէր-
տէ վէ թէ'էսիրլի սուրէթտէ իսթի'մալ օլուճա պի-
լիլ իտի : Թէվազու'ը սայէսինտէ թէրֆի' օլուճար ,
մաղուպիլէթլէրի իլէ նէֆսինէ զալէպէ էթմէյի
էօյրէնտի :

Յուվաննէս բէսուլըն 'էօմիւ 'այնի հագիզաթը
զայէթ կիւզէլ թարզտա իզան , վէ Բրիստոս իլէ
միւշարէքէթի ախլագ ու էվսաֆընըն քէմալէ էր-
մէսինէ օլան թէ'էսիրինի պիլր տիկէր 'սօգթա ի նա-
զարտան պէյան էտէր : Կէօրիւնիւր քի Յուվաննէս
բէսուլ աթէչի պիրիսի իտի , վէ միզան թապի'ի-
յէսի քէնտի պաշընա պրազըլտա , էն ի թէ'ասսիւպ
վէ զալիմ պիրիսի օլմասընա սէպէպ օլուր իտի :
Հարիս ի շան վէ խօսպին օլուպ , տիւշմէնլէրի 'ա-
լէյինէ տէնչէթլի պէլալար կաղորդմազ իսթէր ի-
տի : Բրիստոսըն մէլէքիւթիւնտէ պէօյիւք օլմագ
արզուսը , Բրիստոսըն խամինտէ ճինլէր չըզարան ա-
տէմի մէն' իչիւն կէօսթէրտիյի խօսպիլիք բուհու :
վէ Սամարիայըլարա միւճազաթ էթմէք իսթէտիյի ին-
թիգամ բուհու կէօսթէրիլ քի Բրիստոսըն լէթաֆէթ
վէ մահճուպիլէթիւնտէ իլէրի օլա պիլմէք իչիւն չօդ
թա'լիմ ու իտմանա միւհթաճ պիր թապի'աթը վար
իտի : Վէ լաքին իչթէ պու զաթ , պէր տէվամ Բրիս-
տոս իլէ պիրիքտէ օլարագ , Անըն իչիւն մուհապ-
պէթ ի 'ագիմէսի վէ Անտէքի միւշաքէրէթի սայէ-
սինտէ օլ տէրէճէ թէպէտաիւլ էթտի քի , օն իքիլէր
արասընտա , Բապպըն գուվիլէթլի վէ շէֆիգ բուհը-

նա մայրք, վէ Րապպըմըզըն հայաթը պաթընէսի հագգընտա աահա էյի քէսպի զուգուֆ էթմէմիդ ի-չիւն Րուհ իւլ Գուտըն վասըթա ի պէյանը օլմուշ տըր: Անըն թասպի'աթը Րապպըն տամբաորնը գապուլ էտիպ, սոնա գատար անը թաշտը: Պիւթիւն 'էօմրիւ, Բրիստոսըն սնա, պանա թասպի' օլ' տէտիյի սոն քէլամընըն իթմամը իտի:

Պէօյլէ պիր թէպտիլ գուվվէթինէ մալիք վէ պուկիպի 'ամէլի նէթիճէլէր փէյտա էտէն պիր միւշարէքէթ, շիմտի պիզիմ' իչիւն տախի միւմքի'ն միտիր: Պիլա թէրէտաիւտ, էվվէթ, ճէվապընը վէրիր իզ: Պիզիմ' շիմտի Բրիստոս իլէ էտէպիլէճէյի-միզ միւշարէքէթ օլ շայիրալէրին նա'իլ օլտուգարընտան գլյատէ հագգ տըր: Բրիստոս տիւնետա իքէն Անըն ճէլալը էօնիւնտէ փէրտէ վար իտի, Անըն ճէլալը պէյան օլտուգըը հալտէ պիլէ « Կիւնահըլը թէն միւշապէհէթինտէ » (Րօմ. 8. 3) կիզէն-միշ իտի: Անըն տիւնետաթի ահվալը զահիրէսի, թասպի'աթը Իլահիյէսինի թանըմալարընա պա'զէն մանի' օլուր իտի: Տիւլիէրին օլլուսըն, հայաթըն վէ ճէլալըն Րապպը օլտուգընը անկլայամազլար իտի: Շիմտի իտէ օլ փէրտէ գալտըրըմը տըր:

Անըն թէպտիլի հէյէթինէ վէ Գիթսեմանիտէ օլան իզթիրապընա շահիտ օլան Պետրոս, Յակոբոս վէ Յովհաննէսին, Անա տահա եագըն վարպ, տահա 'ալի գուհուրընը կէօրմէյէ նա'իլ օլտըզլարը կիպի, շիմտի պիզ տախի ճիւմէմիզ այինէտէ կիպի Րապպըն ճէլալընը սէյր էտէ պիլիբ իզ: Արթըգ ահվալը տիւնէպիլիյէ իլէ մէսթուր օլարագ տէյիլ, ամմա սահիպ ի գուվվէթ ու գուարէթ Իպնուլահ հալինտէ

ասըլ էվսաֆը հագիզիյէսիյէ նիւմայան օլուր:

Վէ լաքին հէման պու հալ Անը պիզաէն տահա գլյատէ ուգաղաշտըրըպ, մուհապպէթ վէ հիսսի-յաթըմըզ տա'իլէսինտէն թէպ'իտ, վէ միւշարէքէթին շէրա'իթ ի լազըմէսինի իզալէ էթմէ'զ մի տէյիւ սիւ'ալ էտիլէ պիլիր: Ասլա էթմէզ, Օ պիզի պիրատէր թէսմիյէ էթմէքտէն ութանմազ: Բիթասպը Մուգատտէսին թա'լիմաթը պէյան էտէր քի, տիւն-եատա իքէն շայիրալէրինի քէմալը հագիզաթ իւզ-րէ սէվտիյի կիպի պիզի տախի սէվէր վէ մուհապպէթ իպրազ էտէր, վէ շայիրալէրիլէ օլան 'ալագաթը, շիմտի պիզիմ' նա'իլ օլա պիլէճէյիմիզ տահա եիւճէ միւշարէքէթ ի բուհանիյէնին ըմզ վէ նիւմուհէսի իտի: Բրիստոս անլէրէ եագըն օլտուգը գատար պիզէ տախի եագըն տըր: Անլէրի սէվտիլի գատար պիզի տէ սէվէր: Անլէրէ իմտաա էթմէյէ հազըր օլտուգը գատար պիզէ տախի հազըր տըր: Անըն թասպի'աթը Իլահիյէսի պու խուսուստա պիզի թէ'էմին էտէր:

Պիլիբիզ քի Ֆէրեատըմըզը իշիտիր, շիւպհէլի օլտուգըմըզ խուսուստաթի սիւ'ալարըմըզը տինկլէր, վէ միւհթամ օլտուգըմըզ իմտատը վէրմէյէ գատիր տիր: Բէսուլըն « Բեպահին ի 'ազաթըմըզ զա'իֆ-լիքլէրիմիզէ հէմտէրա օլմաղա զայր ի միւզթէտիր տէյիլ տիր » (Իպր. 4. 15) տէյիւ պույուրտըզը քէլամլարըն նէ կիպի 'աճա'իպ տէրին մա'նասը վար տըր: Հիչ պիր թէճրիպէ հա-զա'իֆիլիք կօզ տըր քի պիզիմ' իլէ պէրապէր Օ տախի հիսս էթմէսին: Պիզիմ' շէքտիյիմիզ ճիւմէ իզթիրապ վէ եիւքլէրի Օ պիլիր, անկլար: Պիրիսինին քէնտի տօսթը իլէ

գօնուշտըը կիպի Անըն իլէ գօնուշա պիլիր իզ : Տիւնհէլի էնտիշէլէրիմիզի , 'էօմրիւմիւզիւն հալլէ-րինի , պէօյիւք հէմ տէ քիւչիւք մատտէլէրի անա կէօթիւրսէք պիզի իշիտիպ եարուժ էթմէյէ հազըր օլտուզընը հիսս էտէ պիլիր իզ :

Արբահամ վէ Մովսէսին ձէնապ ը Հագգ իլէ միւ-քեալէմէլէրի միւմքին իտի իտէ պիզիմ իսպաթըմըզ վար քի Իրատէթ Ուլաճըն Իլահի վէ քեամիլ իճրա էտիճիտի օլան օլ Զաթ ը ձէլիլ իլէ շիմտի միւքեա-լէմէ էտէ պիլմէմիզ միւմքին տիր : Անըն շիմտիքի հալ ը փիւր ճէլալը , տիւնհատաքի հալընըն էօյրէթ-տիլի տէրպէրինին գըյմէթինի թէգեխտ էտէր , վէ տիւնհատաքի էլէմ վէ թէճրիպէլէրինին հագիգաթ ը հալը , իմտատ իշիւն անըն շիմտիքի գուարէթինէ պիլը գաթ տահա տէրին մահա վէրիր : Յովհաննէս Պաթմոստա անը կէօրտիւլիւնտէ անըն հուզուր ը փիւր ճէլալը իլէ խալֆ ու տէշէթէ տիւշիւպ էօ-լիւ կիպի այագլարընա գափանտը : Լաքին օլ Զաթ ը ձէլիլ քէնտի էլինի անըն իւզէրինէ գօյուպ «գօրգմա» տէտիլինտէ բէսուլ օլ Զաթըն կէօքսիւնէ էյիտիլի վէ էլինտէն թութաըը վագըթլարը տէր խաթըր էյլէտի :

Հագիգաթ ը հալ պիզիմ հագգըմըզտա տախի պէօյլէ տիր : Գուարէթ ու 'ազամէթլէ փիւր ճէ-լալ , Սալիլի քիա'ինաթ , հիլպէթ ու 'ազամէթին-տէն գօրգմայարագ հուզուրընա թէգարրուպ էտիպ , Գալիլեա տէնիզի սահիլինտէ քէնտիսիլլէ գօնուշամա-ղըմըզ վէճճ իւզրէ շիմտի տախի գօնուշամաղըը էմր էտէր :

Պու միւշարէքէթին միւսմիր օլմասը իշիւն 'ատէթ

վէ թապի'աթ հիւքմինտէ տա'ի'ի օլմալը տըր : Պու 'ատէթ տախի թա'լիմ վէ ալըշմա իլէ քէսպ էտիլէ պիլիր : Քրիստոս իլէ պէր տէվամ միւշարէքէթտէ պուլունմազա իշիթիյագ էթմէմիզէ նիսպէթէն 'էօմր-լէրիմիզ անա թապի' օլմանըն մահա ի հագիգիտինի իզհար էտէր : Տիւնհատաքի վագիֆէ վէ վագա'ալար-տա պու շէյաէն իսթիֆատէ էթմէմէմիզ գարար տըր : Անըն 'էօմրիւ պիզիմ թարիգիմիզի թանգիմ ու ի-տարէ էտէճէք մէպտէ'լէրի իզահ , 'էօմրլէրիմիզին նիզամ վէ մէրամընը պէյան էյլէտիլի իշիւն պէր տէ-վամ անըն հագգընտա թէֆէքքիւր վէ միւթալա'ա էթմէմիզ լաղըմ տըր : Պու վէճճիլէ , խայր ու շէրրի պիլմէք իտուտուընտա , տէրունիմիզտէ պիր հիսս ի Իլահի հասըլ օլուր քի , օլ սոյէտէ միւզթէզա ի հալէ կէօրէ 'ամէլ ու հարէքէթէ հագըր օլուր ըզ : Պիր-տէն սէպէպինի տէյէմէտիլիմիզ հալլէրտէ պիլէ , հագգ վէ նահագգը գալպտէն հիսս էտէր իզ : 'էօմր հագգընտա անտէ զահիր օլտուզընա կէօրէ , քէմալ ը սատագաթլէ ֆիլըր ի Իլահի թաշըմագ վէ ճիւմլէ վագա'ալարը Անա 'աթֆ էթմէք 'ատէթինի քէսպ էթմէք , պիզ հիսս էթմէքսիզ , տահա 'ալի պիր հալ քէսպ էթմէմիզէ վէ եէվմի 'էօմրիւմիւզիւն Անա իմ-թիտալ վէ իթթիպա'տան 'իպարէթ օլմասընա պա-տի օլուր :

Եէվի էօճի-ճի-լ : Զիրա Քրիստոսա թապի' օլ-մագ իշիւն եէվմի իշիմիզի թէրք էթմէք վէ էք-սէրիյա իճրասը նագապիլ պիր թագըմ հալլէրտէ պուլունմազ լաղըմ տըր զանն էթմէք եանկըն տըր : Տիւնհատա հագիգաթ ը հալտէ Քրիստոսա միւշապի' սուրէթտէ եաշամանըն միւմքին օլտուզը

պիր հագրգաթ տըր քի, անը միււմքին տէյիլ տիր կիպի կէօսթէրէն թէճրիպէլէրէ բաղմէն, հէր կէնճ անը իլք մէպտէ" մագամընտա գապոււ էթ մէլի տիր : 'Էօմրիւմիւգիւն խարիգ իւլ 'ատէ թութուլան պիր գըամընտան տէյիլ, իլլա հէր կիւնքի 'էօմրիւմիւգիւ Բրիստոս իչիւն գուլանըպ, հագրիլ խրիթիւյան 'էօմրիւ կէչիւմէլիլիլիլ : — Պիլա շիւպհէ պէօյլէ պիր 'էօմր' տէվամը գօր վէ էպիլէթիլի պիր 'էօմր տիր : Պիլգաթ Րապպըմըգ պու հագրգաթը պիլգտէն կիլլէմէյօր, ճէկէր պիր քիմսէ արտըմճա կէլմէք իսթէրսէ, նէֆսինի թէրք էտէրէք, խաչընը հէր կիւն գալտըրըպ արտըմ սըրա կէլսին» (Ղուկ. 9. 23) տէյիլ պուշուրտըր քէլամլար իման վէ իթա'աթըմըր մէյտան ը իմթիհանա տա'վէթ էտէրլէր : Սաչ Անըն 'էօմրիւնիւն նիչան վէ 'ալամէթի խոթի, վէ Անըն տիւնետաքի 'էօմրիւ խաչտա խիթամ պուլտու : Թէվապի'ինին նիչան վէ 'ալամէթի տախի խաչ տըր : Զապթ օլունսաճաօ օլ գատար 'իւնատ վէ խօտպինլիք, մանվ ու իգալէ էտիլէճէք օլ գատար ֆըսպ ու ֆէսատ, զալէպէ էտիլէճէք օլ գատար էֆքեար վէ ա'մալ ը գապիհէ 'ատէթլէրի, Իրատէթ Ուլլանա գարչը օլ գատար 'ասը շէյլէր մանվ էտիլէճէք, օլ գատար ֆօտուլըգ միւթէվալը՝ գըլընսաճաօ, վէ օլ գատար ղուրուր վալր քի, իշ գանմէթլի վէ 'էօմրլէրիմիլ ֆուրթուսալը վէ իսթիրանաթտան 'արի օլուրսա, 'աճա'իպ տէյիլ տիր :

Վէ լաքին, մագսէտ ի 'ազիմէմիլ օլան — անսա թապի' օլմաօ — ֆիքրի, գուլվէթ վէ ճէսարէթ քէսպ էթմէմիլգէ պա'իս օլտուն : Եէնի 'էօմր, անճաօ էսքի 'էօմրիւն խաչլանմասը իլէ քէմալէ էրէր :

Էլէմ վէ իզթիրապ իլէ քէմալէ հա'իլ օլունմասը հագրընտա Բրիստոս պիլգաթ միսալըմըգ տըր : Օ շէքտիլի շէյլէր իլէ իթա'աթ էօյրէնտի : Շաչիրա մու'ալլիմինտէն վէ գուլ էֆէնտիսինտէն իւսթիւն տէյիլ տիր : Էն գիյատէ էլէմիլ օլուպ, պիլի էն գիյատէ թա'ճիլ վէ թա'գիլ էտիպ, մանճուպ գըլան վէ էն ի տիլգաթ ու պասիլէթ վէ միւթէվալը՝ էտէն թա'իւմ ու իտման, հիւճէ խրիսթիյան ախալընըն նէշվ ու նէմա պուլմասընա էն գիյատէ լազըմ տըր : Էլէմիլ օլմասը տա, պիլգտէ փէք չօգ մուխալիֆէթ օլտուղը իչիւն տիր :

'Էօմր հագրընտա նէ գատար ճէլիլ ֆիքը ու թէսալվուրտա պուլունուրսաօ, Բրիստոսա թապի' օլմաօ խուտուսընտա տախի օլ գատար սատապաթլէ գարար վէրիլ իլ, վէ խաչ տախի օլ գատար պէրրաօ վէ տէրիճէ գալպլէրիմիլգէ թէ'էսիլ վէ տամիասընը պրազըր : Պու տախի ճիւմլէ խարիճի վաղա'ալարտա տա'իմա գանիլ օլմազսա պիլէ մութլաօա ճէսէտ վէ տիւնետանըն սալպ օլունմասընտա վազը՝ վէ գանիլ օլուր քի, հայաթ ը 'ալլիլէ ֆիւթուհաթընա մէնսուպ տըր :

Վէ լաքին օլ խաչ էլէմ ու մէշագաթ 'ալամէթի օլտուղը կիպի, կիւնան իւզէրինէ ֆիւթուհաթ նիշանը տըր : Անըն իլէ էլէմ շէքէրսէք պիրլիքտէ միւֆէրրան օլաճաղըգ : Սաչ վասըթասըլլէ գաֆէրեսապ օլան Զաթ քէնտի հագրընտա օլտուղը կիպի թէվապի' իչիւն տախի հագարէթ նիչանը օլան խաչը հիւքլէնտի, վէ օլ հիւքլէնտիսիլլէ խաչը միւ'էպպէտէն շան ու ճէլալ նիչանը էյլէտի : Օլ անտէն պէրու, խաչ, թէքմիլ դուրպան, էն տէրին մուհապ

պէթ, քեամիլ իթա'աթ, էօլիւմէ ֆիւթուհաթ 'ալամէթի օլմուշ տըր: Արթըզ հագարէթ 'ալամէթի էտիլէմէզ: Խաչ պիղիմ իչիւն Ֆէտա ի նէֆա իլէ էտիլէն զալէպէ, էլէմ ու իզթիրուպ իլէ գազանըլան գաֆէր, վէ էօլիւմէ ֆիւթուհաթ 'ալամէթի օլուուն:

Հագիգի խրիսթիյանըզ իչիւն, 'Քրիստոսա պէօլլէ թապի' օլմագ էսառէն էլգէմ վէ էնէմմ տիր: Պու օլմագսըզ, էն 'ալա 'էօմր նաթէմամ տըր: Պուսուուն իլէ շիտիյէ գատար թէֆթիշ էտիլէն 'էօմրիւն ճիւմլէ երւճէ հալլէրինէ նա''իլ օլոււըր: Պու օլմագսըզ պիր տէրէճէյէ գատար երւճէ էվսաֆ ու ախագ օլա պիլիր իտիյինի քիմսէ ինքեար էթմէք իթէմէզ: Լաքին էն երւճէ նէվտէն մէրտանէ էվսաֆ ու ախագ էլպէթթէ անճագ 'Քրիստոս իլէ հագիգի վէ տէրուունի միւնասէպէթ ի շախիյէտէ պուլունարագ իմրար ր 'էօմր էթմէքտէ հասըլ օլա պիլիր: Պու սայէտէ, էվլէլա, հայաթ ր 'ալիյէնին շարթ ր մութլագը օլան Ալլահ էման էթմէք հալինէ նա''իլ օլուրըզ: Արա պիղագթ 'Քրիստոս « Պէն վասըթա օլմասարգճա, Փէտէրէ քիմսէ կէլէմէզ » (Եուհ. 14. 6) տէմիշ տիր: Ալլահն իըրօնէնէ վագֆ ու իսթիս օլունամագ, քի Անըն հագըր տըր, 'Քրիստոսա մուհապպէթ վասըթասըլլէ թէշվիզ ու թահրիք օլուսուպ անճագ Անըն խաչընըլ ալմաղլէ իթմամ օլունա պիլիր: Էվսաֆ ու ախագ ու սիլաֆ ու հարարն գըլմէթ ու էնէմմիլլէթի, 'Քրիստոսա իթթիպա' խուսուսընտաքի գարարտան հասըլ օլուր: Սաթաֆալ վէ ճեարէնէն էն ճէլիլ միսալ վէ իզահը Անըն զաթընտա տըր: Իգրաֆ ու սիլաֆալ Անըն մուհապպէթիին մէճպուր գըլան գուվլէթ ու թէ'էսիրի թահ-

թընտա նէվլ ու նէմա պուլուր: Գուվլէն ու լէնօֆէն անճագ « Բապա իլէ գուվլէթի » վէ « Քրիստոսըն հիլմ ու լէթաֆէթի » իլէ լաթիֆ օլմամըլա մուսթագամ վէ անէնք ու միւթապագաթ իզըրէ իթթիհատտա պուլունա պիլիր: Նալէն է նէֆա միսալ վէ նիւմուհէսի ճիւմլէ 'ինաս վէ թէքէպպիւր թէճրիպէրինէ մուգավէմէթ էլլէմիշ վէ 'էօմրիւնիւն էն 'ալի վէ էն ճիւզ'ի հալլէրինտէ պիլէ լէքէսիզ վէ գուսուրսըզ, քեամիլէն փաք օլան Չաթ ր ճէլիլ տիր: Ճիւմլէ մուճիպ ի բէգալէթ էսպապ վէ մէրամլարտան, ճիւմլէ տիւնեէվի հըրս ր շանտան 'արի վէ պէրի օլարոգ ասըլ Նալ է թէնէէվ հալ օլ Չաթ ր Միւպարէքտէ գահիր վէ նիւմայան օլմուշ տըր քի, Օ պու տիւնեատան տէլիլ իտի, վէ պու տիւնեանըն բէ'իսիւնին անտէ հիշ հիստէ վէ հիւքմիւ հօգ իտի: Հէր շէյի կէօրէն Փէտէրինէ խիթապէն « Պէն սէնի կէր իզէրինտէ թա'գիզ էլլէտիմ, իճրա էթմէք իչիւն պանա վէրտիյին իշի թէմամ էլլէտիմ » (Եուհ. 17. 4) տէյէ պիլէն Չաթըն 'էօմրիւն ու' ինէն'մալ էրիլէն ֆարսալուր սեճալուր իլէ լէքէտար օլմամըլ տըր:

Պու Չաթ ր ճէլիլ քեամիլ ինսանյէթի վէ նէճիպ 'էօմրիւ նագշ ու պէյան էլլէմիշ, կախօտ տահա սողրուսը պիղագթ օլ 'էօմրիւ թէմսիլ էտիպ էալմուշ տըր, վէ անա իթթիպա' էթմէմիղտէ քեամիլ 'էօմրիւն հէր ունսուրը անա հագիգաթէն իթթիսալ վէ միւշարէքէթ էթմէմիղտէ նիսպէթէն նէշվ ու նէմա պուլուր: Պէօլլէճէ կէվմի 'էօմր 'Քրիստոսըն գուարէթի իչիւն 'ալ էտ տէվամ շէհատէթ ի տա'իմէ օլուր: 'Ա' իլէ վէ խանէմիղտէքի 'էօմրիւմիւզ ասպիշ վէ գուսուր-

յէթիլէ Անըն բուհընը պէյան վէ իրա՞ն է հտէր : Տիւն-
 եատաքի 'էօմրիւմիւզ տիւնեա , շէյթան վէ ճէսէա
 իլէ եէվմի ճէնքտէն 'իպարէթ օլուր : Էկէր Անը
 Բապպ վէ միսայլմըդ տէյիւ գասպուլ էտէր իսէք
 թէսատիւֆ էթաիյիմիդ միհնէթ վէ էլէմլէր , միւպ-
 թէլա օլտուղմըդ թէճրիպէլէր , իճրա էթաիյիմիդ
 իշլէր տահա 'ալի խըտմէթ իշիւն էյի պիր թա'իմ
 օլուր : Պիւթիւն վարըղմըդ , անտէն , անըն իլէ
 միւշարէքէթ վէ անա իթթիպա' իլէ իթմամ օլուր :
 'էօմր իշիւն պուճտան վարըք իւմիպէր պուճտան
 'ալի միսայլ միւթէսավլուր վէ դայրէթիմիդ իլէ
 անա նա' իլիյէթ իշիւն չալըմադ , 'էօմրիւմիւզիւ էն
 'ալա վէ էն ճէլի սուրէթտէ իմրար էթմէքտէ տիր ,
 անա նա' իլ օլմագ 'էօմր քլեամիլ տիր :

«Թա քի ճիւմլէմիդ իման վէ Խպուլլահը պիւ-
 մէքլէք իթթիհատընա քեամիլ ատէմ օլմագ իւզրէ
 Քրիստոսըն քէլա՛նըն գամէթի էօլշիւսիւնէ վասըլ
 օլայլմ» (Էֆ. 4. 13) : Նէ ճէլի սէօզլէր , մէֆհուճը-
 նը ֆիլիէ գօմագ իշիւն էն ճէլի քէլամլար տըր :
 Քրիստոս իլէ օլան 'էօմր քէմալէ վասըլ օլուր , պաշ-
 գա հիշ պիր 'էօմր վասըլ օլամագ : Պու շէյէ հէթի-
 շէմէյէն հէր 'էօմրտէ էսասի պիր գուսուր վար տըր ,
 ասլա մա'լլում պիր տէրէճէտէն հօգարը չըգամագ ,
 պու տիւնեանըն տար ուֆուզը իլէ մահտուտ տըր ,
 անըն սօն գարարը մատտի վէ Փանի շէյէրէ պապը
 տըր : Նրիսթիյան 'էօմրիւնիւն հիշ հուտուտը հօգ
 տըր , իլ էլ էպէա արթը պէօյիւմէք վա'տընա մա-
 վիք տիր :

Մէվատը բուհանիյէ իշիւն պէր տէվամ թէգա-
 յիւտտէ օլան իսթի'տատ ու գասպիլիյէթիմիդին իւ-

միտի , հէր շէյին մէնպա' ը ասլիսի օլան Ալլահ իւ-
 գէրինտէ օլտուգճա մուհապպէթ , սալահ , 'իլմ ու
 'իրֆան , ճէսարէթ , լէթաֆէթ , նէճապէթ խուսու-
 սընտա ասլա հուտուտ օլամագ : Սէմավաթտաքի
 'էօմրիւ գուտրէթ վէ մուհապպէթ ի Իլահիյէնին գու-
 հուր վէ պէյան օլմասընա միւթէնասիպ օլարագ ,
 էն 'ալի գասպիլիյէթիլէրին աշըլըպ մէյտանա չըգմասը
 տըր : Մագրտէ գուտրէթ ի Իլահիյէնին էգէլտէն իշ-
 լէտիլի ճիւմլէ վասի' ասար ու էֆ'ալը , գուտրէթ ի
 Իլահիյէնին միւթագպէլտէ իշլէմէսինին ճիւմլէ
 եէնի գուհուր ու պէյանաթը խէլաս պուճուշարըն
 պէր տէվամ արթմագտա օլան իսթի'տատ ու գա-
 պուլիյէթիլէրինէ աշըպ օլաճագ :

Իշլէմէք ֆիքըրինի տախի սէմավի 'էօմր հագգըն-
 տա օլան թէսավլուրաթըմըգտան չըգարմա՛ալըլըդ :
 Ախրէթտէքի 'էօմր խըտմէթ ի քլեամիլէ օլուպ , օ-
 բատաքի էն եիւճէ մէսէրրէթլէ Իրատէթ Ուլլահըն
 իճրատը օլաճագ , 'էօմրիւն թէգատտիւմ վէ նէշվ ու
 նէմասը , Ալլահըն պէր տէվամ իշլէմէսի միւճիպին-
 ճէ օլտուգճա , քէմալէ էրմիշ օլուպ , թէգատտիւմ ի
 էպէտիսինի տէվամ էտէճէք տիր : Իշթէ պագի գա-
 լան իսթիրահաթ պիւթիւն 'ազլ վէ ճանըն նէշվ ու
 նէմասը , հէվի գուլվէթլէրիմիդին Իրատէթ Ուլլահն
 մուլաֆագաթը թամմէ իւզրէ թէքմիլ թէգատ-
 տիւմիւնտէն 'իպարէթ տիր : Թէնպէլլիքտէ հիշ րա-
 հաթ հօգ , լաքին քլեամիլէն նէշվ ու նէմա պուլ-
 մուշ օլան ինսան ճանընըն իսթիրահաթը թամմէսի
 Ալլահըն խըտմէթինտէ պուլուճուր : «Փէտէրիմ շիւ-
 տիյէտէք իշլէյօր , պէն տախի իշլէյօրըմ» (Եուհ. 5.
 17) քէլամընը Էֆէնտիմիդ իրատ պուլուրմըշ օլուպ ,

Հագիւղաթէն նէ ճէլի հայաթ խոթէրսէք Քրիստոս Յիսուսա իման կէթիրմէքլէ անա նա՛ իլ օլապլիլիլի իզ :

Սօն պիր սէօզ , աօսթլարըմ , պու հայաթմ մալիք օլաճա՛գ մը սընըզ : Պուհասան 'սղա վէ մէրդուպ 'էօմր օլամազ : էքսիք պիր շէյ իլէ բազի վէ խօշնուս օլո՛ւր մը սընըզ : Քրիստոս իլէ իթթիհասա սալէսինստէ պու 'ալա 'էօմրէ մալիք օլա պիլիլի սինիզ : Անճազ Անըն սայէսինստէ 'էօմրիւհիւզիւ էքմալ էստէ պիլիլի սինիզ Պուհասան մա՛տա , անա միւհթաճ օլաուզընըզ պիլիլի , հէմ տէ հիսս էտէր սինիզ : Անըն մուհայպէթիհի դապուլ էտինիզ , Անա իման էթմէքլէ վէ թապի՛ օլմազլէ 'էօմրիւհիւզիւ էքմալ էտինիզ : Պէօլէճէ 'էօմրիւհիւզ գուտայէթ , հագիւղաթ , շան ու շէրէֆ , ճէսարէթ վէ սէպաթ իլէ աօլու օլուր : Խրիսթիյանլարըն , ինսանիյէթին էն եխճէ 'նիւմուհնէսի օլաուզընը տիւնեայա կէօսթէրէն վէ 'ալիճէնապ պիր 'էօմր վէ 'ալիճէնապանէ 'ամէլլէրին գարշը գօնուլմազ իսպաթըլէ տինսիզի ութանաըրընըզ :

Պու ճէլի խրամէթ սիզէ տիւշէր , վէ հալը հազըրաաքի իհթիյաճաթ , սէպաթ վէ գարայրը գալիլիլէ պու իշէ միւսպատէրէթ էթմէնիզի թալէպ վէ բէճա էթմէքտէ տիր : Տինսիզիք , վազիֆէսիզիլի վէ տիւնեափէրէսթիլին իլէրիլէյէն սաղղասընա կէօլուս վէրմէյէ գատիր սինիզ : 'Իլմի 'Ինճիլ մազամընտա թութան իմանսըզըզա գարշը էն էյի ճէրճ վէ իսպաթ , հէր շէյի մուվաֆիհազիյէթ ի ճիւմանիյէ ուզըրնա ֆէտա էտէն տիւնեվլիլիյէ էն էյի շարէ , հէր սընըֆ կէնճէրիմիլ արասընտա գալիլի , միւշֆիգանէ , 'աղիլանէ , հաղիզի խրիսթիյանըզ բուհընըն արթմասընտա արը :

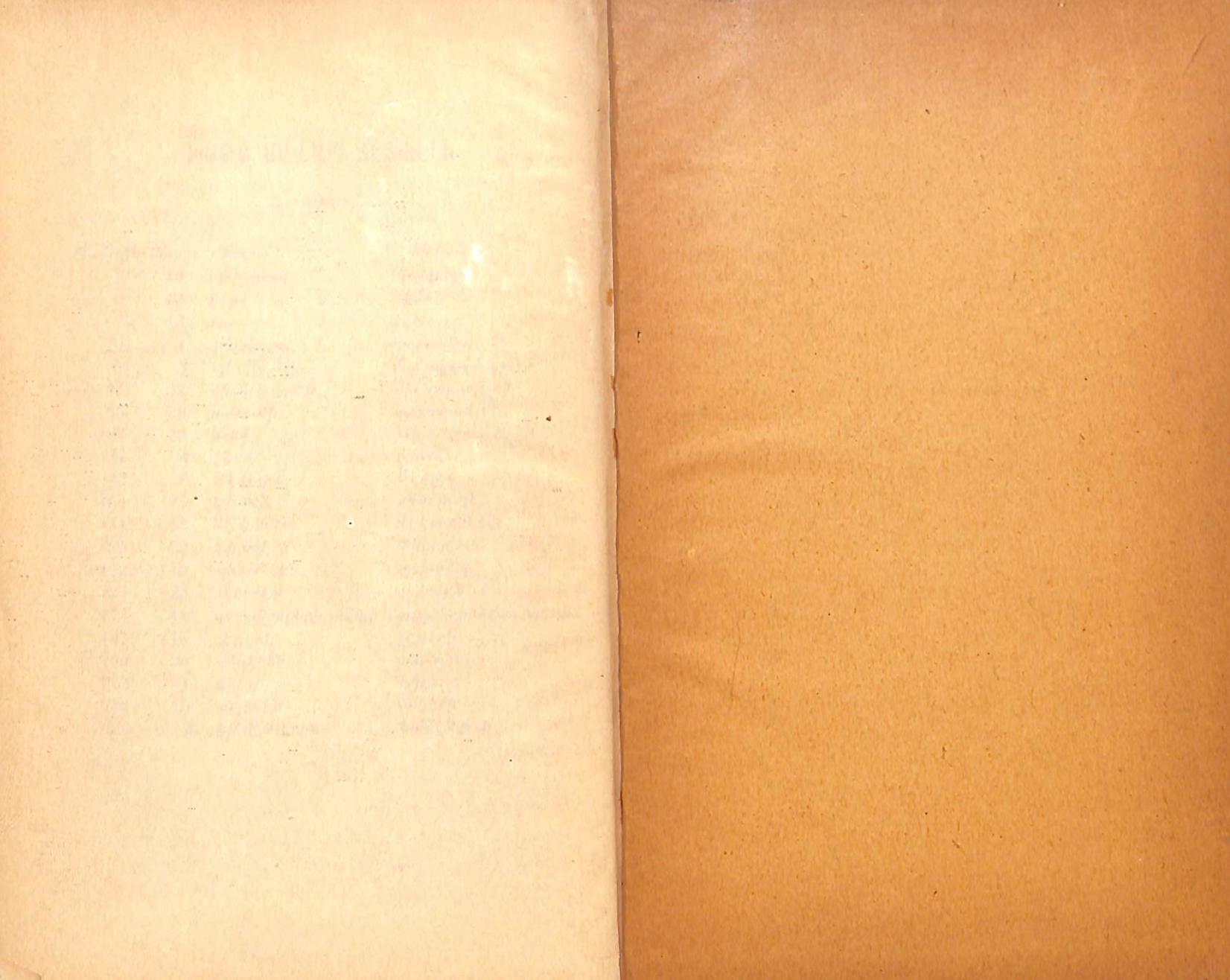
էօլէ իտէ խրամէթիհիզի Բապպա վազֆ ու թաղտիս էտինիզ : Թէնին արգու վէ շէնլէթլէրինի խաշա շըգարընըզ , Բապպ իլէ վէ անըն գուտարէթիհին գուվէթիլլէ գուվլէթլի օլուհըզ , Բիյասըզ , էմին , ճէսուր վէ աօղրու օլուհըզ : 'էօմրիւհիւզիւն փաք վէ ճէլիլ 'ալիճէնապըզը խրիսթիյան 'իւնվանը 'ալիսինէ հազո ու լիյազաթընըզը իսպաթ էյէսին : Պիր սէօզ իլէ , իսմինի թաշըաըրընըզ օլ Զաթը ճէլիլէ հագիւղաթէն թէսլիմ օլուպ , օլ տահա 'ալի վէ էպէտի հայաթմա նա՛ իլ օլուհըզ քի անըն քէմալը Քրիստոսա քեամիլէն միւշապի՛ օլմազտան 'իպարէթ տիր :

Խ Ի Թ Ա Մ

ԽԱԹԱ ՍԱՎԱՊ ՃԷՏՎԷԼԻ

Սանիֆե	Ուարըր	Խարս	Սեղապ
3	10	օյսըղընըզ	օլսըղընըզ
6	10	ճէըս	մէճս
7	13	սիր	սէր
30	4	գալանըզ	գարանըզ
32	3	պէօյիւնսիւ	մու'ազգամ գըլսը
36	23	միւնասիպէթ	միւնասիպէթի
85	28	սասաթը	սասագաթը
103	20	իսիմ	իսի
147	4	րիսմէ	րիմսէ
163	6	թէվէլիս	թէվլէս
164	12	իթաթլէ	իթա'աթլէ
164	12	թէ'էսինսէ	թէէսիրինսէ
169	29	ֆիրլէրի	ֆիրլէրէ
172	10	պինա'էէն	պինա'էն
173	22	հէւրմէթ	հիւրմէթ
174	19	օզումասընըն պէզլի	օզումասընսան պէլլի
197	19	շէյլէրէ	շէյլէրի
199	30	սինլէրին	անլէրին
203	4	էկէք	էկէր
218	25	անլէրին	անլէրի
220	2	նի'մէթլէրին	նի'մէթլէրի

1-50 24

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0653626

